הארץ

1.10 ש"ח יום א' ט"ו בכסלו תשמ"ח, 6 בדצמבר 1987 VOL.68/20852 DECEMBER 6 1987
(כולל מע"מ בגולה 90 אג')

"המאוורר"
שווק ושרותים למכשירי אוורור
elicent
פאר תוצרת איטליה
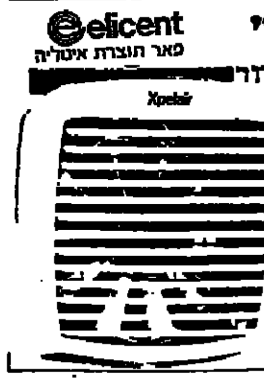

פאר תוצרת אנגליה
XPELAIR
הנהלה ומחסן מכירות הרד כ"ג 46
נווה שלם ת"א
טל. 393335־301524

עשרות אנשי חזבאללה תקפו מוצבי צד"ל והרגו 3 מחייליו

מאת מנחם הורוביץ
סופר "הארץ" בצפון

שלושה חיילים מצבא דרום לבנון נהרגו, ושלושה אחרים נפצעו בהתקפה של עשרות מחבלים מארגון חיזבאללה מ־דרום לעיירה ג'זין בלבנון. באזור התגלו גופותיהם של ארבעה מחבלים, וכן סימני דם וגרירה המעידים כי למחבלים נפגעים נוספים.

מבירות נמסר כי נהרגו שבעה מחבלים בהתקפה זו. תוך כדי ההסתערות ירו המחבלים פגזי מרגמה לעבר שלושה מוצבים אחרים של כוחותיו של הגנרל לאחד באזור זה. מדובר בעמדות של חיילי צד"ל מצפון לאזור הביטחון. אבטואן לאחד נותן סיוע צבאי ואחר לחיילים נוצרים המתגוררים בעיירה ג'זין ובישובים סביב.

מטען צד פגע ברכב של ח"כ ולדמן ליד חלחול

הרב לא נפגע

הרב אליעזר ולדמן

מאת סופר "הארץ" בשומרון

מטען נפץ מאולתר הופעל אמש ונפגע במכוניתו של ח"כ אליעזר ולדמן (התחיה) ליד העיירה חלחול, דרומית לחברון. הרב ולדמן, תושב קריית־ארבע, לא נפגע, ולמכונית נגרם נזק קל עקב הדף של מטען הנפץ. ולדמן נסע מקריית־ארבע לירושלים, לצורך הרצאה, וכמו כן היו עוד מספר אנשים.

על העיירה חלחול הוטל עוצר, וכוחות של צה"ל החלו בסריקות נרחבות באזור.

תקרית דומה ארעה לפני שבועיים בקרבת מקום. גם אז הופעל מטען נפץ מאולתר נגד מכונית של תושב קריית־ארבע, וגם אז לא נגרם כל נזק ולא היו נפגעים.

צה"ל בודק: רכז הבטחון בכפר יובל היה אדיש בליל הגלשן

מאת ראובן פדהצור

צה"ל בודק את התנהגות הרב"ש (רכז הביטחון השוטף) של כפר יובל בליל הגלשנים".

כפר יובל שוכן כ־2 ק"מ ממקום נחיתת הגלשן. הרב"ש לא התייחס ברצינות לידיעה שהועברה אליו על הורדה אפשרית של כלי טיס מצפון, ולא ביצע את כל הפעולות הנדרשות.

הוא לא הודיע לאנשי כפר יובל על הכרזת הכוננות, והם לא נקטו באמצעים הדרושים. תושבי המקום הולו לסגור את הישוב ולהיכנס לבתים ולמקל־טים רק בעשר ורבע בלילה, לאחר שנגמרה ההתקפה על מחנה נח"ל.

הרב"שים מקבלים מצה"ל שכר על עבודתם. לפיכך, צה"ל יכול לנקוט צעדים נגד רב"ש אם לא פעל כנדרש.

54,000 בחורי־ישיבה קיבלו פטור מצה"ל"

מאת גדעון אלון, סופר "הארץ"

54 אלף בני ישיבות אינם משרתים בצה"ל, בשירות סדיר ובמילואים — כך עולה מנתונים שהגיעו לידיו של ח"כ אמנון רובינשטיין, יו"ר תנועת המרכז.

לדבריו, הערכות המבוססות על נתונים אלה קובעות כי תוך שנים ספורות יגיע מספר תל־מידי הישיבות שיקבלו פטור (סוף בעמוד 7)

באוצר מבקשים לייקר המסובסדים בקרוב; נסים וקיסר ידונו בכך מחר

דיון סוער צפוי היום בממשלה על הצעת תקציב המדינה ל־88

באוצר תוקפים את משרד החינוך ומשרד הבריאות: אילו קיצצו שני המשרדים הללו כפי שהוטל עליהם בשנתיים שחלפו — היו זוכים השנה לתוספת תקציב

מאת צבי זרחיה

סופר "הארץ" לענייני כלכלה

בממשלה צפוי היום דיון סוער על הצעת תקציב המדינה ל־1988. שרי המערך ואחדים משרי הליכוד כבר הביעו התנגדות להצעה. עם זאת אין צופים משבר ממשלתי עקב הצעת התקציב.

לדיון הוקצו שש שעות, ונראה שהממשלה לא תספיק להצביע היום על הצעת התקציב. לפני הממשלה יופיעו שר האוצר, סגנו ונגיד בנק ישראל.

גורמים בכירים באוצר אמרו אתמול כי אפשר להציע לקצץ יותר מ־755 מיליון ש"ח, ובכלל זה פי־טורי אלפי עובדים, צמצום שעות הוראה וגזרות אחרות; אולם מעדי־פים קיצוץ "מינימלי", הכולל שינוי מבני במשק.

באוצר תקפו אתמול בחריפות את משרד החינוך ואת משרד הבריאות. האומר כי אילו קיצצו המשרדים הללו את שהוטל עליהם בשנים 86' ו־87', היו זוכים השנה לתוספת תקציב.

המשנה לממונה על התקציבים באוצר, משה הבא, אמר ל"הארץ" כי ב־86' החליטה הממשלה לקצץ 120 מיליון ש"ח בתקציב החינוך. מסכום זה קיצץ המשרד בפועל רק 40 מי־ליון ש"ח, כלומר שני־שלישים מהקיצוץ לא בוצעו. ב־87' הוטל על משרד החינוך לקצץ 36 מיליון ש"ח, אך בפועל קוצצו רק 9 מיליון ש"ח — רבע מסך הקיצוץ.

להכביד בחינוך האפור

הא הוסיף כי אילו הכירה מערכת החינוך ב"חינוך האפור" — השתת־פות הורים במימון החינוך — היה אפשר להשיג תוספת מקורות ולהגדיל את מספר השעות. לדבריו, "בבתי־ספר 'חזקים' פועלת מערכת (סוף בעמוד 2)

לקראת הפסגה מחרתיים: התקרבות בעמדות בין הרוסים לאמריקאים

גמישות סובייטית בנושא מערכת ההגנה החללית; גמישות אמריקאית כלפי תקרת הטילים הבין־יבשתיים ● השמרנים תוקפים: רייגן "אידיוט שימושי" שנפל בפח של בריה"מ ● רייגן: נזכיר לסובייטים לצאת מאפגניסטאן ● השלום במזה"ת — בשוליים, אם בכלל

מאת צבי בראל
שליח "הארץ" בארה"ב

ואשינגטון (מיוחד ל"הארץ"). ב־תקציב ועידת הפסגה השלישית בתקופת רייגן, שתיערך כאן ביום ג', מתרכזים הדיונים על גמישות וקידוב עמדות בין הסובייטים לאמריקאים בעניין הקטנת מספר ראשי הנפץ הגרעיניים הבין־יבשתיים.

מדובר בטילים רבי העוצמה שניתן לשגר מבסיסים קרקעיים, מצוללות וממטוסים, ושחלקם נושא ראשי־נפץ אחדים המסוגלים ל־התכוונן באורח עצמאי למטרות. בידי כל אחד מן הצדדים כעשרת אלפים ראשי־נפץ המורכבים על טי־לים בין־יבשתיים. רוב ראשי הנפץ הסובייטיים מורכבים על טילים יבשתיים, ורוב האמריקאיים על צוללות. שני הצדדים הסכימו בוועי־דת הפסגה הקודמת בריקיאוויק על הקטנת מספר ראשי הנפץ בכדי מישים אחוזים, אך אחד המכשולים העיקריים היה חוסר הסכמה לגבי קטגוריית הטילים שיוסלו.

האמריקאים דרשו שהסובייטים יוסלו מספר רב יותר של טילים קרקעיים, והסובייטים דרשו צמצום הטילים הימיים האמריקאיים. ביד מים האחרונים נראה כי חל שינוי (סוף בעמוד 7)

הבנקים: מחרתיים נעלה הריבית על אף הזרמת הכסף מבנק ישראל

בנק ישראל יציע החודש לבנקים אשראי של חצי מיליארד ש"ח ב־3 מכרזים ● בשיא לשכות המסחר: הריבית הריאלית במשק לפני ההעלאה — 39% לשנה; אחריה — 42%

מאת אריה לביא

סופר "הארץ" לענייני כלכלה

הבנקים איתנים ברשום להעלות את הריבית מחרתיים, אף שבכוונת בנק ישראל להציע בחצי מיליארד ש"ח לשפר את נזילותם.

חוגים בבנקאיים, אמרו אמש כי הבנקים ממשיכים לשלם ריבית גבוהה על פקדונות, 20 — 27 אחוז. יש בנקים המוכנים, במקרים מסוי־מים, לשלם 28% על פקדונות גדולים במיוחד — עשרות מיליוני שקלים.

בנק ישראל יודיע היום על פיר־סום שלושה מכרזים להלוואות מוניטריות למערכת הבנקאות. המכרזים יהיו בכ־500 מיליון שקל — סכום כפול מהמכרזים שפירסם הבנק עד כה. המכרז הראשון יפורסם כבר השבוע, אולי ביום רביעי, ויהיה לשבוע. לאחר מכן, יפורסמו עוד שני מכרזים, כל אחד — לשבוע.

בנק ישראל הגיע למסקנה שהבנקים מתקשים להעריך את צר־כיהם לאשראי לתקופה ארוכה, ולכן הוחלט לפצל את המכרז, שתוכנן עוד בסוף השבוע שעבר, לשלושה מכרזים של שבוע כל אחד. היקפי המכרזים יהיו בהתאם לתחזיות של בנק ישראל על ההזרמה הממשלתית.

הבנקים אומרים שאין בכך כדי להביא לידי ביטול העלאת הריבית המתוכננת למחרתיים. לדברי (סוף בעמוד 7)

פרשנות כלכלית / נחמיה שטרסלר

כישלון לבנק ישראל

אי־אפשר להתווכח עם עובדות. כאשר בנק ישראל מצהיר, זה חודשים ארוכים, כי המדיניות שלו היא להביא להורדת שער הריבית, על האשראי השיקלי, אך בפועל עלה השער — המסקנה היא חד־משמעית: הבנק נכשל כישלון חרוץ.

שער הריבית במשק (על חשבון חוזר הדיביטורי, החח"ד), יגיע ביום ג' השבוע לרמה ממוצעת של 4.0%, ואם משווים זאת לרמת האינפ־לציה בדצמבר שהיא 1.0%—1.5%, נוכחים לדעת עד כמה הריבית גבוהה, עד כמה זה חסר היגיון. (סוף בעמוד 7)

משקיעים יוצאים משוק המניות של ארה"ב; נפילת שערים גם ביום ו'

מדד דאו ג'ונס — רק 28 נקודות מעל "יום שני השחור" ● הנפילה בכל השבוע שעבר — הרביעית בתולדות וול סטריט ● דו"ח של חברת השקעות בקליפורניה: הערך הכללי של המניות הנסחרות בבורסות אמריקה פחת מאז 19 באוקטובר ב־110 מיליארד דולר

מאת שלמה שמיר
סופר "הארץ" בניו־יורק

אחרי עוד נפילה בשערי המניות המובילות, ביום ששי, מומחים בוול־סטריט תמימי־דעים כי משקיעים קטנים בארצות־הברית (ומוסדות פי־ננסיים במדינות המערב) עוזקים משוק המניות האמריקאי בתגובה על שחיקת ערכו של הדולר ולאות אי־אימון בכלכלה האמריקאית.

בתום יום סחר עצבני, שהתאפיין בעיקר בגל מכירות, הראה מדד דאו ג'ונס על הפסד של 9.79 נקודות, ועמד על 1,766.74 נקודות — 28 נקודות בלבד יותר מהמדד אחרי "יום שני השחור", שבו ירדו השערים ב־508 נקודות. מספר המניות שנסחרו ביום ששי היה 184 מיליון. לעומת 1306 מניות שמחיר־יהן ירדו, נרשמה עליה רק ב־362. השבוע שעבר היה אחד השבועות הגרועים בתולדות הבורסה בניו־יורק. סך ההפסד השבועי במדד דאו־ג'ונס היה 143.74. זהו שיעור הנפילה השבועי הגדול ביותר מאז 19 באוקטובר, והרביעי במעדיו בתולדות הבורסה בניו־יורק. מאז 25 (סוף בעמוד 7)

המשטרה ממליצה: להעמיד לדין את החשוד בהריגת בת ה־17 ברצועה

חומר החקירה יועבר השבוע לפרקליט מחוז הדרום לעיון ● החשוד: שמעון יפרח, בן 30, תושב נווה דקלים, מחנך בבית ספר תיכון בשדרות ● פרקליטו: זו היתה הגנה עצמית ● שופט בית משפט השלום באשקלון: "פעולת החשוד דומה יותר לפעולת תגמול"

מאת איתן רבין
סופר "הארץ"

חומר החקירה נגד שמעון יפרח, בן 30, מנווה דקלים, החשוד בהר־יגת התלמידה אנטסר עבדאללה אל עטר, בת 17, מדיר אל בלח, יועבר כבר השבוע לעיונו של פרקליט מחוז הדרום, יעקב קדמי.

המשטרה תמליץ להעמיד את יפרח, המשמש מורה ומחנך בבית ספר תיכון בשדרות, לדין באשמת הריגה. תיק החקירה הושלם, למעשה, ועתה ממתינים להמלצת ראש הצוות.

ביום ששי בבוקר שוחזר יפרח את נסיבות המעשה. המשטרה הגיעה לחשוד לאחר שבדיקה כמאה כלי נשק בקוטר 7.65 מ"מ. התברר כי נשקו האישי של יפרח תואם את הקליעים שהוצאו מגופת הנערה.

ביום ששי בבוקר הובא יפרח לבית משפט השלום באשקלון, ונציג המשטרה, מפקח צבי צור, ביקש לעצור אותו ל־10 ימים.

בא כוחו של החשוד, עורך הדין משה ישראל, טען כי מדובר בהגנה עצמית, לאחר שמרשו הותקף באבנים בידי התלמידות וירה באוויר. כמו כן הסביר כי אשת החשוד היתה אמורה להגיע לאיזור ויפרח חשש כי תיפגע.

השופט עמירם דנברג הורה לעצור את החשוד ל־8 ימים, לאחר שהעיר: "עם כל הזהירות, פעולת הגנה עצמית שכזאת, שבה רכב רודף לתוך חצר בית ספר, דומה יותר לפעולת תגמול".

עם יפרח הובאו ביום ששי לבית המשפט עוד 3 מתנחלים מנווה דקלים — ראובן בר חיים, בנימין טוכל ומנחם אניקר — החשודים כי היו עם יפרח במכונית הסובארו. השלושה שוחררו. בהסכמת המשטרה, בערבות של 10,000 ש"ח, אך גם הם יועמדו לדין באשמה של אי־מניעת עבירה וסיוע לעבירה.

בישובי חבל עזה שוב הועלו טענות קשות נגד כוחות הבטחון. מתנחלים אמרו ל"הארץ": "במקום לעצור את התלמידות שזורקו את האבנים, עוצרים את אנשינו כדי שהשמאלנים יהיו מרוצים".

מקור בכיר במשטרה אמר: "המשטרה שבעת רצון מפיענוח הפרשה, ותמשיך לפעול ביד קשה נגד כל מי שיפר את החוק".

החשוד, שמעון יפרח. (צילום: אלי שור, "חדשות")

הקונגרס הציוני הל"א ייפתח הערב בירושלים

300 מתוך 530 הצירים התחייבו לתמוך בדיניץ ליו"ר הסוכנות ● הליכוד: "לנצחון פת חסרים 30—35 קולות"

מאת אילן שחורי והדב שרגאי סופרי "הארץ"

הקונגרס הציוני הל"א ייפתח הערב בירושלים, בסימן פיחות במעמדו ובמעמד "המוסדות הלאו־מיים" — הסוכנות היהודית וההסתדרות הציונית. במרכז הקונגרס צפוי מאבק בין תנועת העבודה לליכוד על התפקי־דים המרכזיים. בניגוד לקונגרסים קודמים שנמשכו יותר מעשרה (סוף בעמוד 7)

החולה שעתר לבג"ץ להמיתו — מת אתמול מזיהום בריאות

אלמנת גדעון נקש: ניאבק להתיר המתות חסד בחוק

גדעון נקש

דינה נקש

מאת עדנה ארידור
סופרת "הארץ"

גדעון נקש, בן 53, שעתר לפני שבועיים לבית הדין הגבוה לצדק להמיתו המתת חסד, מת אתמול ב־5 לפנות בוקר.

מצבו של נקש, שתחזוק בחיים באופן מלאכותי ארבעה חודשים, הוחמר בימים שחלפו, עקב זיהום בריאותיו. זיהום זה גרם את מותו.

נקש היה בהכרה מלאה עד לשעותיו האחרונות. הוא מת כ־18 שעות לאחר שבית המשפט הגבוה לצדק קבע כי ידון בעתירתו ב־23 בחודש זה, בהרכב של חמישה שופטים.

נקש, תושב אשדוד, עובד חברת החשמל לשעבר, חלה לפני יותר משנה ממחלת ניוון שרירים חשוכת מרפא, המתבטאת בהרס מערכת העצבים. הוא אושפז במחלקה פנימית ג' בבית החולים קפלן בר־חובות, כשהוא משותק בכל חלקי גופו ומחובר למכונת הנשמה. בקושי הניד את ראשו. והיה מסוגל רק לשמוע ולראות. הקשר היחיד שלו עם אשתו דינה ושני ילדיו, היה בתנועות עיניים והת־בוננות ללוח אותיות, שהוצג לפניו. האותיות חוברו למילים, והמילים למשפטים. באמצעות התנועה לאותיות ביקש להמיתו המתת חסד כדי לגאול אותו מיסוריו.

אתמול ב־6.00 בבוקר טילפנו מבית החולים לאשתו דינה, והודיעו לה כי מת. האשה, שניהלה שלושה שבועות מלחמה עקשנית לגאול את בעלה מיסוריו, הודתה מייד לעו"ד יצחק חושן, יו"ד העמותה להמתת חסד, שניהל עימה את המאבק, להקשיב ולהיאבק להסדרת הנושא בחוק.

שמו של גדעון נקש עלה לכותרות לאחר שרד־פאיו רמז על הסף את פניותו, ופניית אשתו, להמיתו המתת חסד. הרופאים טענו כי הדבר סותר את האתיקה הרפואית ואת החוק. החוק מאפשר לרופא להפעיל שיקול דעת, ולא לחבר אדם למכשיר הדיאה. אך אם חובר — אסור לרופא לנתקו. בעיני החוק ניתוק נחשב להריגה.

באמצעות העמותה להמתת חסד, עתר גדעון נקש לפני עשרה ימים לבית־הדין הגבוה לצדק, לנתקו ממכשיר ההחיאה ולתת לו זריקה שתשכך את כאביו לצמיתות.

הקהילייה הרפואית כולה מתנגדת לחקיקה בנושא זה, ומבקשת להשאירו ביוזמי חולה — רופא.

עו"ד חושן אמר ל"הארץ" כי מאבקו של נקש לגאול אותו מיסוריו רק מחזק את הצורך להסדיר את הנושא בחקיקה. בהתייעצות עם פרופ' יצחק זמיר, לשעבר היועץ המשפטי לממשלה, ימציא היום לבית המשפט הגבוה לצדק פסקי־דין מארה"ב שהתקבלו שם בבתי־משפט אף שמבקשי המתת החסד כבר מתו. פסקי דין אלו שימשו בסיס להסדרת הנושא ולחקיקה הקיימת בארה"ב. יתכן שהמשך הדיון יצריך שינוי הבקשה, והמשפחה שעתרה בשם האב תדרוש לשנות את אופי העתירה לבקשה עקרונית.

בעת מאבקו של גדעון נקש, קיבלה אשתו פניות מאזרחים רבים שחיזקו את ידיה ואת אמץ ליבה במלחמתה לגאול את בעלה מיסוריו. היא אמרה ל"הארץ": "אף אחד לא יכול לקבוע כי על בעלי למות ביסורים". היא אמרה זאת לאחר שהגיע אליה פסק הלכה הקובע כי "אדם צריך למות ביסורים כדי לכפר על עוונות".

חדשות הארץ

שיחת היום

עם: ד"ר חיים גודרון, מנהל י"ח קפלן ברחובות
על: התנגדותו לביצוע המתת־חסד לגדעון נקש
(עמ' 2)

אין להשיג מורים לפיסיקה לבתי"ס תיכוניים בבית־שאן
(עמ' 3)

★

המפד"ל ביטלה את רוב הצעות המצע המדיני שכלל "טראנספר"
(עמ' 3)

★

עירית ת"א תעביר 3 מיליון שקל לחידוש פרוייקט אילון
(עמ' 5)

★

מס הכנסה מנהיג "יד חזקה" כלפי מאחרים בהעברת ניכויים
(עמ' 8)

★

המילה האחרונה בעיבוד תמלילים
WORDMILL 4.5
להזמנת דיסקט הדגמה
02-699311

שרות הארץ

מזג האוויר

● ירושלים: 14־7.
● תל־אביב: 20־12.
● חיפה: 19־12.
● באר־שבע: 19־9.
הגולן 15־10, טבריה 20־11, הטומרון 15־9, נתב"ג 20־10, ירוחו 22־11, אילת 24־13.

שערי הדולר

	שער הדולר	השינוי בש"ח
יציג	1.5633	+0.0033
נוסעים	1.8581	+0.0039
שחור	1.6900	–

שער הסל

יציג	1.7076	+0.0008

בגליון זה 14 עמודים

ערך את העמוד: משה ריינפלד

מושג חדש בבינלאומי
"FORWARD" today

עוסק ביבוא, יצוא? בבינלאומי תוכל להבטיח לך כבר היום את שער העסקה העתידית. דולר־שקל.

הבנק הבינלאומי מאפשר לך עתה גמישות מירבית בעיסקות עתידיות בדולרים.

אם ברצונך לקנות או למכור דולרים בעתיד, או לשמור על ערכם הדולרי של השקעותיך, תקבל מידית מידע על שער עתידי של הדולר. במילים אחרות בכל *יום תוכל לקבל בבנק הבינלאומי פרטים על שער הדולר המובטח לצורך ביצוע העיסקה שלך, למועד המסויים הנוח לך. (בין חודשיים עד ל־6 חודשים) אינם צריך להמתין או להרשם כמעונין בעיסקה עתידית. בכל *יום תוכל לבצע את העיסקה בו במקום.

אני מעביר עסקים לבינלאומי

פרטים נוספים בסניפים.

* רק ביום שמתפרסם שער יציג. סכום מינימלי לעיסקה $10,000 ביצוע כל עיסקה לפי שיקול דעת הבנק וכפוף לבטחונות. הבנק רשאי להפסיק תוכנית זו בכל עת.

הבנק הבינלאומי הראשון

ממיד כהן (יעקבסון)

هكذا عن الأصل

ראיתי שמעתי

ישראל־יוון: אהבה הוד או דו סיטרית?

"הישראלים אוהבים כל דבר שקשור ביוון, את הארץ, את עתיקותיה, את האוכל והמוסיקה אך הם מרגישים כי רגשות אהבתם אינם מוחזרים. זוהי אהבה חד סיטרית", התלוננה פרופ' חוה בן ישראל מהחוג להסטוריה באוניברסיטה העברית בירושלים במפגש שהתקיים בסוף השבוע על הר הצופים בין שר החוץ היווני, קארולוס פאפוליאס לבין חוקרים מהאוניברסיטה. שר החוץ האורח לא כל כך הסכים אתה. "נוכחותי כאן מעידה כי אלה יחסי אהבה דו סיטריים". ענה בחיוך הבטיח שידאג אישית לכך שחוקרים מיוון ישתתפו בכנס שיאורגן על ידי בן ישראל על תנועות שחרור יווניות בתקופה המודרנית.

קארולוס פאפוליאס — הכל בגלל האהבה

ד"ר עמיקם נחמני, מהחוג ליחסים בינלאומיים באוניברסיטה העברית, שהשתתף אף הוא במפגש, היה נרגש במיוחד. באותו יום יצא לאור ספרו החדש בנושא "ישראל, טורקיה ויוון" ולבקשת שר החוץ היווני הבטיח לשלוח לו שני עותקים מספרו, אחד עבור ראש ממשלת יוון, אנדריאס פאפאנדריאו.

הוקם מחדש חוג ידידי הבימה בברלין

חוג ידידי הבימה נוסד בברלין בשנת 1927 והוא שאיפשר את עלייתו של התיאטרון ארצה. בין חברי החוג באותם הימים היה גם אלברט איינשטיין והרוזה הזיה בו היתה מרגוט קלאוזנר, שאף עלתה עם הבימה לישראל במארס 1928. ב־1933 פוזר החוג על ידי הנאצים, אבל זכרון אותם הימים נשמר.

בעקבות סיורה המוצלח של הבימה בברלין לאחרונה, החליטו הברלינאים — ביניהם ממנהלי העיתון "טאגס שפיגל", להתר פול, ומנהל פסטיבל ברלין, ד"ר אולריך אקהרדט — לחדש את פעילות החוג, על סמך התקנון ששרד מגלגולו הקודם. מטרת אגודת הידידים החדשה היא להמשיך את הקשרים שנוצרו בביקור של הבימה בפסטיבאל ברלין, ו"לקדם" את התיאטרון הלאומי הישראלי בחומר וברוח". ב־16 בנובמבר התקיימה הישיבה הראשונה.

ב.ש.

מציע להוסיף דרגות ביניים בצה"ל

מנכ"ל המכון לפריון העבודה והייצור, אינג' יוסף דוריאל, הציע במכתב לרמטכ"ל, רב אלוף דן שומרון, להוסיף לצה"ל דרגת ביניים לקצינים: "כמי שמתמחה בבדיקות לשיפוץ מערכות ארגוניות", כותב דוריאל לרמטכ"ל, "אני מציע לך לבדוק אפשרות להנהיג דרגת־ביניים לקצינים שבין דרגת סגן לסרן, כפי שהיא נהוגה בצבאות מודרניים בעולם למשל, דרגה שתיקרא 'תת־סרן' או 'סגן־בכיר'. דרגה כזו תסייע לריסון האינפלציה בדרגות הבכירות ותתן ביטוי אפקטיבי יותר לקידום בדרגות של קצינים מתמחים, במיוחד בחילות הטכניים".

מכתבו של דוריאל נועד לחזק את ידי הרמטכ"ל מול התוקפות על יוזמתו לצמצם את מספר תתי האלופים בצה"ל.

עוזר חדש לשר התיירות

שר התיירות, אברהם שריר, מינה את יעקב ברינבוים לעוזר אישי במקומו של אהרון מייטלמן, שבימים אלה עומד למשפט בירושלים. הוא הצטרף לעוזר הנוכחי, שמואל צורייאל.

העוזר החדש, ששימש עד לאחרונה כמרכז המשק של הישוב מבוא ביתר, אינו חבר מרכז המפלגה הליברלית. ממשרד התיירות נמסר כי מאז ומתמיד היו בלשכת השר שני עוזרים. "קיימים תקנים לשני עוזרים. יש לקחת בחשבון, כי שר התיירות נתון בעומס עבודה גדול במיוחד בשל העובדה שהוא מכהן גם בתפקיד שר המשפטים", נאמר ממשרד התיירות.

זוהר בלומנקרנץ

פתיחה סימולטנית בתל אביב ובניו יורק

מפעלי ההלבשה "ריס" פתחו בסוף השבוע את הסניף ה־35 שלהם, בתל אביב. אופירי אלוני ויעל גרשלר, מלכות היופי הישראליות הוזמנו להציג בפני המוזמנים את אופנות הקיץ החדשים פרי פיתוחו של המפעל. בדיוק באותה שעה, בניו יורק, הציגה מלכת יופי ניו יורקית את אותם אופנות בתצוגה מיוחדת שנפתחה בחנות "בלומינגדיילס".

מה חדש במטבח? תמסח

הלהיט החם ביותר במטבחם של הבריטים בימים אלה הוא בשר תמסח (אליגטור), המיובא מחווה בלואיזיאנה, ארה"ב. תמסח נכלל העגליה בין מאכלי היום, למרות שבטעמו ובמרקמו הוא דומה יותר לבשר בקר או עוף.

"התמסח מאד פופולארי", אמר בעל מסעדה "כולם מתים לטעום ממנו".

שרות הניו יורק טיימס

היא עוד רוקדת

מאיה פליסטסקאיה, הבכורה הראשונה של באלט ה"בולשוי" הסובייטי התמנתה כמנהלת אמנותית של להקת המחול הלאומית של ספרד. פליסטסקאיה, שבגיל 62 עדיין רוקדת, תעשה ששה חודשים בשנה בספרד וששה חודשים בברית המועצות, במשך השנתיים הקרובות.

בתוכנית טלוויזיה בה הופיעה לאחרונה בבריה"מ, נשאלה הבלרינה אם היתה משנה החלטות שקיבלה בחייה לו יכלה לחיות אותם שנית: "תשעים אחוז מהן", אמרה.

בעריכת עירית רוזנבלום

עובדי חברת החשמל במז'־ירושלים מתכננים התנגדות לצמצום הזכיון

ירדן הורתה ליו"ר מועצת המנהלים של החברה שלא לשתף פעולה עם ישראל בהכנות להעביר הזיכיון בשכונות היהודיות בירושלים ובהתנחלויות לחברת החשמל לישראל

מאת אורי ניר

עובדי חברת החשמל המזרח־ירושלמית מגבשים תוכניות להתנגד לתוכניתו של משרד האנרגיה לצמצם את אזור הזיכיון של החברה.

דובר ועד העובדים של חברת החשמל המזרח־ירושלמית, עלי חמדה, אמר בראיון שפורסם אתמול בעיתון המזרח־ירושלמי "אינהאר": "בסיוע המוני העם שלנו, נתנגד למזימה הישראלית בדרכים הפוליטיות; הנסיונות ההפחדה והריגת הצווים לא יעכבו בעדנו מלדבוק בזכויותינו הלאומיות ובזכויותינו כפועלים".

לפי החלטת הממשלה, המתוקף חוק שהתקבל בכנסת, חברת החשמל לישראל נערכת לספק חשמל לכל השכונות היהודיות בירושלים, שעד כה היו מחוברות לרשת של החברה המזרח־ירושלמית. על־פי החלטת הממשלה, יצומצם אזור הזיכיון לשכונות הערביות בעיר ולישובים הערביים בגדה המערבית. 60 שנות הזיכיון של החברה המזרח־ירושלמית לספק חשמל לאזור שמסביב לירושלים ישנו ב־31 בדצמבר.

ממו ירדני

עקיבא אלדר, סופר המדיני של "הארץ", מוסר כי עם העברת הזיכיון צפים בירושלים מיתקפה נגד ישראל במערב. זאת לאחר שראש ממשלת ירדן הטיל וטו על העברת חלק האדי מכיוונה של החברה המזרח־ירושלמית להברה הישראלית.

יו"ר מועצת המנהלים של החברה הערבית, חנא נאצר, שב בימים אלה מרבת־עמון. הוא קיבל שם הוראה מראש ממשלת ירדן, זייד אל־ריפאעי, שלא לשתף פעולה עם ישראל בהכנות להעברת הזיכיון.

על־פי ההוראה, החברה אמורה לפטר את רוב עובדיה.

החלטת ירדן מוסברת כתגובה על התעלמותה של ישראל מבקשתה להאריך את הזיכיון לחברה הערבית עוד בעשרים שנה.

עמדתה זו של ירדן, ובמיוחד לחצים של גורמים מיליטנטיים לאומיים בקרב עובדי החברה, השפיעו על הנהלת החברה שלא לקבל את תוכניתה של ישראל. ממשרד האנרגיה נמסר כי החלטה זו של ההנהלה עדיין לא נמסרה רשמית למשרד.

דברים שאמר שלשום ראש עירית ירושלים, טדי קולק, בראיון ל"אינהאר" המזרח־ירושלמי, הגבירו את המתיחות סביב שאלת עתידה של החברה. קולק אמר כי משרד האנרגיה החליט שלא להאריך את תוקף זכיונה של החברה עד שתסכים החברה לצמצם את איזור הזיכיון שלה. אם תסרב החברה, אמר קולק, יעניקו לכל מועצה מקומית ערבית שבאזור הזיכיון זכות לחלוקת החשמל ולגביית תשלומים, ואילו שכונותיה הערביות של ירושלים יחוברו לחברת החשמל לישראל.

קולק הציע לחברת החשמל להבדיל בין ההיבט הפוליטי לבין ההיבט המעשי של שאלת המשך קיומה.

חנא נאצר אמר בתגובה כי "מועצת המנהלים בודקת את כל האמצעים שימנעו ממשרד האנרגיה להשתלט על החברה". נאצר אמר כי אין כל אפשרות להפריד בין ההיבט הפוליטי לבין ההיבט המעשי.

מחר יכנס שר האנרגיה מסיבת עיתונאים בשיתוף ראש עיריית ירושלים, ומנכ"ל חברת החשמל לישראל. בה תפורט הפעלת התוכנית של משרד האנרגיה, ויידונו פתרונות אפשריים למצב שיווצר אם תעמוד החברה המזרח־ירושלמית בהתנגדותה לתוכנית.

חסן מלך מרוקו: הנשק הגרעיני של ישראל — סכנה לרוסים, לא לערבים

טוען בראיון ל"אל־אהרם" הקהירי: הנשק הגרעיני שבידי ישראל הוא "תשובתה של וואשינגטון למוסקווה, על שתמכה בקובה הקומוניסטית שכנתה של ארה"ב"

קהיר (עי"ר וע"צ). חסן מלך מרוקו אמר בראיון שפורסם שלשום ב"אל אהרם" כי ראשי־הנפץ הגרעיניים שבידי ישראל מסכנים את ברית־המועצות ולא את העולם הערבי.

חסן טען כי הנשק הגרעיני שבידי ישראל הוא "תשובה אמריקאית למוסקווה, על שתמכה בקובה הקומוניסטית שכנתה של ארה"ב". עוד אמר: "אינני חושש מראשי הנפץ הגרעיניים של ישראל. אין הם מכוונים נגד מדינות ערב, ואי־אפשר להפעיל אותם באיזור, בלא לסכן במידה רבה את ביטחונה של ישראל עצמה".

מלך מרוקו אמר: "קובה שוכנת רק כמה קילומטרים מוואשינגטון. ארה"ב היתה צריכה למצוא 'קובה' משלה (ישראל) בעולם הערבי. שגם היא שוכנת רק כמה מאות קילומטרים ממוסקווה".

קובה שוכנת רק 150 ק"מ מפלורידה, ו־2,000 ק"מ מוואשינגטון, וישראל — 1,200 ק"מ מן הגבול הסובייטי ובמרחק של 3,000 ק"מ ממוסקווה.

חסן המשיך וטען כי וואשינגטון בוגדה בישראל בגלל חילוקי הדעות בין ארה"ב לעולם הערבי בשאלה הפלשתינית.

חסן קידם בברכה את הצעות לכנס ועידה בינלאומית לשלום במזרח התיכון, אך אמר כי לא יושג דבר בוועידה כזאת, אם לא ינקטו מדינות ערב אסטרטגיה מאוחדת.

התקציב

(סוף מעמוד 1)

חינוך אפור, אך אין פתרון לבתי הספר הקלושים". לדעתו, ביטול שכר־הלימוד לבני 3 — 4 בגני הילדים, כנהוג עתה, הוא חוק אנטי־סוציאלי. כעת, בין כך ובין כך נהנים פטור לעיירות פיתוח ולאזורים בפרוייקט שיקום השכונות, והמשך הביטול — פירושו הטבה לשכבות המבוססות, אמר הבא.

בהצעת האוצר לתקציב '88 אין מציעים לפטר מורים וגם לא להפחית את מספר שעות ההוראה. שר האוצר ייפגש הבוקר, לפני ישיבת הממשלה, עם שר החינוך, מתוך כוונה למתן את התנגדותו לקיצוץ במשרדו.

אשר למשרד הבריאות, הוטל עליו בתקציב '86 — '87 לקצץ 65 מיליון ש"ח, אך המשרד לא ביצע את רוב הקיצוץ. אילו עמד משרד הבריאות בקיצוץ של 570 משרות — היה זוכה כעת לתוספת תקציב, אמר הממונה על התקציבים.

אם לא תסכים מערכת־הבריאות לגביית תשלום בעד שירותים, צפויים בה שיבושים חמורים ב־'88. תשלומים של 10 ש"ח דמי אישפוז ו־4 ש"ח בעד ביקור אצל רופא, לא יוטלו על השכבות החלשות, אלא על שני העשירונים העליונים, המשתכרים יותר מ־3,000 ש"ח בחודש. גביית תשלומים אלה תפתור את בעיית הקיצוץ במשרד הבריאות.

מרבית הקיצוץ — בכיס •

באוצר מבקשים להעלות בקרוב את מחירי המוצרים המסובסדים, ומחר ידונו שר האוצר ומזכיר ההסתדרות בנושא זה. עקב הקיצוץ של 300 מיליון ש"ח בסובסידיות ב־'88, יתייקר החלב ב־20%, הביצים והעוף ב־10%, הלחם ב־30% והתחבורה הציבורית ב־20%.

האוצר מציע להעלות בקרוב את מחירי המסובסדים העלאה מתונה יותר, ולשוב ולייקרם בראשית אפריל.

באוצר אין מתרגשים מההתנגדות החריפה של השרים, היות שרוב הקיצוץ המוצע כבר "מונח בכיס". מתוך 755 מיליון ש"ח כבר מובטח, למעשה, קיצוץ של כ־600 מיליון ש"ח. סכום זה כולל קיצוץ של 300 מיליון ש"ח בסובסידיות, המשך אי־תשלום קיצבת ילד ראשון — 160 מיליון ש"ח, המשך המיסוי על קיצבאות ילד שני ושלישי — 45 מיליון ש"ח, העברת דיווידנדים לממשלה מרשות הנמלים, מרשות שדות התעופה ומ"אל על" — 80 מיליון ש"ח, אי־הפעלת חוק חינוך חינם לבני 3 — 4 בגני הילדים — 11 מיליון ש"ח.

מחווה רוסית ערב הפסגה: 73 יהודים קיבלו אשרות

מוסקווה (עי"ר וע"צ). 73 יהודים בברית המועצות קיבלו אשרות יציאה ביחד עם משפחותיהם, כבחווה של הרגע האחרון לפני ועידת הפיסגה בין מנהיגי מעצמות העל שתתכנס מחר בוואשינגטון.

פעילים יהודיים במוסקווה שמסרו על כך שלשום, ציינו כי בקבוצה נכלל גם פאשה אברמוביץ', שהיה הראשון שביקש אשרת יציאה, לפני 17 שנים, ושבעניינו התערב ראש ממשלת אוסטרליה, בוב הוק, בעת שנפגש עם גורבאצ'וב לפני כמה ימים.

לנה רבין, שהוריה ואחותה היגרו באביב שעבר ואילו בקשתה נדחתה, איננה מופיעה גם ברשימה החדשה. מקורות יהודיים במוסקווה מסרו כי ממשרד "אוביר" התקשרו אליהם ביום חמישי ב־6 בערב, והודיעו להם כי קיבלו אשרות לצאת. רבין אמרה כי הרשימה כוללת כמה מסורבי עלייה הנאבקים על אשרת יציאה מזה שנים רבות ויהודים אחרים שבקשות הגירה שלהם נדחו.

דוד שורצמן, שהגיש בקשת יציאה לפני 12 שנים, וגם הוא איננו מופיע ברשימה החדשה, אמר כי 22 מבין אלה שזכו באשרה מתכננים ליטול חלק בהפגנה היהודית הגדולה במוסקווה היום, ערב צאתו של גורבאצ'וב לוואשינגטון.

הוא אמר כי הפגנה זו תתקיים בעת ובעונה אחת עם הפגנות מחאה דומות בוואשינגטון ובתל אביב.

2 נדקרו בגן ציבורי בהתקווה

כנראה על רקע פלילי

מאת ראובן שפירא

שני צעירים, דוד דוידי בן 32 וחנבאל נאור בן 28, נדקרו אמש סמוך לשעה 10 בגן ציבורי בשכונת התקווה. לטענתם — בידי שני אלמונים.

נאור פצוע קשה בבטנו ובחזהו.

הדוקרים מוכרים למשטרה, ד[illegible] נראה כי הרקע לדקירות הוא פלילי.

חוסיין יבוא היום לקהיר לשיחות עם הנשיא מובארק

בכיר מצרי מכריז בקהיר: על מצרים לעקוב אחר התעצמות ישראל כדי להבטיח את הבטחון הלאומי המצרי והערבי

מאת עודד זראי
שליח "הארץ" בקהיר

קהיר (מיוחד להארץ). "על מצרים לשים לנגד עיניה את התעצמות כוחה של ישראל, כדי להבטיח את הביטחון הלאומי המצרי והערבי". קריאה זו השמיע "אחראי מצרי בכיר", שהעיתונות המצרית נמנעה מלחשוף את זהותו. עוד ציין האחראי כי הוצאות הביטחון נשארו יציבות מאז 1983, על בסיס של 8.5% מההכנסה הלאומית.

המלך חוסיין יבוא היום למצרים לשיחות קצרות עם הנשיא מובארק, בתום המושב השביעי של הוועדה העליונה המשותפת בראשות ראשי הממשלות של שתי המדינות. הוועדה החליטה על הקמת שורה של פרוייקטים משותפים.

סוריה שיחררה נאמני ערפאת

סוכנות הידיעות המצרית מסרה אתמול כי משלחת בכירה של אש"ף בראשות מחמוד עבאס תבוא לכאן השבוע, כדי להכין את ביקורו של ערפאת ושיחותיו עם הנשיא מובארק.

העיתון הסעודי "אל־שרק אל־אוסט" מסר במהדורתו הבינלאומית כי סוריה שיחררה 150 מתבלים מבני אנשי ערפאת, שנעצרו בשלהי מלחמת טריפולי ב־1983. צעד זה ננקט במסגרת המאמצים לשיפור היחסים בין המשטר הסורי לבין הנהגת אש"ף בראשות ערפאת.

לדברי מקורות ערביים מצפים לשיחרור שאר נאמני ערפאת בסוריה והעברתם לדרום־לבנון כחלק מעיסקה כוללת לאיחוד הגורמים השיעיים הקיצוניים והפלשתינים לפעולות פיגוע נגד ישראל.

הארץ
עיתון לאנשים חושבים

קארלוצ'י הורה לקצץ 10% מתקציב ההגנה

וואשינגטון (ע"ר). שר ההגנה האמריקאי, פרנק קארלוצ'י, הורה לקצץ 35 מיליארד דולר מתקציב הפנטאגון לשנת הכספים 1989. כך מסר אמש הממונה על התקציבים בפנטאגון.

הוא אמר כי קארלוצ'י הורה לקצץ בתוקף הסכם שהושג בחודש שעבר בין הבית הלבן לנציגי הקונגרס. להפחית את תקציב ההגנה ל־1989 מ־323 מיליארד דולר ל־290 מיליארד.

שיחת היום / גדעון אלון

עם: ד"ר חיים גורדון, מנהל בי"ח קפלן ברחובות
על: התנגדותו לביצוע המתת חסד לגדעון נקש

לא הייתי מסוגל לנתק את מכשיר ההחיאה אפילו מכלב

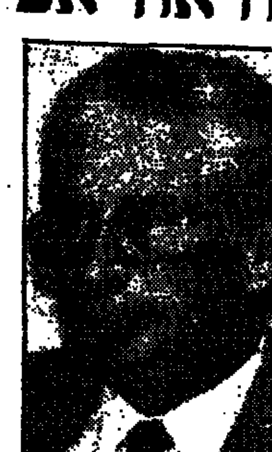

אתמול בבוקר נגאל מיסוריו גדעון נקש, שאושפז בבית החולים "קפלן". מדוע סירבת להענות לבקשתו ולפניית בני משפחתו לשים קץ לחייו, על ידי ניתוק מכשירי ההחיאה?

כי לפי השקפת העולם שלי, לא צריך לבצע המתת חסד אקטיבית. זה נוגד לא רק את החוק, אלא גם את המהות המקצועית שלי כרופא. מכל השיקולים הרפואיים, המצפוניים, האנושיים והפסיכולוגיים, אינני סבור שיש להמית מישהו באופן אקטיבי על־ידי הזרקת רעל או ע"י ניתוקו ממכשירי ההחיאה, שחייו תלויים בהם במאה אחוז.

אבל אם ישנו את החוק ויאשרו ביצוע המתות חסד לחולים חשוכי־מרפא?

לי באופן אישי ברור שגם אילו שינו את החוק, אי־אפשר היה להטיל זאת על הרופאים. זה לא עניינם של הרופאים. למה שהרופא יבצע זאת? אנחנו לא הוכשרנו לעשות זאת, אלא להאריך את חיי החולה, לרפא אותו ולהקל על הסבל שלו — לא להמית אותו. אני גם לא הייתי מסוגל לנתק מכשיר החיאה מכלב, קל וחומר כשמדובר בבן־אדם.

האם כל הרופאים בבי"ח קפלן תומכים בעמדתך?

אני משוכנע שהמצפון של הרוב המכריע של הרופאים לא היה נותן להם לבצע המתת־חסד אקטיבית, אבל ודאי שיש כמה רופאים שהיו מוכנים לעשות זאת.

אני מניח שהמקרה של גדעון נקש איננו יוצא דופן. יש ודאי לא מעט חולים המצויים במצב דומה לשלו.

ודאי שישנם מקרים נוספים, אבל לא מרבים לדבר על כך. חשוב לדעת שיש כלל מקודש שמעוגן בחוק, הקובע שאין להתחיל בטיפולים רפואיים של חולים טרמינליים וחשוכי־מרפא, כשהחולים מסרבים לקבל טיפול. אבל יש הבדל עצום בין בקשה שלא להתחיל בטיפול הרפואי לבין מתן הסכמה, ובעקבותיה אחרי זמן מה לבוא אלינו ולבקש: תהרוג אותי.

אם כך, מדוע חיברתם לפני ארבעה חודשים את גדעון נקש למכשירי החיאה, כשברור היה שאין לו שום סיכוי להאריך ימים?

כי החולה ובני משפחתו הסכימו שהוא יחובר למכשירי ההנשמה. אשתו ואחיו ידעו איזו מחלה יש לו ומה הפרוגנוזה שלה. הוסבר להם שאין לו שום תקווה, אבל אז עדיין היו להם תקוות. במשך כל התקופה הזו, עד למותו אתמול בבוקר, היה גדעון נקש בהכרה מלאה. הוא גם הבין כל מה שאמרו לו.

אפשר לומר שעם פטירתו חשתם הקלה?

לא חשנו הקלה. מובן שהמוות שלו היה צפוי, כי זו מחלה מתקדמת. גם הבנו את רצונו של החולה שלא להמשיך לחיות בצורה כזו ואת רצונה של המשפחה. אבל מכאן ועד לביצוע מעשה של המתת־חסד אקטיבית, הדרך ארוכה.

הגשם לא הרתיע מאות חרדים מהפגנות השבת

נעצרו על זריקת האבנים • בליל־שבת היתה עצרת מחאה נגד חילול שבת והקרנת סרטים — מול קולנוע אורנע ובית אגרון

(ע). שלושה חרדים נעצרו בחשד שיידו אבנים ובקבוקים לעבר כלי־רכב שנסעו ברחוב בר־אילן בירושלים, במהלך התקהלויות חרדים שהיו אתמול אחה"צ בצומת הרחובות צפניה ובר־אילן בירושלים.

מזג האוויר החורפי, הרוחות והגשם העז שירד אתמול בירושלים לא הרתיעו כ־200 חרדים מלהתגודד ברחוב בר־אילן ולמחות נגד חילול שבת בצעקות "שאבעס". שלא כבשבועות האחרונים, שרה המשטרה על פרופיל נמוך, ובמקום לא נראו שוטרים, שוטרי משמר הגבול ואף לא מכונית להתזת מים שבשימוש המשטרה.

מספר חרדים תיפקדו כ"סדרנים" וניסו למנוע ממאות חבריהם שהתרכזו בצומת מלחסום את התנועה. כוחות משטרה מצומצמים התרכזו באותה עת באזור גן החיות התנ"כי, המרוחק כ־500 מטר מרחוב בר־אילן.

בשלב מסויים נראה היה כי רחוב בר־אילן ייחסם על־ידי החרדים, ולמקום הגיע קצין משטרה שהסביר להם כי במידה שלא ישמרו על הסדר, תתערב המשטרה.

במהלך ההתקהלויות והקריאות "שאבעס" שנמשכו כשלוש שעות, הושלכו מספר בקבוקים ואבנים לעבר כלי־רכב פרטיים וניידת משטרה שנסעו בכביש. כעבור זמן־מה זרקו החרדים מספר עגלות אשפה לעבר כביש בר־אילן, [illegible] כוח משטרה שהוזעק למקום עצר שלושה חרדים החשודים במעשים אלה.

בליל־שבת התקיימה עצרת מחאה נגד חילול השבת והקרנת הסרטים בירושלים מול בתי הקולנוע "אורנע" ובית אגרון. בעצרת השתתפו כ־80 חרדים שצעקו "שאבעס" לעבר הבאים לחזות בסרטים. העצרת עברה בשלום והמשטרה לא התערבה.

דובר משטרת ישראל, עדי גתנן, אמר כי המשטרה תנקוט את כל האמצעים בפיזור התקהלויות בלתי־חוקיות, ואף לא תירתע מבמעצרים. לדבריו, כל הפגנה מרתקת כוחות משטרה גדולים, ובכך נפגע תיפקודה השוטף במילוי שאר משימותיה. מכיוון שכבר בשבת ה־20 בספטמבר, אין המשטרה מתחייבת [illegible] לאשר בקשה לקיום הפגנה בעניין השבת.

החזאי: הגשם ייפסק הערב; עד יום ה' יבש ונוח

15 ס"מ שלג בחרמון

מאת מיכאל גרטני

הגשמים, שירדו מאז יום שישי בצפון הארץ ובמרכזה, ייחלשו היום. חזאי השירות המטאורולוגי צופה כי הגשם ייפסק בכל הארץ לקראת ערב. התחזיות לטווח בינוני מבטיחות מזג אוויר יבש ונוח — לפחות עד יום חמישי.

הגשמים שירדו בסוף השבוע, לאחר ארבעה שבועות של יובש, היו בכמויות משמעותיות הן לחקלאות הן למאגר המים: בצפון הארץ ובמרכזה נמדדו עד אמש בממוצע: 23 — 32 מ"מ, ובבאר שבע — 10 מ"מ.

נראה כי עד שייפסק הגשם היום, יירדו בצפון ובמרכז כ־35 — 40 מ"מ — כשליש מהכמות הממוצעת בדצמבר.

מנחם הורוביץ כתב "הארץ" בצפון מוסר: ערמות שלגים הצטברו ביממה שחלפה באתר החרמון. גובה השלג ברכבל העליון — 15 ס"מ. אם ימשיך השלג לרדת — ייפתח אתר החרמון למטיילים כבר בימים הקרובים.

המעלות של אל על
אל על

	מעל' מינימום	מעל' מכס'		הטמפרטורות אתמול	
אמסטרדם	1	4	מעונן	2	3
אתונה	6	10	ב"ח	7	12
בוקרשט	−1	3	מעונן	–	–
בריסל	2	6	מעונן	1	6
וינה	2	1	מעונן	2	3
ז'נבה	1	3	גשם	0	5
לונדון	5	8	גשם	5	8
ליסבון	10	14	גשם	10	15
מדריד	6	12	גשם	5	11
ניו־יורק	1	7	גשם	11	23
פאריס	6	9	גשם	–	
פרנקפורט	−2	2	מעונן	2	2
ציריך	2	4	מעונן	–	–
קהיר	10	19	ב"ה	11	20
קופנהאגן	−1	1	כ"ח	1	3
רומא	10	16	גשם	3	10
שטוקהולם	−1	2	ב"ה	0	3

EL AL אל על

אמש בקונצרט / הרי גולומב

היוצר ביד החומר

קונצרט למנויים של התזמורת הפילהרמונית בניצוח הדר פורטלין: יצירות בטהובן ונועם שריף.

בביצוע הפתיחה "לאונורה" מס' 3 של בטהובן לא היתה בשורה כגון גילוי פנים חדשות ביצירה המוכרת. החידוש שבהעמדת החצוצרן על הבמה העליונה (במקום מאחורי הקלעים) להשמעת התקיעות המפורסמות שלו — שכרו יצא בהפסדו בשל התרות של הצליל הקרוב. גם ליקויים ריתמיים נשמעו פה ושם.

הגיבוש של פרטי ריתמוס ודינמיקה והיחסים ביניהם חיוני לבטהובן בכלל ולסימפוניה השמינית שלו בפרט; אך בביצוע ששמענו היה תהום זה לקוי, ולא נעדרו ממנו גם חיספוסים גסים של חוסר איזון, ואפילו שגיאות ממש. לא התמלאו איפוא תנאי יסוד לבניית אדריכלות בטהובנית. התוצאה היתה סתמית למדי.

משימה בלתי־אפשרית מלכתחילה נטל על עצמו המלחין נועם שריף, כשהסכים לכתוב את יצירתו "מחיה המתים" לפי הזמנת הנדבן היהודי־הולנדי, ברנארד ברונקהורסט, שהכתיב למלחין לא רק נושא חוץ־מוסיקלי בעל מימדים איפתניים (הקמת גלעד בצלילים לקורבנות השואה, לעולם היהודי שחרב בה ולתקומת ישראל אחריה), אלא גם חומר־גלם מוסיקלי וספרותי רב כמות, ואף את הרכב הגוף המבצע. כתיבת יצירה האמורה להיות גם ביטוי אישי של המלחין בתנאי מינימום כאלה ניצבת על גבול היכולת האנושית, והצלחה חלקית במילוי הדרישות הסותרות היא המקסימום האפשרי.

הצלחה כזאת הושגה בעצם קיומה של היצירה ובכך שחלקים ניכרים בה מרגשים ומרתקים, גם אם קשה לעיתים לקבוע באיזו מידה החוויה נובעת ממקורות ה"תוכניתיות" הכמוסות ביסוד היצירה ובאיזו מידה — ממקורות מוסיקליים צרופים. רמת הביצוע היתה גבוהה; ביחוד יש לשבח את זימרת המקהלות — שירת המלאכים הזכה של ילדי מקהלת הילדים "אנקור" בהדרכת ארנון מרה, ומקהלת הגברים ההולנדית. לעומת זאת, שלושת הזמרים הסולנים לא הרשימו במיוחד: שניהם — יוסף מלובני (טנור) וליזה פיסר (בס) — בעלי איכות קולית "דהה" תצוגת עומק ושניהם — ואולי גם המלחין עצמו — זקוקים להדרכה מסויימת במסורות הגיית העברית האשכנזית. אצל מלובני צרמה גם הגיית הרי' הגרונית.

יש ביצירה אותות מובהקים של התמודדות רוחנית כנה ומעוררת כבוד עם גדולת הנושא, אך אלה נבלעים לעיתים בריבוי הנושאים המוסיקליים השוכרים והמוכתבים, שצפיפותם יוצרת בשיאיה רושם של חידון מוסיקלי קל פתרון. אמנם, ההוויה היהודית של המאה קלטו רבת־פנים ותהפוכות עד לאין הכיל, אך ספק רב אם דווקא המוסיקה ערוכה לתת לכך ביטוי הולם. היוצר במקרה כזה כורע תחת נטל החומר ונבלע בתוכו.

90 שנה
הציונות והמדינה
1987—1897
גליון מזכרת מיוחד לקוראי הארץ
מצורף היום לעיתון
עם פתיחת הקונגרס הציוני הל"א

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה, בשיבה טובה, של יקירתנו

חנה שחור

לבית קומרוב
אלמנת יוסף שחור ז"ל

על מועד הלוויה שתתקיים היום בחיפה נא להתקשר בטלפון: 04־337077

האבלים:
בנותיה: אילה ואהרון ברטל, חיפה
רחל וחסדאי דורון, ירושלים
אחותה: מנוחה ודניאל לובובסקי, יסוד המעלה
הנכדים והנינים

בצער רב ובלב כואב אנו מודיעים על פטירתה של יקירתנו האהובה

אטקה שומר ז"ל

(לבית ופנירסקי)

ההלוויה תתקיים היום יום ראשון, ט"ו בכסלו תשמ"ח, 6.12.87 בשעה 2.30 אחה"צ בבית העלמין הישן בחוף הכרמל חיפה. נפגשים בשער הראשי.

תהלוכה תצא בשעה 2.00 מרח' קאודרס 4, כרמל צרפתי, חיפה.

אבלים: בעלה: אריה שומר
בנה: יצחק וחיה שומר
בנה: אשר ופנינה שומר
בתה: מינה וצבי ויצנר
אחיה: מרדכי ופנירסקי ומשפחתו
גיסתה: חיה פומפ ומשפחתה
נכדיה: יהודה, שי, עפר, יעל, רונן, ירון, אייל וגיל.

יושבים שבעה בבית הבת מינה ויצנר, רח' קאודרס 4, כרמל צרפתי, חיפה.

תמי מכון למחקר ולפיתוח בע"מ

אבלים על מותו ללא עת של עובדנו וחברנו

ד"ר דגו קלרמן

ומשתתפים באבלה הכבד של המשפחה

ההנהלה וציבור העובדים

אמנו סבתנו ואחותנו האהובה והיקרה

ז'נטה יפה אנגל

הלכה לעולמה בשיבה טובה

ההלוויה תתקיים היום יום ראשון 6.12.87 ט"ו בכסלו תשמ"ח בשעה 3.30 אחה"צ בבית העלמין החדש ברמת־השרון (צומת מורשה)

האבלים:
בנה וכלתה: צבי ושפרה נגאל
נכדיה: דורון ועדנה נגאל
אלון וורדית נגאל
ניניה: גל, עדי, יהלי וגון
אחותה: צילה גייגר
אחיה וגיסתה: זלמן ואלישבע הירש
אחיה: אפרים הירש

יושבים שבעה בבית בנה רח' הנשר 10 רמת־השרון.

המפד"ל ביטלה את רוב הצעות המצע המדיני שכלל "טראנספר" של ערבים

הוועדה המתמדת אישרה הצעה חילופית שניסוחיה כוללניים כדוגמת מצע התנועה משנים קודמות

מאת אילן שחורי, סופר "הארץ" לענייני מפלגות

הוועדה המתמדת של המפד"ל, בראשותו של ד"ר יהודה בן־מאיר, המכינה את הוועידה המדינית־התיישבותית של התנועה, שתתקיים באמצע החודש, ביטלה בסוף השבוע את רוב ההצעות למצע המדיני של התנועה, שהוכנו על ידי ועדת המשנה בראשותו של המזכ"ל המדיני של המפד"ל, שאול יהלום.

מצע זה כלל בין היתר הצעה ליישובם מחדש של הפליטים הערבים במדינות ערב. הוועדה המתמדת אישרה הצעה חילופית שתובא לאישור הוועידה, ואשר ניסוחיה יהיו כלליים — בדומה למצע התנועה מהשנים הקודמות.

הצעת המצע המדיני, כפי שגובשה על־ידי יהלום, עוררה תסיסה במפד"ל. אחד המתנגדים העיקריים להצעה היה ראש עיריית טבריה, שאול ביבי, שהוסמך על־ידי הנהגת התנועה להכין את מצע התנועה, והוא שהטיל על ועדת המשנה בראשות יהלום להכין את הפרק המדיני.

ועדות־משנה אחרות עסקו בהצעות המצע לפרק הביטחוני וההתיישבותי. ביבי פסל את נייר העבודה שהכינה ועדת יהלום כבר בישיבתו הראשונה, ובפני הוועדה המתמדת בראשותו של בן־מאיר הונחה הצעה למצע שונה לחלוטין. בין הסעיפים שכלל נייר העבודה שהכינה ועדת יהלום: לא יימסר אף חלק מארץ ישראל לשלטון זר או לריבונות זרה; תימשך תנופת ההתיישבות היהודית העירונית, הכפרית והחקלאית בכל שטחי ארץ ישראל; לא ייעקר ישוב יהודי ממקומו ולא יימסר לשלטון זר או לריבונות זרה.

רמז לטרנספר

בפרק העוסק בתחיה לשלום נקבע בהצעה למצע המפד"ל כי הסכמי השלום יושגו רק במו"מ ישיר בין ישראל למדינות השכנות לה, ובמסגרת המו"מ לשלום עם ירדן, תעלה ישראל את תביעתה לריבונות על יהודה, שומרון וחבל עזה.

במסגרת ההצעה לפרק המדיני היה קיים רמז לטרנספר של ערביי הגדה המערבית. בהצעה נאמר: "במסגרת הסדר קבע עם מדינות ערב תיזום ישראל ותעמוד על ביצועה של תוכנית לשיקום הפליטים החיים בחבלי ארץ ישראל. תוכנית זאת תתמוך בעיקר על־ידי מדינות ערב, בצד מימון בינלאומי. במסגרתה יישובו הפליטים מחדש בתנאי דיור הולמים ותעסוקה יצרנית. הפליטים ישוקמו בירדן, ביו"ש ובמדינות ערב, בהבנה ובהסכמה הדדית, ומתוך מגמה לחסל כליל את התנאים הירודים במחנות הפליטים".

בשיחה עם "הארץ" אמר אמש שאול ביבי כי היה צורך בחזר לשנות את פרטי ההצעה למצע התנועה, כדי להמשיך ולשמור על דמותה האמיתית של התנועה. לדבריו, ההצעה שתוגש לפני צירי הוועידה, לא תהיה שונה ממצע המפד"ל בבחירות האחרונות, כולל נושא קמפ דייוויד, שלא הוזכר בהצעה הקודמת.

אין להשיג מורים לפיסיקה לבתי"ס תיכונים בבית־שאן

נסיונות מנהלי ביה"ס להשיג מורים בחוזים אישיים ושכר גבוה עלו בתוהו • תלמידים הלומדים לבגרות נוסעים למיכללת "אוהל שרה" בעפולה ללמוד את המקצוע

מאת גילי מגדל, סופרת "הארץ" לענייני חינוך

בבתי הספר בבית־שאן אין אף לא מורה אחד לפיסיקה ותלמידי התיכון הלומדים את המקצוע לבגרות, נוסעים לקבל שעור בתחום זה במיכללת "אוהל שרה" בעפולה.

נסיונותיהם של מנהלי בתי הספר התיכוניים בעיר להשיג מורים לפיסיקה, בחוזים אישיים, ששכר גבוה בצידם, עלו בתוהו.

דברים אלה נמסרו במהלך דיון על "האינטגרציה במערכת החינוך כבעיה חברתית", שנערך בשבוע שעבר בבית הפרקליט בירושלים, בהשתתפות אנשי חינוך בכירים.

במהלך הדיון דווח כי חסרון מורים במקצועות רבים בבית־שאן, הוא אחד הגורמים לכך שהתלמידים ניגשים לבחינות־בגרות ברמה נמוכה, ובכל מחזור יש רק תלמיד אחד או שניים הניגשים לבחינות־בגרות ברמה מוגברת.

פרטים על הבעיה בבית־שאן, כדוגמה אופיינית לקשיים ביישובים בכל מחוז הצפון, מסר האחראי על שיקום השכונות מטעם הסוכנות באזור זה. הוא ציין כי בכל אזור הצפון משיגים מדי שנה רק כ־600 תלמידים (מתוך אלפים רבים בכל מערכת החינוך) תעודת בגרות, וגם הישג זה הוא מוגבל, משום שרמת הקושי של הבחינות שהם עוברים נמוכה, ואינה מאפשרת להם כניסה לחוגים יוקרתיים באוניברסיטאות.

מצב החינוך בבית־שאן ובאזור הצפון הובא כדוגמה לכך שבמערכת החינוך אין שוויון במשאבים הניתנים לכל התלמידים. רוב הדוברים ציינו כי המורים הטובים מתרכזים בבתי הספר הטובים בערים הגדולות, וכי דווקא התלמידים החלשים בפריפריה מקבלים מורים גרועים. כל משתתפי הדיון ציינו כי הבעיה כהא הידיעה בבתי הספר היום, היא העובדה שהמורים אינם מסוגלים להתמודד עם כיתות שבהן מתקיימת אינטגרציה — מבחינת הרמות השונות של התלמידים. המערכת הקימה חטיבות־ביניים והשקיעה בעניין הארגוני את מיטב מרצה, אולם לא הכשירה את המורים ללמד כיתות אינטגרטיביות.

בדיון השתתפו מנכ"ל משרד החינוך לשעבר אליעזר שמואלי, יו"ר המזכירות הפדגוגית במשרד החינוך דוד פור, יו"ר ועדת החינוך של הכנסת ח"כ נחמן רז, פרופ' יהודה אמיר מאוניברסיטת בר־אילן וחיים אדלר מהאוניברסיטה העברית בירושלים.

קולק: נבחנת אפשרות להכנת חוק עזר חדש בעניין השבת

מאת סופר "הארץ"

ראש עיריית ירושלים, טדי קולק, מסר שלשום לחברי סיעתו "ירושלים אחת", סיעת הרוב המהווה את הנהלת העירייה, כי הוחל בבחינת אפשרות להכנת חוק־עזר עירוני חדש בעניין שמירת השבת, במקומו של החוק משנת 1955, שיהיה תואם את המצב והצרכים בשנת 1987.

קולק הדגיש כי החוק חייב לבטא את המדיניות של שמירת הצביון והאופי היהודי של ירושלים, ותוך גישה אחראית יפרוש את תחומי הפעילות התרבותית, האמנותית והבידורית שיש לאפשר לציבור הרחב ביום השבתון שלו — ללא פגיעה בציבור שומר המצוות.

הסיעה הדגישה בדיון שנערך כי נבחנות האפשרויות השונות לפעולה, על־מנת להבטיח את זכותה של העירייה הנבחרת לסמכות בחקיקת חוקי־עזר, הנוגעים לדרך החיים בעיר. "כל חקיקה ממלכתית אסור לה להתעלם מהעובדה שבני־ברק אינה ירושלים, ותל־אביב אינה יבנה", נאמר.

ועדה למען מרדכי ואנונו הוקמה בבון

מאת דניאל דגן, סופר "הארץ" באירופה

בון (מיוחד ל"הארץ"). בבון הוקמה בסוף השבוע "ועדה גרמנית למען מרדכי ואנונו", שתתמוך במאבקו של ואנונו למשפט פומבי. בוועדה חברים אישים מתנועות השלום הגרמנית וחברי פרלמנט מסיעת הירוקים.

בהודעה שפירסמה אמש הוועדה נאמר כי בקרוב יתחיל מסע של גיוס תמיכה כספית וציבורית למען ואנונו. הדבר ייעשה בין השאר על־ידי פירסום מודעות בעיתונים חשובים במערב־גרמניה ומחוצה לה.

הוועדה הגרמנית שלחה בינתיים מכתבים לנשיא המדינה, חיים הרצוג, לראש הממשלה, יצחק שמיר, ולשר החוץ, שמעון פרס.

ב"מוספשבת" של "הארץ" ו"הבימה"

פרופ' סלע: הסובייטים מחפשים מוצא לנסיגה בכבוד מאפגניסטן

"כוחות היבשה של בריה"מ הם מוללי המשאבים הגדולים ביותר שלה"

מאת חיים הנדוורקר, סופר "הארץ" בתל־אביב

הסובייטולוג, פרופ' אבנר סלע, טען כי המלחמה באפגניסטן נמאסה מזמן לסובייטים, והם מקווים לצאת משם — אך בכבוד.

סלע דיבר אתמול יחד עם פרופ' יאיר עברון ב"מוספשבת" של "הארץ", עיריית תל־אביב, תיאטרון "הבימה" והוצאת "כתר", לקראת זו, וכי בריה"מ צימצמה בהקשר זה את מספר הירידות שלה בשליש.

הוא הטיל ספק אם עניין זכויות האדם יעלה לדיון בצורה רצינית במהלך הפיסגה, משום שהנושא אינו מתאים לאופי המו"מ הצפוי, ודי היה קיים קושי טכני של זמן.

פרופ' עברון אמר כי רייגן רוצה להירשם בהיסטוריה כמי שהביא להסכם בתחום הנשק הגרעיני. בה

יוסי בנאי ב"מוסף שבת" אתמול (צילום עוזי קרן)

הפסגה הקרובה בין רייגן לגורבצ'וב. סלע אמר עוד כי בריה"מ רוצה לצאת מהקפאון הכלכלי המסתמן אצלה. גורבצ'וב זקוק לטכנולוגיה האמריקאית, והוא שואף להגיע למעמד של מדינה מועדפת ביותר בארה"ב. כדי שיוכל להשיג את כל אלה, עליו להגיע לפשרה עם האמריקאים בנושא הנשק הגרעיני.

פרופ' סלע הדגיש בדבריו כי כוח היבשה של בריה"מ הוא מוללי המשאבים הגדולים ביותר במדינה

קשר הישראלי הוא ציין כי אינו רואה התקדמות ניכרת בעניין קידום נושא הוועידה הבינלאומית, משום שהאדמיניסטרציה האמריקאית מפנה את מירב מירצה להסדרי הנשק עם הסובייטים.

עברון ציין כי בריה"מ אינה ששה למשבר כלכלי חריף במערב, משום שמשבר כזה ישפיע גם עליה.

תרנגול ומעגל

אלי עמיר, מנכ"ל עליית הנוער, שבא לדבר לקראת בכורת ההצגה "תרנגול כפרות", על־פי ספרו, דיבר על הטענות באשר לקיפוח של בני עדות המזרח. לדבריו, החברה שקלטה את המוני העולים בימי קום המדינה, עשתה טעויות "קצת מטופשות, קצת מאידאה ובעיקר מהלם. כאשר 650 אלף איש קולטים 750 אלף איש — לא יתכן שלא יהיו טעויות, ואני מאמין כי הן נעשו בתום לב. אותם עולים חדשים צריכים היו בראש ובראשונה לדרוש מעצמם. מי שדרש מעצמו — הצליח".

בהתייחסו לעשה בסוכנות היהודית אמר עמיר כי הסוכנות חייבת ברפורמה מיידית. "הסוכנות היא סיר שומן, והחלקים הפוליטיים שלה מנצלים אותה וחולבים אותה", אמר.

יוסי בנאי סיפר בתשובה לשאלתו של המנחה, מיכאל הנדלזלץ, כי לאחר שיסיים את הופעותיו ב"מעגל הגיר הקווקזי", יקיים מופע יחיד ובו שירים חדשים מתוך תקליט חדש שלו, שהופיע בימים אלה. עקב הצלחת "מעגל הגיר", תצא תוכנית זו אל הפועל בעוד זמן רב. בנאי מתח ביקורת על המבקרים שטענו כי התפאורה ב"מעגל הגיר הקווקזי" היא גדולה מדי, ותמה מדוע לא תהיה התפאורה גדולה.

כן הופיעו במוספשבת אפרים סידון ואבנר אברהמי על ספרם "להיות מהתנ"ך", צוות ההצגה "החייל הסוב שווייק", הזמרת אליעזרה איג'נקוב בליווי עדית צבי, וכן רבקה מיכאלי ויוסי גרבר על הצגתם החדשה "עד 120".

שריר יבקש מארה"ב את המימצאים המרשיעים את ואלדהיים

מאת גדעון אלון

שר המשפטים והתיירות, אברהם שריר, הורה אמש למנכ"ל משרדו, חיים קלוגמן, לפנות למשרד המשפטים האמריקאי כדי לקבל את המימצאים המרשיעים נגד נשיא אוסטריה, ד"ר קורט ואלדהיים.

בקשתו של שריר מבוססת על הודעת משרד המשפטים האמריקאי שפורסמה אתמול, כי יש בידיו ראיות מבוססות שנשיא אוסטריה השתתף בפשעי מלחמה נגד העם היהודי במלחמת העולם השניה.

הודעת הממשל האמריקאי נמסרה לוועדת החקירה הבינלאומית, החוקרת את עברו של ואלדהיים. שריר הוסיף כי הוא מברך את הממשל האמריקאי על כל יוזמה העשויה לסייע בחשיפת עברו הנאצי של ואלדהיים.

זווילי מונה ראש מטה ההסברה של העבודה

"מקרה זווילי הוא אות ומופת איך להיאבק במימסד ללא חשש"

מאת אילן שחורי, סופר "הארץ" לענייני מפלגות

נסים זווילי, שהפסיד ביום חמישי שעבר ברוב קטן לח"כ שמחה דיניץ בהתמודדות על מועמד מפלגת העבודה לראשות הנהלת הסוכנות היהודית העולמית, מונה בסוף השבוע לתפקיד ראש מטה ההסברה של מפלגת העבודה לקראת הבחירות לכנסת.

על כך סיכמו שלשום יו"ר מפלגת העבודה שמעון פרס, והמזכ"ל ח"כ עוזי ברעם. למעשה שמו של זווילי כמועמד לתפקיד ראש מערכת ההסברה בבחירות הועלה על־ידי ברעם עוד לפני כחודש, לאחר שפרס פסל את מועמדותו של השר יעקב צור, ומועמדותו של ח"כ חיים רמון נתקלה בהתנגדות, עקב, בעיקר, מתחים במפלגה.

ברעם אמר אמש כי זווילי הגיע עתה לנכס למפלגת העבודה, ולקראת המאבקים הפוליטיים הקרובים הוא ישמש אחד הכלים העיקריים, כמייצג הדור החדש של המפלגה. "צמיחתו של זווילי, העובדה שהוא הפך קונה לחבר בגלריה הראשונה של המפלגה, נותנת דחיפה עצומה לשיטת הדמוקרטיזציה שהונהגה במפלגת העבודה, והוכחה טובה שאישים אלמוניים מהשטח יכולים להיאבק בנציגי המימסד ללא כל חשש, לצבור תנופה גדולה ולהגיע לצמרת. מקרה זווילי חייב לשמש לכן כעת אות ומופת לכל מה שיהיה עתה במפלגה", אמר ברעם.

לדבריו, הבחירות למועמדות המפלגה לסוכנות היו בבחינת נסיון ראשון לשיטה החדשה לקראת קביעת מועמדי המפלגה לכנסת. לראשונה יהיה מרכז מפלגת העבודה זה שיבחר אותם בבחירות חשאיות, וידרגם בסיכום הצבעות נוסף.

הדתיים לא יפרשו לפי שעה מהקואליציה בת"א

אריאל שרון: יש על מה לדבר בעניין סגירת "הבימה" בשבת

שר התעשיה והמסחר התערב על פי בקשת ראש הממשלה • הצעה שהציבור הדתי בת"א ימנה רב לעצמו, כדי לעקוף הדרישה לשתף נשים בגוף הבוחר • הרבנות: סכנה להיווצרות כיתות

מאת חיים הנדוורקר

שר התעשיה והמסחר, אריאל שרון, התערב בסכסוך שפרץ בין המפלגות הדתיות לבין ראש עיריית תל־אביב, שלמה להט, עקב איומם של הדתיים כי יפרשו מהקואליציה העירונית.

שרון התערב לאור בקשת ראש הממשלה, יצחק שמיר, ולאור קשריו הידידותיים עם להט. ביום חמישי בשעה עשר בלילה נועדו שרון, להט ונציג הדתיים, חיים בסוק (מפד"ל), בביתו של ח"כ אברהם שפירא (אגודת־ישראל) בתל־אביב, בניסיון למצוא מוצא למשבר.

הדתיים החליטו לפי שעה שלא לפרוש מהקואליציה, לאחר שלדבריהם ניתן היה להבין משרון כי יש על מה לדבר בעניין העיקרי בעבורם — סגירת תיאטרון "הבימה" בשבת. להט, מצידו, הבהיר בסוף השבוע כי לא יוותר בו בעניין זה. בכל מקרה המגעים בין הצדדים יימשכו בקרוב.

הדתיים הבהירו כי אי־פתרון לבעיה בתל־אביב ישפיע על הקשרים בין המפלגות הדתיות לליכוד במישור הארצי, ולפיכך מן הראוי להביא לפתרון בנושא. בפרט לאור העובדה שלהט יעמוד בראש הליכוד לבחירות לראשות העיר תל־אביב.

בקרב רבנים בתל־אביב מתגבשת הדיעה כי מוטב שהציבור הדתי בעיר יבחר ברב לעצמו, תוך התעלמות מהציבור החילוני ועיריית תל־אביב — כדי להתגבר על המכשול של שיתוף נשים בגוף הבוחר את הרב הראשי לעיר.

מאידך מעוררת ההצעה ביקורת בממסד הרבני, ויש הטוענים כי זה פתח מסוכן שיביא למינויים של רבנים רבים לקבוצות וכיתות שונות, ויפגע במוסד הרבנות. הדבר אף יכביד על הציבור הדתי מבחינה כספית. בכל מקרה, לא תתקבל כל החלטה בעניין זה לפני הכרעת בג"ץ בנושא.

טעות שלנו

הסכום בסך 7.25 מיליארד שקל, שאליו התיחס השר גד יעקבי ("הארץ", שלשום), הוא הריבית על החוב הזר ולא החוב הזר.

ערכה את העמוד: קרה ארנשטיין

קופת חולים מאוחדת
תיק הבריאות
קו פתוח בנושא
הרטבת לילה
גישה ודרכי טיפול
צוות מומחים ישיב טלפונית לפניות הציבור
ביום שני 7.12.87
בין השעות: 16:00-18:00
טלפון: 03-233251-4
03-234437
03-229880
03-241622
משתתפים:
פרופסור מרדכי אלגים
מנהל אגף ילדים ומרפאה נפרולוגית לילדים, מרכז רפואי אסף הרופא.
ד"ר ברוך קושמיר
פסיכולוג קליני
ד"ר יוסף הייפרט
מומחה לרפואת ילדים
מרכז רפואי אסף הרופא
ד"ר לביא דניאלי
אורולוג בביה"ח וולפסון.
כדאי לך
בקופת חולים מאוחדת!!

מנהלי פרסום, מפרסמים, פירסומאים
בואו לבקר בתערוכת
MEDIA 88
תערוכת אפיקי פרסום
נושאי התערוכה:
אפיקי פרסום לקראת שנת 1988:
עיתונים, מכוני דפוס, פרוספקטים בדיוור ישיר, אביזרי פרסום, אריזות, מעטפות, שקיות, תוויות, מדבקות, לוחות שנה, פרסום חוצות, פרסום בתחבורה, פרסום בתחנות אוטובוסים
פרסום בקולנוע, וידאו, טלויזיה, אולפני צילום, תיכנון מדיה, משרדי פרסום, יחסי ציבור, משרדים לקידום מכירות ושיווק, מכוני מחקר וסקרים, דיילות, תערוכות וירידים
במקביל לתערוכה מתקיים כנס מדיה 88 בארגון אגוד המפרסמים בישראל המיועד לאנשי מקצוע: מפרסמים, פירסומאים, ולכל גורם מעוניין בהשתתפות מרצים בעלי שם.
בארגון אגוד המפרסמים בישראל
הילטון תל אביב
8-9 דצמבר 1987
ימים שלישי־רביעי
שעות פתיחת התערוכה: ג'־ד': 20:00־11:00
חניה: למבקרים מומלץ לנצל את חניון מלון פאלאס הסמוך או חניון ככר אתרים (נמיה) אשר שניהם נמצאים במרחק הליכה של דקות ספורות מאולם התערוכות.
מארגנים: צוות שסיר בע"מ בן יהודה 190/א, תל־אביב, 63471 ,70 (03)224153-5 ,242312 שיווק: סיגמא טים בע"מ

פקסימיליה MURATA
מורטה קומפקטית גם במחיר!
צנים מקבוצת כלל
03-5463714
04-524680

נס חנוכה בארוס
וידאו ארוס ראה כפי יכולתך!
כל הקונה קסטה וידאו עד חג חנוכה יוכל להחליף במשך כל חג החנוכה חינם וללא הגבלת מספר החלפות
ויברטורים
קונדומים
אביזרי עזר לגברים
חוברות נועזות
הגיע משלוח חדש של חוברות לכל הטעמים במחיר מיוחד לחנוכה 30 שקל לחוברת.
תענוג ובטוח...
ארוס

יש עוד סיבה לחטוף אבוקדו
מבצע אבוקדו ברשתות:
קו־אופ והיפר קו־אופ, שופרסל והיפרכל,
רשת היפרשוק תנובה
ובחנויות נוספות שיצטרפו למבצע.
קח פרי ותהיה לי בריא!
מחיר מירבי לצרכן 2.80 ש"ח לק"ג
המבצע על זן פוארטה.
מועצת הפירות (ייצור ושיווק)

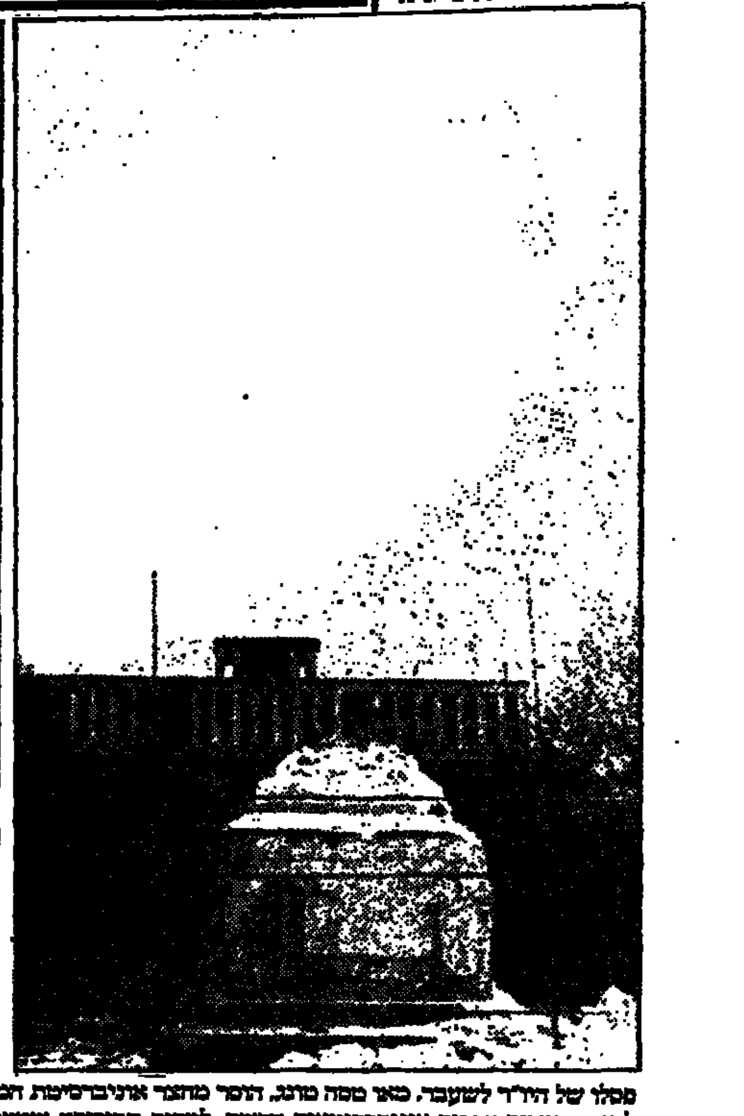

פסלו של היו"ר לשעבר, מאו טסה טונג, הוסר מחצר אוניברסיטת המורים בבייג'ינג. הסיבה הרשמית — הנהלת האוניברסיטה מבקשת לבנות במקום ספריה אוניברסיטאית חדשה. למרות הביקורת שנשמעה לאחרונה כלפי היו"ר מאו, מעשים מסוג זה הם עדיין נדירים בסין. (צילום: אי־פי)

נכשלה הפסגה בקופנהגן

העימות בין אנגליה לצרפת, מערב גרמניה ואיטליה בנושא מימון החקלאות האירופית טירפד את הוועידה

מאת אליהו זהבי, רויטר ואי־פי

לאחר יום של דיונים מראתוניים שקיימו בקופנהגן 12 מנהיגי מדינות השוק האירופאי המשותף, הסתיימה אתמול בערב פגישת הפיסגה בכשלון. ראש ממשלת ספרד, פליפה גונסאלס, אמר לעי־תונאים בצאתו מהוועידה "הפגישה נסתיימה ללא הסכמה". הוא הוסיף כי המנהיגים ישובו ויתכנסו בבריסל ב־11 בפברואר.

נושא מימון החקלאות האירופית הוא שטירפד כל נסיון פשרה בין העמדות המנוגדות של בריטניה מול צרפת, מערב־גרמניה ואיטליה.

על אף כל המאמצים, לא הושג כל פתרון בנושא הגבלת הסובסי־דיות החקלאיות הניתנות לכמה ממדינות השוק. מימון זה מהווה כשני־שליש מתקציב השוק המשותף. צרפת ומערב־גרמניה דחו תוכנית תיחוד שהוגשה לוועידת הפיסגה על־ידי הנו"ד הדני.

בשלון השיחות מעמיד בסימן שאלה את תכנית הקהיליה האירו־פאית לבטל בשנת 1992 את כל המכסים ולהפוך את 320 מיליון תושבי הקהיליה לגוף כלכלי־פו־ליטי מאוחד.

מאידך, קיבלו המנהיגים 3 הצהרות בנושאים עולמיים. המנהי־גים קידמו בברכה את ועידת הפיסגה העתידה להערך בוושינגטון בין הנשיא רייגן ומנהיג ברית"מ מי־כאיל גורבצ'וב, והגדירו את ההסכם להיסולם של טילים גרעיניים לטווח בינוני כ"ציון דרך חשוב".

לקראת גרעון

בינתיים צעד השוק המשותף לקראת גרעון של שישה מיליארד דולר בשנה הבאה. הפקידים הב־כירים של השוק הזהירו כי הוא יישאר ללא מזומנים בקיץ הקרוב, אלא אם כן יושג הסכם בין המנהי־גים להגדלת ההקצבות מצד כל המדינות החברות.

לצעד זה מתנגדות בחריפות ברי־טניה ומספר מדינות אחרות, הטוע־נות כי מבלי שיקוצצו באורח משמ־עותי הסובסידיות המוענקות לחקלאות — כל הגדלת תקציב כמוה כהזרמת כספים לבור בלי תחתית.

ראש הממשלה מרגרט תאצ'ר העלתה את הרעיון של קיום פיסגת חירום בתחילת השנה הבאה, אם יגיעו ראשי השוק בקופנהגן להסכמה על מספר קווים כלליים. מנהיגי מערב־גרמניה וצרפת היו מו־כנים לשקול את הרעיון, אולם מנ־היגים אחרים אמרו כי קשה יהיה להגיע להסכם במועד קרוב כל כך לבחירות לנשיאות בצרפת.

22 ניספו בדליקה שפרצה באוניית משא בחוף ספרד

לה קורונה, ספרד (ע"ד). 22 ימאים מסין והונג־קונג ניספו, וימאי נוסף נעדר וככל הנראה מת אף הוא, לאחר שאוניית המשא שלהם עלתה אתמול באש בים סוער מול החוף הצפוני של ספרד. שמונה מאנשי הצוות חולצו על־ידי אוניות ומסוקים שחשו לעזרת האוניה.

דוברת שירות הרדיו הימי בספרד מסרה כי באוניה היו ככל הנראה 31 ימאים, וכל אלה ששרדו עזבו אותה אתמול בבוקר בסירות הצלה.

אחד הניצולים מסר ברדיו הספרדי: "כולנו מיהרנו אל סירות ההצלה וזרקנו עצמנו לתוך המים. אינני זוכר מה קרה אחר כך, אולם מסוק חילץ אותי".

הדליקה פרצה באוניית המשא "קסון", שנמל הבית שלה הוא הונג־קונג, בעת ששהה במרחק של 45 ק"מ מול כף פיניסטרה בצפון־מערב ספרד. סיבת הדליקה טרם נודעה. האוניה היא במעמס של 9,200 טונות.

רוצחי שדרן יהודי על רקע גזעני — ל־150 שנות מאסר

דנוור (ע"צ). שני חברים בארגון אמריקאי, הטוען לעליונות הגזע הלבן, נידונו ביום ה' ל־150 שנות מאסר כל אחד, לאחר שנמצאו אשמים ברציחתו של שדרן רדיו יהודי.

הקורבן, אלן ברג, נהג לעיתים קרובות ביקורת בתחנת הרדיו המקומית של דנוור על חברי "המסדר" להבטחת עליונות הגזע הלבן". דייויד ליין וברוס פירס מאשמים כי רצחו אותו ליד ביתו ביוני 1984. ברג נרצח "בגלל השקפותיו", אמר השופט. הוא הביע דעתו שמאסר־עולם אינו מספיק כדי להעניש את שני האשמים, ש"איבדו את זכותם לחיות בחברה". מאסר עולם שנגזר בארצות הברית מאפשר לאסיר לבקש שחרור מבית הכלא לאחר שריצה עונש מאסר של עשר שנים.

במהלך הדיון המשפטי טען ליין כי המשפט אינו אלא "מאבק על זכות הקיום של גזע".

בימ"ש בריטי הורה להפסיק תכנית רדיו על רשת הביון

לונדון (ע"ד וע"צ). ממשלת ברי־טניה זכתה בפסיקה של בית המשפט העליון, המורה להפסיק שי־דור סדרת תוכניות רדיו על שירותי הביטחון הבריטיים, שכללה ראיונות עם מי שהיו מרגלים בשירות ברי־טניה, ארצות־הברית וברית־המועצות.

התוכנית הראשונה משלוש אמורה היתה להיות משודרת ברדיו תחת השם "ארצי, בין אם היא צודקת ובין אם היא טועה".

התובע הכללי, סר פטריק מייהו, פנה אל בית המשפט בבקשה שי־מנע שידור תוכנית כלשהי הכוללת ראיונות עם אנשים שכיהנו ומכהנים עתה בשירותי הביטחון.

הסדרה תוארה כתחקיר, שמטרתו לגלות אם אכן בריטניה זקוקה לשירותי הביטחון שלה. המראיינים מבקשים להסיר את הלוט מפעולות שירותי הביטחון הבריטיים "אמ־איי־5" ו"אמ־איי־6" ומתחנת ההאזנה של שירותים אלה.

עיתוני בריטניה כתבו כי בסדרה אמורים היו להשתתף לפחות שמונה אנשים ששירתו בעבר בשירותי הביטחון הבריטיים, שישה עובדים לשעבר בסוכנות הביון המרכזית, ושני עריקים שפעלו בסוכנות הביון הסובייטית. פרקליט מטעם הבי־בי־סי אמר, כי רשות השידור הבריטית שוקלת עתה ערעור, כדי לבטל את הצו שנתן בית המשפט.

דרא"פ החלה בפינוי כוחותיה מאנגולה

פרטוריה (ע"ד וע"צ). דרום אפריקה הודיעה אתמול כי היא החלה לפנות את כוחותיה מאנגולה, שם סייעו למורדים המרקסיסטים המנהלים מלחמה נגד כוחות הממשלה, הנתמכים על־ידי קובה וברית־המועצות.

הרמטכ"ל הדרום־אפריקאי, גנרל יאני גלדנהויס, הודיע כי לא יימסרו פרטים על פינוי הכוחות, כדי לא לסכן את ביטחון החיילים.

דרום־אפריקה הודיעה באוקטובר כי כוחותיה מסייעים למורדים במלחמתם נגד ממשלת לואנדה המארקסיסטית.

בעקבות דחיית התכנית הממשלתית במשאל העם

פולין תמתן הרפורמה במחירים: ייקור מוצרים יורחב ל־3 שנים

התכנית לייקר את הנפט, התבואה ושכר הדירה תשאר בתוקף

(אי־פי). ראש ממשלת פולין, זבי־גנייב מסנר, דרש אתמול לסגת מהתכנית הממשלתית להעלאה דרסטית של מחירים בשנה הבאה. זאת לאחר שהתכנית הממשלתית לרפורמה בתחום המחירים, לא זכתה לתמיכת הציבור, במשאל העם שנערך בפולין בשבוע שעבר. בדברים שנשא בסיים (הפרלמנט) של פולין אמר מסנר, כי התכנית לייקר את מצרכי המזון ב־110 אחוזים תורחב ל־3 שנים. המנהיג הפו־לני לא מסר פרטים על שיעור ההעלאה הצפוי ל־1988. "עם זאת, התכנית לייקר את הנפט, התבואה ושכר הדירה בשיעורים של 140 ל־200 אחוזים תשאר בתוקף" אמר.

ראש הממשלה ביקר קשות את אלו שטענו כי העם דחה את הרפור־מות המוצעות. "בין אלו שאמרו 'לא' למשאל העם, מצויים ללא ספק נצי־גים של הקבוצות החלשות ביותר של החברה הפולנית. חרדותיהם וחששותיהם מובנים לנו" הוסיף.

מסנר הוסיף כי משאל־העם הוא בעל משמעות ללא תקדים להוכחת הדמוקרטיה הפולנית. "אנו חשים כיום טוב יותר מאשר בעבר את רחשי לבו ודעותיו של העם". הוא טען כי תכנית הרפורמה היו חלק מתכנית כוללת לרפורמות כלכליות, שתכליתן לעורר את היוזמה הפרטית, לצמצם הבירוקרטיה ולעידוד סחר החוץ.

"הממשלה מקווה להפחית את הסובסידיות על המוצרים הבסיסיים, והיא רוצה לקבוע את המחירים על פי חוקי ההיצע והביקוש".

בדבריו בפני נציגי הסיים, הדגיש מסנר כי עליית המחירים יבואו בד בבד עם עליית ההכנסות. במקרים מסויימים ינתן פיצוי מיידי על ייקור המצרכים, ובמקרים אחרים השיפור יבוא מאוחר יותר בעקבות העלייה ברווחיות ובהתייעלות.

קבל החלטת רכישה לפני סוף שנת 87

עורך דין, רואה חשבון, חשב מנהל משרד!

מה אתה עושה מחר?

למרות כל עיסוקיך האחרים אתה חייב לעצמך ביקור בתצוגת מיחשוב המשרד המקצועי

מחר יום ב' 7.12.87 בין 10 בבוקר עד 7 בערב בכפר המכביה ר"ג

ידגימו לך מיטב ספקי המחשבים האישיים, תוכנות וציוד עזר להתראות מחר בכפר המכביה!

הכניסה חופשית

אנשים ומחשבים/ מפגשי עו"ד, רו"ח וחשבים טל. 03־287560

הממונה על טיסת החללית הסובייטית "מיר":

רומננקו רשם שיא שהיה במתקן חלל — 300 ימים

● "עתה הוא עייף, איבד עניין בעבודתו ומתגעגע לכדור הארץ ● הוכיח בכך שהשהיה האופטימלית של אנשים במסעות בחלל — ארבעה עד שישה חודשים"

מוסקווה (ע"ד וע"צ). הקוסמונאוט הסובייטי יורי רומננקו עייף ומתגעגע הביתה, אל כדור הארץ, לאחר שהיה בת 300 ימים בתחנת "מיר" — הודיע שלשום הממונה על הטיסה, ו. בלאגוב, בראיון לעיתון "טרוד".

לדבריו, רומננקו רשם שיא של שהיה במתקן חלל במסלול סביב כדור הארץ והוכיח בכך שהשהיה האופטימלית של אנשים במסעות בחלל היא ארבעה עד שישה חוד־שים. הקוסמונאוטים בתחנת החלל "מיר" סובלים מעייפות, הם איבדו עניין בעבודתם, אמר.

רומננקו (43) המריא לחלל ב־6.2.87. בן לוויתו, אלכסנדר לוייקין, החזר לכדור הארץ ביולי, לאחר שהתגלו אצלו הפרעות בקצב הלב. אל רומננקו הצטרף אז אלכסנדר אלכסנדרוב.

"הקוסמונאוטים עצמם אינם מסתירים את העובדה שהם מאד רוצים לחזור הביתה, וכי העייפות מצטברת בתמידות. וכבר אחרי ימים הם אינם רעננים ושמחים כפי שהיו בתחילת הטיסה", אמר בלאגוב.

הוא גילה כי יום העבודה של הקוסמונאוטים הוקטן בארבע שעות — לארבע וחצי שעות. עוד סיפר כי רומננקו קיבל שיחה טלפונית נוספת מבנו. הקוסמונאוטים מקיי־מים בדרך כלל קשר עם משפחו־תיהם פעם בשבוע, בקשר רדיו־טלפוני. הוא אמר כי השהיות הארוכות של הקוסמונאוטים בחלל באות לבדוק את כושר הסבילות האנושי לקראת טיסה עתידית לכוכב הלכת מאדים, שלפי הת־כנית תימשך 30 חודשים.

בשל השפל בבורסות בעולם

40% מיצירות אמנות חשובות לא נמכרו במכירות פומביות

לא נמצא קונה לשני ציורים של אוגוסט רנואר במחיר מינימום במכירה בלונדון

לונדון (ע"ד). הירידה בשערי המניות בבורסות שבעולם וחולשת הדולר האמריקאי הותירו את רישומן בימים האחרונים בשוק האמנות, שם הוצאו יצירות רבות למכירה ולא נמצאו להן קונים — הודיעו סוחרי אמנות אירופיים.

בעוד שציורים אופנתיים עדיין משיגים מחירי שיא, 40% של יצירות אמנות חשובות אחרות נשארו בידי המוכרים, ולא נמכרו במכירות פומביות באירופה ובניו־יורק.

יואכים איסארו, ממנהלי בית המימכר ליצירות אמנות "פיליפס" בלונדון, אמר כי המשקיעים שהיו פעילים מאד בקניית יצירות הציירים האימפרסיוניסטים הצרפ־תיים — משקיעים יפאניים. "היה ברור לחלוטין כי יצירות האמנים האימפרסיוניסטיים יהיו הראשונות שיסבלו בהתמוטטות שוק המניות".

ואכן שני ציורים של האמן הצרפתי האימפרסיוניסטי אוגוסט רנואר, החביב מאד על קונים יפניים, לא נמכרו ב־30 בנובמבר בלונדון, מאחר שאיש לא היה מוכן לקנותם במחיר המינימום. הסוחרים מסרו על ירידה חדה בביקוש מצד קונים אמריקאיים, ככל הנראה בשל הירידה החריפה של הדולר.

"הפעילות האמריקאית בשוק האמנות היא היום הרבה יותר זהירה", אמר ג'יימס ראונדל, ממנהלי בית המכירה "כריסטי" בלונדון. עם זאת נמשך הביקוש ליצירות אמנות מן המעלה הראשונה והסוחרים סבורים כי יושגו מחירים טובים בעד תמונות מסוג זה גם בעתיד.

ערכה את העמוד: עדה ארשטיין

לנורית והמשפחה

אתכם באבלכם במות

דני

מעובדי פרקליטות מחוז המרכז

משפחות מצגר וקמחי

אתכם באבלכם הכבד על פטירתו בדמי ימיו של

דני ז"ל

בית קסלמן וקסלמן.

לחברנו
יואל גולדוסר ולמשפחה

אתכם באבלכם הכבד במות האב

אשר יצחק

מפעלי ים המלח
ההנהלה והעובדים

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של יקירנו

יעקב ליאור (ליכטנטל)

שנפטר בחו"ל ביום רביעי י"א כסלו תשמ"ח 2.12.87.

בדבר פרטים על מועד הלוויה נא להתקשר לטל' 03־411805.

האבלים: בנו וכלתו: צפורה ודוד ליאור וב"ב
בתו וחתנה: אילנה ודן שריבר וב"כ
אחיותיו: רות ואליהו אגמי וב"ב
חמדה וצבי שיפמן וב"ב
פנינה מוזרסקי וב"ב
שולה ויואב הרפז וב"ב

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה של דודתנו

ינה (הנזי) **קצנלנבוגן**

אלמנתו של פרופ' י. קצנלנבוגן ז"ל

הלוויה תצא היום יום ראשון, ט"ו כסלו תשמ"ח, 6.12.87 בשעה 2.00 אחה"צ מבית ההלוויות [illegible] 5, תל־אביב, לבית העלמין בקרית שאול.

לילי פלצקו
גרטה וד"ר ברטולד לוונפלד
גבי יעקבס ובני משפחתה
רוני בלוסטוקי ובני משפחתה

אהובתנו

שרה קסטנבאום

נלקחה מאתנו

הלוויה תתקיים היום יום ראשון, ט"ו כסלו תשמ"ח, 6.12.87, ותצא מבית העלמין בסנהדריה בשעה 13.00 להר המנוחות גבעת שאול.

האבלים: אריה קסטנבאום
חני, נעמי ורות קסטנבאום
חנה, דינה רודולף
ד"ר שמואל פנחס אבן

השבעה ברח' אלפסי 39 ירושלים.

בצער רב אנו מודיעים על מותו הפתאומי של יקירנו

ד"ר דגו קלרמן

שנפטר בטרם עת

הלוויה תתקיים היום יום ראשון 6.12.87 בשעה 12.00 בבית עלמין בכפר־סמיר.

המשפחה

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה בשיבה טובה של אמנו וסבתנו היקרה

פסיה ריבק ז"ל

אלמנת אהרן ריבק ז"ל
מראשונות העליה השלישית ומותיקות חיפה

הלוויה תתקיים היום יום ראשון ט"ו בכסלו תשמ"ח 6.12.87 בשעה 2.00 אחה"צ בבית העלמין בחוף הכרמל, חיפה, השער הראשי.
אוטובוס יצא בשעה 1.30 מרחוב החלוץ 48 ליד בית הכנסת.

האבלים: בניה: משה ואביבית ריבק
מרדכי וצילה ריבק
נכדיה, וכל בני המשפחה

המרכז הישראלי לניהול

מנכ"לים של חברות ומפעלים, מנהלי־יצוא ושווק, עורכי־דין ואנשי פיננסים והשקעות, הפעילים בסחר הבינלאומי:

18.12.87	הפורום לקידום השיווק לזרועות הממשל בארה"ב אורח המפגש: שגריר ארה"ב בישראל מר תומאס פיקרינג בהשתתפות ה"ה: עמי אביב, דוד און, שמואל בנטוב, אברהם גילה, אלי כהן, צחי רביב
25.12.87	שיטות ניהול הסחר הבינלאומי היפני וקשרי המסחר ישראל - יפן סמינר בהשתתפות ה"ה: בני פלד ויהודה שי, שהשתתפו במשלחת הישראלית האחרונה ביפן וכן ה"ה: דרור ורד, בני מגו, ד"ר יעקב קרם, משה שניצר
6.1.88	הפורום הבכיר לייזום, מימון וסחר בינלאומי מפגש בנושא: פעילות בינלאומית של חב' אלביט - מר מוטי קרפ מזרח אירופה והמזרח הרחוק בסחר הבינלאומי - מר דוד קמחי מנחה: ד"ר יוסף ורדי
11-12.1.88	הכנת מנהלים לתפקוד בחו"ל השתלמות מודולרית: מיומנויות וידע במישור האישי - סדנא בת יומיים
22-23.1.88	בעיות ופתרונות במישור המשפחתי - סדנא בת יומיים מנחה: מר טוני גרגורי
19.1.88	פיתוח יתרון יחסי דינמי בסחר הבינלאומי ברמת הפירמה סדנא בהנחיית פרופ' תמיר אגמון

פרטים והרשמה: החטיבה הבינלאומית - המרכז הישראלי לניהול
טל. 03-257202; 02-234863; 640678; 057-37914
החטיבה הבינלאומית

חדשות פנים

עיריית ת"א תעביר כספים לחידוש פרוייקט האיילון

מאת חיים הנדוורקר, סופר "הארץ" בתל אביב

עיריית תל אביב עומדת להעביר בימים הקרובים סכום של שלושה מיליון שקל לשם חידוש פרוייקט נתיבי איילון.

לפני ימים אחדים הופסקו העבודות בפרוייקט, למעט העבודות בגשר ההלכה, לאחר שנתיבי איילון כילתה את תקציבה לשנה זו, משום שזירזה את העבודות בפרוייקט.

הסכום שיועבר מהעירייה יהיה על חשבון הסכום שיוקצב לפרוייקט בשנת הכספים הבאה. אולם סכום זה יספיק למשך חודש וחצי בלבד, ועיריית תל אביב תובעת כי גם הממשלה, שלה 75 אחוז ממניות החברה, תעביר את חלקה כדי לאפשר קידום העבודות עוד השנה.

במהלך השבוע הבא יתקיימו דיונים בין משרד התחבורה לבין משרד האוצר, כדי לבדוק אפשרות להזרמת עוד כסף לפרוייקט, לאור קשיי התחבורה ההולכים ומחמירים בגוש דן.

התפטר ראש מינהל הבטיחות בדרכים

מאת יפעת נבו, סופרת "הארץ"

ראש מינהל הבטיחות בדרכים, איתן בן־יהושע, הגיש לשר התחבורה את התפטרותו, והיא תי־כנס לתוקף ב־1 בינואר.

בן־יהושע מכהן בתפקיד זה מאו־גוסט 86', לאחר שכיהן שנים אחדות בראש מחלקת התנועה במשטרת ישראל. בחירתו, כך נמסר אז, היתה בזכות השכלתו בהנדסת תנועה וני־סיונו הרב במשטרה. בראיונות שנתן לעתונות, הצהיר בן־יהושע כי אם לא יוחזרו למינהל הסמכויות והכשי־ר הביצוע שנלקחו ממנו, בעוד האחריות לנושאי הבטיחות תמשיך לרבוץ על המינהל, הוא לא יראה במוסד זה את מקומו, ולא יירתע מלהתפטר.

איתן בן יהושע

לאחרונה מתחו גורמים המעורבים בנושאי בטיחות ביקורת רבה על המסגרת החדשה שמשרד התחבורה שיבץ בה את המינהל, ובעיקר על העובדה שגוף זה עוקר, למעשה, מכל יכולת ביצוע.

איתן בן־יהושע סירב בתוקף להתייחס לדברי הביקורת. בתגובה אמר, כי התפטרותו לשר היתה מנומקת לפרטיה, וכי לאחר שיפרוש מן התפקיד יסביר לציבור את מניעי התפטרותו.

מתנחלים ברצועה מאיימים: נמנע הקמת אנדרטאות לחללים מצרים

המצרים מבקשים להקים אנדרטה אחת מול מצודת יואב ואחת ליד אשדוד, ועליהן כתובת: "אלה שנפלו בקרב חייבים לנצח בפני אלוהים" ● ישראל תקים אנדרטות בסיני ● אבי פרחן דורש היתר לבקר בבית הכנסת של העיר ימית

מאת איתן רבין, סופר "הארץ"

מתנחלים בגוש קטיף מאיימים שלא לאפשר למצרים להציב אנדר־טאות לחללי הצבא המצרי באיזורי קרבות תש"ח בישראל.

מדובר בשני אובליסקים מצרים מגרניט, ממחצבות הפרעונים במצ־רים, שהמצרים מבקשים להציב מול מצודת יואב ומול גשר עד הלום, מדרום לאשדוד.

האובליסקים יישאו כתובות ב־ארבע שפות "אלה שנפלו בקרב חייבים לנצח בפני האלוהים".

בסוף השבוע שעבר סיירו קצינים מצרים באיזור הדיוק היכן יוקמו שתי האנדרטאות. נציגי עיריית אשדוד הודיעו, כי יאשרו את הקמתם בתחום השיפוט של העיר.

בעיקבות ביקור הקצינים המצרים הודיע אבי פרחן, מראשי המתנחלים בגוש קטיף וממפוני חבל ימית, כי חבריו ימנעו את הקמת האנדרטאות בתגובה לסירובם של המצרים לאפשר לו ולחבריו לבקר בבית הכנסת שנשאר על תילו בעיר ימית.

במקביל לאנדרטאות המצריות בישראל, תקים ישראל אנדרטאות לחלליה בסיני.

גיורת טוענת: שלושה רבנים הסתכלו בי כשטבלתי במקווה

מאת איתן רבין, סופר "הארץ"

צעירה בת 23 תושבת באר שבע, שביקשה להתגייר בבית הדין הרבני בעיר, טוענת, כי בשעת טבילתה במקווה נכחו במקום שלושה רבנים מבית הדין. לטענתה, נמנעה מלהתלונן על המקרה משום שחששה כי הרבנים יפסלו את גיורה, וכי לא תוכל להתחתן עקב כך.

הצעירה פנתה בעניין אל ח"כ שולמית אלוני (ר"צ).

מדובר בגיורת שנישאה בספטמבר לחבר קיבוץ בנגב, ומתגוררת כעת עם בעלה בבאר שבע.

הצעירה סיפרה לסיעת ר"צ כי הרב הראשון שפנתה אליו היה גיור בהלכה, משום שאמה אינה יהודיה. "אחותי ואני הלכנו לרב פרטי, אבל הוא דרש סכום גבוה עבור תהליך הגיור. לא היתה לי ברירה, והחלטתי להתגייר בבית הדין הרבני בבאר שבע", סיפרה.

"לקחתי את אחותי, ושתינו נכנסנו לחדר הטבילה. בהתחלה לא הבנתי מה הרבנים עושים בחדר הטבילה. נורא התביישתי ופחדתי. טבלתי, והם נעצו בי עיניים. זה היה משפיל ומבזה", אמרה.

נעצרו החשודים באיום על מפעיל טלוויזיית כבלים בטירת הכרמל

המשטרה: החשודים קשרו קשר עם אחרים להשתלט על התחנה

מאת נורית כהנא, סופרת "הארץ" בחיפה

שופט בית משפט השלום בחיפה, ראובן בן חורין, הורה שלשום לעצור לחמישה ימים את אליהו אלבז (28) וזיק אלבז (37) מטירת הכרמל, החשודים כי איימו וסחטו כספים ממפעיל תחנת טלוויזיית כבלים מקומית.

השניים חשודים כי במהלך השנה האחרונה, לאחר שנישלו את שותפו לשעבר, סחטו ממפעיל הכבלים כספים באיומים על חייו ועל משפחתו, ולאחרונה תבעו ממנו 10 אלפים דולר.

נציג המשטרה אמר בעת הדיון בבקשת המעצר, כי החשד הוא שהשניים קשרו קשר עם אחרים להשתלט על התחנה, בהתחזות כי רכשו זכויות הפעלה מן המתלונן.

נציג המשטרה ביקש להוציא צו מעצר ל־15 יום נגד השניים, מאחר שהם בעלי עבר פלילי עשיר. על אחד מהם, אליהו אלבז, אף מוטל מאסר על תנאי.

הוא טען, שהמתלונן חי תחת סיוט במשך זמן רב, וכי החשודים נקטו בדרך של הסחיטה.

החשודים טענו בדיון בבית המשפט כי "זו פרובוקציה". אחד מהם הוסיף כי "צוות למשטרה שאהיה עצור".

מכבי חיפה נקנסה ב־2,000 ש"ח על הפקעת מחירי כרטיסים למשחק

בעסקת טיעון נמחקו מכתב האישום שמותיהם של מי שהיו מנהלי קבוצת הכדורגל

מאת נורית כהנא, סופרת "הארץ" בחיפה

הנהלת אגודת מכבי חיפה נקנסה שלשום על ידי שופט בית משפט השלום, איתן מגן, ב־2000 שקלים, בעקבות עסקת טיעון שנעשתה בין הקבוצה לבין משרד התעשייה והמסחר.

בכתב האישום המקורי הואשמו הנהלת מכבי ומי שהיו מנהלי מחלקת הכדורגל שלה, צבי וייצנר ופרדי שביט, בכך שביום ה־13.5.86, בשבוע שקודם למשחק שהתקיים בין קבוצת מכבי חיפה לקבוצת מכבי תל אביב, גבו מן הציבור סך של 20 שקלים במקום 15 שקלים תמורת כרטיס צפיה במשחק.

לטענת התביעה, לא היו הנאש־מים רשאים לעשות כן בתקופת ההקפאה, והם עברו בכך על איסור העלאת מחירים.

מכתב האישום המתוקן, שנערך בעקבות עיסקת הטיעון, נמחקו שמות מנהלי מחלקת הכדורגל לשעבר, והנתבעת הבלעדית היא הנהלת מכבי, המואשמת במכירת מצרך במחיר העולה על המחיר הקבוע.

הנהלת מכבי הודתה באשמה.

סניגור ההנהלה טען כי כיום לא מדובר במצרך בר פיקוח, והתובעת במשפט ביקשה להטיל על ההנהלה קנס לא גבוה, בין היתר, עקב עיסקת הטיעון שהושגה, ובשל הזמן הרב שחלף מאז ביצוע העבירה.

מועצת העתונות דחתה תלונת משרד החינוך נגד כתבות "הארץ" ו"דבר"

(ע.) הוועד הפועל של מועצת העתונות אישר ביום ו' מסקנות ועדה שהוקמה לבירור תלונות דובר משרד החינוך נגד נילי מנדלר מה"ארץ" ויעל פישביין מ"דבר", על כתבות שפירסמו בנושא האינטגרציה בחינוך. הוועד הפועל דחה את התלונות ואישר גם את מסקנות הוועדה שמתחה בקורת חמורה על הטלת חרם על שתי העתונאיות בעקבות פירסום הכתבות.

הוועדה בהרכב: מארק גפן (יו"ר), מיכל שקד ורפאל אמור, דנה בשלוש ישיבות בתלונות ובאחת מהן שמעה את דוברי משרד החינוך ושתי העתונאיות.

התלונות התייחסו לכתבה ב"הארץ" מיום 1.7.87, של נילי מנדלר, ת'כתבה ולכתבה מאותו תאריך ב"דבר", של יעל פישביין.

התלונות התייחסו "לדיווח כוזב" לגבי תכנית האינטגרציה בהקשר למסיבת עתונאים שקיימו שר החינוך ומנכ"ל משרדו ביום שקדם לפירסום הכתבות. דיווח הכזב כפי שנטען בתלונות היה בשלוש נקו־דות: משרד החינוך טען כי:

1. בניגוד לכתבות אין למשרד כוונה להפעיל תכנית לשינוי באינטגרציה.
2. התכנית לא אושרה עדיין וה־דיונים בתכנית עדיין בתחילתם.
3. משרד החינוך לא קיבל שום החלטה הנוגעת את החלטת הכנסת בנושא אינטגרציה.

הוועדה קיבלה את המסקנות הבאות:

1. בשתי הכתבות היה הדיווח העובדתי נכון. כך למשל, אישר דובר משרד החינוך בפני הוועדה, כי משרד החינוך עומד להפעיל בשנה הבאה תכנית ניסויית שתשנה את אחד הרכבי האינטגרציה. כמו כן הסביר לוועדה, כי במסיבת העתונאים האמורה אישר המנכ"ל, כי התכנית נכנסת לשלב אופרטיבי.
2. על פי העובדות שהתבררו לוועדה, האינטרפרטציה של שתי העתונאיות, לפיה צפויה נסיגה מהאינטגרציה – היתה לגיטימית לחלוטין.
3. עמדתו של שר החינוך בנושא הובאה באופן הוגן בגוף שתי הכתבות.
4. לפיכך לא מצאה הוועדה ממש בתלונות.
5. בעקבות פירסום הכתבות הטיל דובר משרד החינוך חרם על שתי העתונאיות. החרם בוטל כעבור מספר שבועות והדובר הסכים בפני הוועדה כי זה היה צעד לא נכון. הוועדה רואה בחומרה את הטלת החרם: זוהי הטלת עונש בלא בירור הדרך הדמוקרטית והשיריונית ופגיעה בחופש העתונות.

המועצה בחוף עזה מבקשת להסתפח לנגב

מאת איתן רבין, סופר "הארץ"

המועצה האזורית חוף עזה, המאגדת 15 ישובים בגוש קטיף, בודקים הצעה לשנות את שם המועצה למועצה האזורית חוף הנגב.

שינוי כזה יאפשר למועצה להסתפח אל מועצת נגבור הנגב, הכוללת את ראשי הערים והמועצות בנגב.

הבוקר יבקר בגוש קטיף חבר הכנסת ז'ק אמיר, ואנשי ההנהלה יבקשו את עזרתו לקידום הצעות אלה.

ערך את העמוד: אהד גונדר

פסגה בחזית שגרירות ארה"ב בת"א

המועצה הציבורית למען יהודי ברית־המועצות קיימה ביום שישי "דוגמא לפגישת הפסגה" שתערך בוואשינגטון מחרתיים, בין רייגן וגורבצ'וב. (תצלום: ישראל סאן)

מתחדש המשא ומתן עם טייסי אל על

מאת זהר בלומנקרנץ, סופר "הארץ" לענייני תעופה

המשא ומתן בין הטייסים להנהלה בחברת התעופה אל־על, בנושא הסכם עבודה חדש, יתחדש היום לאחר הפסקה של כשישה שבועות. שלושה נושאים אמורים לעלות על סדר היום: תוספת השכר הכללית לטייסי החברה – בנושא זה הושגה התקדמות בין עמדות שני הצדדים, ואף גובשו טבלאות שכר לתוספת. סוגיה נוספת היא התוספת למשכורות לקצינים הראשונים כי אשר הם עוברים להיות קברניטים. בנושא זה העמדות עדיין מרוחקות בין נציגי שני הצדדים. עניין נוסף התלוי ועומד הוא העלאת גיל הפרישה מעל לגיל 60. נציגי ההנהלה אמורים להביא לפגישה נתוני בדיקה בנושא זה.

צו הפסקת עבודה לצינור שפכים מבתי הזיקוק באשדוד אל הים

הוועדה לתכנון ובניה לא נתנה אישור להנחת הצינור האמור לסלק גם את שפכי "אגן כימיקלים"

מאת אלי אלעד, סופר "הארץ" לאיכות הסביבה

הממונה על מחוז הדרום, שלום רנינו, הוציא בסוף השבוע צו הפסקת עבודה לבתי הזיקוק באשדוד, בעקבות העבודות שנעשו במ־קום להנחת צינור מוצא לים לשפכי המפעל, ללא קבלת היתר בנייה כנדרש בחוק.

צינור סילוק השופכים, שעלות הקמתו נאמדת בכמיליון דולר, מיועד גם לסלק את שופכי מפעל "אגן כימיקלים".

הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה באשדוד, שאליה פנה המפעל כדי לקבל את אישורה להנחת הצינור, החליטה כי על המפעלים להכין תסקיר השפעה על הסביבה, ולהמ־ציא דו"ח מפורט על הרכב וכ־מויות שופכי "אגן כימיקלים", שהוא מפעל המייצר חומרי הדברה, ומהווה מזה שנים אחת הבעיות הסביבתיות הקשות של איזור אשדוד.

חרף ההחלטה לא הוגש התסקיר, והחל בעבודות ביבשה ובים ללא קבלת היתר להנחת הצינור.

מנהל השירות לשמירת איכות הסביבה, הד"ר אורי מרינוב, אמר בתגובה כי הוא רואה בחומרה רבה את העבירה שעברה חברה ממשלתית בהתעלמות מהחוק ומההחלטות של גוף סטאטוטורי – הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה, שאליה פנה השירות.

לדבריו, השירות איננו מתנגד לסילוק שופכי בתי הזיקוק לים, מכיוון שאלה עומדים בסטנדרטים הנדרשים, ואם היתה נעשית פנייה היו מקבלים את האישור לכך. אולם השירות מתנגד נחרצות לסילוק שופכי "אגן כימיקלים" לים, בשל החשש מהרכבם הרעיל. דבר העומד בניגוד לאמנה למניעת זיהום הים התיכון שנחתמה בבארצלונה ב־1975 על ידי מדינות האיזור, לרבות ישראל.

תושב רמלה מואשם במכירת אקדחים למחבלים שרצחו את סגן רון טל

(ע.) כתב אישום נגד פאעור אל־וחידי (31) מרמלה, המואשם שמכר נשק לחבר חוליית המחבלים שר־צחה את סגן רון טל, הוגש ביום ו' לבימ"ש המחוזי בתל אביב.

התובע עו"ד משה שילה טוען בכתב האישום כי בתחילת 1987 קנה הנאשם אקדח בקוטר 0.22 מ"מ, ובחודש ינואר 1987 מכר את האקדח לשני תושבי עזה, נאהד וד־חירי ועומר אל־גול.

התובע מציין, כי נאהד ועומר היו חברים בארגון מחבלים עויין והש־תתפו בביצוע פעולות נגד בטחון המדינה. בין היתר הם חשודים ברצח סגן רון טל ז"ל. תמורת האקדח הם שילמו לנאשם 500 דולר.

בכתב האישום נאמר עוד, כי באפריל 1987 מכר הנאשם אקדח בקוטר 9 מ"מ לנאהד ועומר בעזה תמורת 800 דולר. "הנאשם נתן לשניים אקדחים ביודעו שהם עלו־לים לשמש לביצוע פשע במישרין או בעקיפין", טוען התובע. הנ־אשם מואשם בהחזקת נשק שלא כדין, קבלת נכסים שהושגו בפשע ומתן אמצעים לביצוע פשע.

ספורט

בעריכת יחיאל ארזי

אוקיאניה: לעסוק בעיקר ולא בטפל

מן היציע

מאת יהושע שגיא

כאשר נותרו רק 91 יום למישחק הבכורה של נבחרת הכדורגל בטורניר הקדם אולימפי, ב־6 במארס 1988 נגד אוסטרליה במלבורן, טבעי שהמתח עולה והסגל הלאומי מתפקד תחת לחץ מאסיבי של פרשנות מקצועית ותקשורת חסטנית.

הלחץ על הנבחרת גובר פי כמה, כאשר מישחקי המיבחן לטורניר הקדם־אולימפי מוכיחים בעליל שעוד נותרה עבודה רבה מן הצפוי. מתברר שכוכבי ההצגה עדיין אינם בקיאים די הצורך בטקסט. שלא לדבר על כך שעדיין לא נראה, כי מתגבש הצוות המרכזי שעל כתפיו ינוח ביצוע ההצגה. צריך להיות אופטימיסט מושבע, כדי להאמין שגם כאן, כאשר החזרה הגנראלית נכשלת — תהיה הפרמיירה יותר מוצלחת.

יש, כמובן, להיצמד לעובדות הפרזאיות: בעונה הראשונה שלו בישראל הצליח המאמן הלאומי מילינקו מיהיץ' לגבש לנבחרת הלאומית צוות פחות או יותר קבוע, שהתגבש ליחידה שתיפקדה ביעילות. ואז בא אסון מותו של השוער אבי רן. ללא ספק כישרון נדיר שהנבחרת היתה כל כך זקוקה לשכמותו (זוכרים את המעידות בין הקורות מול אוסטרליה ונין זי־לנד ב־1985?). ואחר כך באה הגירה הישראלית לאירופה והצוות הלאומי איבד באחת כדורגלנים מנוסים כמו הקפטן אבי כהן, החלוצים רוני רוזנטל ואלי אוחנה, שלא לדבר על יציאתם מן המעגל של מוטי איוניר ומשה סיני. שעדיין לא החזירו לעצמם את האשראי אצל המאמן מיהיץ'. כדורגל עני כשלנו, המאבד חמשה משחקני התרכב הראשון של הנבחרת, אינו יכול ואינו רשאי לצפות לנסים ולנפלאות מרגליהם של כדורגלנים המצטיינים במישחקים עלובים של ליגה דלה המתנהלת בתרדמה.

השאלה העומדת עתה היא, מה אפשר לעשות ב־91 הימים שנותרו עד למישחק הבכורה בטורניר האוקיאני הקשה. אם חשב מישהו, שבהתאחדות לכדורגל יושבים עסקנים ממולחים וטובים, את ראשם מה לעשות, מגלים הימים האחרונים תופעה מראיגה אחרת. בהתאחדות מתווכחים על מחירי הסבדורים ומי יחלק אותם לשוד קים אחרי האימונים: מתווכחים מי יהיו העסקנים שיסעו עם הנבחרת לאוקיאניה: מנהלים מלחמת־חורמה על צירוף עסקן שלישי למסע המפרך (הוא ישחק בהגנה או בהתקפה?) משקיעים מאמץ ואנרגיה מיותרת בסילוק העיתונאים מקירבת הנבחרת. בקיצור, עוסקים בכל מה שאינו קשור לעניין, במקום לעסוק בעיקר.

את מסקנות ועדת החקירה, שבדקה את המעידה האוקיאנית ב־1985, אפילו לא הציגו לאיגודים ולבדיקה מחודשת, אבל מצפים שאולי יתרחש נס והמסע האוקיאני של 1988 יסתיים אחרת מכפי שהגיע לקיצו קודמו.

מניעו של מיהיץ' נועד להזניק את הכדורגל הייצוגי שלנו לעידן חדש. אחרי סידרה ארוכה של אכזבות. אבל גם המאמן המוצלח ביותר בעולם לא יצליח לתפקד באוירה המאפיינת באחרונה את הנבחרת ואת הסובבים אותה. קצת בארי חוד, אבל מושב כך מאשר לעולם לא, הבין בשבוע שעבר ילדי הנהלת ההתאחדות שאול מוירי שתחובתו להיכנס בעבי הקורה. במהלך חריץ הביא לביטול ועדת הנבחרות, שהיתה קיימת רק על הנייר. והקים מטה אוקיאני, בניסיון נואש להציל את מה שעוד ניתן להציל.

כמי שמכיר היטב את הנפשות הפועלות, יכול אני לחבר טיהם, כי גם אחרי המהלך הזה, גם בכדורגל שלנו, תמיד ימצאו את הש.ג. אשם. גם כאן יפול הכל, בסופו של דבר, על ראשו של המאמן, כיוון שעסקני הכדורגל שלנו לעולם אינם אשמים במאומה. רק את המאמנים מחליפים — כל היותר צפיות בדבש, נופת צופים, שפתיים יישקו. לעסקנים פשוט אין זמן לקחת אחריות: הם כבר נלחמים על הנסיעה הבאה.

טבלת הליגה הלאומית

		משח'	נצ'	תיקו	הפ'	שערים	נק'
.1	מכבי נתניה (1)	13	9	2	2	15־26	29
.2	הפועל תל־אביב (2)	13	7	4	2	9־13	25
.3	הפועל כפר־סבא (3)	13	6	3	4	12־16	21
.4	מכבי תל־אביב (4)	13	4	8	1	14־23	20
.5	בית"ר תל־אביב (6)	13	5	4	4	12־15	19
.6	הפועל פתח־תקוה (5)	13	5	4	4	15־15	19
.7	בית"ר ירושלים (7)	13	5	3	5	20־21	18
.8	שמשון תל־אביב (8)	13	3	8	2	9־11	17
.9	הפועל באר־שבע (9)	13	4	5	4	10־11	17
.10	בני־יהודה (10)	13	3	7	3	8־11	16
.11	מכבי חיפה (11)	13	2	5	6	14־13	11
.12	מכבי פתח־תקוה (13)	13	2	5	6	20־11	11
.13	צפרירים חולון (12)	13	1	7	5	11־6	10
.14	הפועל לוד (14)	13	—	5	8	33־10	5

(בסוגריים — מיקום הקבוצות במחזור הקודם)

שבוע לאחר התבוסה בכפר־סבא היה המוביל ראוי לכתר אלוף החורף

נתניה "קמה מהקרשים" והולמת שוב

שלושער של יגאל מנחם מחץ את מכבי חיפה 3—0

מכבי נתניה — מכבי חיפה
3—0 (2—0)

השערים: יגאל מנחם (18, 24, 86 בבעיטת־11 מטר).

★ המצטיין: אלעד קורן.

● מכבי נתניה: בלדב, שמר עוז מנחם, בר, חיים לוי, קורן, גבאי, לם (גואטה), חלפון, רוני לוי, יגאל מנחם, עודד מכנס (ג'אן). המאמן: זאב ולצר.

● מכבי חיפה: גינצבורג, אהרוני, קלינגר, ליאור רוזנטל, מרילי, גבעול (שלום לוי), אבר קרט (איתי מרדכי), רפי אוסמה, צדוק מלכה, ארמלי, ברייר לובסקי. המאמן: דרור קשטן.

שפט אריה פרוסט, 5,000 צופים, בנתניה.

מאת חנן פארי

מי שחזה בשבת שעברה, בעקבות התבוסה 1—5 מול הפועל כפר סבא, הבין אתמול מה חשיבותם של יגאל מנחם ובני לם למערך ההתקפי של המוליכה הלאומית. השניים, ששבו לאחר היעדרות במישחק בכפר סבא, הובילו — יחד עם המגן השמאלי המצטיין אלעד קורן — את נתניה לניצחון על מכבי חיפה, תוך התאוששות מהירה וקיצונית מהמפלה במחזור שעבר.

נתניה, עדיין ללא תקווה וברוך חסן (פצועים) ועציוני (בעונש), הציגה מישחק מצויין בעיקר במחצית הראשונה, מול קבוצה חיפאית חלשה. המגן השמאלי קורן מגר היטב את אגפו, סיכל נסיונות פריצה של היריב, ויחד עם המגן שמעון מנחם תמך בהתקפה. בקישור היתה נידודתו של רונן גבאי אחת הסיבות למישחקה המהיר של נתניה, שבמחצית הראשונה הציגה מישחק משולב ויצרה מצבי הבקעה רבים ליד שערו של גינצבורג החלש.

מכבי חיפה, מנגד, נראה כאוסף אומלל של שחקנים, כאשר בולטים בחולשתם הבין־לאומיים דניאל בר־יילובסקי וזאהי ארמלי. גם הקישור היה נירפה, בעוד שההגנה נכנעה כמעט תמיד להתקפות המתפרצות של נתניה. למזלה של חיפה סבל לם במחצית השניה ממתיחת שריר, וקבוצתו הסתפקה בתוצאה ושמרה על יתרונה עד לסיום.

נתניה הובילה 1—0 בדקה ה־18, אחרי מיבצע משולב של האחים מנחם. שמעון הגביה מימין, עודד מכנס עצר על גבול הרחבה ובעט כדור שטוח שנהדף בעמוד שער חיפה, ויגאל מנחם שלא נשמר בעט את הכדור החוזר לרשת. יגאל מנחם כבש את שערו השני שש דקות לאחר מכן, כאשר קיבל כדור על קו רוחבת ה־16, העבירו מרגל לרגל וחדר לרחבה ובעט בחוזקה לעמוד השער הפנימי.

לחיפה היתה הזדמנות אחת סמוך לשלהי המחצית, כאשר צדוק מלכה קיבל כדור משלום לוי, אך מ־10 מטרים בעט בשלומיאליות לגופו של שוער נתניה בלדב שקלט את הכדור.

במחצית השניה נחלשה מעט נתניה והמישחק התנהל בעיקר במרכז המגרש. בדקה ה־63 נשלח ארמלי ע"י שלום לוין, אך מול שוער נתניה שיצא לקראתו באופן פויז מיהר החלוץ החיפאי לבעוט החוצה. הצעיר שימי לאן הוליך את עודד מכנס בדקה ה־72, וארבע דקות מן הסיום העביר כדור רוחב מצויין לרונן גבאי בתוך רחבת חיפה. הקשר הנתנייתי נדחף בכשל ע"י הבלם רוזנטל, והשופט פסק בעיטת־11 מטר, אותה הפך יגאל מנחם לשער השלישי.

דוד גורדנה (משמאל) מעלה את בני יהודה ליתרון 1—0 על כפר סבא, בכדור שנהדף קודם לכן על ידי השוער אדיר שמיר, לאחר בעיטת 11 של רוד סלמן. (צילום: עודי קרן).

ברזיל הקטנה חזרה לשכונה

בני יהודה — הפועל כפר סבא
3—0 (1—0)

השערים: דוד גורדנה (41, 48), גיא שרעבי (57).

★ המצטיין: דוד גורדנה.

● בני יהודה: אסייג, סלמן, אלקבץ, פרי, עלו, זקס (שרידי), שרעבי, חיים, כדר (ממן), גורדנה. איינברג. המאמן: דוד שוייצר.

● הפועל כפר סבא: שמיר, הלל (סיימון), פרסלבי, רבינוביץ, איינשטיין. יפה, בן־חיים, פולבר, יאני, חסים (מיבנית), נוהר. המאמן: שמעון שנהר.

שפט דאוד סהיל, 2,500 צופים, שכונת התקווה.

מאת אפרים יונתי

שחקני הפועל כפר סבא באו אתמול לשכונה גדולים אבל יצאו קטנים מאד. תחזיתו של דוד שוייצר, מאמן בני יהודה, שהצהיר כל העת שכאשר תחזור קבוצתו למגרשה הביתי בשכונה הכל יראה אחרת, התממשה.

בני יהודה ניצחו בצורה משכנעת ולרגע לא נראה, כי הם מתרגשים יתר על המידה מניצחונה הגדול של כפר סבא בשבוע שעבר על מכבי נתניה. אבל מכך אסור להבין כאילו כפר סבא היתה גרועה. במשך דקות רבות לא נפלה כלל מיריבתה, אולם המול נגד בה, כאשר ספגה שני שערים אומללים בתחילת המחצית השניה, עובדה שהוציאה את הרוח ממפרשיה. בהגנה התבססו הכפר סבאים על תרגיל הנבדל שהצליח בדרך כלל, אולם יום חלש של אדיר שמיר בשער ושמירה הדוקה ונקיה של הקשר גיא שרעבי על מייקל יפה, עושה המישחק של כפר סבא, היטו את הכף לזכות בני יהודה.

המשחק השקול נמשך כחצי שעה ואז נפצע זקס מבני יהודה ושרידי החליפו. שוייצר ניצל זאת, כדי להוריד את גורדנה לקישור ולהסיט את שרידי לחוד. מכאן ואילך הגבירו בני יהודה את לחצם ובדקה ה־41 כבשו שער ראשון. משה עלו פרץ מאגפו והגביה לרחבה. גורדנה עצר בחזה והתקדם לעבר השער. אולם בן חיים הכשילו מאחור. פנדל. סלמן בעט, שמיר הצליח להדוף, אולם גורדנה היה זריז מכולם ומקרוב בעט פנימה.

שלוש דקות ספתיחות המחצית השניה והכבר 2—0. גורדנה בעט כדור לא חזק במיתחוד לכיוון השער. אדיר שמיר נראה קולט אולם הכדור החליק מידיו ולהפתעת הכל חדר לרשת. דקה לאחר החמצה משועת של נוהר (56) חתם גיא שרעבי את התוצאה, כאשר חטף כדור מפולבר ומעשרה מטרים הכניע את שמיר בשלישית.

הלך מנסל, בא הניצחון

מכבי פתח־תקוה — בית"ר ירושלים
2—1 (2—1)

השערים לפתח תקוה: רפי כהן (13), מאיר כהן (44). לבית"ר ירושלים: משה סלקטר (20).

★ המצטיין: ירון אדיב.

● מכבי פתח תקוה: פביאן, אוזלבל, אדיב, מיכה צדפין, בלחסן, מאיר כהן (שרון צדפין), רן בן־שמעון, אלישע לוי, ידוזם, רפי כהן, בניה. המאמן: צבי רוזן.

● בית"ר ירושלים: מזרחי, אבי כהן, אוזלאי, אשש (שורץ), קרדש, שוורץ, סמואלי, עירזי, מלמיליאן, סלקטר, הנדרטולן (מאיר בן־אליה). המאמן: מרדכי שפיגלר.

שפט צבי שריר. 1,000 צופים, בבלומפילד.

מאת חיים מלינק

היכוח הרוח בקרב מתי מעט הצופים שהגיעו אתמול לאיצטדיון בלומפילד נגע לכמות השערים שספגה מכבי פתח תקוה, קבוצה חבולה וחבוטה, במישחק נגד האלוף, בית"ר ירושלים. מסתבר שתחושת האפטיה הזו דבקה בשחקני בית"ר שסברו כי נבקן להם טיול קל של אחר הצהריים.

אך מה שאירע במגרש היה ההיפך הגמור. מכבי פתח תקוה בהרכב צעיר ועם מאמן חדש (צבי רוזן), הפתיעה במשחק טקטי נבון שהתבסס על הגנה גבוהה ויעילה שמאחוריה ניצב שוער מצויין, חלוץ צעיר ומבריק ברמתו של אלון ידזום. המשחק החל בלחץ בלתי פוסק של בית"ר אך זו טבלה מחוסר מזל. השער הראשון נפל דווקא מהעבר השני. בדקה ה־13. רפי כהן בעט כדור עוצמתי מ־17 מטר, מזרחי קלט את הכדור אך זה חמק מבין ידיו לתוך השער.

בית"ר המשיכה ללחוץ ובסופו של דבר הצליחה להשוות בדקה ה־20: מלמיליאן הרים כדור קרן וסלקטר המטוטה נגח פנימה.

בית"ר המשיכה ללחוץ אך לא הצליחה לכבוש. בדקה ה־36 התמיצו בזה אחר זה הנדרטולן ומלמיליאן מעמדות בטוחים ודקה לאחר מכן נפגע בלם בית"ר אשש בעינו ונלקח לבית־החולים. דקה לפני המחצית נכבש שער הניצחון המפתיע של פ"ת.

ירוחם חטף את הכדור, מסר לבניה שהרים למאיר כהן. ממרחק 35 מטר הבחין כהן כי מזרחי נמצא רחוק משערו. הוא בעט כדור קשתי שחלף מעל ידיו של מזרחי ופנימה.

במחצית השניה המשיכה בית"ר ללחוץ אך נסיונותיה עלו בתוהו. הגשם הלך וגבר והמשחק הפך למהיר יותר. כשבית"ר ממשיכה להסתער את הקצב. אך פביאן שוער פ"ת היה הבולט בדקות האחרונות כאשר הדף וקלט כדורים רבים ומסוכנים.

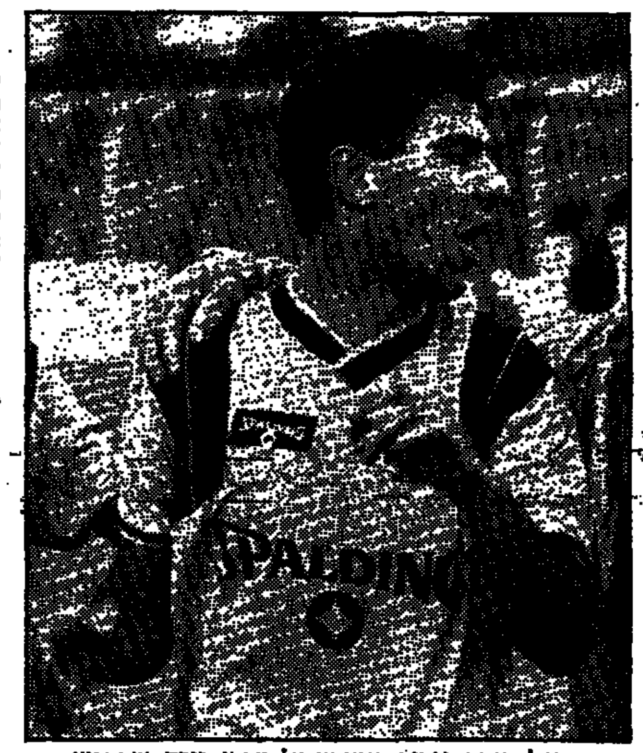

יגאל מנחם, גיבור הניצחון על מכבי חיפה, שהבקיע את שלושת השערים לזכות אלוף החורף מכבי נתניה.

אלתר לא נגע בבוץ

הפועל תל אביב — הפועל פתח תקווה
1—0 (1—0)

השער לתל אביב: משה סיני (38)

★ המצטיין: יעקב סגל.

● הפועל תל אביב: אלתר, אקהויז, זאנה, סגל, הרשליקוביץ, ברעזה, הימה, סיני, זאנו, ברשטרית (לויה, רובין). המאמן: יצחק שניאור

● הפועל פתח תקווה: ג'רבי, קוושווילי, בורניוק, אלון, לוי, חן (אליהו), מחפוד, שושני, מרכוס, לוין, רבינזון (קלמנוביץ). המאמן: אברהם גרנט

שפט יצחק בן־יצחק 1,500 צופים באיצטדיון בפתח תקווה.

מאת דרור מנר

משעמם רטוב, חלש וגשום. שער ממצב נייח מנע תוצאה שהיתה מתאימה יותר הן לרמה והן לאירועים.

יודעי היסטוריה במגרש הפתח תקוואי מספרים על 16 שנים ללא נצחון בית על הפועל תל אביב. לפי המישחק הפתח תקוואי לא היה נראה שהם בכיוון הנכון, כדי לשנות משהו ממסורת הכשלונות. אפילו לפני שבוע במישחק ההפסד 1—4 למכבי תל אביב ראיתי אצל הפועל פתח תקווה דקות כדורגל טובות. אתמול הם ריחמו על אריה אלתר שוער תל אביב לבל יתלכלך בבוץ, לכן כל שעשו היה להגביה שוב ושוב כדורים אל ראשו של יעקב סגל, או לידי השוער.

במרבית המישחק, ובעיקר במחצית השניה, תקפה יותר פתח תקווה, אך במקום לתקוף מהאגפים בכדורים שטוחים, או לבעוט לשער, הוגבה הכדור ללא תכלית, כאשר חזרן רבינזון וגיר לוין לא היו מסוגלים להתמודד בכדורי גובה עם סגל, זאנה, אקהויז ואלתר.

הפועל תל אביב איכזב ואילמלא כשרונו של משה סיני בבעיטות עונשין ספק אם היה מסכן את השער. מלבד מספר דקות במחצית הראשונה וכמה התקפות מתפרצות בשניה לא ראינו בתל אביב מאומה.

שוער פ"ת ג'רבי היה מכוסה בבוץ כתוצאה מאימון שערך לפני הפתיחה ואילו במישחק עבר אף פעם מעמיתו התל אביבי, אלא שכאמור הוא .זה שהוציא הכדור מהרשת לאחר שמשה סיני בעט בדקה 38 כדור עונשין מ־25 מטר. הכדור עקף את החומה וחדר לפינה הקרובה, בעוד ג'רבי ממתין לכדור בפינה הרחוקה.

תוך שתי דקות: מזרחי גמל ללביא בבעיטת 11

שמשון תל אביב — בית"ר תל אביב
1—1 (0—0)

השער לשמשון: שלמה מזרחי (72, מ־11 מ'). השער לבית"ר: דוד לביא (71).

★ המצטיין: אבינועם עובדיה.

● שמשון תל אביב: חזן, ברדה, שמעונוב (זכריה), הלוי, דוארי, עובדיה הלל, מזרחי, יוסי כהן, אורי, דמתי (שוקרון). המאמן: יצחק שום.

● בית"ר תל אביב: ליברמן, טורם, יעקב כהן, אבק צוה, צמח, ניסן כהן, נסים כהן, אדיר (קצב), לביא, ירון כהן, עמר. המאמן: יעקב גרונדמן.

שפט יעקב שיגר, 500 צופים, בלומפילד.

מאת אהרן שמולביץ

הדרבי התל אביבי הקטן לא הניב מישחק גדול. מישחקן של שתי הקבוצות היה פתוח, כאשר שמשון טובה יותר במחצית השניה ולוחצת יותר את בית"ר לשער. שתי הקבוצות הירבו להחמיץ מצבי הבקעה רבים. ההבדל הבולט היה בהתקפה, בזכות מישחקו הניטרך של השמשוני הותיק ברעון דמתי, למרות שמירה הדוקה של אבי־צור החוסן, ידע דמתי לפרוץ שוב ושוב לרחבת בית"ר.

בבית"ר היה זה נסים כהן שניהל בתבונה את מערך הקישור, הפעיל את שחקני ההגנה החוד, אך ירון כהן ודוד לביא היו בלתי יעילים. בשמשון היה אבינועם עובדיה הבולט בקבוצה, ניידו מאוד והכוח המניע של ההתקפה. לצדו בלט שלמה מזרחי.

כבר בפתיחה היה שמשון קרוב להבקעת שער בית"ר: תחילה בדקה ה־13, כאשר דמתי הרים כדור לתיבת החמש הישר לחזהו של אורי, שהדיף את הכדור ובעט מ־4 מטר ממצב חופשי לגופו של מגן בית"ר ולקרן; בדקה ה־15 בעט מזרחי בחוזקה מקו ה־16, אך הכדור חלף מעל המשקוף. הזדמנות טובה היתה לבית"ר בדקה ה־27, כאשר ירון כהן פרץ משמאל, חלף על פני אק דהרי ובעט לגופו של השוער שיצא לקראתו.

פתיחת המחצית השניה התאפיינה בלחץ של שמשון, כאשר שוער בית"ר ליברמן סיכל בזה אחר זה שני ניסיונות הבקעה של יוסי כהן ודמתי. דווקא בשלב זה נכבש השער הראשון בעבודה השני של המגרש, בדקה ה־71: שבתאי טורס, המגן הימני של בית"ר שהיה פעיל מאד, הקשית כדור לרחבת שמשון; לביא היה גבוה מעל כולם, נגח למשקוף ואת הכדור החוזר שלח בבעיטה חזקה פנימה. אלא שכעבור דקה הישווה שמשון בבעיטת 11 מטר, אחרי שניסן כהן הכשיל את דמתי ברחבת בית"ר, ושלמה מזרחי בעט היטב לפינת השער השמאלית וקבע 1—1.

עודד מכנס: ניצחנו כיוון שאנו קבוצה טובה

מה הם אומרים

מכבי נתניה — מכבי חיפה

● עודד מכנס, מכבי נתניה: הוכחנו שאנחנו קבוצה בוגרת והשכחנו את התבוסה בכפר־סבא. עלינו למגרש בתחושה שחייבים לתת הכל כדי לנצח. עשינו זאת מפני שאנחנו קבוצה טובה.

● זאהי ארמלי, מכבי חיפה: נתניה שיחקה טוב יותר וניצלה באחוז גבוה את מצבי ההבקעה שהיו לה. אנחנו לא תיפקדנו נכון. לא עמדנו נכון במגרש ולא הגענו לרמה הרגילה שלנו.

הפועל פתח־תקוה — הפועל תל־אביב

● אריה אלתר, ת"א: זה ניצחון חשוב מאד להפועל תל־אביב ולליגה. אילמלא הניצחון שלנו נתניה היתה בורחת בצורה משמעותית. אנחנו עדיין מהווים איום על המוביל.

● דורון רבינזון, פ"ת: אנחנו נמצאים בתקופה לא טובה אפילו כשאנחנו משחקים טוב. מגיעים להרבה הזדמנויות, לא מנצלים אותן, אך בהתקפה מיקרית סופגים שער ממצב נייח.

בית"ר ירושלים — מכבי פתח־תקוה

● עופר פביאן, מכבי פ"ת: היה מישחק קשה, תנאים קשים, שחקנו בהידוק שיניים ואני מקווה שעלינו על הדרך המלך.

● משה סלקטר, בית"ר ירושלים: לפתח־תקוה היה המזל מול הבל שהפסדנו את המשחק.

בני־יהודה — הפועל כפר־סבא

● דוד שוייצר, מאמן בני יהודה: תמיד אמרתי שכשנחזור לשכונה הכל יהיה אחרת. הניצחון היה מוצדק.

● שמעון שנהר, מאמן כפר סבא: היה מישחק טוב. בני־יהודה היו טובים, אולם ספגנו שלושה שערים אומללים. לא נפלנו בהרבה מההוכבים.

הפועל באר־שבע — מכבי תל־אביב

● ניסים בכר, מאמן באר־שבע: הקבוצה זועקת לחלוץ מבקיע ואעשה הכל על מנת להחדיר זאת עוד השבוע.

● דרור ברנוד, מאמן מכבי: באר־שבע הגיעה ליותר מצבים. שתי הקבוצות עשו מאמץ אך הוחמצו.

בית"ר תל אביב — שמשון תל־אביב

● אבינועם עובדיה, שמשון: מישחק ליגה לא רע. הוחמצנו, שלטנו. אבל התוצאה משקפת את המישחק.

● נסים כהן, בית"ר: השופט לקח את הנקודות ונתן מתנה לשמשון הפנדל. לא היה פנדל כלל וכלל.

הפועל לוד — צפרירים חולון

● יעקב בנודיס, קפטן לוד: אם לא הצלחנו לנצח את חולון, נגזר עלינו לעשות "טיול טוב" בליגה הלאומית.

● מאיר נמני, מאמן חולון: באנו ללוד ללא רגשי נחיתות. לחמנו ותקפנו יותר. עם מעט מזל יכולנו להשיג תוצאה טובה יותר.

ההסבר של לוד וחולון

הפועל לוד — צפרירים חולון
1—1 (1—1)

השער ללוד: בני סמרג'ה (24). לחולון: בני דמתי (22).

★ המצטיין: אלי כהן.

● הפועל לוד: יעקב בנודיס, ברדוגו, נעמן, אורי בנודיס, מאיה, בן־חיים, יעקב הילל, בן ממס (מדהל), שרביט, סמרג'ה, זרעי. המאמן: יעקב אסקולי.

● צפרירים חולון: ביטון, זיתוני, אלי כהן, יעקובי, מכלוף, פרחן, כליאט, ברבדוך (זהראוי), רמתי, רונן הילל, עמרני (שקד וקפ). המאמן: מאיר נמני.

שפט רחמים דינאצ'י, 500 צופים, בלוד.

מאת אילן פיש

את ההסבר הטוב ביותר למיקומם הנוכחי בטבלה נתנו כדורגלני הפועל לוד וצפרירים חולון ב־90 דקות מאכזבות, שהסתיימו 1—1.

מבחינה סטטיסטית נגמר המישחק תוך שתי דקות. חולון כבשה שער בדקה ה־22 על־ידי בני רמתי, שבעט מ־16 מ' כדור חוזר מהגנת לוד והעניק לקבוצתו יתרון 1—0. די מפתיע בהתחשב בעדיפות הקלה של לוד במרכז השדה. אולם בני סמרג'ה האגי בדקה ה־24 לשיוויון 1—1, כששרשית מתוך הרחבה כדור שהגיע אליו מראשו של יצחק נעמן.

הפועל לוד, שהתייצב למישחק עם 32 שערי חובה, לא היה רחוק מספיגה של כמה שערים נוספים, למרות יתרונו במגרש. בשעה שקשרי הקבוצה וחלוציה היו עסוקים בנסיונות עקרים לכיבוש שער האורחים, הצליחו שחקני הולון בכמה התקפות מתפרצות לסכן את שערו של יעקב בנודיס, אך הרישי — שאיפיין אותם בשניות הקריטיות — התירים עם שער וכות אחד. מכס בטבלה ערב המישחק גילה, שחולון כבשה 5 שערים וזו נקודת התורפה של הקבוצה בעלת העתיד האיתן. מי שאשם בזה יותר מכל הוא רונן הילל, ששלוש פעמים לבדו מול השער לא הספיקו לו להבקיע.

במחצית הראשונה היה המישחק איטי המקריות שלטה בכל מהלכיו. לאחר ההפסקה היה הקצב מהיר יותר, כשמלבד ההטאותיו של רונן הילל מחולון היו גם ללוד שתי הזדמנויות טובות, אחת מהן בכדור עונשין מ־25 מ' של סמרג'ה, שפגע בקורת שער חולון.

מאבק יבש ביום רטוב

הפועל באר־שבע — מכבי תל־אביב
0—0

★ המצטיין: רפי בן־חמו

● הפועל באר־שבע: אנטמן, אזן, אילת, דוידי, ברחמו, דהן, עזרן, צרפתי, ביטון, ויצמן (יוסי אביטן), בן שאגן, אוחנה. המאמן: ניסים בכר.

● מכבי תל־אביב: מרכוס, מיקי כהן, גולדברג, שמעונוב, איתן לוי, לולו (צרפתי), גריאני, אלון נתן (אוזלאי), סבק, בראל, איניר. המאמן: דרור בר נור.

שפט יהושע לויה, 3,500 צופים, בבאר־שבע.

מאת יגאל פלג

ציפיות רבות היו מן המשחק מכמה טעמים. ראשית: שתי הקבוצות נוהגות לפתח משחק התקפי. שנית: מאמן מכבי דעכשיו אימן בשנה שעברה את באר־שבע ואילו מאמן באר־שבע דהיום היה אמור לאמן את מכבי העונה. שלישית: באר־שבע נחלה בשבוע שעבר מפלה ולכן צפוי היה שתלחם בביתה על כבודה. ואז הסתבר שמכל התקוות נותרה רק אכזבה.

הגשם שאינו נוהג "לבקר" בבירת הנגב, גרם למגרש חלקלק שהיקשה על פיתוח משחק טכני. המחצית הראשונה אופיינה בשליטה באר־שבעית עקרה, מנגד הישתו המכבים את הכדור ובכך היקהו את עוקץ התקפת באר־שבע. במחצית השניה התאוזנו הכוחות. אך לקראת סופה שוב התנהלה באר־שבע בטריטוריה המכבית — אך ללא כיבוש שער.

לשחקני באר־שבע ניתנו הזדמנויות רבות לבעוט לשער, כדי לנצל כדור חלקלק המקשה על השוער. אך הבאר־שבעים שנו והדיפו למסור זה לזה ובכך החמיצו הזדמנויות לכיבוש.

בדוריד

ישראל הפסידה לנורווגיה 24—15 וליוגוסלוויה 29—17

נבחרת הכדוריד של ישראל, המתכוננת לאליפות העולם בדרג ג', נחלה בסוף השבוע שני הפסדים נוספים בטורניר הקטב בנורווגיה.

שלשום נוצחה ישראל 24—15 ע"י נורווגיה, שהוליכה במחצית 11—9. רזי טומך הבקיע 5 שערים לישראל. אתמול נכנעה ישראל ליוגוסלוויה, אלופת העולם, 29—17 לאחר פיגור 14—9 במחצית. ביהיד ופרוכטר הבקיעו 4 שערים כ"א.

היום תסיים ישראל את הופעתה בטורניר כאשר תתמודד עם הולנד.

יוסף הכם

אליפות אירופה

טיול איטלקי: 3—0 על פורטוגל

מילאנו (שרות "ספורט הארץ"). איטליה, שהבטיחה עוד קודם לכן את עלייתה לשלבי גמר אליפות אירופה, השלימה את מישחקיה בבית 2 בניצחון 3—0 על פורטוגל. האורחים הופיעו ללא שחקני פורטו המתכוננים למישחק על הגביע הבין־יבשתי שיהיה ביום א' בטוקיו.

ויאלי הבקיע לאיטליה בדקה השמינית. ג'אניני וַדה־אגוסטיני הדפו שני שערים בשלוש הדקות האחרונות. איטליה סיימה עם 13 נקודות לפני שוודיה 10, שוויץ 7, פורטוגל 6 ומאלטה 2. נותר עוד מישחק בין מאלטה לפורטוגל ב־20 בחודש.

כדורגלני הפועל ת"א (בלבוש כהה) בהתקפה על שער הפועל פ"ת. שנבנע במיגרשו 0—1. (צילום: אריה קנפר).

● יותר מ־300 שחיינים השתתפו בשבת באליפות החוצות הפתוחה בשחייה לזכרו של מיכה בונדי ז"ל. בלטו שחייני הפועל חולון ומרכז וייסגל שזכו ב־52 מדליות כל אחת. במהלך התחרות נקבעו ששה שיאי גילאים.

● קלעי בית הלוחם ניצחו בשבת בתחרות באליפות ישראל בקליעה באקדח אוויר עם 1101 נק'. בתחרות לבוגרים ניצח גרי ארמיסט מהפועל תל־אביב, 377 נק' בתחרות לנשים — עמת אוסטר הפועל פרדס חנה, 370 נק'.

● משקולאי הפועל תל־אביב ניצחו בשבת במחזור הראשון של הליגה הלאומית בהרמת משקולות עם 1454 ק"ג, 20 ק"ג יותר מכבי תל־אביב. במהלך התחרות שהיתה בגבעתיים קבע הצעיר דני עזגרה שלושה שיאי נוער במשקל עד 52 ק"ג.

● שלמה שפיר מהפועל חולון זכה בשבת באליפות ישראל באקרובטיקה עם 574 נק' לפני רון זרדי מהפועל פתח־תקוה, 569 נק'.

הלהיט התורן עקץ את האלוף

ליגה לאומית

מאת משה הר־געש

דבר מחר קודה העונה בליגה הלאומית בכדורגל. כמעט כל מחזור מניב תוצאות מפתיעות, מישחקים מרתקים וניצחונות גבוהים, אך בצמרת דבר אינו משתנה — לפחות מבחינת המיקום — ולמעשה גם בתחתית ובמרכז הטבלה אין שינויים גדולים.

המוליך מכבי נתניה הוכתר אתמול רשמית אלוף החורף עם תום הסיבוב הראשון. הוא היה ראוי לכך. ללא ספק, ולוא רק בזכות ההתאוששות המשכנעת מהתבוסה בכפר־סבא (1—5) לפני שבוע. חניכיו של זאב ולצר הכניעו במגרשם 3—0 את מכבי חיפה. גיבור הניצחון והמחזור כולו היה החלוץ יגאל מנחם, ששב בסערה מפציעה והבקיע את כל שלושת השערים.

גם הפועל תל־אביב המדורג שני זכה להישג נאה, ניצחון חוץ 1—0 על הפועל פתח־תקוה. את שער הניצחון הבקיע משה סיני בבעיטת עונשין. הפועל כפר־סבא עדיין מדורג שלישי, למרות שנאלץ להתעורר מהגיגת השערים לרשת נתניה במחזור האחרון. הוא נוצח 0—3 ע"י בני־יהודה. חניכיו של דוד שוייצר חגגו בהגיגיות את האיצטדיון המחודש בשכונת התקוה, שאירח מישחק לאומי לראשונה בעונה זו. דוד גורדנה הבקיע שני שערים.

הלהיט התורן של המחזור ה־13 היה מכבי פתח־תקוה, שחולל אחת מן ההפתעות הגדולות של העונה. הוא ניצח בבלומפילד 2—1 את האלוף, בית"ר ירושלים. שחקני פתח־תקוה ערכו קבלת פנים מלבבת למאמן החדש צבי רוזן, שהחליף בתחילת השבוע את האנגלי הכפוטר ג'ק מנסל.

מכבי תל־אביב נותר רביעי לאחר תיקו 0—0 עם הפועל באר־שבע. שני מישחקים נוספים לא הוכרעו. המישחק המוקדם בבלומפילד, בו התמודדו בדרבי זוטא שמשון ובית"ר תל־אביב (1—1) ומאבק התחתית בלוד, שהסתיים באותה תוצאה. בין הפועל המקומי לצפרירים חולון. הלודאים השלימו סיבוב שלם ללא ניצחון ועדיין סוגרים את הטבלה.

14 שערים הובקעו בסוף השבוע, רק שתי קבוצות ניצחו בבית, שתי קבוצות ניצחו בחוץ, שלושה מישחקים הסתיימו בתיקו. חמש קבוצות לא הבקיעו. אבל המאכזב מכל: פחות מ־15 אלף צופים חזו במישחקים.

במחזור הבא

● מכבי חיפה — צ. חולון (1—0)
● הפועל לוד — מכבי פ"ת (1—1)
● בית"ר י־ם — ב. ת"א (2—1)
● שמשון ת"א — מכ. ת"א (2—1)
● ה. באר־שבע — הפ. ת"א (0—0)
● הפ. פ"ת — ה. כפר־סבא (1—0)
● בני־יהודה — מ. נתניה (1—0)

מלך השערים

.1	זאהי ארמלי (מכ. חיפה)	8
.–	שלום תקוה (נתניה)	8
.3	שחר בר־אל (מכבי ת"א)	7
.–	בני טבק (מכבי ת"א)	7
.–	אלי יאני (כפר־סבא)	7
.–	בני לם (מכבי נתניה)	7
.–	א. מלמיליאן (ב. י־ם)	7
.8	רפי כהן (מכבי פ"ת)	6
.–	ניר לוין (הפועל פ"ת)	6

ליגה א'

במחזור הנביע היו התוצאות הבאות:

● מחוז הצפון: מכבי עוספיה — הפועל טייבה 1—2 (0—0), הפועל בית־צפת — הפועל קרית־ אתא 1—2 (0—2), הפועל רעננה — הפועל טירה 1—2 (1—1), הפועל בית־שאן — מכבי כמרה 2—4 (1—2), בית"ר נהריה — בית"ר חיפה 0—3 (0—1), מכבי עפולה — הפועל בת־טסה 1—4 (0—2), הפועל כרית־הכרמל — הפועל קרית־גמונה 2—3 בבעיטות 11 מ' (0—0, לאחר הארכה). המישחק בין מכבי חדרה למכבי אחי נצרת לא נערך מחמת תנאי מזג האויר.

● מחוז הדרום: הפועל אור־יהודה — הפועל רבת־השרון 2—10 (1—3), הפועל בית־שמש — הפועל אשקלון 8—9 בבעיטות 11 מ' (2—2, לאחר הארכה), מכבי הרצליה — הפועל אשדוד 2—0 (1—0), הפועל קרית־אונו — הפועל ראשון־לציון 0—2 (0—1), לזרוס חולון — הפועל כרמורק 0—1 (0—0), הפועל קרית־מלאכי — הפועל אזור 1—2 (0—2), מכבי קרית־גת — הפועל רמלה 1—0 (0—1), הפועל דימונה — בית"ר רמלה 1—0 (0—1).

קדאפי מעורר סערה בגרמניה

מאת זיגמונד שפיגלר

דיסבורג (כיוחד ל"ספורט הארץ"). שליט לוב מועמר קדאפי, מעורר סערת רוחות בספורט הגרמני. קדאפי שילם 1.5 מיליון מארק לקבוצת ההוקי קרח איסרלון שהיתה על סף פשיטת רגל. זאת בתנאי שתופיע למישחקים, כאשר הספר הירוק שלו מתנוסס על חולצות השחקנים.

איסרלון אכן הופיעה למישחק בתלבושת החדשה וגנייה בולה נסערת.

● גיא סבריק מהפועל ירושלים זכה בשבת באליפות ישראל בקליעה 60 כדור שכיבה עם 591 נק'. באליפות הנשים זכתה רונית פינקלשטיין מהפועל כפר־סבא, 586 נק'. האליפות היתה ברעננה.

חידוש מוזר של משטרת ישראל

מאת אילן פיש
סופר "ספורט הארץ"

שחקני צפרירים חולון התקבצו בסיום המישחק ביום שישי בלוד במחצית המיגרש. סביבם היו כמה שוטרים שאיבטחו את שלומם. קצת מוזר היה המחזה. המישחק עם הפועל לוד התנהל באוירה רגועה. ביציעים השוממים היו בקושי 500 איש. מוזרה עוד יותר היתה העובדה, שהשוטרים שסובבו על שחקני חולון מפני היציעים הריקים, לא היו אנשי משטרת לוד, אלא היו אלה שוטרים בשכר. 10 במיספר, שבאו עם הקבוצה מחולון.

מותר להנהלת חולון לחשוש לשלום שחקניה. אך האם אין המשטרה סומכת על עצמה? האם אין אמונה בשוטרי לוד?

ניצחון שני להולנד על פקיסטאן בהוקי

קטה. פקיסטאן (אי־פי). האלופה האירופית בהוקי, נבחרת הולנד, זכתה כאן בניצחון שני על האלופה האולימפית פקיסטאן, 1—4. בשבוע שעבר ניצחו ההולנדים 2—3 בקאראצ'י.

הערב (20.00) במחזור התשיעי בליגה הלאומית

שוב דרבי תל־אביבי אבל הפעם כרגיל ביד־אליהו

כדורגל

מאת יוסי לוין
כתב "ספורט הארץ"

הערב דרבי שני העונה: הפועל תל־אביב מארח את מכבי תל־אביב הפעם ביד־אליהו (20.00). המתיחות בקרב הקבוצות אולי אינה ניכרת על פני השטח כמו לפני דרבי הגביע לפני שבועיים, אך בכל זאת קיים כבר מתח לקראת המישחק הערב.

ההתעניינות הציבורית לקראת המישחק גדולה גם היא. עד כה נמכרו כ־8,000 כרטיסים כולל מנויים. בהפועל מקווים שעד שעת המישחק הערב, כבר לא ישארו כרטיסים בקופה. אם יקרה כך, יתכן שהמישחק יועבר בשידור חי בטלוויזיה.

הפועל תל־אביב לא הספיק לערוך אימונים בהיכל הספורט. שני האימונים האחרונים לקראת המישחק היו באוסישקין. אמש כבר אפשר היה לחוש את האוירה של ערב דרבי. בינתיים עוד לא נמצאו המזוודות האבודות של ארבעת כדורסלני הפועל שחזרו מאיטליה כך שהם נאלצו אפילו בלי אימונית מתאימה לעלייה למיגרש.

קפטן הפועל תל־אביב, עמוס פרישמן, מקווה לטוב לקראת מישחק הערב: "אני מאוד מקווה שההפסד בקאנטו לא ישפיע עלינו. אני אישית כבר מתוח למישחק ההוא. אני מעריך שיהיה מישחק פיזי מאוד ושקול. לנו אסור לחיות את העבר אנחנו חייבים לחשוב רק על מישחק הערב לעשות את המקסימום כדי לנצח. אני חושב שכבר נכנסנו לאוירה. יש מתח בריא בין השחקנים, אך ודאי שאין לנו אותו זמן כמו לפני המישחק הקודם כדי להתכונן כראוי".

האם העומס הרב של מישחקי ליגה וגביע אירופה אינו משפיע על הקבוצה?

"הפועל לא רגיל לשחק שלושה מישחקים בשבוע. אבל בדבר הזה נמדדת גדולתה של קבוצה. אנחנו אמנם חסרי ניסיון אך חייבים להתגבר על זה".

גם במכבי תל־אביב השתדלו לצאת מהאוירה של ההפסד אחרי המעידה מול ורדוס. למכבי צפוי שבוע קשה לא פחות. הקבוצה ערכה שני אימונים ביום שישי ואת־מול. קווין מגי ישחק הערב. ביום שישי אמנם ערך אימון חלקי, אך זאת רק משום שרצה לנוח.

מוטי ארואסטי רואה את המישחק כעוד דרבי אחד בשרשרת ארוכה של מישחקים: "שלשום עוד היו אצלנו דיבורים על המישחק בהולנד, אך אתמול כבר חשבנו רק על הדרבי. אנחנו צריכים לעלות ולנצח. זהו. הפועל קבוצה טובה ואני משוכנע שיהיה מישחק טוב. בכל מקרה אני מעריך שיהיה לנו מישחק קשה. אבל טוב, אנחנו צריכים לעלות ולנצח". ההפסד בהולנד לא צריך להשפיע מבחינתו של מוטי על מישחק הערב: "אנחנו קבוצה מקצוענית והיים ממישחק למישחק. כבר הרבה שנים שאנחנו משחקים בלחץ. בזה ואין לנו שום בעיה לעמוד בזה".

ישפטו: ראובן וירובניק וטוד חרניק.

מישחק מעניין נוסף במחזור התשיעי יתקיים הערב (20.00) בנתניה. אליצור נתניה יארח את הפועל חולון. שני הצדדים מייחסים חשיבות גדולה למישחק זה, כדי לשפר את המיקום שלהן בליגה לקראת המשך המאבקים. במישחק זה ישפטו אברהם זגול ואסא קמינר.

שבוע עמוס

מאת יוסי לוין
כתב "ספורט הארץ"

שבוע עמוס כדורסל מצפה לקבוצות הישראליות ולאוהדי הכדורסל בארץ, כאשר שלוש קבוצות ישחקו בארץ. מחרתיים יארח אליצור נתניה את ריאל מדריד, שאמורה להגיע לארץ הערב. ביום רביעי יארח הפועל תל־אביב את קאי סארגוסה. שני המישחקים הם בגביע קוראץ'. ביום חמישי יארח מכבי תל־אביב את אריס סאלוניקי בגביע האלופות. גליל עליון יתמודד בגביע מחזיקות גביע בבלגיה מול מאריאנך.

● יעקב אולר, מאמן אליצור נוה דוד רמלה לא ידריך את קבוצתו בשני המישחקים הקרובים מספסל קבוצתו, לאחר שועדת המישמעת של איגוד הכדורסל, הרחיקה אותו לשבועיים בפועל, זאת לאחר שהורחק ע"י השופטים במישחק הליגה מול הפועל חיפה.

● וולי בראון כדורסלן מכבי נתניה יחזור לשחק השבוע לאחר שועדת המישמעת החליטה להרחיקו למישחק אחד. את ההרחקה הוא ריצה בשבוע שעבר במישחק מול מכבי ר"ג.

● דורון וייזנגר, מנהל הפועל חיפה, הורחק לשבועיים בפועל, כך גם מנהלי הפועל ירושלים עזרא בליליוס ואלכס שפירא. יו"ר בית"ר תל־אביב אבנר קופל הורחק לשבועים על תנאי.

ריאל מדריד באה היום בלי רומאי

מדריד (שירות "ספורט הארץ"). ריאל מדריד מגיעה הערב לארץ, לקראת מישחק גביע קוראץ' מחרתיים מול אליצור נתניה בהיכל הספורט ביד אליהו.

ריאל תגיע לכאן ככל הנראה ללא פרנאנדו רומאי שנפגע בעינו במישחק גביע קוראץ' בשבוע שעבר מול ריישור בלוניה. עדיין לא ברור מה מצבו של רומאי, אך כרגע הוא לא יכול לשחק. יתכן שבמקומו של רומאי יגיע לארץ חואן לופז איטוריאגה. שעד כה לא שיחק בגלל פציעה. על צירופו לסגל יצטרך להחליט המאמן מנואל לולו סאינז ברגע האחרון.

ריאל ניצחה 111—84

במישחקי הליגה הספרדית אמש ניצחו שלושת היריבות של ה' קבוצות הישראליות בגביעי אירופה השנים. ריאל מדריד לא התקשתה אמש לנצח בחוץ את בנקובאו ויל־אלבה 111—84. חובנטוד באדלונה ניצחה את אספניול 110—82, קאי סארגוסה גברה על אסטודיאנטס מדריד 94—78.

כדורגל

בוטל מישחק הנבחרת באילת

מאת כתב "ספורט הארץ"

מישחק האימון של סגל הנבחרת באילת, שתוכנן ליום ד' הקרוב, בוטל. מנהל הנבחרת אברהם בנרודי הסביר, כי נוצר קושי למצוא מלון לכל המשלחת הישראלית וה־כשמארחים הציעו לפזר את ה־נבחרת בכמה מלונות באילת, הוחלט לוותר על המישחק. הסגל יקיים מחרתיים אימון שבועי רגיל באיצט־דיון רמת־גן.

● שלום גפן ממכבי נתניה זכה בשבת באליפות מכבי לגילאי 17 בסיף במקצוע הדרב. האליפות היתה בתל־אביב.

חמישה ניחשו 14

מאת כתב "ספורט הארץ"

חמישה משתתפים ניחשו את כל 14 המישחקים במחזור הטוטו של השבת — כך התברר אמש לאחר בדיקת כ־80 אחוזים מהטפסים. יותר ממאה משתתפים ניחשו 13 תוצאות, יותר מ־1,600 ניחשו 12 תוצאות, 14,000 ניחשו 11 תוצאות, 77,000 ניחשו 10 תוצאות. הבדיקה תסתיים היום.

הניחוש הנכון בטוטו

1.	מ. נתניה — מכ. חיפה	1
2.	בני־יהודה — כפר־סבא	1
3.	הפועל פ"ת — הפ. ת"א	2
4.	באר־שבע — מכבי ת"א	x
5.	שמשון ת"א — ב. ת"א	x
6.	בית"ר י־ם — מכ. פ"ת	2
7.	הפו. לוד — צ. חולון	x
8.	הפ. חיפה — ב. נתניה	1
9.	בתים — רמת־עמידר	1
10.	הפו. יהוד — הפ. י־ם	x
11.	הפועל ר"ג — מ. יבנה	2
12.	מ. שעריים — הכח ר"ג	1
13.	מכבי יפו — ה. טבריה	x
14.	הפועל עכו — ה. חדרה	2

ג'אבאר קלע רק 10 נק' והלייקרס נוצחו 83—85

אן.בי.אי.

ניו־יורק (אי־פי). לראשונה אחרי 787 מישחקים, לא הצליח קארים עבדול ג'אבאר לקלוע לפחות 10 נקודות במישחק. הלוס־אנג'לס לייקרס נוצחה 83—85 ע"י מילווקי באקס. ג'אבאר סיים עם 10 נקודות. ב־18 באוקטובר 1977 לא הגיע ג'אבאר ל־10 נקודות, כאשר הורחק במישחק במילווקי אחרי שפגע בקנט בנסון.

אחרי 59 נסיונות מוצלחים מקו העונשין, החטיא לארי בירד לראשונה במישחק בו נוצחה בוסטון סלטיקס 128—105 ע"י דטרויט פיסטונס. בירד היה הקלע הבולט במישחק עם 27 נקודות. לדטרויט היטיבו לקלוע אדריאן דאנטלי 21 ואיזאיה תומאס 17.

הגנת דנבר הצליחה להחזיק את מייקל ג'ורדן על 23 נקודות ולנצח את שיקאגו 105—89. צ'ארלס בארקלי קלע 34 נקודות בניצחון 118—105 של פילדלפיה על סיאטל. הניו־יורק ניקס נוצחה פעמיים בתוך 24 שעות: 120—114 ע"י פיניקס ו־104—92 ע"י יוטה. מאידך זכתה אטלנטה הוקס בשני ניצחונות: 102—94 על וושינגטון ו־139—102 על ניו־ג'רזי נטס.

★ יתר התוצאות: לוס־אנג'לס קליפרס — סאקרמנטו 98—84, דאלאס — גולדן סטייט 116—95, קליבלנד — אינדיאנה 108—90.

חנן אזולאי אינו מצליח לבלום יריב ממכבי פתח־תקוה, שהמשיע בניצחון 1—2 על בית"ר ירושלים. (צילום: אריה קנפר)

2 הנקודות יחממו את ברמן בפגרת־החורף

הגדילה יתרונה לאחר הפסד קלן בקייזרסלאוטרן (0—3) והתיקו 2—2 של באיירן מינכן בהאמבורג

בונדסליגה

מאת זיגמונד שפיגלר

דיסבורג (מיוחד ל"ספורט הארץ"). הבונדסליגה יצאה אתמול לפגרת החורף, שתימשך עד ל־20 בפברואר, כאשר ורדר ברמן מובילה ביתרון 2 נקודות ונותר לה מישחק השלמה נגד קבוצה התחתית בוכום. ברמן ניצחה אתמול 0—2 את קארלסרוהה משערים של פראנק ניקבארט, ונהנתה מהפסד 0—3 של פ.צ. קלן בקייזרסלאוטרן והתיקו 2—2 של באיירן מינכן בהאמבורג. מאז 1978 לא ניצחה קלן בקייזרסלאוטרן, שאת השערים לזכותה הבקיעו קרר (30), הארטמאן (65) ואלייוי (70).

באיירן הובילה בהאמבורג משער של אוגנטהלר (23). פלגהיין (51) וקיוס (66) הביאו יתרון להאמבורג. אבל מאגאוס (75) השווה בבעיטת עונשין מ־16 מ'.

בורוסיה מנשנגלאדבך הציגה מישחק מצויין בניצחון 2—4 באורדינגן. אוכה ראוכר וזה אחרי ניתוח הבקיע פעמיים, קיריגס הבקיע את השערים האחרים. נירנברג ניצחה את שטוטגארט 1—0 משער של אקשטיין והמאמנים המתיעה בדורטמונד בניצחון 0—1 מרגלי שחקן דורטמונד לשעבר קלוץ.

תוצאות אחרות: לוורקוזן — המבורג 1—2, האנובר — שאלקה 1—3, בוכום — פרנקפורט 1—0.

צמרת הטבלה

1.	ברמן	18	9—32	30
2.	פ.צ. קלן	19	11—28	28
3.	באיירן	19	27—44	27
4.	גלאדבך	19	28—41	26
5.	נירנברג	19	16—38	24

לאחר שניצח גם את בקר בניו־יורק

גילברט בדרך לחצי הגמר עם לנדל, אדברג ווילאנדר

טניס

ניו־יורק (שירות "ספורט הארץ"). אלוף השנתיים האחרונות איוון לנדל, והשוודים שטפאן אדברג ומאטס וילאנדר הבטיחו את מקומם בחצי־הגמר תחרות ה"מאסטרס" הנערכת במדיסון סקוור גארדן. על המקום הרביעי מתמודדים בראד גילברט ובוריס בקר.

גילברט ניצח ביום שישי בלילה את בקר, הפיינליסט כאן בשנתיים האחרונות. 4—6, 6—4, 6—4. לגילברט היה זה ניצחון שלישי רצוף על הזוכה הגרמני ומאזנו בשלב המוקדם כאן מורה על שני ניצחונות והפסד אחד (6—2, 6—2 ללנדל). לבקר ניצחון אחד (5—7, 6—2, 6—3 על קונורס). כדי להדיח את גילברט ולעלות לחצי הגמר צריך בקר לנצח את לנדל במישחקו האחרון (אמש), בלי להפסיד מערכה, משימה כמעט בלתי־אפשרית.

השוודים נפגשו אמש כדי לקבוע מי יסיים ראשון בבית זה ובכך להימנע ממיפגש עם לנדל כבר בחצי הגמר. אדברג זכה בניצחונו השני 6—3, 6—3 על מילוסלאב מצ'יר ווילאנדר גבר על פאט קאש 7—6, 6—3.

בעיטה חופשית

עקב עצירת הסלים ירד המפלס

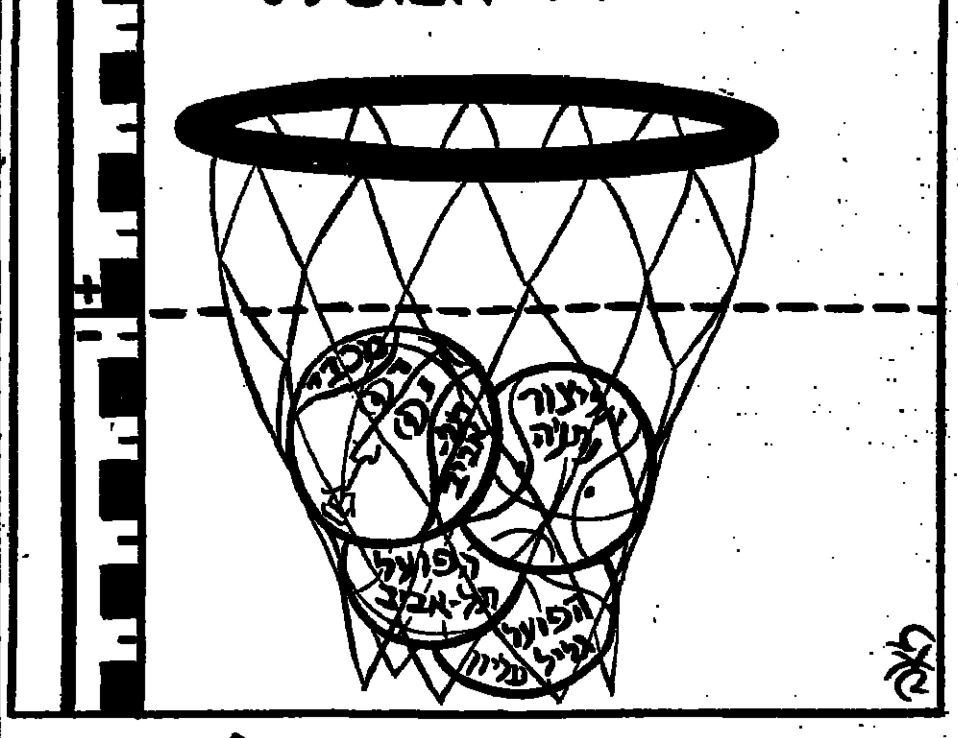

נצחון 5 רצוף לחיפה

משחקו של המוביל מירושלים הופסק בגלל גשם

ליגה הארצית

מאת משה הר־געש

מחזור הסיום של הסיבוב הראשון הסתיים ללא הפתעות מיוחדות. הפועל ירושלים הוכתר כבר קודם לכן לאלוף הסיבוב. אתמול הופסק מישחק החוץ שלו ביהוד (1—1) בדקה ה־26 בגלל הגשם השוטף. המישחק החוזר ייערך ביום ג' השבוע. הפועל חיפה המדורג שני רשם ניצחון חמישי רצוף מאז הוזה לאמנו רוני דורה. אתמול הוא הביס בבית 0—2 את בית"ר נתניה. לעומתו נחל הכח רמת־גן הפסד שמיני רצוף, הפעם 2—1 בחוץ למכבי שעריים. הפועל עכו סוגר הטבלה הוא היחיד שלא ניצח מתחילת העונה. שלשום הוא נוצח בבית 0—2 ע"י הפועל חדרה.

הפועל יהוד — הפועל ירושלים 1—1
(הופסק בדקה ה־26)

השער ליהוד: עוז פנחסי (10, מ־11 מ'). לירושלים: יעקב נומדר (6).

★ המצטיין: עוז פנחסי.

הגשם השוטף קטע את המישחק המעניין בדקה ה־26. בדקה ה־6 הבקיע נומדר בבעיטה מ־10 מ'. בדקה ה־10 נדחף יורם אורן ברחבת ירושלים, עוז פנחסי השווה מנקודת ה־11.

שפט עובדיה בן־יצחק, 1,500 צופים, ביהוד. שמעון קידוד

הפועל חיפה — בית"ר נתניה 2—0 (1—0)

השערים: משה חבבאל (18), אבי ליפשיץ (70).

★ המצטיין: רוני מלכה.

רוני דורה ממשיך לעשות חיל עם קבוצתו הפועל חיפה. מאז מונה כמאמן לפני 5 שבועות ניצחו הג־יע בכל המישחקים והתבסס במקום ה־2. אתמול הם ניצחו ללא קושי את בית"ר נתניה. הפגינו מגנו התקפי והבקיעו שני שערים מרהיבים דומים במהלכם. בדקה ה־18 הגביה יוסי קרמר כדור עונשין ומשה חבבאל המשיך מהאויר לרשת. בדקה ה־70 שב הוגבה כדור עונשין, הפעם ע"י שלומי שטיקר ואבי ליפשיץ גם הוא ישר מהאויר חתם את התוצאה.

שפט יוסף גרוסמן, 1,500 צופים, בקרית חיים. אברהם ציגמן

מכבי יפו — הפועל טבריה 2—2 (0—1)

השערים ליפו: יגאל קרן (33), עופר דיגמי (81). לטבריה: מאיר עמוד (55), עופר דין (64).

★ המצטיין: עופר דיגמי.

המישחק היה ער, מעניין, עשיר באירועים ליד שני השערים והמכמ־מהלכו אך כל קבוצה זכתה רק בנקודה. היפואים היו טובים יותר במחצית הראשונה בה הוליכו 1—0. במחצית השניה חוללו האורחים מהפך, הובילו 2—1, אך היפואים השוו תוך דקות אף קרובים אף לניצחון אלא שהכדור שבעט בדקה ה־84 עופר דיגמי נתקע בבוץ על קו השער.

בשתי הקבוצות היתה הופעת בכורה לשני שחקני רכש מהפועל תל־אביב. משה מוסטול ביפו וגבי לסרי בטבריה. לפני המישחק הורחק ליאון קונסטנטינובסקי מאמן יפו בגלל הערות מיותרות.

שפט מריק עפרון, 1,000 צופים, באיצטדיון גאון ביפו. רוני גל

מכבי יבנה — הפועל רמת־גן 1—0 (0—0)

השער: דוד ועקנין (71)

★ המצטיין: ציון יעקב.

שער בודד במחצית השניה הספיק לאורחים מיבנה להשגת ניצחון חוץ חשוב על הפועל רמת־גן. ציון יעקב, הבולט במגרש היה מעורב בשער הניצחון, הוא מסר בדקה ה־71 לדוד ועקנין שהבקיע מקרוב. ניסיונות רמת־גן להשוות עלו בתוהו גם בגלל יכולת גבוהה של הגנת האורחים.

שפט עובדיה צבי, 500 צופים, בגבעתיים.

הפועל חדרה — הפועל עכו 2—0 (0—0)

השערים: רונן שפירא (55), בועז בר (82).

המצטיין: רונן שפירא.

לאורחים מחדרה היתה עדיפות ברורה למרות שהשער הראשון הובקע רק בדקה ה־55. המארחים לא התקשו להשיג ניצחון חוץ מול קבוצה שהשלימה כנראה עם ירידתה לליגה השלישית.

שפט שלמה יוסף, 500 צופים, בעכו.

מכבי שעריים — הכח רמת־גן 2—1 (1—1)

השערים לשעריים: יצחק צבי (22), יעיש סוויסה (84). להכח: אילן גרילי (10).

★ המצטיין: מרדכי חיימוביץ'.

הרמה היתה חלשה גם מפני שתנאי מזג האויר מנעו מישחק טכני. בדקה ה־10 בעט אלון הררי מ־16 מ', שוער שעריים שמט את הכדור ואילן גרילי הבקיע מקרוב. במהלך לחץ רצוף של שעריים, פרץ חיים מסיקה מימין, הגביה ליהובה ויצחק צבי נגח לרשת. במחצית השניה התגבר שחקני הכח בהגנה כדי לחלץ נקודה, אך טעות של ההגנה גרמה לשער בדקה ה־84, כאשר יעיש סוויסה בעט מקרוב לרשת. דקה לאחר השער הורחק עמי כהן מהכח לאחר שבעט ללא כדור בשחקן שעריים.

שפט רחמים שאשא, 200 צופים, ברחובות. משה בוקר

הפועל בתים — מכבי רמת־עמידר 1—0 (1—0)

השער: יעקב חן (12).

★ המצטיין: יעקב חן.

נגיחה מוצלחת של הבלם יעקב חן, הכריעה את המישחק כבר בדקה ה־12. במחצית השניה נתנו שחקני בתים על יתרונם, אך האורחים מעמידר שהיו חלשים לא ניצלו זאת לשינוי התוצאה.

שפט יעקב ברחום, 100 צופים, בחולון. מנחם כהן

טבלת הליגה הארצית

1.	הפועל י־ם	12	13—25	28
2.	הפו. חיפה	13	11—16	27
3.	הפ. טבריה	13	21—27	24
4.	מכ. יבנה	13	13—18	24
5.	הפועל ר"ג	13	13—14	21
6.	הפו. חדרה	13	19—21	19
7.	הפו. יהוד	12	17—20	18
8.	מכבי יפו	13	9—16	17
9.	ה. בתים	13	14—11	15
10.	רמת־עמידר	13	17—14	13
—.	מ. שעריים	13	17—14	13
12.	הכח ר"ג	13	15—12	13
13.	ב. נתניה	13	21—12	10
14.	הפועל עכו	13	20—6	5

במחזור הבא

● ב. נתניה — הפועל חדרה (1—1)
● הפועל עכו — הפ. טבריה (0—1)
● מכבי יפו — הכח רמת־גן (0—0)
● מ. שעריים — מכבי יבנה (1—2)
● הפועל ר"ג — הפועל י־ם (0—1)
● הפו. יהוד — רמת־עמידר (1—1)
● ה. בתים — הפועל חיפה (0—1)

מלך השערים

1. יעקב נומדר (הפו. י־ם) 11
2. עופר דין (הפועל טבריה) 9
3. ציון יעקב (מכבי יבנה) 8

ארסנל ניצחה 3—1 ושוב מאיימת על ליוורפול

אבל המובילה תגדיל יתרונה בפיסגה ל־5 נקודות אם תנצח היום באנפילד את צ'לסי

ליגה אנגלית

לונדון (שירות "ספורט הארץ"). ארסנל סגרה אתמול את הפער בצמרת הליגה האנגלית לשתי נקודות בניצחון 3—1 על שפילד ונסדיי. אבל ליוורפול, ששיחקה שני מישחקים פחות, תוכל להשיב לעצמה את יתרון חמש הנקודות אם תנצח היום כצפוי את צ'לסי במישחק שיהיה באיצטדיון "אנפילד".

ארסנל, שנוצחה בשני מישחקיה האחרונים, פיגרה במחצית 1—0 באיצטדיון "הייבורי" משער של קולין ווסט, אחרי שהתותחנים החמיצו בעיטת 11 מ' ובעטו כדור למשקוף. ריצ'רדסון, גרוס ומרסון הפכו את התוצאה במחצית השניה.

קווינס־פארק ריינג'רס עדיין מדורגת שלישית, אבל כבר מפגרת בשש נקודות אחרי ארסנל אחרי הפסד ביתי 2—0 למנצ'סטר יונייטד. האורחים שיחקו ללא השוער הולש, אנדרסון, מקגראת ווייטסייד הפצועים. בריאן רובסון שיחק כ"סטופר" וגם נגח את השער השני אחרי ההפסקה. פיטר דאוונפורט הבקיע את השער הראשון בדקה ה־65. בשורות ק.פ.ר. שיחק מארק פאלקו, שנרכש בסוף השבוע מריינג'רס הסקוטית.

גם קבוצות צמרת אחרות שמטו נקודות: נוטינגהאם סיימה בתיקו 1—1 בוימבלדון, נייג'ל קלאף קבע 1—0 בדקה ה־35 אבל דניס ווייז השווה בדקה ה־55. גם אוורטון שיחקה בלונדון וסיימה בתיקו־אפס עם צ'לסי.

מאקסוול ימכור ויקנה

מישחק מסקרן היה זה שהפגיש שניים מהמועדונים הקשורים למיליונר רוברט מאקסוול, דרבי קאונטי ווטפורד, שסיימו בתיקו 1—1. בינתיים הודיע מאקסוול, שהסכים למכור את מניות השליטה שלו בדרבי, כדי שהנהלת הליגה האנגלית תתיר לו לקנות את ווטפורד.

לפני האחרונה בדירוג, נוריץ', הפתיעה בניצחון 1—2 בלוטון. בריאן סטין היקנה יתרון ללוטון אבל דייל גורדון (62) ואיאן קרוק (88) הבטיחו את שלוש הנקודות לנוריץ'. גם ניוקאסל ניצחה בחוץ, 1—3 את אוקספורד יונייטד. מירנדיניה הבקיע את השער השלישי. פורטסמות וקובנטרי נפרדו בתיקו־אפס.

ווסטהאם יונייטד הפסיקה את הדירה של סאותהמפטון בניצחון 1—2. קווין קין קבע 1—0 לווסטהאם, דני ואלאס השווה ואלן דיקנס הבקיע את שער הניצחון בדקה ה־74. בדקת הסיום הורחק שחקן ווסטהאם מארק וורד, אירוע שגרר פריצה של קהל זועם למיגרש. השופט הורד לחדרי הלבשה בחסות המשטרה.

מידלסבורו, המובילה בליגה השניה, סיימה בתיקו־אפס עם לסטר סיטי. בבדפורד סיטי הובסה 4—0 באיפסוויץ' ואסטון־וילה ניצחה את סווינדון. הצמרת: מידלסבורו 44, בדפורד 43 ואסטון־וילה 40.

4 שערים של מקאווני

בסקוטלנד הבקיע פראנק מקאווני את כל השערים בניצחון 0—4 של סלטיק על מורטון. אלי מקויסט הבקיע בבעיטת 11 מ' בניצחון ריינג'רס 0—1 על דאנדי יונייטד. תוצאות אחרות: אברדין — דאנדי 2—1, דאנפרמלין — היברניאן 1—0, הארטס — פאלקירק 1—0, מאתרוול — סנט־מירן 2—1.

הצמרת: סלטיק 36, הארטס 35, אברדין 31, ריינג'רס 30.

צמרת הטבלה

1.	ליוורפול	16	8—39	40
2.	ארסנל	18	14—33	38
3.	ק.פ.ר.	18	18—22	32
4.	נוטינגהאם	16	15—32	31
5.	אוורטון	18	12—25	30
6.	מנצ'סטר יו.	17	18—28	29

אוחנה ביציע רוזנטל הבקיע

בלגיה. (שירות "ספורט הארץ"). רוני רוזנטל הבקיע אמש שער לזכות קבוצתו פ.ק. ברוז' שניצחה 0—3 את וארגהם במחזור האחרון של הסיבוב הראשון בליגה הבלגית הראשונה. אלי אוחנה חזה מהיציע, מחמת פציעה, בניצחון קבוצתו מאלין 1—0 בבית על בוזן בה הופיע בתחילת העונה משה סיני.

● עופר אזולאי ממועדון מגהסיה ראשל"צ זכה בשבת באליפות הפועל בג'ודו לבוגרים במשקל פתוח לאחר שניצח בגמר את ... ממכסלוב מהפועל בני ברק. האליפות היתה ברמת השרון.

● בני לוטפיקס מהפועל אשקלון זכה בשבת באליפות הפועל לקדטים בסיוף במקצוע הדקר.

המשכים מעמוד 1

ההכנות לפיסגה

(סוף מעמוד 1)

בעמדה האמריקאית. ראש סוכנות הפיקוח על נשק גרעיני, קנת אדלמן, מסר לעיתונאים כי הממשל רואה חשיבות בהקטנת מספרם הכולל של ראשי הנפץ, ואינו מייחס חשיבות יתרה לסוגי המשנה שיחוסלו.

היצמדות להסכם מ־72'

זהו מפנה חשוב שעשוי — אם תושג עליו הסכמה — להפחית את מספר הטילים מכ־10,000 ל־4,800 ראשי־נפץ בכל צד, וכל צד יורשה להחזיק ביתרונו הקטגורי. מול הגמשת העמדה האמריקאית, הציעו הסובייטים ניסוח גמיש לעמדתם בעניין מערכת ההגנה החללית, שסיכלה השגת הסכם בוועידה הקודמת. לאחר שהתעקשו בעבר על אי־פיתוח מערכת ההגנה החללית והגבלתה למעבדה בלבד, אמרו דובר משרד החוץ הסובייטי גנאדי גראסימוב והגנרל ניקולאי צ'רבוב ראש המשלחת הצבאית לשיחות על פירוק הנשק, כי ברית"מ תדבק בהסכם נגד פיתוח נשק נגד טילים משנת 1972.

ניסוח זה אינו מדגיש עוד את ההתנגדות הסובייטית המוחלטת לפיתוח המערכת החללית, אלא דורש פירוש צר של ההסכם. פירוש כזה אמנם מגביל את הניסויים בחלל של מערכת כזאת, אולם הסובייטים מוכנים להגיע לפשרה נוספת: הצדדים יסכימו על מערכת של איסורים ומגבלות הדדיים. נראה כי על אף הסירוב האמריקאי המוקדם, נכון הממשל להגיע להסכמה בנושא זה, במיוחד לאחר שהקונגרס העביר חוק — שעליו חתם הנשיא ביום ו' — שאינו מאפשר פיתוח כלי נשק העוגדים את סעיפי ההסכם משנת 1972. לדברי גראסימוב "אם תושג התקדמות ממשית בנושא הנשק האסטרטגי (מספר ראשי הנפץ הגרעיניים) לא תהווה מערכת ההגנה החללית בעיה מיוחדת".

ריכוכים ושינויי ניסוח אלה, מחזקים הערכה כי ועידת הפסגה תשיג לא רק חתימה על ההסכם לחיסול כאלפיים ראשי נפץ לטווח בינוני וקצר, אלא תסכם עקרונות להסכם על חיסול מחצית ראשי הנפץ הבין־יבשתיים.

שלושה נושאים אחרים העומדים על הפרק הם: זכויות אדם, סכסוכים אזוריים, ועניינים דו־צדדיים. גם לאלה יוקדש זמן בשש וחצי השעות המתוכננות לשיחות עבודה בין הנשיא רייגן למיכאל גורבצ'וב ובעשרות שעות, בוועדות משנה, שבהן יטפלו עוזרים בנושאים האלה.

רייגן על זכויות האדם

הנשיא רייגן אמר אתמול בשידור הרדיו השבועי שלו כי עניין זכויות האדם יובהר במלוא חשיבותו לגורבצ'וב ואף על פי שהממשל ויתר על הצמדת נושא זה לחתימה על הסכם חיסול הטילים לטווח בינוני, לא יחסוך רייגן מאמץ להבהיר לגורבצ'וב את "תחושת העם האמריקאי כלפי דבר זכויות האדם בברית המועצות".

מחוייבות לשלום

בנאומו אתמול, היה רייגן "רך" באופן בלתי רגיל כלפי עמיתו הסובייטי באמרו: "הבדלים מהותיים מפרידים בינינו לבין הסובייטים. אולם גם כאשר אנחנו האמריקאים שואפים לקדם את החירות ברחבי העולם, עלינו להכיר בכך שיש לנו מחוייבות לשלום העולמי, ובמיוחד לחפש תחומים ואיזורים שבהם ארה"ב וברית המועצות יכולות לפעול יחד כדי להקטין את סכנת המלחמה".

תת שר החוץ מייקל ארמקוסט הוסיף אתמול בתדריך לעיתונאים כי שני הנושאים שיעמדו במרכז הדיונים האיזוריים יהיו אפגניסטן והמפרץ הפרסי. לפי דבריו, שחוזקו ברמזים שאמר יועצו של גורבצ'וב איבגני פרימאקוב, מוכנים הסובייטים להציג לוח זמנים לנסיגת כוחות מאפגניסטן ונראה כי בפיסגה תושג הסכמה גם בנושא זה. הנשיא רייגן עודד מהלך זה אתמול: בניגוד לדברים תקיפים שאמר במסיבת עתונאים בסוף השבוע טען אתמול כי "ארה"ב תעשה כמיטב יכולתה לעזור לברית המועצות להוציא את יציאתה מאפגניסטן". מעריכים כי פירוש דבריו הוא שארה"ב תהיה מוכנה להגביל מסיוע צבאי למורדים באפגניסטן אם יוצג לוח זמנים עם תאריך יעד לסיום הנסיגה הסובייטית.

אשר למפרץ, הביעו הדוברים ספק באשר לאפשרות של התקדמות נוספת או של שיתוף פעולה שיביא להטלת אמברגו צבאי על איראן. אשר לסכסוך בין הישראלי ערבי הבהיר מייקל ארמקוסט כי הנושא יעלה רק אם יהיה פנאי לכך, וכי איננו צופה התקדמות דרמטית בתחום זה כאשר עמדות הצדדים ידועות ולא חל בהן שנוי.

"אידיוט שימושי"

הגמשת העמדות האמריקאית והדיבורים הרכים שנשמעו מפי רייגן בימים האחרונים העלו את חמתם של חברים שמרנים במפלגה הרפובליקאית ופעילים שמרנים אשר לא הססו לכנות את הנשיא "אידיוט שמושי" שנפל בפח שטמנו הסובייטים. השמרנים קוראים לרייגן ולסנאט שלא לחתום על ההסכם לחיסול הטילים לטווח בינוני או לחילופין להצמיד לו תנאים הנוגעים לנסיגה מאפגניסטן, לכבוד במדיניות זכויות האדם ולדיון על מערך הכוחות הקונוונציונלי באירופה. הנשיא רייגן לא נשאר חייב לעמיתיו השמרנים וכינה אותם מחרחרי מלחמה. השמרנים השיבו לו כגמולו: בראיון לתכנית "ניוז לייך" של רשת איי.בי.סי. האשימוהו פעילים שמרניים בכך שהוא מוכר את האינטרס הלאומי תמורת פרסומת.

תושבי וואשינגטון, תיירים ועתונאים, לא יוכלו לראות את מיכאיל גורבצ'וב כשיחלוף במכוניתו בשדרות פנסילווניה. להבדיל מביקורי קודמיו, לא יסע במכונית פתוחה ולא ישתתף בטקסים פתוחים. מכונית "זיל" משוריינת שהובאה במיוחד לארה"ב תעביר אותו ממקום למקום מוקף מעגל סגור של אנשי ביטחון של שתי המעצמות.

54.000

(סוף מעמוד 1)

משירות צבאי בסדיר ובמילואים לכ־10 אחוז מכלל חיילי הצ.ה.ל. ח"כ רובינשטיין הדגיש כי חלה עליה בשיעור הבנות הדתיות המתנדבות לשרות בצה"ל או לשירות לאומי.

בעקבות דברי הביקורת שמתח בשבוע שעבר ראש הממשלה יצחק שמיר על חלקים בציבור הדתי שאינם משרתים בצה"ל, בהם הדגיש ש"אין דבר המפריד ומפלג יותר מאשר התופעה בה חלק מהעם מסרב לשרת בצבא". דרש אמש ח"כ רובינשטיין מראש הממשלה להביא לדיון מחודש בוועדת החוץ והבטחון של הכנסת את נושא שחרורם של תלמידי הישיבות.

וול־סטריט

(סוף מעמוד 1)

באוגוסט, שבו נסק המדד הכללי לשיא של 2722 נקודות, צנח דאו־ג'ונס ב־955 נקודות.

ברוקר ותיק בחברת ההשקעות "פרודנשאל" בוול־סטריט אמר אמש כי התאדות ערכן של המניות בשיעורים כאלה, ובזמן כה קצר, היא תופעה שלא היתה כמותה. הברוקר הגדיר את גל המכירות שאפיין את הסחר בשבוע שעבר: "שביתה של המשקיעים".

"ניו־יורק טיימס" ייחד אתמול כותרת ראשית לסיכום נפילות השערים בשבוע שעבר, וציטט דו"ח של חברת השקעות בקליפורניה, שלפיו הערך הכללי של המניות הנסחרות בבורסות אמריקה, פחת מאז 19 באוקטובר ב־110 מיליארד דולר. ב־25 באוגוסט היה הערך הכללי של המניות 3.3 טריליון דולר, ואילו לאחר יום שני השחור עמד הערך הכללי על 2.3 טריליון דולר. עם נפילת הבורסה ביום שני שעבר, הגיע ל־2.19 טריליון דולר.

מומחים בוול־סטריט אמרו אמש כי אחד הגורמים המרכזיים לשגשוג בשוק המניות האמריקאי הקיץ היה השקעות של מוסדות פיננסים ומשקיעים מחוץ לארצות הברית. השחיקה המתמשכת בערך הדולר הרחיקה רבים מהם מהבורסה בניו־יורק, והם מעדיפים כעת שלא לרכוש מניות באמריקה. "יעבור זמן רב, עד שהטראומה של 19 באוקטובר תישכח, והאמון בשוק המניות האמריקאי ישוקם", אמרו. מסיבה זו, גם חדשות כלכליות חיוביות, כגון הירידה באבטלה, שהיא עתה הקטנה בעשור האחרון, העליה במכירות מכוניות וההסכם על קיצוצים בתקציב הפדרלי — אינן משפיעות.

פרשנות: כשלון

(סוף מעמוד 1)

לאחר שעזב ויקטור מדינה את ראשות המחלקה המוניטרית, אמרו בבנק ישראל שצריך לשנות את השיטה. לא עוד שליטה ישירה על שערי הריבית, אלא שליטה עקיפה, באמצעות ויסות כמות הכסף במשק. השיטה החדשה הכניסה את הבנקים למצב של אי־ודאות. הם לא יכולים להמשיך למשוך מבנק ישראל כסף בלי הגבלה, כמו קודם לכן, ולכן הם חוששים כל־כך. השיטה החדשה קבעה הלוך אשראי אחד בגובה 20%. היא קבעה גם מכרזי אשראי תקופתיים וקבעה מדרגת קנס גבוהה במיוחד בגובה 50%. החשש של הבנקים היה שהם ייקלעו לגירעונות נזילות ואז ייאלצו ללוות מבנק ישראל ב־50% — וזה יביא אותם להפסדים. כדי למנוע סכנה זו, החלו הבנקים לשלם על פקדונות גדולים ריביות הולכות ועולות, ולאחרונה העלתה הריבית גם על פקדונות קטנים.

כתוצאה מעליית ריבית הזכות, צומצם מאוד המרווח הבנקאי, בין ריבית הזכות לריבית החובה, מ־2% לחודש, בתחילת השנה, עד ל־1% כיום. נוצרה עוד תופעה חמורה: חברות גדולות לקחו אשראי בבנק אחד והפקידו אותו בבנק שני — ואף הרוויחו מכך. מצב זה הביא את הבנקים להעלות את ריבית החובה, וכך עלה כל מערך שערי הריבית, גם ההלוואות הצמודות וגם התשואות על אגרות החוב.

יש הטוענים בבנק ישראל שרק רצון הבנקים להעלות את המרווח, כדי להרוויח יותר, הוא שגרם לעליית הריבית. אך אפילו אם יש משהו בטיעון זה, אין זה מסיר מבנק ישראל את האחריות, כי הוא חזר מראש שהשיטה החדשה לוקה בחוסר הרי גובה הריבית הוא בפירוש קטע מרכזי של מדיניות הבנק המרכזי.

השגיאה של בנק ישראל היתה שהוא לא השכיל להוריד את רמת החששות של הבנקים בעת המעבר לשיטה החדשה. הבנק המרכזי היה צריך להודיע לבנקים — ובעצם לציבור כולו — על כמות האשראי שהוא יעמיד לרשות המערכת במשך החודש כולו. אז היה כל בנק יכול לעשות לעצמו את החשבון הנכון ולא להגיע למצב אבסורדי שבו משלמים לבנק ישראל 37% ריבית שנתית — כאשר האינפלציה הצפויה היא 15% בלבד.

יכול להיות שכל המהומה נוצרה עקב מחלות לידה, כשל הכנסת השיטה החדשה אל הפועל, ובכל מקרה, אולי התיקון הנעשה היום יצליח למנוע את העלייה המתוכננת של ריבית החובה ביום ג' השבוע.

הקונגרס הציוני

(סוף מעמוד 1)

ימים, יימשך הקונגרס הזה חמישה ימים בלבד.

לליכוד חסרים רק 30 — 35 קולות כדי להבטיח את בחירתו של השר גדעון פת ליו"ר הנהלת ההסתדרות הציונית. למסקנה זו הגיעו משתתפי ההתייעצות שהתקיימה שלשום בבוקר בלשכתו של ראש הממשלה בירושלים, שבה הוכרע סופית כי פת יתמודד מטעם הליכוד. שר המדע והפיתוח כבר הבהיר בסוף השבוע כי אינו רואה עצמו מועמד לשום תפקיד אחר בהנהלת הסוכנות, אם לא יזכה בתפקיד היו"ר.

בהתייעצות אצל ראש הממשלה, בהשתתפות השר משה נסים, ח"כ משה ארנס, מתתיהו דרובלס, ופת עצמו, אמר שמיר כי ארנס יוכל לגבור על דיניץ אם יציג את מועמדותו.

ראשי הליכוד דחו, למעשה, עצה של כמה בכירים במפלגתם, להגיע להסכם מוקדם עם העבודה, ולא להתמודד עם דיניץ. גורמים אלה גורסים כי אין לפת סיכוי מול דיניץ, ולכן יש לתמוך במועמד העבודה ליו"ר, תמורת תמיכה של העבודה במועמד הליכוד לגיזבר. שר האוצר לשעבר, יגאל כהן־אורגד, הוזכר כמועמד לתפקיד זה.

לאחר שארנס אמר כי אין מה לדבר על מועמדותו, פנה שמיר לשר פת ובירך אותו על קבלת המועמדות. ראש הממשלה הבהיר כי הליכוד חייב עתה לעשות הכל לזכות בניצחון בסוכנות, ואמר כי יקדיש מעתה את מירב זמנו, "וידבר עם מי שצריך לדבר", כדי להבטיח את בחירתו של פת. שמיר הסביר כי אין הוא פסימי כלל ועיקר לגבי תוצאות הבחירות, ולפת יש סיכויים טובים לרשת את אריה דולצין.

ארנס בראש מטה פת

מנתונים שמסר מתתיהו דרובלס מסתבר כי לגוש הליכוד והתחיה בקונגרס יש 160 צירים. עליהם ניתן להוסיף את צירי המזרחי, ויצו, צירים יהודים, ופורשים מהקונפדרציה. היות שההצבעה חשאית, ועל־פי הניתוח הנ"ל חסרים לליכוד רק 30 — 35 קולות, יהיה אפשר לשכנע אחדים מהצירים האמריקאיים שבהסכם הקואליציה עם מפלגת העבודה לתמוך במועמדותו של פת. ח"כ ארנס קיבל עליו לעמוד בראש מטה הבחירות של פת, ואמר כי יפעיל את מלוא השפעתו אצל הגורמים האמריקאיים להבטיח את בחירת מועמד הליכוד. בישיבה אצל שמיר הוזכר כי מפלגת העבודה עדיין לא נתנה את הסכמתה להצעת הליכוד שהסיעה שתפסיד במאבק על ראשות הסוכנות תקבל לידיה את תפקיד הגזבר.

300 צירים לדיניץ

שלשום התכנסו נציגי כל הסיעות שחתמו על הסכם קואליציוני לקראת הקונגרס הקרוב, עם יו"ר מפלגת העבודה, שמעון פרס, והמועמד העבודה לתפקיד יו"ר הנהלת הסוכנות, שמחה דיניץ. בישיבה זו אושר מחדש ההסכם הקואליציוני, וניתנה ההתחייבות של כל הסיעות להצביע בעד דיניץ לתפקיד יו"ר הסוכנות.

מספר הצירים בסיעות הקואליציה שבראשות תנועת העבודה, מסתכם ביותר מ־300, מתוך 530 צירים מ־27 מדינות. הסיעות החתומות על הסכם קואליציוני עם העבודה הן: הקונפדרציה, הרפורמים, הקונסרבטיבים ומפ"ם. סיעות הקונפדרציה — 75 צירים (על־פי המנין הרשמי) הקונסרבטיבים — 22 צירים (על־פי המנין הרשמי) — פירסמו כל אחת בנפרד הודעה המביעה תמיכה במועמדות דיניץ לתפקיד.

הפתיחה — הערב

הבוקר יכונסו נשיאות הקונגרס ונשיא הקונגרס, נשיא בית הדין הציוני, השופט ד"ר משה עציוני, יימסור דיווח רשמי על תוצאות הבחירות, ותיבחר הוועדה המתמדת.

לאחר מכן תבחר המליאה ב־12 ועדות, שידונו בחמשת הימים הבאים ב־12 עניינים: מדינת ישראל והתנועה הציונית, מבנה ההסתדרות הציונית, ההגשמה בתנועה הציונית, ההסתדרות הציונית — קווים ומגמות לפעולה בעתיד, תפקיד התנועה הציונית בקהילות היהודיות, המצב הדמוגרפי בעם היהודי, עליית יהדות ברית"מ ויהודי המצוקה, החינוך היהודי והציוני, השתתפות בסוכנות היהודית, הוועדה לתקציב וכספים, התיישבות ופעילות ציונית ודוחות הברית בישראל.

ב־12 בצהריים יעלו כל הצירים לקברו של חוזה המדינה, בנימין זאב הרצל, וישמעו שם דברים מפי יו"ר הכנסת, שלמה הלל, יו"ר הוועד הפועל הציוני, אפרים אבן, אוהר"צ.

עדיין לפני הפתיחה החגיגית, יתכבדו לפני חברי הקונגרס ראש הממשלה, יצחק שמיר, מטלארמקוסט, שמעון פרס, יו"ר הנהלת הסוכנות היוצא, אריה דולצין.

בשעה 20:30 תתקיים הפתיחה החגיגית. זקן הצירים, שלמה זלמן שרגאי, שהיה ראש מחלקת העליה שנים רבות, יפתח את הקונגרס, ואחריו יברכו נשיא המדינה חיים הרצוג, ראש עיריית ירושלים טדי קולק, הרב הראשי לישראל אברהם שפירא ויו"ר חבר הנאמנים של הקרנות היהודית מורל קפלן.

הריבית

(סוף מעמוד 1)

הבנקים, מערכת הבנקאות שרויה כעת בגירעונות נזילות, על אף ההערכות בבנק ישראל שבמערכת יש עודפים. להערכת הבנקים, הריבית על פקדונות שקליים תרד רק בעוד שבועות אחדים, ורק אז יהיה אפשר להפחית שוב את שיעורי הריבית.

גילרמן: מדיניות מטעה הרסנית

אבי גנאור, סופר "הארץ" לעניני כלכלה, מוסר: "מדיניות הריבית של בנק ישראל — מוטעה, מטעה הרסנית, והבדר גרמה נזק כבד למשק, ועל נגיד בנק ישראל מוטלת האחריות לשגיאה", אמר שלשום דני גילרמן, נשיא לשכת המסחר.

גילרמן הגיב על החלטת הבנקים להעלות את הריבית. הוא אמר כי ההחלטה להעלות את שער הריבית היא פועל יוצא ישיר מן המדיניות המוניטרית של בנק ישראל. "הבנק אינו יכול להתנער מן האחריות למדיניות זו בישיבה על הגדר". חובתו של הנגיד, אמר גילרמן, לנקוט פעילות להורדת הריבית, שאם לא כן ימשך הנזק הכבד שמדיניותו גורמת למשק.

נשיא לשכת המסחר מסר כי על־פי תחזיות של כלכלני האיגוד, יהיה קצב האינפלציה בנובמבר נמוך מ־1.5%, ובדצמבר — אף נמוך מ־1%. על רקע זה, השיעור הריאלי של הריבית, לפני ההעלאה, הוא 39%, ואפניה יגיע ל־42% — "שיעור ריבית הרסני שאין משק בעולם המסוגל לעמוד בו לאורך זמן, ובכלל זה גם המשק הישראלי, המורגל בריבית דומה כבר כשנתיים".

חדשות כלכלה

מס ההכנסה מנהיג יד חזקה כלפי מאחרים בהעברת ניכויים

מאת יהודה שרוני
כתבר "הארץ" לענייני כלכלה

נציבות מס ההכנסה תנהיג החל מהשבוע מדיניות של יד חזקה כלפי הנישומים המאחרים בהעברת הני־כויים שהם מבצעים לשלטונות מס ההכנסה. כך גילה בסוף השבוע יאיר רבינוביץ, נציב מס ההכנסה, בהופעה במועדון המסחרי והתעשייתי בת"א. לצורך המבצע תוגבר מצבת העוב־דים בפקיד שומה ת"א 5 (הנמצא בבית הדר) ואף הוכנו רשימות של סרבני מס.

רבינוביץ הסביר, כי אין סיבה כי אחוז הגשת הדוחות לשלטונות מס ערך מוסף יתקרב ל־100 אחוז, בעוד ששיעור הגשת הדוחות למס ההכנסה יהיה נמוך בהרבה. "אנחנו מתכוונים להוכיח לנישומים כי בנושא מקדמות וניכויים, לא כדאי להתעסק עם מס הכנסה, ולכן ננהיג נגד הסרבנים עיקולים וחקירות ומאסרים מנהליים" הטעים יאיר רבינוביץ.

לדבריו, הדגש במבצע הנוכחי יושם על הנישומים שפיגרו בהע־ברות במהלך ארבעת החודשים האחרונים. נציבות מס ההכנסה מתכוונת בשלב הבא להרחיב את המבצע, ולהחיל אותו גם לגבי הנישומים אשר אינם מעבירים במועד את המקדמות למס ההכנסה.

פקודת מס ההכנסה מחייבת להעביר לפקיד השומה בתוך שבעה ימים ניכויי משכורות לעובדים, ני־כויים מתשלומים לספקים בגין שירותים או נכסים (30 אחוז), ניכוי מתשלום על הריבית (45 אחוז) וני־כוי מתשלום למרצים (40 אחוז). עוד קובעת הפקודה, כי יש להעביר את המקדמות למס ההכנסה (שנקבעו על פי מחזור ההכנסות מהחודש הקודם), עד ה־15 לחודש הבא.

אגף מס ההכנסה הקים יחידה חדשה, שתפקידה לטפל בתיקים בעייתיים וקשים במיוחד, שלא ניתן לטפל בהם בדרך הרגילה, אך גם לא ניתן לטפל בהם בטיפול משטרתי.

תיקון לחוק ניירות ערך יאפשר למשקיע הגשת "תביעה ייצוגית"

מאת יהודה שרוני
כתבר "הארץ" לענייני כלכלה

הצעת תיקון לחוק ניירות ערך (מספר 8), המאפשרת לבעל מניות להגיש בשם עצמו או בשם אחרים "תביעה יצוגית". בגין הפרת חוק ניירות ערך, הועברה לוועדת הכ־ספים של הכנסת ותידון בימים הקרובים. לדיון זומנו נציגי הבורסה והרשות לניירות ערך.

הרשות לניירות ערך תהיה רש־אית לשאת בהוצאות התביעה, אם יש סיכוי סביר שבית המשפט יאשרה כתביעה יצוגית. התיקון לחוק יאפשר לתבוע גם מנהלי קרנות נאמנות, שהפרו את החוק.

התיקון לחוק ניירות הערך משנה את ההגדרה לגבי "בעל עניין" בחברה ציבורית. לרשות לניירות ערך תוקנה סמכות להורות לבורסה להפסיק את המסחר בנייר ערך של תאגיד שלא הגיש דוחות כספיים בהתאם לחוק. הפסקת המסחר תעשה תוך התייעצות עם יו"ר דירקטוריון הבורסה.

הרשות לניירות ערך תפקח על ניהולה התקין וההוגן של הבורסה, ותוסמך לפנות לבורסה בדרישה לפעול כראוי. אם סברה הרשות כי הבורסה פעלה בניגוד להוראות התקנון, לא נענתה הבורסה לדרישת הרשות, רשאי בית המשפט המחוזי לבקשת הרשות, לצוות על הבורסה לקיים את הדרישה.

השכר בינואר־ספטמבר 87' היה גבוה ב־8% לעומת התקופה המקבילה אשתקד

מאת צבי זרחיה
כתבר "הארץ" לענייני כלכלה

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 87', היה השכר החודשי הממוצע, ברוטו, במחירים קבועים, גבוה ב־7.9 אחוזים לעומת התקופה המקבילה אשתקד.

רמת השכר הממוצע במחירים קבועים בינואר־ספטמבר 87', אף היתה גבוהה ב־4 אחוזים, מרמת השכר הממוצע בשנים 84־83', שכונו "ימי ארידור" העליזים", שבהם הגיעה רמת השכר לשיא.

באוצר אמרו אמש, כי על פי נתונים אלה, המצביעים על עליית השכר בשנת 87', ועל מנת לשמור על היציבות, ההסתדרות מצווה למתן דרישותיה לקראת החתימה על הסכמי השכר לשנת 88' ועליה גם להסכים לשינוי תוספת היוקר, ולהתאימו לרמות אינפלציה נמוכות.

סופר "הארץ" מציין כי על פי הערכות האוצר, השכר הריאלי נטו עשוי לעלות בשנת 88', ב־5 אחוזים, עקב זחילת שכר ועוד בטרם יחתמו הסכמי השכר החדשים.

מנתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה עולה, כי השכר החודשי הממוצע למשרת שכיר, ברוטו, במחירים קבועים, בניכוי עליית מדד המחירים לצרכן, היה גבוה בחודשים יולי־ספטמבר 87', ב־8.2 אחוזים, לעומת התקופה המקבילה אשתקד. עם זאת, רמת השכר בתקופה זו היתה נמוכה ב־1.4 אחוז, לעומת החודשים אפריל־יוני 87'. בספטמבר 87', הסתכם סך התשלומים ברוטו למשרת שכיר ב־1,440 ש"ח לחודש.

בינואר עד ספטמבר 87', היה השכר ברוטו בענפי השירותים הציבוריים והתעשייה גבוה ב־7 אחוזים לערך בהשוואה לתקופה המקבילה בשנת 86'. בענף השירותים האישיים ובענף הבינוי, השכר עלה ב־15 אחוזים לערך, בענף התחבורה ב־10.6 אחוזים, בענף החקלאות ב־9.3 אחוזים, ובענף המסחר ב־7.2 אחוזים. בענף השירותים הפיננסיים עלה השכר הממוצע למשרת שכיר ב־3.6 אחוז לערך.

השכר במחירים קבועים, בחודשים יולי־ספטמבר 87', היה גבוה בכל ענפי המשק, תוך שבענפי הבינוי העליה היתה ב־19 אחוזים, בענף השירותים האישיים כ־16 אחוזים, בענפי החקלאות והתעשייה והמסחר 10־11 אחוזים, התחבורה 8.6 אחוזים, ובענפי הפיננסים והשירותים הציבוריים כ־5 אחוזים.

הערכות בשוק ההון: הריבית הגבוהה מקשה על השגת התאוששות בשוק המניות

"אילנות דיסקונט" ממשיכים למכור אך פועלים ו"בטוחה" קונים

מאת יהודה שרוני

הריבית הגבוהה מקשה על התאוששות שוק המניות. המפנה החיובי יגיע רק אם ירגעו הרוחות במערכת הבנקאית, כך מעריכים פעילים מרכזיים בשוק ההון. "אילנות דיסקונט". השלישית בגודלה בקבוצת קרנות הנאמנות, צימצמה על רקע זה את אחזקותיה בתקופה האחרונה, ונראה כי תמשיך בכך בימים הקרובים.

קרנות הנאמנות של בנק הפוע־לים ושל חברת הברוקרים "בטוחה", ממשיכות לעומת זאת להגדיל את אחזקותיהן, ויומתן מהשבוע שעבר, מנעה את המשך השחיקה כלפי מטה בשערי המניות החופשיות. בסקירה שהופצה בסוף השבוע ליועצי ההשקעות בבנק הפועלים, נאמר כי אי־רית חוסר היציבות בשוק המניות נמשכת, אף על פי שרמת השערים של מספר לא מבוטל של מניות, סבירה להשקעה לפי אמת מידה כלכלית.

"לאומי פיא" הגדולה שבמנהלות קרנות הנאמנות, ממשיכה לפעול על פי שיקולים צרים. עם זאת היא מוכרת את אחזקותיה (בעיסקות בבורסה ומחוצה לה) לבעלי עניין בניירות ערך (כמו שופרסל או אפנת ברוק), ומגוונת את תיק ההשקעות על ידי רכישת מניות אחרות. פיא מעדיפה לרכוש את המניות תוך יד־ידות שערים, ואינה נוקטת יוזמה בר־רה ליצירת מפנה בבורסה.

התעשיה האווירית העבירה 110 עובדים שסרבו לפרוש ל"יחידת תעסוקה ופרישה"

הוועד מתנגד להעברת העובדים, המתפרשת כצעד ראשון לקראת פיטוריהם

מאת זהר בלומנקרנץ

110 מתוך 1,100 עובדים שלא הביעו הסכמתם לפרוש מהתעשיה האווירית עקב סגירת פרוייקט הלביא, הועברו ליחידת תעסוקה ופרישה, כצעד ראשון לקראת פיטוריהם.

בסך הכל אמורים להיגרע 3,000 עובדים ממצבת כוח האדם של התעשיה האווירית, עקב סגירת הפרוייקט. 1,900 עובדים מרשימת המועמדים לפיטורים, עזבו שלא מרצונם (ארעיים), יצאו לפנסיה מוקדמת או שהצטרפו לתוכנית הפרישה מתוך הסכמה הדדית.

ועד העובדים, המתנגד להעברת 110 העובדים ליחידת תעסוקה ופר־ישה, פנה להנהלה לחזור בה מהוראת ההעברה. בוועד רואים בצעד זה של ההנהלה איתות לשאר העובדים, כי כדאי להם לפרוש בהסכמה הדדית ולא להגיע לשלב פיטורים.

לפנסיה מוקדמת פרשו 370 מרשימת המועמדים לפיטורים. לדברי מזכיר ארגון עובדי התעשיה האווירית, יעקב שפי, תהליך הפרישה מתוך הסכמה הדדית נעצר. וכדי לקדמו יש צורך לשנות את התנאים שנקבעו לעובדים הזכאים לצאת לפנסיה מוקדמת. לדברי שפי, יש צורך לשנות את תנאי הפרישה המוקדמת, כדי שייכללו בה עוד כ־400 עובדים מתוך אלה המועמדים לפיטורים.

עמדת ההנהלה

הנהלת התעשיה האווירית הב־הירה לנציגי ועד העובדים, כי אין בדעתה לחזור בה מהמכתבים האישיים שנשלחו לקבוצת העובדים לגבי העברתם ליחידה לתעסוקה ופרישה. על פי עמדת ההנהלה, שבאה לידי ביטוי בפגישה עם ועד העובדים בסוף השבוע, זכותה לבצע צעד זה, שכן העובדים הנמנים על הקבוצה, ממשיכים למרות העברה, לעסוק בתפקידיהם במקומות העבודה הנוכחיים. לגבי דרישת ועד העובדים לשינוי תנאי הפרישה לפנסיה מוקדמת, כדי להרחיב את מעגל העובדים שיוכלו להצטרף לתוכנית, תלוי העניין, לדברי ההנהלה, בעמדות משרדי האוצר והביטחון.

הצעות לשינוי המבנה הארגוני

צוות מצומצם בתעשיה האווירית מגבש הצעות לשינוי המיבנה האיר־גוני של המפעל, עם סגירת פרוייקט הלביא והצמצומים הצפויים בהיקף כוח האדם. מנכ"ל התעשיה האווירית, משה קרת, הינחה את הצוות לסיים את עבודתו ולהגיש את המלצותיו עד סוף חודש זה, כדי שניתן יהיה להגישם לאישור מועצת המנהלים של המפעל. ועד העובדים פנה בשבוע שעבר להנהלה בדרישה בכתב לעדכנו באשר להמלצות המתגבשות לשינוי המבנה האירגוני.

קיים חשש, כי התהליך יביא לגל נוסף של פיטורי עובדים מהתעשיה האווירית, בנוסף לשלושת אלפים העובדים האמורים להיגרע ממצבת כח האדם של המפעל בשל סגירת פרוייקט הלביא.

פרות בהריון בדרך לגליל

168 פרות בהריון, המיועדות לקיבוצי הגליל המערבי, הגיעו לנמל התעופה בקיגוריון במטוס מגרמניה. הפרות מיועדות להשבחת גזע הבקר לבשר. בארבעת השבועות הקרובים צפויות להגיע ארצה עוד ארבע טיסות, ובכל אחת עוד 170 פרות מעוברות.

הוגדל החלק החופשי של הבנקים בתוכניות חסכון דולריות ובריירה

מאת צבי זרחיה
סופר "הארץ"

משרד האוצר השלים בימים האחרונים שלב נוסף בהעמקת הרפורמה בשוק ההון. סגן שר האוצר עדי אמוראי שמסר על כך ציין כי בוצעה הגדלת החלק החו־פשי של הבנקים בתוכניות החיסכון הדולריות מ־15 ל־22 אחוזים ובתו־כניות הברירה הדולר־מדד מ־0 ל־25 אחוזים.

אמוראי ציין כי אומנם לגבי תו־כניות החיסכון הדולריות, אין מדובר בסכומים משמעותיים. אך לגבי תו־כניות הברירה, יש שינוי בהגדלת החלק החופשי של הבנקים, המהווה תוספת משמעותית מאוד לבנקים, המאפשרת להם להגדיל מתן אשראי לזמן בינוני.

סגן השר הוסיף, כי שנת 88', היא שנת שיא בפדיון נכסים פיננסים, ובה יפדו נכסים פיננסים בסך של 18 מיליארד ש"ח, לעומת 10.4 מי־ליארד השנה. באף שנה מהשנים הקרובות, לא יעבור הפדיון השנתי, על חשבון החוב הפנימי, את הסכום של 8.5 מיליארד ש"ח. בשנת 89', יגיע החוב הפנימי ל־8.5 מיליארד ש"ח ואולם בשנת 90', הוא ירד ל־7.5 מיליארד ש"ח.

פוטנציאל המחזור של הנכסים הפיננסיים, בשנה הבאה יקטן, בגלל השיעור הגבוה של מילוות חובה.

בשנת 88', יבצע האוצר גיוס הון נטו של 400 מיליון ש"ח, לעומת גיוס שלילי של 1.8 מיליארד ש"ח בשנת 87'. כלומר, הממשלה תדרש בשנה הבאה לגייס 400 מיליון ש"ח, מעבר לסך הפידיונות בשוק ההון, על מנת לממן את תקציבה.

אמוראי הוסיף, כי בשנת 88' יאסר על הממשלה, על פי חוק בנק ישראל ללוות כספים מבנק ישראל. ומימון גרעון הממשלה יעשה רק באמצעות גיוס הון מהציבור. בחו־דשים אפריל־נובמבר 87', גייס הסקטור העיסקי בשוק ההון, סך של 900 מיליון ש"ח. וכבר אושרו בקשות להנפקות נוספות בסך של 400 מיליון ש"ח.

רשות השיפוט בהסתדרות: יו"ר ועד העובדים בצים יוכל לכהן גם כמנהל אגף

מאת ידיה טל,
סופר "הארץ" בחיפה

אורי צוקרמן, יו"ר ועד עובדי "צים", יוכל להמשיך לייצג את עובדי "צים" חרף העובדה שבאחרונה מונה לתפקיד בכיר בהנהלת החברה.

ראשות השיפוט הארצית של ההסתדרות קיבלה את ערעורו של צוקרמן על פסק הדין של ראשות השיפוט של ההסתדרות במחוז חיפה, שקבעה ב־25.6.87, כי צוקרמן, המכהן כמנהל אגף אדמיניסטרציה נכסים ומשק, חייב לוותר על אחד משני התפקידים — מנהל אגף או יו"ר ועד העובדים. ראשות השיפוט המחוזית הסתמכה על תקנון הבחירות לוועדי עובדים, לפיו אין חבר הנהלה יכול לכהן כחבר ועד עובדים.

בקבלה את ערעורו של צוקרמן, שיוצג בידי עו"ד ש. אבני, קבע הרכב ראשות השיפוט הארצית של ההסתדרות, אמנון ברמן (יו"ר), רפי גמליאל וישראל זכאי, כי לא נמצא כל ניגוד אינטרסים בין תפקידו של צוקרמן כמנהל אגף אדמיניסטרציה לבין כהונתו כחבר ועד העובדים ויו"ר הוועד, באשר אין הוא משתתף כנציג ההנהלה במשא ומתן עם העובדים ואין הוא המקבל ההלטות כאיש ההנהלה בכל הקשור לענייני העובדים.

הקבלנים מבקשים מהאוצר ללחוץ על דרום אפריקה להגדיל מכסות השקעה בארץ

מאת אריה לביא

מרכז הקבלנים פנה למשרד האוצר בבקשה להפעיל לחצים על דרום אפריקה כדי שזו תגדיל את מכסות ההשקעות בישראל. כעת מתירה דרא"פ השקעות בבניין, תעשיה ומסחר בישראל בסכום של 20,000 מליון דולר בשנה.

ראשי מרכז הקבלנים ביקשו ממשרד האוצר להפעיל לחצים על דרא"פ כדי שזו תאשר השקעות בישראל בסכומים גדולים יותר במיוחד בעקבות השחיקה של הדולר האמריקאי.

מרכז הקבלנים מתכוון להכין תיק השקעות בנדל"ן בישראל עבור משקיעי חוץ.

מוסיפים טיסות בתקופת החנוכה

מאת זהר בלומנקרנץ

חלק מחברות התעופה הזרות ראל על, יוסיפו עשרות טיסות מיוחדות ובחלק מהטיסות יפעילו מטוסים רחבי גוף, כדי לענות על הביקוש בתנועת התיירות לישראל בתקופת החנוכה, וראש השנה האזרחית.

ערך את העמוד: אהד גתנדר

מיכאל פירון התפטר מהדירקטוריונים של מלונות דן וסברינה

מאת יהודה שרוני
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

עורך הדין מיכאל פירון התפטר בסוף השבוע שעבר מדירקטוריון חברת מלונות דן וחברת הטכסטיל סברינה. בהודעה על כך שנשלחה לבורסה לרשות לניירות ערך נאמר כי ההתפטרות תכנס לתוקפה ב־1 לדצמבר. פירון מנמק את ההתפטרות בקבלת הוראה חדשה של לשכת עורכי הדין, האוסרת על עורך דין הנותן שירותים לחברה לכהן כדירקטור באותה חברה.

יוזמת הלשכה הוצגה על רקע שערוריית הפנסיה של ארנסט יפת מבנק לאומי.

בין הבורסה ובין מלונות דן מנהל בימים אלה ויכוח עקרוני, שהגיע לשיאו על רקע הודעת מלונות דן על כוונתה למחוק את מניות החברה מרישום למסחר. אחת מנושאי הסיכסוך הוא תשלום על סך של כחצי מיליון שקל שהועבר למשרדו של פירון מצד מלונות דן, אך לא דווח מראש לבורסה. חוזי הכללת העסקה במסגרת עסקות עם בעלי עניין.

מחירי האשראי בבנק לאומי

ליום 6/12/87

סוג ההלוואה	תקופה	ריבית חודשית – לקוחות: מסחריים	ריבית חודשית – לקוחות: פרטיים בעלי חשבון יומי
הלוואה צמודה למדד	עד 5 שנים	0.9%	0.95%
"הלוואת ענק" – הלוואה צמודה למדד עד 60.000 ש"ח כנגד שעבוד דירה	עד 12 שנים	0.95%	0.95%
הלוואה דולרית*	1–12 חודשים	1.5%	1.6%
הלוואה דולרית לטווח ארוך פטורה מהיטל"ס	39 חודשים בממוצע	1.15%**	
הלוואה בשקלים לא צמודים בריבית קבועה	מחודש עד חודשים	3.25%	3.25%
	ל־3 חודשים	3%	3.25%

* הריבית קבועה ואינה כוללת היטלים קיימים או שיוטלו בעתיד.
** ריבית משתנה ליבור + 5.5% לשנה

פרטים נוספים מכל סוגי אשראי — בסניפי בנק לאומי.

בנק לאומי - רווח יומי

המפלגה הליברלית (בליכוד)

מרכז המפלגה הליברלית בישיבתו ביום חמישי י"ב בכסלו תשמ"ח (3.12.87) בחר את נציגי המפלגה לקונגרס הציוני ה־ל"א כדלקמן:

1. השר פת גדעון
2. ד"ר פרח יהודה
3. סבידור מנחם
4. הוברמן מאיר
5. לינקר ציטה
6. גרינברג שרית
7. לרר משה
8. קלנג אריה
9. דיין מרדכי
10. ברגמן פאולינה
11. ישי יהושע
12. פלד יונה
13. יגנה יחזקאל
14. פלץ ישראל
15. זייגרמן דרור
16. בלומנטל נעמי
17. ואלך ישראל
18. אברבך יהודה
19. פרבר רפאל
20. אלבז שמעון
21. פסטרנק אליהו
22. ד"ר אלינור ישראל
23. כהן עוזי

מאחלים לנציגנו דיונים פוריים בקונגרס לקידומה וחי־זוקה של התנועה הציונית.

CARACAL®
Space Design

קאראקאל עיצוב חלל ורהיטים אקסקלוסיביים

ריהוט אביזרים ורעיונות
עיצוב פנים: בתים, חנויות ומשרדים
גלעד 3, רמת השרון, 03-492676
תצוגה במקום

אנחנו לא אשמים!

תקלות חוזרות ונשנות פוגעות בקשר הטלפוני של סניף מנפאואר ת"א – עם העולם החיצון.
אנו מתנצלים על קשיי התקשורת ומקווים שהתקלות תבואנה על תיקונן המהיר.

להשתמע

מנפאואר
MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית

SONY ISFAR
ישפאר - עוצמת סוני בישראל

לנוחיות לקוחותינו, הוספנו קווי טלפון חדשים ומעתה כולם אוחדו למספר חדש רב קווי

5101515

אולם תצוגה ומכירה: מגדל שלום רח' אחד העם 9 ת"א

העולם מתקדם מסוני לסוני

שרות חקירות כללי ש.ח.כ.
מקבוצת "השמירה"

30 שנות נסיון והצלחה בארץ ובעולם לשרותך!

מידע כלכלי ומסחרי
חקירת הונאות
חקירת מעילות
שרות פוליגרף

ש.ח.כ.

תל־אביב, רח' אנגל 8
טל. 621975, 623084 (03)

CENTURY TOWER
מגדל המשרדים
היחיד בצפון ת"א

מי אמר שאין משרדים בצפון ת"א? יש ועוד איזה,
Century Tower מגדל המשרדים המפואר בצפון רח' אבן גבירול מחכה לך עם נוף מהמם, לובי מפואר, שטיחים מקיר לקיר בכל החדרים והמסדרונות, מועדון בריאות עם מגרשי טניס, מסעדות מפוארות, חניה בשפע, נהג שירות לחניה וכל מה שאתה זקוק לו כדי שגם תבלה בעבודה.
לרשותך ב־Century Tower להשכרה ולמכירה משרדים בגדלים שונים בחלוקה פנימית לפי צרכיך ובמחירים לפי יכולתך. עורכי דין, רופאים, רואי חשבון ובעלי מקצועות חופשיים אחרים כבר מתכננים את משכנם ב־Century Tower, אתה מוזמן להצטרף אליהם.

יש אנשים שגם מבלים בעבודה

CENTURY TOWER מגדל סנצ'ורי
משרד מכירות: אבן גבירול 124 ת"א, טל. 03-256495/6/7/8

כן, המורה, אבל על מה את מתבססת?

על תיוקל

בסיס נתונים משוכלל בעברית, למחשבי P.C ותואמים.

אלדור
פרוייקט משותף מט"ח, ב.א.ט.מ ואלדור

אלדור מחשבים בע"מ
מרכז מכירות: רח' ימניהו 45, גבעתיים (בנין קולנוע שביט)
טל: 03-319448

מרכזי שרות:
חיפה טל. 04-526953
ירושלים טל. 02-655000, 02-668458
באר־שבע טל. 057-716111
תל־אביב טל. 03-319448

הארץ

יום א' ט"ו בכסלו תשמ"ח
6 בדצמבר 1987

המערכת, ההנהלה, מחלקת המודעות, ההפצה והמנויים: תל-אביב, רחוב זלמן שוקן 21, טל' 5121212 ת"ד 233 מיקוד 61001 פקס' 810012 — טלקס 33748
ירושלים: רחוב הבצלאל 2 טל' 224245-6 ת"ד 273 מיקוד 91002. חיפה: רחוב נורדאו 20 טל' 661166-8 ת"ד 5259 מיקוד 31052
המו"ל: הוצאת עתון הארץ בע"מ, רח' זלמן שוקן 21, תל-אביב
העורך: גרשום שוקן. עורך המשנה: מתי גולן
סגני עורך: משה ודיר, גרשון לוי
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מזדהה בהכרח.
HA'ARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel – P.O.B 233, Tel. 5121212

אל צירי הקונגרס הציוני

גם המבקרים החריפים ביותר של ממסד ההסתדרות הציונית העולמית מכירים בצורך בגוף שיטפח את קשרי התפוצות עם ישראל. הזיקה בין המדינה ובין הגולה היהודית — תופעה יחודית בקרב עמי העולם — ככל שהיא נקברת תחת עומס כבד של מליצות חבוטות ושל חשיבה מיושנת, היא תנאי חשוב לקיום הישראלי היהודי כאומה. אם פעולות מעטות כה חריפות נגד ההסתדרות הציונית הגד הסוכנות, עד כדי דרישה לביטול מתכונתן הקיימת, אין זה אלא ביטוי שהן הולכות ונכשלות בטיפול בזיקה הזאת.

המהלכים שקדמו לקונגרס הציוני ה-31, הנפתח היום בירושלים, המחישו שוב עד כמה דל הארגון הציוני במעוף אישי ורעיוני ובאיזו מידה הוא משרך את דרכו במסלול מייגע, רצוף בהשתבצויות פוליטיות קטנות. הסוכנות היא שריד מגוון ואנכרוניסטי. ההסתדרות הציונית היתה מוצר אירופאי בעיקרו, שנועד לפתור את מצוקת הקיום היהודי בגולה. הציונות האירופאית הקלסית ביקשה לסייע לחסידיה בהגשמת הפתרון הציוני במובנו המקורי: לצאת מארצות מושבם, מתוך כורח או מתוך רצון, ולהשתלב בציון.

מטרה זו, למרות הישגים רבים, נכשלה במידה רבה. מיליונים העדיפו את העולם האמריקאי החדש, מיליונים נספו באירופה. סמוך למלחמת העולם ולאחר השואה, לא פעלה כבר התנועה הציונית, שמרכז הכובד שלה הועתק לארה"ב, קודם כל למען חבריה בתפוצות. היא עשתה, בדרכים פילנטרופיות בעיקר, למען אלה שהגשימו את החזון הציוני בארץ ישראל. בתוך כך, לאחר הקמת המדינה, הפכה התנועה הציונית בהדרגה מארגון בעל עמוד שדרה אידיאולוגי למוסד לשינוע כספים ושליחים. אין זה מקרה שהצידוק הפורמלי הניתן כיום לקיום הסוכנות היהודית, הוא בהיותה הגוף היחיד המסוגל לשמש צינור להעברת כספים מתורמים יהודים, בעיקר בארה"ב, למדינה שאינה רשאית לאסוף תרומות בארץ זרה.

כיוון שהפכה למפעל מעין זה, ולמרות פעולותיה שאינן ניתנות להכחשה בתחומים אחרים, נעשתה הסוכנות למעין חטוטרת של התנועה הציונית: גוף מסורבל, בזבזני, נטול השראה, אשר אינו מסוגל להתאים את עצמו לנסיבות המשתנות בעולם היהודי.

הסוכנות היא גם הבנק וגם המשכנתא של הממסד הציוני. הארגון הציוני הצליח לעודד ולעניין את הקהילות היהודיות, במשך עשרות השנים שבהן פעל על-פי אידיאולוגיה ברורה, נוכח צרכים מוגדרים, ואילו ההסתדרות הציונית נכשלה, בעיקר מאז הקמת המדינה, בתפקידה כגורם מפרה בעולם היהודי.

קשה לחסל את הסוכנות היהודית. אולם קושי זה אינו צריך לרפות את ידיהם של פעילי הקונגרס המתכנס היום, ככל שהם מסוגלים לכך, מלתבוע בדיקה מחודשת, מרחיקת לכת, של התפיסות והמבנה בארגון הציוני העולמי. למרבה הצער, תפקידה הראשי של התנועה הציונית אינו יכול להיות עוד, כבעבר, שכנוע המונים לעלות לישראל. באותה מידה אין זה מתפקידה של הסוכנות לעסוק בעניינים הנתונים לאחריותה של ממשלת ישראל. עליה להיות גוף שלדי, קטן ושרידי הרבה יותר, שיתרכז בסוגיות המגוונות והחשובות הנוגעות להידוק הזיקה בין ישראל והתפוצות. צירי הקונגרס הציוני הל"א לא יוכלו לרשום לעצמם הישג חשוב יותר מאשר טיפול רציני בבעיה מעיקה זו.

שחיקה בנורמות הלחימה

לצה"ל דרוש מפקח כללי בדרגת אלוף, כנהוג בצבאות רבים, האחראי בין השאר על ביקורת המשמעת

מאת זאב שיף

ליל הגלשנים ייזכר לשנים רבות מאד בתולדות הסכסוך הצבאי בין ישראל והערבים.

כשם שאירועים תמים הפכו לשם דבר בתולדות צה"ל, כך גם ליל הגלשנים, שבו הרג מחבל יחיד שישה חיילי צה"ל בתוך מחנה צבאי, ידרוך אותנו כבישלון חמור.

בקשימה השלילית, הוו מצויים אירועים שונים. משנות החמישים זכור קרב ועיר של חטיבת גבעתי, בכפר פלמה, שהסתיים ללא הרוגים לצה"ל, כדוגמא לכישלון. שגרם לזעזוע. קודם לכן נרשם הקרב של חטיבת גולני בתל מוטילה ברשימה זו. למרות שצה"ל הגיע לבסוף, באבידות רבות, את הסורים מהשטח המפורז, נרשם קרב זה כפרשת דרכים שלילית. קרבות אלה הידבנו להרהורים על מצבו של הכוח הלוחם בצה"ל ולצורך לשנות את נורמות הלחימה.

גם אצל הערבים יירשם ליל הגלשנים כציון דרך. הדימיון הוא מורח מוטיא כאן לשוקים. ציפור פלשתינית. המרלגת מעל לקו ההגנה של צה"ל, הלוחם הנעוץ פורץ למחנה צבאי ותוקף יהודה שלמה. מבחינתם זוהי אולי פעולת התגמול המוצלחת ביותר כנגד כוח צבאי ישראלי. וכי אנו לא היינו מהללים פעולה כזו האם לא העזנו את גבורה ללוחם שיצא בסירת גפן לעבר ספינת מלחמה מצרית? ארגוני המחבלים ממשיכים בפשעיהם בתקופה בכוונה מסוות אחריות, כולל נשים וילדים, אך אי אפשר לומר שהם נרתעים מלתקוף יחידות צבא.

נורמה חדשה לנפילה בשבי

השב אלינו, במלחמת לבנון נרשמו אולי יותר מתמיד תופעות של שחיקה בנורמות הלחימה. מצד אחד הודגעו עדים לסטנדרטים גבוהים של לוחמה. מאידך אירעו, בפרט בתקופת השהייה הממושכת בלבנון, תופעות מדאיגות שהטיפול בהן היה בכלונות. התמורה שבתוך היתה נפילה של יהודה שלמה בשבי. שמונה חיילים שהודיעו לא לי התנגד כאשר שני מחבלים איימו עליהם. נקבעה נורמה חדשה לנפילה בשבי. האחריות היתה במקרה זה גם של מפקדים שלא שמרו על הוראות קבע, שיצאו לחופשה מבלי שחררו את חייליהם ושסיגרו אנשים לקו כעונש. גם באותו מקרה קבעו כי האחריות הפיקודית הישירה תישאר נורמה נמוכה.

לא היה זה המקרה המוזר היחיד במלחמה.

קו ישר מוביל ממקרים אלה למה שאירע בליל הגלשנים. לא הצליח אחד הביטחון על ידי הגלשן היא המטרידה. כדיבעה ברור כי הבי ערכת פעלה כאן בצורה מביזה את הדעת והתגובות, כולל של חיל האוויר, היו מהוססות. אגב, חדירת הגלשן ב-1981 בעשרה בלא שהוי גישו בה הוא הגיע עד לקריית בילק. מה שמטריד באירועים בתוך המחנה הוא שכל הערות מלמדות

רשול — הוד שנזקן ממאבקו

כבמנוסתו את כל המחנה ואחר התרחק המתנך. הוא לא ניסה לירות במחבל בנבו לאחר שהתפרץ ואף לא להזעיק את חבריו בירית או בצעקה. הדוגמא האחרת, החיובית, של האפסטאי. הלה שמע ירית מקצה השני של המחנה. הוא לא הסתתר אלא יצא לעבר הסכנה עד שראה את המחבל. נפצע מיריותיו ואחר הרגו והציל רבים מחבריו.

בשחיקת הנורמות יש תערובת של מספר גורמים. השאננות היא אחד מהם והיא מתבטאת בתחושה שהכל יסתדר, שאויב הוא ערבי חושש מצה"ל. העובדה שצה"ל הצליח להרוג מאות מחבלים שניסו להוצות את הגבול ושהחזירה לשטחנו קשה, הגבירה את השאננות. הגורם השני הוא המשמעת הלקויה. רבות דובר על כך ואסור להרפות. התופעה פרושה בכל צה"ל, כולל במטכ"ל מתחת לאפו של הרמטכ"ל.

הנטיה היא לעשות דברים בערך, לא לבדוק, כפי שאירע בפרשה העגומה שבה נשרפו למוות שמונה חיילים. המשמעת הלקויה מתבטאת גם בנטיה להתחמק מקביעה של אחריות למחדלים. ועדות בדיקה ומד

כי רק חייל אחד השיב באש לעבר המחבל.

היו כאן שתי דוגמאות קיצוניות. האחת, השלילית, של השג. שהקיף

קודם קובעות מה קרה, אך רק לעיתים רחוקות קובעים מי האחראים ועוד פחות מכך — מענישים. אין אצלנו אחריות פיקודית בכירה, או אחריות מוסרית, למחדל, וכך נקבעות נורמות.

גורם אחר המשפיע על שחיקת נורמות הלחימה היא תיאוריה מסוכנת האומרת שבגלל הצורך לחסוך בחיי אדם לא צריך תמיד לדבוק במשימה ולמלא את כל הפקודות. חיילים מוכנים לוותר לעיתים על ביצוע המשימה משום שהם חושבים שתפקידים שלהם להחליט מתי הם מסתכנים יותר מדי. על החיילים והמפקדים לבצע המשימה בכל מחיר כשוויתור עליה צריך להיעשות רק בפקודה. על הפיקוד הבכיר מוטלת האחריות לחסוך בחיי חייליו ובחיי אדם ועליהם להביא עניין זה בחשבון בכל מבצע.

בהתמודדות המסגרת הזו לא די בהסברה ופעולות חינוך. הניסיון מלמד כי כל המסכלים, גם הקצינים שבהם, נאלצים להקדיש פחות ופחות זמן לעניני משמעת. מרפוך צווקו כל אלה שוועקים כיום חמס על המשמעת רק משום שהוד ליט להקפיד על הופעה בלבוש ועל מניעת בוכנה. מה שצה"ל זקוק לו כנראה זהו מפקח כללי, כנהוג בצבאות שונים במערב. לא די במבקר מערכת הביטחון, שהוא אורח, המתמקד בעניינים משקיים ומכובד הרבה מומנו על מאבקים עם ועדי עובדים. דרוש לצה"ל מפקח כללי בדרגת אלוף שיהיה אחראי באורח עצמאי, ובאמצעות צוותי בדיקה, לכל נושאי המשמעת בצה"ל, קיום הפקודות וההקפדה על המשימות.

חתונת הדגלים הערביים

התחדשות היחסים הערביים עם מצרים מוכיחה כי קהיר לא התכחשה מעולם להשתייכותה ולהתחייבויותיה הערביות אך עתה יש צורך בהמחשת עובדה זו ביתר שאת

מאת עודד זראי

קהיר

כאשר נכנסים למרכז העיר באזור גשר קסר אל-ניל שעל הנילוס מקדמים אותך 14 דגלי המדינות הערביות המקיימות עתה יחסים דיפלומטיים מלאים עם מצרים. צריך לזכור ששלוש מדינות ערביות לא ניתקו מעולם את יחסיהן עם מצרים בניגוד להחלטות פסגת בגדד משנת 1978 והן סודאן, נסיכות עומאן וסומאליה. שתי מדינות ערביות חידשו את היחסים מאז 1984 והן ירדן וג'יבוטי.

תשע מדינות חידשו את היחסים בעקבות פסגת עמאן מהחודש שעבר והן: עיראק, סעודיה, כוויית, בחריין, איחוד הנסיכויות, קטר, צפון תימן, מרוקו, ומאוריטניה. רק שש מדינות ערביות לא חידשו עדיין את יחסיהן, מהן ארבע מדינות חזית הסירוב — סוריה, לוב, אלג'יריה ודרום תימן, ושתי מדינות נוספות הן תוניס ולבנון.

ראש ממשלת תוניס אל-האדי אל-בכוש הסביר לעמיתו המצרי ד"ר עאטף סידקי כי הממשל התוניסי החדש בראשות זין אל-עאבדין בן-עלי תומך בחידוש היחסים, אך לפי שעה אינו מעוניין ביצירת "דגישויות יתר" עם השכנים הלובים והאלג'ירים. הנשיא הלבנוני ג'מייל הסביר לנשיא מובארק כאשר היה כאן כי הוא תומך תמיכה מלאה בחידוש היחסים אך חושש מתגובה סורית.

כמו מקפי נישואין

כאשר 14 דגלים מתוך סה"כ 20 דגלי מדינות העולם הערבי. אולם פקידים מצריים אינם מסכימים עם הגדרה זו. לדידם היא לוקה בחסר משום שמדובר ב-15 דגלים של "15 מדינות". דגל אש"ף מכונה כאן "דגל פלשתין" המכונה פלשתין הוא שווה ערך למדינה על כל המשתמע מכך לגבי כללי הפרוטוקול הדיפלומטי במשרד החוץ, שבו קיימת ופועלת מחלקת פלשתין כיתר המחלקות.

סקס הנפת דגל אש"ף על משרדו המרכזי בשכונת אל-דוקי, שבה פעלה השגרירות הישראלית הראשונה, לא היה שונה מטקסי הנפת הדגל העיראקי על הבניין הלבן של השגרירות העיראקית באל-זמאלק והדגל הסעודי על הבניין המאובק הישן של השגרירות הסעודית באל-גיזה ליד השגרירות הישראלית כיום במקביל לגשר האוניברסיטה.

סקסי הנפת הדגלים, שהם האירוע הממשי היחיד המפריך את המציאות ששררה לפני ההחלטה על חידוש היחסים וכיום, מסולים כאן לטקסי נישואין. הכוונה לא רק לשמחה שבאירוע אלא גם לסמליות שבו על פי הנוסח ששמעבה התחנים הערביים התגרשו מכבלה המצרית בזמנו ללא כל קול ענות בכפה. הדבר האזיב עד למאד משום שאותה כלה לא התכחשה מעולם להשתייכותה ולמחויבותיה הערבית. הסכמי קאמפ דייויד לא שינו את ההשתייכות ואת המחויבות.

המלך חוסיין הבהיר למנהיגים הערביים, על פי יפוי כוח מהנשיא מובארק, בישיבה הסגורה בפסגת עמאן כי מצרים דבקה בהתחייבויות הערביות ובראש ובראשונה בהסכם הביטחון הקיבוצי. דברים אלה נאמרו בפומבי לרבות בנאום האחרון של הנשיא מובארק בפני עצרת העם. עורך השבועון הקהירי "אחר-סאעה" וג'די קנדיל שליווה את פסגת עמאן מספר כי המלך חוסיין הצליח גם להסיר את הסתייגות הנשיא אסד לאחר שהציג את מכתבו הקובע של הנשיא האמריקאי ראז קרטר בעניין פירוש הסעיף השישי של הסכמי קאמפ דייויד. המכתב קובע כי הסכמי קאמפ דייויד אינם יכולים לבטל את ההתחייבויות הקודמות של מצרים בתחום ההגנה, הרי שהסכם הביטחון הקיבוצי הערבי נכלל בקטיגוריה זו.

מכאן ממשיך אותו תיאור לציין כי כיום הזה למעשה אותם חתנים בטעותם, שבו מחדש אל מתחת לחופה והניפו שוב את דגליהם בשמי הבירה הערבית הגדולה ביותר. יש מי שרואה בכך כמעין התנוססות בצוותא של הדגלים הערביים והדגל הישראלי. יש מי שמרחיק לכת וגורס שבהחלטת פסגת עמאן, כי חידוש היחסים עם מצרים הוא עניינה הריבוני של כל מדינה, יש משום הכרה בין ערבית עקיפה בהסכמי קאמפ דייויד. כאן נראים הדברים בדרך כלל באור אחר, למרות שאין להתעלם מהחשיבות שמשמעו פה ושם לגבי חידוש המחויבות כלפי העולם הערבי.

דגל ישראל נעלם

הגרסה הרווחת היא כי הדגל הישראלי התנוסס יחידי ברמה מאז 1979 ואילו היום הוא נעלם באחורי 15 הדגלים המתנוססים כחודש בשמי קהיר. מחזון מחזור ירח מעצבת המנהלים של "אל-גומהוריה" כותב במדורו "מהלכי" כי לטיבת הערבים למצרים, בעקבות פסגת עמאן, משמעות אחת ויחידה, והיא כשלונה של ישראל להפריד בין מצרים לאומה הערבית. לדידו השבחים שהעטירו במצרים על מתקפת הגלשן בקריית שמונה כפי שעשו ביותר המדינות הערביות, מבטאים את ההשתייכות האינטגראלית של מצרים לאומה הערבית. מי שחושב כי מצרים בנהלת שלום קר עם ישראל כדי שהערבים ישובו אליה, טועה טעות מרה.

מסקנותיו של מחזון מחזור אינן נחשבות כאן לחריג. הכל מסכימים כי הקו העקבי של שיקום היחסים עם העולם הערבי, שבו נקט הנשיא מובארק מאז ראשית ממשלו לפני שש שנים הוכיח את עצמו. חידוש היחסים הדיפלומטיים הוא רק שלב ראשון בדרך לשובה של הליגה הערבית לבניין הקבע שלה כאן מאחורי כיכר השחרור ואשר ניתן להעבילו מחדש אף לשוות לו מעטה חגיגי תוך זמן קצר.

מהלך כזה אינו עומד להתרחש מחר. אולם על פי השיחות שנערכו בסוף השבוע במסגרת הוועדה המשותפת העליונה עם ירדן והגישושים של נשיא תוניסיה צ'אושסקו לסולחה בין סוריה למצרים, מצביעים על אפשרות שהדבר בדרך להתממשות. כוזצי מליון תיירים ערביים פקדו את מצרים בשנה האחרונה ואילו השנה מצפים להכפלת המספר.

גם בתחום ההשקעות הערביות חל גידול משמעותי בחודשים האחרונים. בעיקר זורמות ההשקעות מאיחוד המפרץ, לרבות במישור חברות להשקעה הנושאות שמות דתיים ומעניקות המלווים מרווחים גם למשקיעים קטנים תוך צבירת כוח פיננסי לא קטן.

בסוגריים / מתי גולן

מוטה הכועס

מאז שאני זוכר את מוטה גור הוא כועס. הוא כעס על נשיא מצרים אנואר סאדאת כאשר בא לעשות שלום וכינה את ביקורו "אסון למדינה". במערכת הבחירות ב-1981 הוא כעס על בני עדות המזרח שהפריעו לו באסיפה והבטיח להם ש"נדפוק אתכם כמו שדפקנו את הערבים". הוא כעס על שמעון פרס על שלא שיתף אותו במו"מ הקואליציוני שהביא להקמת הממשלה. אחר כך הוא שב כעס עליו על שלא נתן לו תפקיד בכיר יותר בממשלה.

שנתיים לאחר מכן שיחרר מוטה את פרס באופן זמני מכעסו, כאשר העביד את הגבול אל יצחק שמיר. עד כדי כך כעס עליו בעניין הדו"ח השב"כ שעזב את הממשלה בנימוק כי אינו יכול לשבת בגוף שבראשו עומד האיש הזה. זה לא הפריע למוטה גור לכעוס עכשיו על "האיש הזה" בטענה שהוא פועל להכשלת בחירתו לתפקיד יו"ר הסוכנות. מאליו ברור שבהזדמנות הזאת חזר מוטה אל שמעון פרס, כשהפעם הוא כועס עליו על כך שלא עזר ולא דחף — ממש כפיות טובה על רקע כל הכעסים הקודמים של מוטה גור עליו.

עכשיו, כך אנו מתבשרים, מתבונן מוטה גור להראות לכולם, לכל האנשים עליהם הוא כועס. מכיוון שנכשל במירוץ לכהונת יו"ר הסוכנות הרי שטבעי הוא כי ירדוך אל ראשות הממשלה. לו אני פרס או שמיר, הייתי עושה הכל כדי לסייע לו להשיג את המשימה שכן אחרת אין לשער את מידת הכעס שתהיה לו עליהם.

מספרים מדברים (א)

מדינה דו-לאומית, כיצד

מאת ש.ז. אברמוב

לאחרונה, באיחור רב, עולה בעיה המציבה. אתגר לא רק מבחינת זהותה של המדינה אלא גם מבחינת כושר השרידות. ארבעת העשורים הראשונים לעצמאותנו עמדו בסימן התמודדות עם גורמים חיצוניים עויינים, ואלה תבעו מיטב הי משאבים הלאומיים בחומר וברוח, עד כי הסיוע דעתנו מבעייתה של בעיה פנימית אשר השיבתה לא פחותה ואולי אף עולה על חשיבות האיום החיצוני. בעיה זו, הנה הדמוגרפיה, ובמלים אחרות, זהותה של המדינה כיהודית.

תקופת התעלמות מבעיה זו מגיעה לסיומה, ועתה עולה לסדר היום הלאומי. היא קיימת במידה מסויימת גם בתחומי הקו הירוק. מספר האזרחים הערבים שם בראשית שנה זו הגיע ל-770,000 או 17.8 אחוז מכלל האוכלוסיה. ציבור זה, בתוקף משקלו המספרי, זוכה עתה לתשומת לב רבה יותר, כי גוברת ההכרה שיש לעשות יותר למען שילובו באזרחות המדינה.

בראשית שנת 1987 מנו תושבי ארץ ישראל — מהים ועד הירדן — 5,700,000 תושבים. מהם 3,560,000 יהודים ו-2,140,000 ערבים, או באחוזים כ-62 אחוז לעומת 38 אחוז. כל התחזיות, אופטימיות ופסימיות כאחד, מצביעות על גידול מתמיד בשיעור האוכלוסיה הערבית. יש השוללים הנחה זו וטוענים כי עלייה גדולה ושיפור הילודה יבטיחו גם בעתיד את קיום היחס של 38:62 אחוז. לדיעתם של אלה, לאחר הזלת החוק הישראלי על שטחים אלה, תמשיך מדינת ישראל להתקיים כמדינה יהודית.

כביקורו האחרון בארה"ב אמר ראש הממשלה, יצחק שמיר, כי "יש הגזמה בנוגע למה שקרוי הבעיה הדמוגרפית... זו היא בעיה שליוותה אותנו אלפי שנים, מאז נכנס עם ישראל לארצו בימי יהושע. ולמרות קיומה של הבעיה הזאת אנו עדיין קיימים... אין בכוונתנו לגרש את הערבים, ואין בכוונתנו להפכם לאזרחי מדינת ישראל" ("הארץ" 22.11.87). אין ספק כי רבים תומכים בדעת ראש הממשלה שאין

להעניק לערביי השטחים — לאחר החלת החוק הישראלי — זכויות של אזרחים. לעומתו, באמץ את רעיון של ד"ר דן מרידור, כי יש להעניק לתושבי השטחים את הזכות להשתתף בתהליך הדמוקרטיה על ידי הצבעה בבחירות. ועתה נגדר לאור הצעתו של מרידור, אם אכן יוסרו האוכלוסים, כפי שהם היום, יכ סיוע את אופיה היהודי של המדינה.

גורם מכריע בהרכבת הממשלה

במשטר הדמוקרטי שיקום עם ישראל השלמה לפי תמריטו של מרידור, תהיה למיעוט הערבי נציגות של כארבעים וחמישה חברי כנסת, כיאה למספר היהודי באוכלוסיה. בשל משקלו הרב הוא יהיה הגורם המכריע בהרכבת ממשלה, שכן ללא תמיכתו לא תוכל מפלגה יהודית להקים ממשלה, ולכל תמיכה יש מחיר. הוא יהיה הגורם המכריע בבעיות יסוד של המדינה. וכבר אמר אריאל שרון כי הצבעת הערבים מנעה מהליכוד האפשרות להקים ממשלה בבחירות של 1984, ואף העלה הצעות מקוריות לצמצם משקלם האלקטורלי. אך יש להניח, כי יהוד גבולות המדינה אשר יהיה, משטר דמוקרטי ישלוט בה. כל משטר אחר יודוה על-ידי העולם הנאור והעולם היהודי.

אין תחום שבו למיעוט הגדול הזה לא תהיה השפעה או אף כוח הכרעה במשטר הדמוקרטי. היהודים, כידוע, משלמים מסים מעל ומעבר לחלקם באוכלוסיה. מאידך, המיעוט, התורם לאוצר המדינה פחות, יהיה מעוניין בהזרמת אמצעים מאוצר המדינה למשק, לשירותים סוציאליים, למוסדות חינוך, לרבות הקמת מוסדות להשכלה גבוהה. לעומת זאת יסתייג המיעוט הזה מהקצבת כספים לקליטת עלייה ולשיכון לעולים. כן תהיינה לו השגות משמעותיות לגבי חוק השבות, שכן אם "בשבות" עסקינן, יש לו מועמדים משלו לעקירון זה. מדיניות החוץ של ישראל המודרכת הן על-ידי שיקולים ישראליים והן על-ידי שיקולים כלל יהודיים תהיה נוטה רק לשיקולים ישראליים, דהיינו, תהיה נאלצת להתחשב באינטרס הלאומי של המיעוט, אשר תמיד יהיה עד ואוהד להתרחשויות שבספירה שהוא חלק ממנה, מבחינה לאומית, דתית ותרבותית. שטח התימרון של הדיפלומטיה בקרב עמי האיזור יהיה מוגבל. שכן, המיעוט הערבי יתקומם נגד הערפת ארץ לא ערבית על פני ארץ ערבית. ניתן בקלות לשער את המתקף שיתרחש במערכת הבטחון, כאשר המיעוט הערבי ישתמש בדכוחו הדמוקרטי לשלוח את בניו לשרת בצבא. יש לזכור כי בכל מיעוט לאומי, יהיה המיעוט הערבי חלק מהתושבים לאומה הערבית והדת הכוללת, וזו שיחוק את העוצמה שבצבא ישראל הראשונה. ...יהיה רק מוגן על ידי הסכמי ...

אכן מצבו של הציבור ...קוראים עצמה כחלק העובד לפני המדינה היהודי, כאזרחית לעם היהודי וכערבי. יעוד זה שהוא זכות קיומה. יטגל מסנה, כשהיעוד למדינה של שני עמים, אשר האינטרסים שלהם אינם תמיד זהים, כשהמפריד עולה על המאחד. מצבו של המיעוט הזה לא יהיה כמצב הסקוטים באנגליה, אלא כחלק של אומה גדולה ולה שאיפות לאומיות. אומה גדולה זו תהיה עדה למתרחש בקרב אחד מענפיה, המכונה מיעוט נכבד בחלק מאיזור גדול שהוא ערבי-דומיננטי. וכדוגמה לנו ההרדה אשר פקדה את הציבור כאשר הגא סיניורה, עורך אל-פג'ר, הציע לציבור הערבי לבטל את הוגים על בחירות לעירייה ולהופיע ברשימה עצמאית לעיריית ירושלים, על מנת להגיע לנציגות של 30 אחוז במועצת העיר. ההרדה היתה אינטסיקסימיית, כי לפני הציבור היהודי נחשפה סכנה. המצאו עסקנים שנתקפו בהלה והציעו לשנות את חוק העיריות על מנת להגביל את זכות הבחירה רק לאזרחי ישראל. הנושא בא לפי שעה על פתרונו, כי הערבים החליטו להמשיך בחרם. אם הציבור בתקף פתר 30 האחוז, נקל לשער מה יהיה המצב כאשר הנציגות הפרלמנטרית תהיה גדולה יותר. לא נוסיף לכל אלה סוגיה יסודית יותר — האם מדינה דו-לאומית תהיה מסוגלת להתקיים? שכן רבים מכל חוגי הקשת הפוליטית סבורים שעתידה של מדינה זו מוטל בספק, התקדימים של מדינות אחרות באורח תומכים בסברה זו.

"תקלה משנית" ביחסים עם ספרד

התגובות לביטול ביקור המשלחת בראשות שרון היו חמורות יותר דווקא בספרד

מאת דניאל דגן

מדריד

כשבעל הטור חוזה מריו אדמרו מן העתון "דיריו 16" מפרסם רשימה ביקורתית תחת הכותרת "מה קורה ביחסים עם ישראל" אפשר אולי לעבור על כך לסדר היום. בכך הכל, ניתן לומר, עוד כתבה בעיתון.

אבל המצב שונה כאשר הוא חואן קולוס קורא בעיון את הכתבה המעציבה. והופך אותה לציר מרכזי בשיחתו עם האורח הישראלי הבא. האורח הזה, ח"כ אבא אבן, הופצץ בשאלות מלכותיות על ההתפתחויות השליליות ביחסי ספרד-ישראל, ולמרות כשרונו הרלשוני בוודאי התקשה מאד לספק הסברים משביעי רצון.

מלים, יפות ככל שיהיו, אינן יכולות לטשטש אמת פשוטה: לא הכל שפיר ביחסי ספרד-ישראל. יש בוודאי התקדמות, אבל היא רחוקה מאד מלהיות מספקת. ארמרו עצמו מתקשה לומר מדוע, וקובע: משהו שלילי קורה, אך איני יודע מה.

התפתחות שלילית שעוררה תשומת לב היתה ביטול חד צדדי של ביקור משלחת כלכלית ישראלית בראשות שר המסחר והתעשייה אריאל שרון. ירושלים ביקשה הסברים על התקריה, אך נמנעה ממחאה רשמית. בפרשנויות אחרות בארץ בא לידי ביטוי רוגז מובן על התנהגות הספרדית.

משיחותי במדריד התרשמתי, כי התגובות כאן יותר חמורות מאשר בארץ.

חברי פרלמנט, פקידי ממשלה, אנשי ציבור, עתונאים וסתם עמך פשוט אינם מבינים מה מתרחש. אם שרון הוא בעל עבר כל כך נורא, כפי שטוענת הממשלה, מדוע הוזמן אותו בכלל? האם אי אפשר היה ללמוד על תפקידו במלחמת לבנון ובאירועים אחרים לפני שיצאה ההזמנה?

אי אפשר להמלט מן המסקנה, שהספרדים נכשלו ב"פאשלה" מאד לא נעימה.

זה בהגן פעמים בחוסר אחריות: פעם אחת כאשר הזמינו את שרון, ובפעם השניה כאשר יצרו לעצמם עימות עם פודים אמיתיים או מדומים בתנועת העולם הערבי. ופעם אחת כאשר ביטלו את הביקור המתוכנן, ובכך הזמינו לעצמם עימות עם רגשותיהם הפרו-ישראליים (הזוכים כאן ליותר ויותר הרגשה).

אם לא די בכך, הספרדים פגעו בעניין הנראה להם חשוב גם מבחינה מסחרית גרידא: פיתוח הקשרים הכלכליים עם ישראל. לפני זה של היחסים התכוון העתונאי אמרו כאשר קבל על כך, שהסחר עם ישראל אינו מתפתח בצורה מניחה את הדעת. במיוחד הוא הדגיש נתונים המראים, כי חל צימצום בפער (הקיים עדיין) בין היקף היצוא של ספרד לישראל לבין היבוא מישראל לספרד. ב-1986 היה היקף היצוא הישראלי לספרד 55 מיליון דולר, לעומת יבוא בערך של 125 מיליון דולר. בתשעת החודשים הראשונים של השנה הנוכחית היו המספרים המקבילים 65 ו-92 מיליון דולר.

בשנתיים האחרונות נחשבה ישראל ל"הוגלית" מעניינת של חוגים כלכליים בספרד. היתה התעניינות גדולה באפשרויות הסחר עם ישראל, והחל תהליך נמרץ של חילופי ביקורים ושל קשירת יחסים עסקיים. העתיד נראה מבטיח. ביטול הביקור של המשלחת הכלכלית הישראלית שינה את המצב. אווירת האופוריה התחלפה בגילויים של הסתגות. אנשי עסקים אינם מתענינים רק באפשרויות הכלכליות, אלא גם ברגישויות הפוליטיות. הם מביעים חששות מפני התרחבות היחסים, שבוודאי תשפיע גם על קשרים מסחריים.

לדעת הנספח הכלכלי בשגרירות ישראל במדריד, מרדכי עמיחי, הסר אירוע מרכזי שיפורץ את המשך התנופה בתחום הכלכלי. לאחר ביטול הביקור של המשלחת הישראלית במדריד ביטלה גם משלחת כלכלית ספרדית ביקור מתוכנן בישראל. כישלון גורר כישלון, כשם שהצלחה עשויה לעודד הצלחה.

המכירות הספרדיות בישראל מתרכזות במידה רבה במכוניות ה"סיאט". שזכו לפופולאריות בארץ. בנוסף לכך מוכרים הספרדים בארץ מוצרי מזון, מכונות ואפילו קרונות רכבת. ישראל משווקת לספרד כימיקלים ופוספטים, תשומות לחקלאות, מזון מעובד, תוכנה לעיבוד נתונים ועוד שורה של מוצרים אחרים.

העניין הכלכלי בישראל נשען בחלקו גם על אהדה טבעית למדינת היהודים. יוסף ראוס לשכת המסחר ספרד-ישראל, גרגוריו מרניון, יודע כידיד מסור. מרניון, עורך דין בכיר ובן למשפחה ספרדית מכובדת, ראה בביטול הביקור של המשלחת הישראלית מכה קשה לפיתוח הקשרים המסחריים עם ארצנו.

עמדה דומה מייצג יעקב ונטורה, יושב ראש הלשכה המקבילה בעיר ברצלונה. ונטורה הביע בפני מקורבים חשש, שמצבו של העיר התנופה בפיתוח הקשרים עם ישראל עלול להביא לתהליך של נסיגה.

אבל לא כך רואה את הדברים ראש ממשלת ספרד, פליפה גונזאלס. בפגישתו עם אבן בשבוע שעבר הוא הגדיר את ביטול הביקור של המשלחת הכלכלית הישראלית כתקלה משנית בדרך מתמשכת של שיפור ביחסים.

מצב רוח / ב. מיכאל

דה לידר אוף דה פיפל

אף אלה מבין אחינו היהודיים המסתתרים תחת מסיכה של ציניות קרירה, רשאים בימים אלה להודות כי התרגשות מסויימת לופתת את גרונם: העם היהודי עומד לזכות, במנהיג חדש. לאו מילתא זוטרתא היא. מירוץ המשכוכיות הצטמצם עתה עד כדי שניים בלבד. עוד מעט קט — והנה מזה. מי ישא בתפקיד הנעלה המפואר והנחשב בשלשלת ההיסטורית, ממשה רבינו ועד דולצ'ין, דיניץ, או פת.

שניהם כמובן ראוים לתפקיד, והתפקיד גם יאה להם. ובכל־זאת, יורשה לי לבחור את קולי הצנוע למתנה תומכי־פת. הוא יאה יותר. קצרה היריעה מלמנות את מלוא יתרונותיו של מר פת על מר דיניץ. נתעכב כאן רק על הבולטות שבהן.

1. ניסיון קודם: מי יכחיש כי שנותיו האחרונות של מר פת בממשלה ופעילותו בה — הכשירוהו לשאת בתפקיד הנכסף. הרי גם כמיניסטר, נהג האיש לשוטט באייר־מפריע בעולם הרחב, מבלי שאיש ידע מה בדיוק הוא עושה. יתרה מזאת — גם כאשר הוא מורמן לישראל כלל לא ברור במה הוא עוסק.

והלא זו כמעט הגדרה לכסיקנית של תפקיד יו"ר הנהלת הסוכנות: לשוטט בשובה ונחת בין הגויות היהודיות בעולם, מבלי שאיש ידע על מה ולמה.

2. רקע היסטורי: בדיקה היסטורית קפדנית תלמד כי אם נייטול את רשימת ראשי הסוכנות, מתיאודור הרצל ועד דולצ'ין, תשרטט תרשים על־פי הקאליבר האישי שלהם — נקבל קו הורד של מדרון, הידרדרות גמה, יציבה, משרה ביטחון תשלות הודקרויות בלתי־צפויות. מר פת הוא ללא ספק נקודת ציון טבעית נוספת בשיפוע הזה. הוא יהיה יו"ר של המשך בכיוון ההיסטורי.

לעומתו — מר דיניץ עלול ליצור בגרף הזה נקודה מישורית מביכה וצורמת. ומי יודע — אולי אפילו קיפצון מסויים ומעיק כלפי מעלה (שלא לדבר על מר דולצ'ין, שעלול היה לגרום לנסיקה מיותרת ולזעזוע של ממש). ולכן, צדקה עשה עימנו, ועימה, הקדוש־ברוך־הוא, שסכר אותו מעתנשה של הסוכנות. בקיצור — רק מר פת הוא ממשיך אותנטי ומתאים להמשכה התקין של הצלילה.

3. התאמה לתפקיד: מכיון שעיקר עיסוקה של הסוכנות בשנים האחרונות הוא — להתפרק מערכיה ולהתבסס בעסקיה, דרוש לה עתה יו"ר אשר יחיש את התהליך. מנהיג אשר מייד לאחר שיסתיים פרק ההתפרקות מערכים, יצעידנה גם אל התמוטטות העסקים. רק כך נזכה להגיע אל היעד המיוחל: פירוק סופי של המוסד הזה, והיעלמותו המוחלטת מעל פני השטח. מותר להניח כי כישורייו של מר פת הולמים בדיוק את הדרוש.

4. ייצוגיות: כאן אין טעם להרחיב. מי יכחיש כי פני־הדור כפני־הפת?

5. זמינות תעסוקתית: גם כאן אין צורך להרחיב. מר פת יכול לנטוש את כל עיסוקיו כאן, להתמסר להנהגת העם־היהודי מכמה כלאות־עסקים זו או אחרת — ובכל זאת לא ירגיש איש בחסרונו. רצוי רק להבהיר לו כי ראוי שיורק מדי פעם אינו הורעה לעיתונות, לבל ייאלצו מקורביו לפנות שוב ושוב אל המוסד לחיפוש רווקים במשטרה שיסייע באיתורו, ויודיע את משפחתו המודאגת.

נדמה לי כי די בכל אלה על־מנת לשכנע רבים וטובים כי העם היהודי זקוק עתה למנהיג בשיעור קומתו של מר פת. זה מה שמגיע לנו.

קופות הגמל של בנק המזרחי

יש אנשים, שכירים או עצמאיים, שמתעוררים ב-1 בינואר וטופחים על מצחם ביאוש. הם שכחו או לא הספיקו להכניס כספים לקופת הגמל, כספים המזכים בזכאים לניכוי ולזיכוי במס.
לחברי קופת הגמל של בנק המזרחי זה לא יקרה. בנק המזרחי נותן לחברי קופת הגמל שלו (ולמי שיצטרף כחבר לקופות הגמל עד 31.12.87) הלוואה בגובה הסכום השנתי המותר לזיכוי או לניכוי, וזאת בתנאים המאפשרים להם בצוע מידי של הפעולה.
כדאי להזכיר שחברי קופת הגמל של בנק המזרחי נהנו בשנים האחרונות מתשואה גבוהה, לדוגמא: קופת הגמל "יסודות" נתנה ב-4 השנים האחרונות, תשואה שנתית ריאלית של 6.4%, וקופת הגמל "גמולה" מבטיחה תשואה שנתית ריאלית בשיעור של 4.5% לכל החיים.
הכנס בחודש דצמבר לאחד מסניפי בנק המזרחי ברחבי ישראל, קח הלוואה, ותהנה מזיכוי וניכוי במס ל-1987.

קח הלוואה... קבל גם זיכוי וגם ניכוי במס!

דימור פלוס 70

صكتا من الاحبل

סערה בשלולית

המחזה המקורי מעורר ויכוחים גם בימים כתיקונם. למה שלא יעשה זאת דווקא בשנת ה–40

פעם דרשו כולם (ולא רק המחזאים, גם מבקרי התיאטרון והמגמה לצלן) את טיפוחו של המחזה המקורי. אבל רשימה שהוכנה על־ידי ציונה שמשי, במסגרת עבודתה כאוצרת המכינה את תערוכת התאורות של התיאטרון הישראלי המקורי, מראה שמאז קום המדינה הועלו על ידי כל תיאטרוניה (שחולקם נעלמו בינתיים מן הנוף התרבותי) כ־350 מחזות מקוריים. זה אומר כשמונה מחזות מקוריים בשנה. ולכל זה אחראים פחות מ־20 מחזאים, שכמה מהם (אלוני, לוין, סובול) היו פעילים ומצליחים יותר מאחרים.

מובן שמספרים אלה, כמו כל מספרים, מטעים למדי: בלי לבדוק לעומק אפשר להניח שריבוי המחזות המקוריים בחלק השני של ארבעים השנה (משנות השבעים ואילך, או משנות ניהולו של עודד קוטלר בתיאטרון חיפה) מטפר מעט את התמונה הסטטיסטית. אם כי צריך להיזהר גם בהכללות האלה: מחזות רבים, של מחזאים כמו שמיר, מגד, מוסינזון, שוהם הועלו גם לפני כן. צריך גם לזכור שמבחינה סטטיסטית שמונה עד עשר בכורות ישראליות חדשות, בעונה שבה יש בממוצע בין 50 לשבעים הצגות חדשות, זה לא כל כך הרבה.

אבל כל מי שרואה תיאטרון באופן רצוף יודע שהמחזה המקורי התאורח היטב על הבמות שלנו. למרות ואולי בגלל הוויכוחים הפוליטיים והמטרופוליטיים המלווים אותו. התיאטרון הישראלי הוא חם כמו העיתון של היום, לא של אתמול, ובזה כוחו וחולשתו, שהרי מעקב רצוף כזה אחרי האירועים צריך לבוא על חשבון האיכות.

תשעה מחזות יועלו במסגרת "חג המחזה המקורי" שיתקיים בחודש ינואר באולמות תיאטרון "הבימה" בתל אביב. יהיו שם שלוש בכורות חדשות של מחזות ישראליים שהועלו בעבר וזכו להצלחה, ושש בכורות חדשות לגמרי, בתוספת שלוש הצגות מן הרפרטואר השוטף של התיאטרונים הישראליים. הבצה על התכנית מלמדת שהיא במידה רבה מקרית: מה שרץ ממילא, זה נכתב ומבוים על ידי אנשים שעושים במלאכה הזאת כל ימות השנה וכל השנים, ומה שהיה מתוכנן ממילא בתכניות העבודה של התיאטרונים, ומה שבכותרת "נופלת" במסגרת השבוע הזה ביתאר. כאילו ספיות מצאי של המחזה המקורי ברגע מסויים אחד. ואולי זו הדרך היחידה להציג את התיאטרון המקורי הישראלי בשנת ה־40 למדינה. זה הרי מה שיש.

מסביב לחג עצמו נוכל לראות שבבים מן הפעילות התיאטרונית הרגילה בתחום המחזה המקורי: הצגות אחרונות ב"הבימה" של "נמר הרבורות" של יעקב שבתאי, בבימוין של חנן שניר, "חבלי משיח" מאת מוטי לרנר, בביצוע התיאטרון הקאמרי, "אותו האת בנר" של י.ד. ברקוביץ' בבימויו של מיכה לבינסון בתיאטרון באר שבע ו"האפסימיסט" על פי ספרו של אמיל חביבי, בביצועו של מוחמד בכרי במסגרת תיאטרון חיפה.

בלב חג המחזה המקורי שבמסגרת חגיגות הארבעים נזכה לראות גירסא חדשה של "מי תוהם" של הילל מיטלפונקט, בבימויו של עמית גזית בתיאטרון החאן. "מי תוהם", שהוא גירסה יהודית ישראלית של חיים בשפל המדרגה החברתית, על שפת ביצה שהיא מקום התרחשות וגם דימוי, הועלה לראשונה ב"הבימה" בבימויו של עמרי ניצן.

תיאטרון נווה צדק יעלה את "נעורי ורדלה" של חנוך לוין, ויהיה זה הציג היחיד של אחד המחזאים הפוריים והחשובים יותר שבתיאטרון הישראלי. הפעם יביים אהרון אלמוג (במקור ביים המחבר, בתיאטרון הקאמרי), והמוסיקה תהיה של שוש רייזמן. על פי עלילת המחזה הזה — אם מוכרחים — אפשר לנהל דיון בנושא הירידה מהארץ.

החידוש השלישי יהיה "שמוליק של הדרה", מאת חגית רכבי ובבימויה, בביצוע התיאטרון לילדים ולנוער, ועלילה זו, החוזרת לבימה, אכן לקוחה מימי הקמת המדינה. בסיפורים העצב של הדרה לביטוב ושמוליק קאופמן.

חמש הבכורות החדשות היו בתוכניות העבודה של התיאטרונים שיעלו אותם, ודומה שרק העובדה שניתן היה לתאם בין מועדי הבכורות המתוכננות ממילא לחג המחזה המקורי, היא שגרמה להכללת המחזות האלה דווקא. מחזה של חנוך לוין "נבבע ומנוצח", עליו עורכים כבר חזרות בתיאטרון הקאמרי לא נכלל, למשל.

התיאטרון הקאמרי יעלה את "נוצות", בעיבודו ובימויו של שמואל הספרי, על פי ספרו הנודע של חיים באר. תיאטרון "הבימה" יעלה את "גן ריקי" מאת דויד גרוסמן בבימויו של מיכאל גורביץ', ואת "השדרה" של עידא רביר בבימויו של יוסי אלפי. שתי הצגות אלה יעלו ב"הבימתון".

התיאטרון העירוני של באר שבע יעלה במסגרת זו מחזה חדש של הילל מיטלפונקט (היחיד עם שני מחזות במסגרת המכובדת הזו) בבימוי "נהג, ציירת", עם חנה מרון ואהרן שחר. התיאטרון העירוני חיפה יעלה במסגרת החג הזה את "סינדרום ירושלים" של יהושע סובול, בבימויו של גדליה בסר, ותיאטרון בית לסין את "אחד משלנו" מאת בני ברבש, בבימויו של איציק ויינגרטן.

שתי הצגות אחרונות אלה עשויות לעורר את הסערות הפוליטיות שהתיאטרון הישראלי כל כך רגיל אליהן. האחת, של סובול, עוסקת במרד הגדול נגד רומא וחורבן בית שני. סובול כבר עסק בנושא זה במחזה קודם, שהועלה על ידי תיאטרון החאן בראשית שנות השבעים, במצוות ריויה. העובדה שבכותרת המחזה מדובר ב"סינדרום", הרקע הוא הדרס העצמי שהביא לחורבן, עשויה להרגיז. בני ברבש, לעומת זאת, כותב על טשטוש החקירה של הריגת מחבל־שבוי. מי שחושב שברבש טופס כאן טרמפ על פרשת השב"כ, שישים לב שהמחזה נכתב לפני שנתגלתה הפרשה, ואפילו היה ברפרטואר המתוכנן של "הבימה" בעבר.

אבל רעשים כבר יש: חבר ועדת ההיגוי של חגיגות הארבעים, דויד ארטון, הוא כשוכן נגד צנזורה, והוא לא מתערב בשאלה אם ההצגות תורמות למוראל אם לאו, אבל נגד "אחד משלנו" יש לו טענות. הוא מצוטט ב"מעריב", אומר שהוא מסכם את עלילת המחזה כראות הבנתו, כאומר את המשפט הנפלא הבא: "אילו היו מציגים הצגה כזו בחו"ל, היינו צועקים אנטישמים. מחזות כאלה או דומים להם, המדינה אינה צריכה לממן במסגרת שנת ה־40. יש כאן רק הכפשה לאומית, במקום גאווה לאומית".

לא אתווכח על השאלה המהותית מי מתגאה במה, ומי מכפיש את מי. אבל כמי שראה את רוב המחזות המקוריים שהועלו בארץ ב־20 השנים האחרונות אני יכול להעיד למר ארטון שמחזות כאלה או הדומים להם הם המאפיינים את התיאטרון הישראלי, לטוב ולרע. אם התיאטרון הישראלי הוא חלק מחגיגות הארבעים, הרי זה האופי האמיתי שלו, והתעלמות מכך זה, שהוא כל כך מאפיין, כמוה כעשיית עיוות, למען החגיגיות, ושכולם יהיו מרוצים. לאופי השבוע התיאטרוני הזה, כפי שהתגבש, אין שום קשר לאופיו או הזדהות הפוליטית של מנהל חגיגות הארבעים, יעקב אגמון. יש לו קשר הדוק לאופיו של התיאטרון הישראלי. זה מה שיש.

הרעשים האלה הם — כך צריך לקוות — רק גלים בשלולית העכורה של הפוליטיקה הישראלית האוהבת לעשות גלים סביב התרבות, מתוך איזה פחד מהדברים שמוצגים על הבימה מסוגלים לערער את מה שהמציאות בנתה ויצבה בדי עמל בנפשו של הנוער והמבוגרים בקהל הצופים. לא צריך היה להתרגש מגלים אלה, אלמלא החשש שמרוב מים שפוכים פוליטיקאים מסוג של ארטון (והוא לא לבד, יש לא מעטים אחרים) לשלולית, יגרמו בסופו של דבר לשלולית הזאת לעלות על גדותיה, ולהטביע את כולנו.

ששת ימי אוטרכט האחרונים

רשמים מפסטיוואל למוסיקה קדומה שנערך בהולנד

מאת נתן מישורי

היום הרביעי הזל ברסיטל בן במאה דקות ללא הפסקה, בו הגיש נגן הצ'מבלו הקשיש, גוסטאב לאונהארדט הגדול, אנתולוגיה של מוסיקה צרפתית, שהקיפה תקופה בת כ־150 שנה — החל מיצירות לואי קופרן (1626–1661), מאבותיו של פרנסואה קופרן הגדול (1668–1733) ועד לצאצא ארמאנד לואי קופרן (1727–1789). מי שלא האזין לרסיטל זה, כאילו לא שמע צ'מבלו מימיו וכאילו לא חווה מעולם רפרטואר כלי בשיא בשלותו. ניתן היה לשמוע ולתפוס את מלוא החזיונות ועושר ההמצאה של הבארוק הצרפתי. האורנמים מלאו בערפילי דיסוננסים, שנוצרו כתוצאה ממערכת מורכבת, ברומנית של קישוטים שונים. ומי שסבור שליסט, דביסי או ראוול, הם שפיתחו בכלי המנעבים וירטואוזיות שכמותה טרם היתה ושלל גוונים שאין דומה לו, כדאי שיחזור ויבוא לבצעל שכזה, בו נשמע כלי זה כתזמורת גדולה ורבת כלים, וכו מרהיבה הווירטואוזיות הנדרשת לביצוע סוויטה נפלאה כדו מינור מאת אנטואן פורקאר (1671–1745).

בקונצרט הערב ב"מרכז פרדנבורג" באלצתי לשאול את עצמי — מי כאן לא מעניין, זמר הבאס המצויין מיכאל שופר והכוכב לישראלים ותיקינה המודרניסט הזה פרנץ שוברט ושירי "מסע החורף" שלו מי אינו רב־גוני, הזמר או הקלידן אנדריאס שטאייר, המנגן בפורטפיאנו אנטוני מזמנו של שוברט: האמנם המוסיקה של בני משפחת קופרן עשירה בתוכנה מזו של שוברט, הצ'מבלו עולה ביותר תנותיו על הפורטפיאנו? והרי רק אתמול זרח כלי זה בגבורת איזורסל?

מסתבר, שאין די בהבאת כלי מזמנו של שוברט ולהתיימר שעכשיו ורק עכשיו ניתן להבין מדוע רשם שוברט הוראת ביצוע זו או אחרת. אין גם די בקול יפה, בהיגוי מושלם, בזמרה נקייה ובלוחשת הטכסט באינטימיות. מתוך התייסרות ובמי שיוא שמא חווית כאבות זו תבריע אותו ואת מאזינו למוות, ומשום כך, אולי מנע עצמו ממיצוי הביטוי שבקטעים המלודיים ומן החופש הריתמי שבעקבות מיצוי שכזה. מי ששכח שעיקרה של המוסיקה מצוי ביחסים שבתוך ובין גבהי הצלילים, הזמן ושאין תקצב — דינמיקה, וגוון (כמו כלי נגינה "אותנטיים" הגבר ביצוע "אותנטי") אלא משרתיה של הראשונים, ישלם בהתחמקותה של "רוח המוסיקה" ממעשי האמנותיים.

הרצינות, היופי, עומק הרגש והעושר המלודי (לעתים גם הרמוני) והריתמי, שהפיקו שמונה מוסיקאי "סקונציה" מקלן, בני העשר, וראשם בירבה טורנסון ובנג'מין בגבי מן הצירה בת עשרים השירים המשבחים את תכונות "האשה השמיימית" שכתב הייניריך פון מייסן (1260–1318), היו המלאכים שליווני "מכבסיית הארטה" למלוני, ברחובות הירקים החשוכים, אחר הצות.

היום החמישי — מלך השמש

הכסף שהושקע בבאלטים, באופרות ובמחזות שהוצגו בחצר לואי ה־14 והשתתפותו, במובן אינו בנמצא באוטרכט הקטנה ואף לא בגאגס שבצרפת, משם הובאו אליה שלל מחולות בארוקיים, כפי שתועדו בשעתם על־ידי פאייה ואחרים. הפאר, הנימים הביגוניים והדמות, נעדרו על כן מ"אבשי השמש" — תכניתה של להקת המחול "לאנבטייל" של מארי ג'נבייב מאסה, המשתפת פעולה עם אנסמבל המוסיקאים, "קונצרטינו נוהאלק"; אבל דקות התנועה, שפע הצעידות, השוני שבאופי המחולות ובבמותיהם — הכוריאוגרפיות. הזהב האציל, המסוגנן עד תום של עלמות ועלמים בתלבושותיהם המעורנות, היו כביתוח הטוב שנותר מהדר, שנוטף אבל זה מכבר. התמודדות המוסיקאים וכליהם העתיקים עם יפי המוסיקה הצרפתית ועם אולם התיאטרון העירוני הגדול, לא עלה לאותיים ולא עורר רגישים במפעם זה של אחר הצהריים. אותיים ולב נתעוררו בקונצרט הערב. שבו נמונו השניים שבלעדיהם אין קונצרט מעולה — מוסיקה גדולה, הצרגשת ומרשבת בכל אחד התמונה, כמו של קלאודיו מונטוורדי ב"שירי אהבה ומלחמה" ב"קרב טאנקרד וקלורינדה" ובעוד יצירות, וכמובן, ביצוע מעולה. וכשאת הביצוע מספק "קוארט קודי" — אנסמבל בריטי בן שישה זמרים ושמונה נגנים, בראשות הטנור נייג'ל רוג'רס, ואפילו עם מספר מעידות קלות, משתלם לקנות כרטיס למטוס.

כאמור, לא שחור זוהר של "מלך השמש". אך כיוון שכל פסטיוואל זקוק לדיקינקן שימשכו המנים ובעקבותיהם את הסלוורזים, שגם כאן אינה מרורפות האמנות הרצינית, נאחזו הולילין המכובר הר מנצה פראנס ברוכן והנהלת הפסטיוואל בעבודה שנשכחה (או הושכחה על ידי חובבי האותנטיות), שתזמורות ענק היו נהוגות פה ושם במאה ה־18 ושמוצארט דווקא נהגה לנצח עליהן, והוליטו לבצע מין קונצרט שכזה. תחילה עלו לבימה, בשעה לילה מאוחרת, עשרות נגנים בבלי קשת עתיקים, וביצעו את ה"ריצ'קר" לשישה קולות מתוך "המינחה המוסיקלית" הקאמרית של י.ס. באך, ביעילות ובמהירות עובר אלה. על כמאותיהם, עמודיהם ותוויהם את הבימה, ובמקומם העמדו ארבעה צ'מבלו לביצוע הקונצרט בלה מינור מאת ויואלדי בעיבוד באך. סביב לכל צ'מבלו כזה התייצבה מיני־תזמורת, שכללה שני כינורות, ויולה, צ'לו וקונטראבאס. התוצאה הצלילית, שלא תמיד התמוגה, היתה מעניינת ביותר.

יצירותו של מוצארט, שלכבודה נערך הקונצרט, נשמרה לסיום. לאחר מהומת כמאות, עמודי תווים, צ'מבלי ואנשים שנמתוררו במגמל ארוך, חסר פשר, לכאורה, צמח סדר חדש. כשם ש"מרכז המוסיקה פרדנבורג" הענק היה מלא במאזינים, נמלאה הבימה הגדולה במבצעים. המיפלס התחתון נגדש בקשתנים אין ספור, ובקושי נמצא מקום בצידיו לשני צ'מבלי. במיפלס השני שכנו 4 אבובנים, 6 נגני באסון, 4 חצוצרנים ו־4 קרנגים וכמובן, ארבעה תופי דוד. ובמיפלס העליון, נפרשו כנפיהם הצבעוניות של שמונה צ'מבלי. כך בוצעה הסימפוניה בדו מאז'ור ק. 338 כשצלילית, ביחוד בהשפעת הצ'מבלי המרובים, די מרווים, אך כשהמנגנות, שאותו פיתח פראנס ברוכן, כוח השראתו כמוסיקאי, וביחוד רוח הנעורים של דור צעירים (ברוכם חניכי המחלקה למוסיקה קדומה בקונסרווטוריון של האג, המנוהל על ידי מנהל הפסטיוואל — [illegible]

היום השישי — סקסופון

רק מעטים יודעים כי הסקסופון נוצר ב־1839 במטרה למזג את עוצמת כלי הנשיפה ממתכת עם גמישות כלי הנשיפה מעץ, ושיוצרו הוא הבלגי אדולף סאקס (1810–1894). מעטים הם גם היודעים שה"דיבראטור" החל מהדהד בכלי זה לראשונה רק ב־1920, משמע, כ־80 שנותיו הראשונות של הכלי הפופולארי אינן מוכרות. זו היתה סיבת קונצרט הבוקר, שכלל גם קפה, בו ביצעה "רביעיית הסקסופונים ההולנדית" (סופראן, אלט, טנור, באריטון) ככליו של סאקס עצמו, רביעיות מקוריות לסקסופונים מאת המלחינים בני המאה ה־19 — סבארי, וולינק, מור וסינגלי. מצער כי מעשי המלחינים והמבצעים התמבמו רק בעשייה מכובדת ובלתי נועזת. לא נותר אלא להמתין לערב, לקונצרט הסיום.

ואמנם הוא הגיע — נפלא ככל שניתן לצפות, והדיר כפי שראוי לקוות. המבצעים — אנסמבל הזמרים הסולנים והנגנים המתקראים "לתנרין בארוק", בראשות צ'ארלס מדלאם. התכנית — "ונוס ואדוניס" (1680), "מאסק" מאת ג'ון בלאו, ו"הגרסה של הרמאיי" (1668) מאת ז'.ב. לולי. היצירה הראשונה הביאה לתחושת השתתפות מלאה בגודל האהבה הטראגית של השניים. השנייה היתה מוסיקה מושלמת בביצוע מושלם ובכך נסתיים הפסטיוואל השישי למוסיקה קדומה, שאת מירב מבצעיו וקהלו (52 אלף) וגם את יוזמו המוסיקלי יאן נאחלמאנס, ניתן להגדיר כצעירים. קרוב ל־500 אלף גילדר, מכבים קהל חובבים זה לתקציב הכולל (1.2 מיליון), והוא אכן ממלא את הכנסות האולמות כמעט לחלוטין. בדיוק כשפסקו צליליו של עולם ייחודי זה, שבישראל אימצנו לנו ממנו רק מעט, החל הגשם שהוביל בדרך לקיץ היבש שבישראל.

העקדה, הציטטה והניקל

מאת ציונה שמשי

תערוכות במוזיאון רמת־גן, קרישמן במוזיאון תל־אביב ו"רינתנסנט" של תומרקין בחיפה

תערוכות נושא מהוות תמיד אתגר למוזיאונים ולכל אוצר בעל תיזה. הצרה היא שלאחר פיתוח התיזה צריך להוכיחה לפני הקהל והאמנים, ולעתים גם בעל התיזה צריך לשכנע את עצמו באמיתותה. התיזה יכולה לעסוק במשהו חדשני או בהיבט נוסף של דבר מוכר. כשלב איסוף חומרי העבודות, נשכחת האפשרות שלכל הגדרה יש הקצוות הבלתי מוגדרים שלה. נוסף לכך, בתערוכה קבוצתית יש לכל אחד מהאמנים נקודת המבט שלו, שגם אם אינה מועברת בקלות על־ידי העבודה עצמה, היא מנוסחת כהסבר המובא לצד היצירה.

המבקר במוזיאון רמת־גן זוכה למנה גדושה של אמנות, וחשוב להבחין ולהפריד את התוכן מצורת ההגשה. למוזיאון, יותר מלכל מוסד אחר, יש אחריות גדולה ואמיתית כלפי דרך התצוגה והגשת העבודות לקהל. כל יצירה, והכוונה לציור, פסל, פלקט או אוביקט, חייבים לקבל את המלל ההולם להצגתם. לא יתכן שמוזיאון יגדוש את קירותיו וחללו במגוון התערוכות שעבר מן העולם בתחילת המאה. מדוע חייב מוזיאון רמת־גן להציג שתי תערוכות גדושות בו זמנית? האם אינו יכול לתכנן לטווח ארוך יותר ולהכיר בחובותיו היסודיות כלפי המוצגים?

"הציטטה באמנות" הוא ללא ספק אחד הנושאים המגרים ביותר, הבדיבים והמרושפים ביותר. עבודה היא ששום אמן אינו קיים ופועל בחלל ריק, ולא מתחיל עבודה כלשהי בלי שכל תולדות האמנות נשפים בעורפו (וכל אחד ה"תולדות" שלו). כמה פעמים היינו רוצים להיות יוצריה של יצירה של מישהו, שכבר כבשה את מקומה במשבצת כלשהי.

האוצר סורין הלר בחר בדרך קשה. חשוב להבדיל בעבודות מסוג זה בין אלה בהן מופיע קטע, איזכור או או סתם העתקה, ובין יצירות שעוסקות באמת במובאות מעבודות אחרות. להדביק גלויות תזכורת ליד העבודה מלמדים על יוצר שעשה לעצמו חיים קלים מדי.

בין הציורים בתערוכה ניתן אמנם למצוא טובים ומרגשים, אולם מריבתם אינם מתייחסים אפילו לערך של תוכן המובאות־ציטטות. זוהי תערוכה גדולת ממדים, אך שטוחה. זמן רב יעבור עד שמישהו יקח על עצמו פעם נוספת להתמודד עם הנושא הזה.

בקומה השנייה, ניתן לחזות בדפים של לאה ניקל, שקיומם פועל מכוח היותם תזכורת לעבודות הגדולות שלה. יופיים של הניירות גלוי, אולם מיסגורם המהודר מוציא את האפשרות ליצירת קירבה בינם לבין המתבונן. הקטלוג מעולה, ומעביר היטב את הנושא בו עוסקת התערוכה. תרומתו של מוזיאון רמת־גן בהוצאת קטלוגים לתערוכות ביעילות ובהצרנות היא תרומה חשובה להיחוק האמנויות הפלסטיות.

נושא "העקדה" מכביד כל כך, גם כשמתייחסים אליו מזווית האירוניה ההיסטורית, שהפכו את האגדה לתמימה כמעט. האמנים, לעומת חוקרי המקרא, ממשיכים להתייחס לנושא בדרמטיות ובמפאפודה בשפה עכשווית. גדעון עפרת, כדרכו, עשה עבודה עצומה, והצליח לאחד עבר והווה ולהעלות אין ספור עבודות העוסקות בנושא, כולל עבודות אבסטרקטיות הנקראות בשם זה. האולם הגדוש, כמעט אינו מאפשר הפרדה בין צבעי יצירה אחת לאחרת, ולוקת הזמנים, הסגנונות, הטכניקות, והפכת למשימה אמיתית. לתערוכה זו מגיע שטח גדול בהרבה מזה שניתן לה. המועקה חייבת להיות מעצם הנושא, ולא מדרך הצגת התערוכה.

הרבה עבודות קטנות, סקיצות של אופק, מעניינות בחשיפתן ומגלות את האפשרויות הקיימות בהן. את הסקיצות של קרישמן אפשר לקשור מיד לתערוכתו במוזיאון תל־אביב, העוסקת כולה בעקידה על־פי הפירוש היהודי לו של "האיל המבצר". זו אחת האפשרויות, אם אתה מוכן להיות פסימיסט ואירוני. כוחו של החומר בו עוסק קרישמן בא לידי ביטוי בפסלים המוצגים באולמות, המוסיפים להם מימד קלסטרופובי. יש פער בין אופי הנושא ויופין של העבודות. זהו ייחודו של קרישמן, הנוגע בקלות גם בתוכן הכבד ביותר. זה לא עושה את התוכן לפחות כאוב.

בתערוכת "רינסנט" של תומרקין במוזיאון חיפה לאמנות חדשה יש התמודדות עם כמעט כל מה שהזכרתי עד כאן. תומרקין הוא אמן הכם גם כשהוא יוצר עבודות שאינן מקובלות עלי; ואלה מקרינות את הכמתו וכאבו. הדיאלוג שלו עם ואן גוך (עימו הגיע כבר ליחסי קרבה של כינוי בשם פרטי) הוא דיאלוג של כאב, רחמים ואולי אפילו קנאה, למרות שאין לדעת את משמעותה. תומרקין המתאבק קצת כל יום, לעומת בן זוגו לדיאלוג — לוקח לעצמו נושא ובודק ומטלטל אותו מכל זווית אפשרית. זו תערוכה חשובה, מעצבנת ומטלטלת, וזה הרי תפקידה של אמנות.

מעצב לשמחה

מאת אורנה לנגר

תזמורת רשות השידור, בראשון מתוך סדרת "קונצרטים לנוער ולמשפחה", מנצח: נועם שריף; סולן: איתן גלוברזון; בתכנית: הסימפוניה החמישית של בטהובן, והפרק הראשון מתוך הקונצרטו לפסנתר מס' 3 בדו־מינור.

רעיון יפה היה לפתוח את סדרת הקונצרטים המוסברים "לנוער ולמשפחה", שערכת השנה תזמורת רשות השידור עם הסימפוניה החמישית של בטהובן. בסימפוניה יש יותר מקורטוב של פשטות מלודית קצבית מחופה. כפי שכינה זאת נועם שריף, "שמחה אידיוטית", שאותה הבליט בבוחרת מקצבים מוזרים.

למרות שהמטרה המרכזית בסדרת הקונצרטים היא הקניית השכלה כללית ופיתוח הרגלי האזנה — לכן נודעת חשיבות להשמעת סימפוניה חגיגית בשלמותה — ניתן היה להסתפק בפעם הראשונה בנגינת הפרק הראשון בלבד, מה עוד שרוב הקהל באולם היה צעיר ומלא קפיים בהתלהבות בתום הפרק הראשון.

נועם שריף, שהסבריו יורדים לתוך את הנקוף, פתח את "קירוב הלבבות" בסיפור על ירושתו של בטהובן. מתוכם של שטאליות ובוח המשיכה הגרושי תמיד לחזור לדרגה הראשונה, היו שאלות שנועם שריף התעכב עליהן בהוכה, מבלי להמתין שהתשובה תבוא מהקהל הצעיר.

יותר מדי מתוחכם לרוח קהל הילדים והנוער היה הקישור היפה של נועם שריף בין הפרק הראשון של הקונצ'רטו בדו־מינור לפסנתר ולתזמורת לבין הפרק השלישי של הסימפוניה החמישית, הכתובה אף היא בדו־מינור. בכל זאת, אם המטרה המרכזית היתה "קירוב הלבבות", היתה השיבות אפילו ריחו אלית לנגינתו הנקייה והמוסיקלית של הפסנתרן הצעיר המוכשר איתן גלוברזון.

היתה זו הוצגה מרעננת להקשיב לביצוע נקי ותוסס בקונצרט ללא הפסקה, ללא שיפולים והשרשי סברויות, עם קהל צעיר, ממשמע ומהופנט, שישב בציפיות ובריכוז [illegible]

"קונצרטים של קאר", גרי קאר הפסנתרן הרמיזן לואיס במבחר קטעים של בלוך, גריג, בוטזיני, שומאן, ראוול וקוסביצקי.

כמו מתוך ציור של שאגאל, יצא גרי קר, דוד שכיר של נגני־קונצרטים מירכתי הבימה — מקום שם מגניבים עצמם הקונטרבסים, בדרך כלל בתפקידי ליווי — והוכיח, שזה כלי סולני, שתחת ידו של הוירטואוז, יכול לרונב, לשמח ולפרוט על כל נימי הנפש.

נדיר למצוא אמן, שהכלי מתמזג אתו כליל. גרי קאר — אישיות מלאת הומור ותנועות נגינה, הצליח להשיג מוקשה שבכלי הנגינה, עליו יש צורך להדור לאורך מבעה כמעט בלתי אפשרי פיסית, שיחה מושלמת בשפות רבות. שפת הרומנטיקה, ההסתפקות הלירית, העידון, הקצב ובעיקר ההומור והגרוטסקה שבהם השחקן השלים את הנגן.

היה זה ערב של פסיפורים בטעמים שונים: החל מהרומנטיקה המשתפכת של בלוך, גריג ושומאן, וכלה במלנכוליה במטעם רוסי נוסח המנצח קוסביצקי שהיה נגן קונטרבס בעצמו, ושלמנתו הענייקה את הכלי שנבנה ב־1611, לגדול הכליזמרים של ימינו. קר ניגן את הגליסנדי המסחררים ביותר בארטיקולציה ברורה ומדויקת, כשמלווה אותו על הפסנתר הרמיזן לואיס. שניהם ברגישות יוצאת מגדר הרגיל ויכולת התאמה מושלמת לכל הפכבכות מוגיזרונות של הסולן. נגינת איכות בטעם מעודן יותר היתה פגטוזית המקצב. הים תיכוני בצורת הברה, מפרי עטו של מוריס ראוול. אולם רוב הקטעים נוגנו בחום וברגש, ובראשו עשיר ויכולת הבעה שירתית וגמורות כליזמרים שופעת. שעוררה חשק גם אחרי החרון החומיש — יצירתו מלאת ההומור של קאר עצמו "הפיל והזבוב" — להמשיך להתמוגג ולדקור עד אור הבוקר.

*

הביקורות על הופעת המחול של ירון מרגולין — "ארוטיקה בצלופן", שהתפרסמה במדור זה ביום א', 29.11.87 נכתבה על ידי אורנה לנגר.

סוף לפצעי הבגרות!
טיפול מהיר ויעיל באקנה ללא תרופות, משחות או כאבים — בשיטת דרסנוול.
מרכז כל־סינוה ה' באייר 30 (כבר המדינה) ת"א טל' 256963.
הבריאות שלך תשובה לך. היא תשובה גם לנו.

בנק למימון ולסחר בע"מ
הודעה ללקוחותינו
החל מיום ג' 8.12.87, תעלה שער הריבית הבסיסית (פריים) השנתית בשעור של 3% מ־15% לשנה ל־18% לשנה. המהווה רבית אפקטיבית שנתית של 19.54%. הודעה זו מתפרסמת במקום משלוח הודעות ללקוחותינו.
בנק למימון ולסחר בע"מ

המוסד לביטוח לאומי
הודעה למעסיק
אם עדיין לא הגשת את הדין־וחשבון לחודש ספטמבר 1987, עליך לעשות זאת מיד.
מעסיק שלא יגיש את הדין־וחשבון לחודש ספטמבר 1987 עד ליום 31 בדצמבר 1987, לא ישלם בעבורו אוצר המדינה את דמי הביטוח בעד חודש ספטמבר 1987, והוא עצמו יהיה חייב בתשלום דמי הביטוח בתוספת קנסות והפרשי הצמדה על־פי החוק.
את הדין וחשבון יש להגיש באמצעות בנק הדואר או בנק הפועלים או בנק המזרחי המאוחד, או הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בצירוף תשלום של 5 שקלים (התשלום ייזקף לזכות חשבון דמי הביטוח של המעסיק).
המח' להסברה וליחסי ציבור

אילון חברה למלונות ובנין בע"מ
הודעה על אסיפה כללית
ניתנת בזאת הודעה כי ביום 29 בדצמבר 1987 יום ג', בשעה 17.00 תתקיים במשרדי החברה ברחוב בן יהודה 34 ירושלים, אסיפה כללית שלא מן המנין של החברה.
על סדר היום:
1. הגדלת הון רשום.
2. חלוקת מניות הטבה.
אם תוך חצי שעה מהמועד שנקבע לתחילת האסיפה הכללית לא יהיה מנין חוקי תדחה האסיפה לשבוע הבא באותו מועד ובאותו מקום. בעל מניות הרוצה להיות מיוצג ע"י מיופה כח יפקיד ייפוי כח מתאים במשרדי החברה ברחוב בן יהודה 34 ירושלים 72 שעות לפני האסיפה.
בפקודת הדירקטוריון
ניסים ניסימיאן, השל

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה — 1965
מרחב תכנון מקומי ראשון־לציון
נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה 1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה ראשון לציון, הופקד שינוי תכנית הנקרא "שינוי תכנית מפורטת מס. רצ/1/5/43" ביחד עם התשריט המצורף אליו.
עיקרי הוראות השינוי: תכנית זו באה להחליף את תכנית רצ/1/5 בקטע זה כדי להתאים בין תשריטי החלוקה לטבלאות האיחוד, תכנית איחוד וחלוקה בהתאם לסימן ז' סעיף 125 לחוק התכנון ללא הסכמה.
אלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית: גוש 3926 חלקות: 13, 175, 174, 281, 282, 347, 348, 349, 354, 355, 357־359, 360, 431־438, 496, 498, 305, 306, 308, 516־555, 558, 569, 570, 574־576, 582, 736־769, 787, 789־821, 825־825, 857, מגרשים 14־19, 21־34, 39, 40, 45, 46, 50־52, 53, 54, 57־55, 65־60, 73, 72, 71, 79־81, 81א, 82־84, 86, 88, 90־92, 94־100, 102, 103, 104־107, 107א, 109־111, 111א, 112־117, 119־125, 127־152, 136, 139, 140, 143, 145־147, 149, 151, 152, 155, 156, 157, 159, 160, 162־166, 175, 176, 185, 186, 188, 189, 203, 206, 209, 225, 233, 243, 245־248, 250, 601־624, 625־628, 629־650.
כל המעונין בשינוי התכנית רשאי לעיין בו, ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
כל המעונין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית וכן כל הזכאי לכך עפ"י סעיף 100 לחוק הנזכר, רשאי, תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדה המקומית האמורה, ועליה לכלול פרוט הנמקות להתנגדות ולהיות מלווה בתצהיר חתום ע"י עו"ד המאמת את העובדות שעליהן היא מתבססת.
(חתום) ר. שיש
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה
ראשון לציון
22.11.1987

חוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965
הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז תל־אביב
מרחב תכנון מקומי תל־אביב־יפו
הודעה על הכנת שינוי תכנית מפורטת
ניתנת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה — 1965 כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז תל אביב, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו, הופקדה ביחד עם התשריט המצורף אליה תכנית מס' 1700 ר' — חוף הצוק־שינוי מס' 1 לשנת 1987 של תכנית מפורטת מס' 1170.
השטחים הכלולים בשינוי התכנית ומקומו:
חלקות: 44, 45, 46, 81, 49 – 55 בגוש 6609
מבערב: שפת הים
ממזרח: תוואי המסוף דוד אבן גבירול.
(בקירבת מלון לורוח)
עיקרי מטרת התכנית: קביעת שטח צבורי פתוח לאורך שפת הים ע"י שינוי יעוד חלק מהמשטח הכלול באזור מלונאות, תיירות, קייט ונופש הגורות המפורטים המותרים בו.
כל המעונין רשאי לעיין בשינוי התכנית ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל. כל המעונין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית, וכן כל הזכאי לכך על פי סעיף 100 לחוק, רשאי תוך חודשיים מיום פרסום הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות במשרדי הועדה המקומית האמורה.
התנגדות לתכנית לא תתקבל ולא תידון אלא אם כן הוגשה בכתב במשרד הנקוב ובלווי תצהיר המאמת את העובדות שעליהן היא מתבססת.
מרדכי ברגא
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז תל־אביב

הצעת רכש
לבעלי מניות של ישפרו
חברה להשכרת מבנים לתעשיה בע"מ
(להלן - "החברה")

1. נכסי הדרים בע"מ וחברת גב־ים לקרקעות בע"מ (להלן - "המציעות") מזמינות את ציבור בעלי המניות של החברה למסור להן עד 51,936 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.נ. כ"א של החברה המהוות 17.7% מכלל הזכויות בחברה.
2. המחיר שישלמו המציעות עבור כל מניה רגילה אחת בת 1 ש"ח ע.נ. הוא 31.90 ש"ח (3190% מערכן הנקוב).
המחיר הנקוב בהצעה זו לא נקבע בהתאם למחירי המניות בבורסה לניירות ערך בתל־אביב בע"מ (להלן - "הבורסה").
המחיר הנקוב בהצעה זו זהה למחיר ששלמו המציעות בתמורה למניה רגילה בת 1 ש"ח ע.נ. של החברה וזאת בהתאם לחוזה מיום 23 בספטמבר 1987 לפיו רכשו המציעות 149,000 ש"ח ע.נ. מניות רגילות של החברה המהוות 50.8% מכלל הזכויות בחברה.
3. המציעות מתחייבות לרכוש כל כמות מניות שתוצע לרכישה כהענות להצעה זו, עד לכמות המוכרת בסעיף 1 לעיל גם אם אין בכמות המוצעת כדי להוות את מלוא כמות המניות שרכישתן התבקשה כאמור.
אם יוצעו לרכישה מניות מעל הכמות שהתבקשה בסעיף 1 לעיל תבוצענה הרכישות מכל מציע ומציע בחלקן, בשיעור השווה ליחס שבין הכמות המוכרת בסעיף 1 לעיל לבין הכמות הכוללת של המניות שיוצעו לרכישה. חלקי מניות לא יובאו בחשבון.
4. הצעה זו תעמוד בתוקפה במשך 15 יום החל מיום 6.12.87 ועד יום 20.12.87 שעה 12.00 (להלן - "מועד הפקיעה"). המציעות רשאיות לדחות את מועד הפקיעה אולם לא תהיינה רשאיות להקדימו.
5. כל בעל מניות שירצה בכך יוכל למכור את מניותיו למציעות באמצעות בנק דיסקונט לישראל בע"מ, אגף ניירות ערך, רחוב יהודה הלוי 38, תל־אביב (להלן - "הבנק") ע"י כך שימסור בעצמו או באמצעות כל חבר בורסה אחר הצעה בלתי חוזרת בכתב חתומה על ידו או כדין בשמו למכירת מניותיו (להלן - "הצעת מכירה"). הצעת המכירה תוגשנה בכל יום עסקים הנכלל בתקופה המוכרת בסעיף 4 לעיל. כל הצעת מכירה שתתקבל לאחר שעה 12.00 ביום עסקים מסויים תחשב כאילו התקבלה ביום העסקים הבא.
מובהר בזה כי התחייבות המציעות לבצע רכישות באמצעות הבנק על פי הצעתן הנ"ל הינה רק להצעות מכירה שימסרו לבנק באמצעות בנקים וחברי הבורסה ועל ידי לקוחות הבנק המחזיקים את מניותיהם בפקדונותיהם בבנק.
הצעת מכירה שתגיע לחברה לאחר מועד הפקיעה לא תענה.
6. בעל מניות המגיש הצעת מכירה מתחייב להעביר למציעות את המניות שההצעה למכירתן תענה בהתאם לאמור בהצעה זו.
חבר בורסה המגיש הצעת מכירה בשם לקוחו, מתחייב להעביר למציעות את המניות שההצעה למכירתן תענה בהתאם לאמור בהצעה זו.
7. על המניות שתרכשנה להיות עם מכירתן חופשיות מכל עיקול שעבוד, חוב או זכויות צד שלישי כלשהן.
8. התשלום למוכרי המניות יבוצע לאחר העברת הבעלות במניות בהתאם להצעה זו על ידי בנק דיסקונט לישראל בע"מ, וזאת ביום 24.12.87 התשלום יועבר לחבר הבורסה באמצעותו נמסרה ההצעה והמציעות יצאו ידי חובת התשלום עם העברת התשלום כאמור.
למען הסר ספק מודגש כי העברת המניות למציעות היא תנאי מוקדם לתשלום התמורה.
9. המציעות זכאיות לכל זכות או טובת הנאה בגין המניות שתרכשנה על ידן בהתאם להצעת רכש זאת, החל ממועד מתן ההצעה ועד למועד הרכישה לדבות דיבידנד, חלוקת מניות הטבה או הנפקת זכויות גם אם התאריך הקובע לגבי הזכאות להן חל במועד שקדם לכך.
10. במהלך התקופה בה תהא ההצעה בתוקף כאמור בסעיף 4 לעיל, לא ירכשו המציעות מניות של החברה אלא רק בהתאם להצעת רכש זאת.
11. בכונת המציעות כי החברה תמשיך בפעילותה השוטפת בתחום הנדל"ן. במועד פרסום הצעת רכש זאת לא נתקבלו כל החלטות מיוחדות בקשר לפעילותה.
12. הצעה זו נעשית על פי דרישת הבורסה. אשור הבורסה להצעה זו ניתן ביום 2.12.1987 אין באישורה של הבורסה להצעה משום אימות הפרטים המובאים בה או אישור מהימנותם או שלמותם ואין בו משום הבעת דעה על טיבם של ניירות הערך שרכישתם מוצעת.

נכסי הדרים בע"מ — חברת גב־ים לקרקעות בע"מ
6.12.87

מבחר מכונות הכתיבה החדשות של BROTHER מותאמות לכיסך וצרכיך
האלקטרוניות של BROTHER עכשיו ב־5 תשלומים נוחים

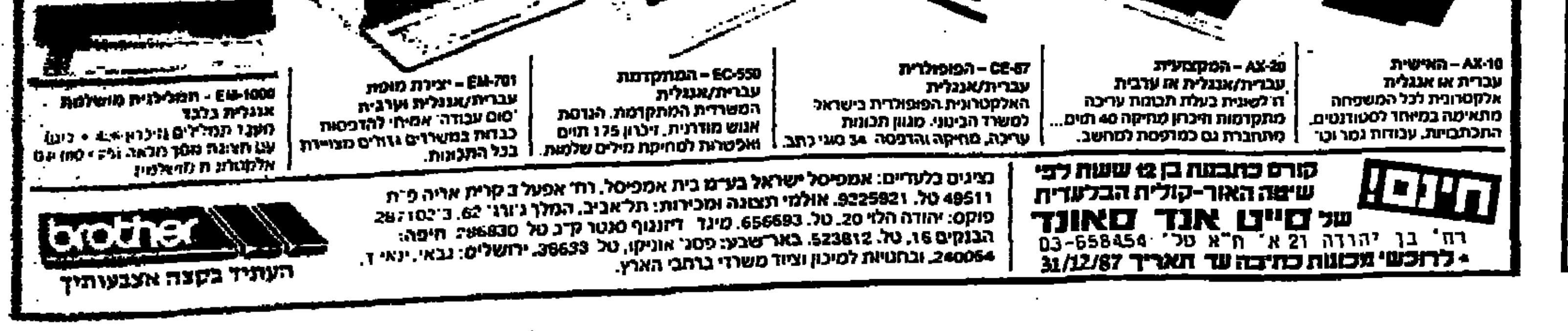

AX-10 – האישית: עברית או אנגלית. אלקטרונית לכל המשפחה, מתאימה במיוחד לסטודנטים, התכתבויות, עבודות גמר וכו'.
AX-20 – המקצועית: עברית/אנגלית או ערבית. הז'לשונית בעלת תכונות עריכה מתקדמות וזיכרון למחיקה 40 תווים. מתחברת גם כמדפסת למחשב.
CE-67 – הפופולרית: עברית/אנגלית. האלקטרונית הפופולרית בישראל למשרד הבינוני. מגוון תכונות עריכה, מחיקה והדפסה 34 סמי כתב.
EC-550 – המתקדמת: עברית/אנגלית. המשרדית המתקדמת. הנדסת אנוש מודרנית, זיכרון 175 תווים ואפשרות לסחיקת מילים שלמות.
EM-701 – יצירת מופת: עברית/אנגלית וערבית. "סוס עבודה" אמיתי להדפסות כבדות במשרדים גדולים מצויידת בכל התכונות.
EM-1000 – המלכונית המושלמת: אנגלית בלבד.

היום! קורס כתבנות בן 20 שעות לפי שיטה האור־קולית הבלעדית של סייט אנד סאונד. רח' בן יהודה 21 א' ת"א טל' 03-658454. ★ לרוכשי מכונות כתיבה עד תאריך 31/12/87

נציגים בלעדיים: אמפיסל ישראל בע"מ בית אמפיסל, רח' אפעל 2 קרית אריה פ"ת 49511 טל. 9225821. אולמי תצוגה ומכירות: תל־אביב, המלך ג'ורג' 62 טל. 287102־3; פוקס: יהודה הלוי 20, טל. 656693. מינד דיזנגוף סנטר ק"ב טל 296830; חיפה: הבנקים 16, טל. 523812. באר־שבע: פסג' אוניקו, טל 38633. ירושלים: נבאי, יפו 7, 240064, ובחנויות למיכון וציוד משרדי ברחבי הארץ.
brother — העתיד בקצה אצבעותיך

"שמים רגל" לאשה

אך הוצעה קולט אביטל לתפקיד קונסול כללי בניו יורק, וכבר נמצאו כאלה שניסו להכשיל זאת בטענה שאין זה תפקיד מתאים לאשה. בעשרים ושש שנותיה במשרד החוץ נתקלה אביטל פעמים רבות בגישות דומות, כמו האמירה "אשה היא דבר היסטורי ואין לתת לה תפקיד דיפלומטי"

מאת מרדכי ארציאלי

קולט אביטל, העובדת הבכירה ביותר במשרד החוץ בירושלים — סמנכ"לית בתפקיד ראש אגף מידע ותקשורת — מועמדת, עם עוד שני גברים, לתפקיד הקונסול הכללי בניו־יורק. תפקיד יוקרתי בעל שלושה מימדים — פוליטי, תקשורתי ויהודי. ומה שארע לה במרוצת 26 שנות עבודתה במשרד החוץ, מתרחש גם עתה. מנסים למנוע ממנה את התפקיד בגלל היותה אשה. בשבוע שעבר ראג מי שראג ללחוש למי שצריך ללחוש, שאסור למנות אשה לתפקיד בכיר זה, מחשש שהאוחזים בניו יורק לא יקבלו אשה כקונסול כללי.

נשים מעולם לא היו "פרסונה גרטה" בדרג המדיני במשרד החוץ הישראלי. בתפקידים מינהליים, פקידות ומזכירות — כן. 82% מהדרגות הנמוכות בדרג המינהלי מאוישות על ידי נשים. אך בדרג המדיני מספרן קטן מאד — 30 לעומת 500 גברים. מאז קום המדינה שימשו שש נשים בלבד כשגרירות: גולדה מאיר במוסקבה, אסתר הרליץ בקופנהאגן, חנה הראל, יהודית הובר באוסלו, אדמוני למברט בקטמנדו והזה ביתן כציר בבריסל. היום אין אף אשה כראש נציגות.

קולט אביטל אכלה מרורים רבים עד שהגיעה לתפקיד סמנכ"ל המשרד. אחת מתוך שישה סמנכ"לים. את עבודתה במשרד החלה כמזכירה. אך היו לה ויש לה אמביציות. אולי השפעה מאמה, מורה לצרפתית, שקראה לה קולט על שם הסופרת הצרפתיה הנודעת ושרצתה לשלוח את בתה היחידה לבית ספר ישראלי, אלא למסיון בים, בו למדו ילדי הדיפלומטים הזרים ששרתו בישראל.

כשעברה לתיכון עירוני לא ידעה עברית, ספרות עברית או תנ"ך. בתום לימודיה באוניברסיטה העברית — ספרות, אנגלית ומדעי המדינה — התקבלה לעבודה כמזכירה במשרד החוץ, בין היתר כמזכירה של אהוד אבריאל. אך כשביקשה לעבור למחלקה המדינית, נדחתה. "אשה היא דבר היסטורי ואין לתת לה תפקיד דיפלומטי", אמר לה אחד מבכירי המשרד באותם ימים.

למונטריאול הגיעה כמזכירה, למרות שעמדה בהצלחה בבחינות הכניסה לשרות המדיני. אך השגריר שהבחין בכישוריה הרשה לה לעסוק גם בתחום ההסברה. לאחר חמש שנים, בשובה לארץ, נתקבלה למחלקה המדינית בדירוג זוטר ותפקידה — הסברה לארצות אפריקה. במרוצת השנים הספיקה לשמש שנתיים כנספח תרבות ועתונות בשגרירות בבריסל, שלוש שנים כקונסול לעניני הסברה וקצין עתונות בבוסטון; סגן ראש מחלקת ההסברה במחלקה המדינית בירושלים, ציר לעניני הסברה בשגרירות בפאריס. בשובה נתמנתה מנהלת מחלקת ההדרכה במשרד ולפני כשנה מונתה לתפקידה הנוכחי.

היא משוכנעת שלו היתה גבר, היתה מגיעה לכל תפקיד ביתר־קלות וללא מאמץ. היא מוכנה להוכיח שרק בגלל היותה אשה עכבו את התקדמותה. "תמיד הייתי חייבת להוכיח את עצמי מחדש. תמיד היה עלי להתחיל מנקודת האפס וזה לא קרה לקולגות הגברים במשרד. כציר־יועץ בשגרירות בפאריס הייתי השלישית בהיררכיה, אך ניסו — גברים כמובן — להוריד אותי למקום השביעי".

את מאבקיה בשוביניזם הגברי ובדעות קדומות כלפי נשים ניהלה בלי דמעות, ללא היסטריה. "שלא יאמרו: ראו איזו אשה היסטרית. שלא יאמרו שאני אגרסיווית ושתלטנית. מושגים שאין משתמשים בהם כדי לתאר גבר בעבודתו. אם לגבר יש אוטוריטה — זה טבעי, נורמלי. אם לאשה יש אוטוריטה — זו השתלטות".

כשהיתה מועמדת לעמוד בראש אגף מידע ותקשורת נתקלה בהתנגדות עזה. אחד מעובדי האגף נימק את התנגדותו למינוייה באמרו שלא יוכל לעבוד ולתפקד אם הבוס היא אשה הצעירה ממנו בשנים. נימוק זה לא העלה כשהיה כפוף לראש האגף שקדם לה, אף הוא צעיר בשנים מאותו עובד.

גם מתנגדיה, והם לא מעטים במשרד, מכירים בכישוריה. באגף חמש מחלקות: קשרי תרבות ומדע, אורחים רשמיים, קשרי ציבור, ספריה ומרכז לאינפורמציה — כ־50 עובדים. האגף מתווה את קווי ההסברה בחו"ל ומכין חומר לאמצעי התקשורת השונים. "עלינו לספק לא ארגומנטציה, לא דמגוגיה, אלא מידע טוב, מהימן ועדכני. כיצד בונים דימוי? מה הדימוי שעל ישראל להקרין? מהם סדרי העדיפויות?" קולט אביטל מורידה מאזניה את העגילים ומשחקת בהם באצבעותיה המטופחות. היא מתוסכלת. תקציב האופרטיבי הכולל של ההסברה מסתכם השנה ב־4 מיליון דולר. בעבר היווה תקציב ההסברה 17% מתקציב המשרד. השנה פחות מ־13%. תקציב התרבות הוא אחוז אחד מכלל תקציב המשרד. בצרפת מגיע תקציב התרבות ל־50% מכלל התקציב של משרד החוץ ובאנגליה 35%. "האם יודעים שתקציב ההסברה של ארה"ב בלונדון גדול מכל תקציב ההסברה של משרד החוץ שלנו בכל ארצות אירופה? היא שואלת.

לדעתה אין מודעות למשקל הסגולי של ההסברה שלנו בחו"ל. אין מודעים לנזקים הנגרמים לדימויה של ישראל, לשחיקה המדינית ולשחיקה בתמיכה של דעת הקהל. היא נאבקת, ללא הצלחה רבה, כדי להביא למודעות שחייבת להיות פרופורציה סבירה בין הציפיות לבין המשאבים העומדים לרשותה.

בהתיחסה למצוקה הכספית היא מגלה שתקציבה לפעולות תרבות בכל הנציגויות שלנו בעולם מסתכם בפחות ממליון שקל לשנה. הרצאות בקמפוסים באנגליה בוטלו כי לשגרירות בלונדון לא היו כספים לשכירת האולמות. הפרסומים ליפאן הופסקו לאחר שהמדפיס הודיע שלא יעבוד עד שיפרעו את החוב המגיע לו. בשגרירות בבון, ולא רק בה, אין כסף לכלים למשלוח חומר הסברה. בקושי ניתן לארח בארץ, כי מזה שנה חדשים לא שילם המשרד את החוב לבתי המלון.

פרט לבעיות הקציביות יש לה בעייה: כיצד להציג מדינה המדברת בשני קולות. כיצד להציג תמונה לא הרמונית ולדבר בשם איזה שהוא קונצנזוס. כאשר שואלים את איש משרד החוץ: אתה מדבר בשם ראש הממשלה או בשם שר החוץ — אין זה קל ופשוט.

היא - אשה נאה, מטופחת, מקצועית וללא ספק גם מאד שאפתנית. למרות 46 שנותיה יהיו לא מעטים שיכנו אותה "תחיכה". היא מסוגלת לאבד את איפוקה ולשכוח את הנימוסים הדיפלומטים אם תישאל שאלות שאותן אין שואלים גבר. "מה שמעניין אותי, זה מה שאני עושה. כל היתר זה רכילות. ... במקצועה מדוע מעסיקים בסיפורים וברכילויות על אשה, ... לא נשואה, שיש לה כלבה? עם כל הכבוד, מדוע? ראיינתי לא פעם ובכל ראיון נשאלתי מדוע אני לא נשואה? והאם הקרבתי חיי משפחה וילדים למען הקריירה? מדוע אין שואלים דיפלומט גבר למה אין הוא נשוי? קודמי בתפקיד ד"ר דב שמורק הוא רווק ואיש לא העז לשאול אותו מדוע לא התחתן. ולא שאלו אותו אם שילם מחיר כבד על עבודתו בשרות החוץ. ואותי כן שואלים וזה מרגיז ומרתיח אותי. ובאמת לא שאלתי:

קולט אביטל: התאמצה יותר בגלל היותה אשה

ערבים בישראל / עטאללה מנצור

שנת הבחירות החלה

רוני מילוא, סגן השר האחראי ל"תיק" האזרחים הערבים בישראל, מבטיח להועד הארצי של ראשי השלטון המקומי תכנית חומש שתעלה 150 מיליון דולר לאוצר המדינה, לפתרון מצוקת הדיור המכבידה על האזרחים הערבים. הסכומים יפתרו את בעיית המחסור במבנים מתאימים לחדרי לימוד, ויאפשרו לפתוח במבצע מזורז להשלמת מפעלי הביוב החסרים במרבית היישובים הערבים ולהקים תשתית לשירותים מוניציפליים.

מילוא פגש את המשלחת ימים אחדים אחרי שביתה בת שבוע שהכריזו הרשויות הערביות, ואמר לאורחיו כי הורה להקפיא את הטיפול בחיסול הגירעונות שלהם. עתה, עם סיום השביתה, הורה מילוא לחזור לעבודה. בשבועות הקרובים יחוסל הגרעון של 24 רשויות, ובטרם תסתיים הפעולה יחלו לטפל ברשויות האחרות. הוא לא הסתיר מאורחיו כי הוא עצמו מאחורי הפרת השביתה בארבע רשויות ערביות קטנות (שעב, כעבה, דיר אל אסד ופסוטה). עקב הפרת השביתה, הוא נתן הוראה לזרז את הטיפול לחיסול הגירעונות שלהם.

משתתפי הפגישה החליפו ביניהם מבטים בשומעם את דברי מילוא. הם יודעים כבר היום כי בכפרים אלה יימצאו בקלפיות קולות לטובת הליכוד. הטיפול המסור ביישובים כאלה, ויחס נוקשה לאחרים, יהיה הקו של הליכוד.

גם אנשי מפלגת העבודה החליטו על צעדים הראשונים. תחילה הפעילו בירור כדי לבדוק את התגובה של הציבור הערבי לנושא חזרת מפלגת העבודה לכינון רשימה ערבית נלווית.

התגובה השלילית קברה את הרעיון. השבוע החלה מפלגת העבודה בעבודות ארגון. הם פתחו סניף למפלגתם בסכנין (400 חברים הצטרפו למפלגה ומונה להם מזכיר — בסיס חלאילה).

יורם כץ, מנהל המחלקה הערבית בעבודה אומר כי תוך החודש הקרוב ייפתחו שלושה סניפים נוספים בשפרעם, טמרה וכפר כנא. בחודשים הקרובים מקווים להוסיף סניפים בכל הישובים הגדולים בגליל ובמשולש. עד היום היה סניף אחד — בנצרת.

אבל את הפעולה המרשימה ביותר עשה המפד"ל. כן, כן. המפד"ל של השר יוסף שפירא, מבעלי זכות היוצרים על רעיון הטרנספר. חברו של שפירא, השר לעניני דתות זבולון המר, הבטיח וקיים לכלי הקודש המוסלמים מעמד של עובדי מדינה (בחוזה מיוחד, בינתיים). הוא הביא להגשמת חלומם של כמאתיים אימאמים, מואזינים ודרשנים מוסלמים אשר קיבלו את שכר עבודתם במשך עשרות שנים כמענק חודשי שלא הבטיח זכויות סוציאליות. כלי הקודש המוסלמים התארגנו והקימו ועד. השר המר הבטיח למצוא מענה לדרישותיהם וכאשר הוא לא מיהר לקיים את הבטחתו פנה ועד "כלי הקודש" המוסלמים לבית הדין לעבודה בנצרת. המר חשב כי עדיף לסגת. הוא עשה זאת תוך "היענות ללחץ של מנהל המחלקה הערבית במפד"ל, תופיק חאג' עוזר מאום אל פחם", וכך היה. ההסכם נחתם, וכ־300 עסקני דת מוסלמים התאספו בבית ההבראה של קיבוץ לביא כדי לברך את השר ומנהל המחלקה הערבית במפלגתו. השר המר לא הסתפק בהישג זה, הוא הבטיח לאורחיו כי החליט על כינון מועצה מייעצת שתסייע לו לקידום ענייני המוסלמים בישראל. במועצה המייעצת יהיו 21 חברים מוסלמים ממקומות שונים בארץ, (ובהם קאדים מוסלמים, עובדים סוציאליים, אנשי שלטון מקומי ופעילי מפד"ל ערביים).

המפד"ל אשר הפסידה את משרד הפנים (והוצאת רשיונות בנייה ונשיאת נשק) אינה מתכוונת להפסיד קולות ערביים. במערכות הבחירות בעשור האחרון העניקו הערבים למפד"ל קולות שהוסיפו לסיעת המפד"ל בכנסת חבר נוסף. בבחירות האחרונות קיבלה המפד"ל מהקולות הערבים כמעט כשלושת רבעי מנדט. השר מנסה לשמור על הקיים ולנסות להגביר את כוחה. כלי הקודש המוסלמי ישמשו אותו במשימה זאת.

אבל לא רק שר הדתות מנסה לעלות על עגלת הנושא הדתי. מפ"ם הדלילה מנסה זאת גם היא. עסקני מפ"ם הקיבוץ הארצי מנסים לשכנע את קיבוץ מגידו לפנות את הנגריה שלו מהמיבנה אשר שימש כמסגד לכפר הערבי שעמד במקום עד 1948. כפר לג'ון. הם הביאו את הבשורה הזאת לנשיא בית הדין השרעי המוסלמי שייך תופיק עסליה באום אל פחם, והוא, כמובן, מברך על מאורע מוסלמי שיבוא לקרוא את המאמינים לתפילה מעל לצריח בשעה שלוש בבוקר. ומי ישמע את הקריאה? ומי יבוא להתפלל, ואיזה מחשבות יעברו בראשו כאשר יראה את הישוב היהודי העומד על חורבות הכפר המוסלמי? האם יזכור כי הדבר נעשה בשעה שמפ"ם היתה נתונה במצוקה אמיתית וקיוותה כי היוזמה תביא משיחור מסגדים מוסלמים על חורבות הכפרים שהפכו קיבוצים?

הטוראים מורדים בקולונל

עשרה כמרים קאתוליים־יוונים פרסמו השבוע גילוי דעת כי החליטו "להחרים את הבישוף מקסימוס סלום, ראש הכנסיה בגליל, ולהמנע מכל מגע אישי וחברתי עמו". עשרת הכמרים הכפריים, במחצית כלל אנשי הכמורה של העדה שלהם, מאשימים את מנהיגם הרוחני כי "אינו רוצה או אינו מסוגל לנהל את עניני הכנסיה".

מאחורי "החרם" חסר תקדים זה עומדת המריבה הפנימית והמתמשכת בין שניים מבכירי הכמרים בכנסיה זאת — ד"ר פאוזי חורי, סגן הבישוף והאב אמיל שופאני, מנהל בית הספר "סמינר סנט ג'וזף". הכמרים המורדים בהנהגת הבישוף טוענים כי הוא נקט עמדה חד צדדית לטובת שופאני והעניש את חורי לאחר שוועדת חקירה מצאה אותו זכאי (מחוסר הוכחות) מהאשמות שהטיחו בו יריביו. הכמרים המורדים ניסו ללחוץ על הבישוף סלום כדי לחזור בו מהחרם שהטיל על סגנו ולהחזירו לתפקידו, אבל הבישוף דחה זאת — והחרם הנגדי מצד אנשי הכמורה בא כתגובה על כך.

כיצד הגיב הבישוף על קריאת התגר מצד פקודיו. מצד אחד הסביר למקורביו כי הוא מוסמך להטיל עליהם חרם שיאסור עליהם להכנס לבתי התפילה ולקיים את הטקסים עליהם הם מופקדים. אבל הוא לא יעשה זאת מסיבה פשוטה. כמה שווה קולונל החסר טוראים? ובכלל, כיצד יגיב הפטריארך הכים כשומעו כי מוכיח לשעבר ויורשו בתפקיד "זכה" לכך שמחצית אנשי הכמורה המקבלים את שכרם מידו מכריזים בפומבי כי הם מחרימים אותו ומנעו לקיים יחסים אישיים וחברתיים עמו? הנושא יצא לאור לפני כחודשיים, אבל אין רואים באופק כל סימן כי הוא עומד להגיע לסיומו. בקרוב תבוא ועדה לחקירת הנושא, ואין ספק כי הכנסיה הקאתולית־יוונית, הגדולה בכנסיות הנוצריות בגליל, עומדת בפני עידן חדש. ימי שלטון הכמורה המוחלט נמצא בסכנה. הפילוג בשורות הכמרים מעודד אנשים מהשורה ללחוץ לכינון ועד ארצי של אזרחים מהשורה אשר יעמוד לצד הכמרים ויפקח עליהם בניהול מוסדות הכנסיה וקופתה.

ערבים סוג ב'

בישראל למעלה ממאה וחמישים ישובים ערבים. בשלושה מהם פועלות עיריות, ב־61 ישובים פועלות מועצות מקומיות, ו־32 כפרים נוספים שייכים למועצות איזוריות. בסך הכל 96 ישובים מאורגנים במסגרת רשות מקומית כלשהי. אך בכששים ישובים ערבים אין שלטון מקומי כלשהו. ממש שלטון של מוסתרים. אין הוצאת אשפה ואין תכנית מתאר. אין תאורה ואין שירותים מוניציפליים. פה ושם התארגנו התושבים כאגודה למימון מפעל מים כאגודה שיתופית או ועד חינוך לבנית בית ספר. בין הישובים האלה ישנם כפרים המונים אלפי תושבים, כמו עילוט (בגבול נצרת) וביר אל מכסור ליד שפרעם. קיומם של כפרים כאלה ללא מסגרת מוניציפלית כלשהי מעיד על מדיניות משרד הפנים (והממשלה) ומידת העניין שהם מקדישים לנושא האזרחים הערבים.

השבוע שמעתי על קבוצה שניה, שלה האיר המזל יותר. הכוונה ל־32 כפרים ערביים שסופחו לעשר מועצות איזוריות עם ישובים יהודים שכנים. במקרים רבים אין מרגישים בכפרים אלה את המועצה האזורית אליה סופחו, ולא את תקציבי הפיתוח שלה.

אחמד אל־אגא הוא נציג הכפר מוריעה (בגבול נתניה) במועצה האיזורית מטה אשר. הוא נבחר כנציג הכפרים הערבים הנמצאים במועצות האיזוריות בועד הארצי של "הרשויות הערביות" — ובפיו סיפורים עצובים על ההזנחה שהיא מנת חלקו של כפרו. רק עובד אחד ממוריעה מועסק (בעבודות נקיון) במועצה האיזורית. תקציב המועצה לפיתוח הכפר אשתקד הסתכם בהעברת צנור מתח גבוה. לדעתו גם המועצה המקומית המקופחת ביותר במיגזר הערבי עדיפה על השתייכות למועצה איזורית עם ישובים יהודיים.

פתרון הבעיה הדמוגרפית

ד"ר מאג'ד אל חאג', מרצה לסוציולוגיה באוניברסיטת חיפה מצא פתרון לבעיה הדמוגרפית המדאיגה יהודים רבים. כבני המיעוט הלאומי הזה חסרי בטחון, וסובלים מהיותם שוליים. מנסים באופן בלתי מודע לפתור את הבעיות שלהם על ידי הגברת הילודה. הילדים מעניקים לפרט הרגשת בטחון. המיעוט הערבי בישראל, אומר הסוציולוג הצעיר, התרבה בקצב חסר תקדים בימי הממשל הצבאי. אבל עם ביטול משטר זה, באמצע שנות השישים, ירד באופן פתאומי קצב הריבוי הטבעי בקרב הערבים. ב־1965 היה הריבוי הטבעי של הערבים בישראל בשיא 51 לידות לכל אלף תושבים. מספר הפטירות עמד על כ־6 לכל אלף, והריבוי הטבעי עמד על כ־45. מאז נמצא הריבוי הטבעי בירידה מתמדת, והוא כיום פחות מארבעים לידות לאלף.

ד"ר אל חאג' אומר, שמכאן קל להגיע למסקנה כי עם ביטול הממשל הצבאי הגיעו האזרחים הערבים לדרגת מידה גבוהה יותר של אינטגרציה, ובאופן אוטומטי משפיע תהליך האינטגרציה הזאת על מידת הבטחון שלהם והדבר מביא אותם למסקנה כי הם נזקקים לפחות ילדים.

ד"ר אל חאג' הציע ליהודים המודאגים נוכח הריבוי הטבעי הגבוה של הערבים, שקודם כפול מהריבוי הטבעי היהודי, לדגול ביתר אינטגרציה של האזרחים הערביים כתרופה לבעיה הדמוגרפית המדאיגה אותם.

פרשת ויליאם נקש — השתלשלות העניינים

סוף הדרך: נקש מובל למטוס שיובילו לצרפת

20/2/83: ויליאם נקש מורשע ברצח עבדאללה חקר בעיר הצרפתית בזנסון על רקע סכסוך בין בעלי מועדוני לילה.

31/3/85: נקש נתפס בישראל שר מורין של מכונית כמור שר כילה זהב; הוא לא הועמד לדין בגלל הסכם על מידע בנושא שוד הכספות.

18/9/86: בית המשפט העליון מבריח על נקש כעל בר הסגרה לצרפת בעקבות רצח הערבי בבזנסון; ביה"ד הרבני מוציא צו עיכוב יציאה מהארץ לפי בקשת רינה נקש הטוענת כי תישאר עגונה אם נקש יוסגר.

11/9/86: ועד ציבורי למניעת ההסגרה מתחיל לפעול.

16/9/86: הרבנים הראשיים מבקשים משריר לא להסגיר את נקש.

22/10/86: שריר מבקש ארכה של 60 יום מבית המשפט העליון.

11/11/86: שריר מציע תיקון לחוק העונשין, שיאפשר להשאיר את נקש בארץ; חריש כועס.

5/12/86: שריר מחליט לא להסגיר את נקש: היו לי שיקולים כבדי משקל שלא אוכל לפרטם; הוצא בג"צ בעקבות עתירת אלוני וצוקר למנוע שחרור נקש מכלא.

7/12/86: צרפת: אנחנו לא מוותרים על הסגרת נקש.

15/12/86: שריר מסביר לבג"צ: לנקש צפויה סכנה בכלא הצרפתי.

19/12/86: רינה נקש מבקשת גט על תנאי להבטיח שלא תישאר עגונה.

11/3/87: בג"צ ביטל החלטת שריר שלא להסגיר את נקש והורה לו לשקול מחדש החלטתו. לרשות השר הועמדו 60 יום.

26/4/87: חריש מבקש מבית המשפט העליון עוד 60 יום.

5/6/87: המשנה ליועץ המשפטי חוזר מצרפת: לא צפויה לנקש סכנה בכלא הצרפתי.

18/6/87: נקש מציע: אשפט בארץ וארצה בישראל את עונשי.

22/6/87: חריש לשריר: הסגר מיד את נקש.

23/6/87: נקש מבקש ארכה ואשתו בהריון.

24/6/87: העדה החרדית: ההסגרה מנוגדת לדין תורה.

1/7/87: בג"צ דוחה את עתירת נקש נגד הסגרתו. רינה נקש מוציאה צו עיכוב יציאה מהארץ בביה"ד הרבני.

9/7/87: הפרקליטות פונה לבית הדין הרבני לבטל את צו עיכוב היציאה.

14/7/87: משלחת לצרפת בראשות הר"כ ודוקמן לנסות לשכנע לבטל בקשת ההסגרה של נקש.

18/9/87: הפרקליט של נקש מציע הסגרה זמנית.

8/10/87: ביה"ד הרבני מחליט לדחות בקשת חריש לבטל את צו עיכוב היציאה: אשה עגונה עומדת מעל לחוק.

7/10/87: חריש מורה לפרקליטות להגיש עתירה לבג"צ נגד החלטת ביה"ד הרבני.

21/10/87: ביה"ד הרבני החליט: צו עיכוב היציאה יפוג ב־1 בדצמבר; נקש הפקיד גט.

1/12/87: צו עיכוב היציאה נגד נקש פג.

2/12/87: נקש מועלה על מטוס שיוגיו לצרפת.

אורית גליל

ארכיאולוגיה / יהודה אריאל

המצרים בכנען ובגבל

האם המצרים הקדומים באלף השלישי לפני הספירה באו לארץ כנען כדי לכבוש אותה, או שמא רק לאבטח את הסוחרים שלהם, שבאו לסחור עם הכנענים? האם למצרים היה כוח לכבוש את כנען באותה התקופה? ומכאן נובעת גם השאלה, מתי היתה מצרים למעצמה? שאלות אלה ואחרות בדבר הימצאותם של המצרים בארץ, עלפי מימצאים בתלים שכבר היו ערים בתקופה הקדומה של עיור הארץ, שנויות במחלוקת בין הארכיאולוגים וההיסטוריונים מזה שנים, כשהם חלוקים עלפי התרשמותם הארכיאולוגית ומימצא של תעודות.

פרופ' אמנון בן־תור מהאוניברסיטה העברית הביע את דעתו בהרצאתו במסגרת השתלמויות חורף של יד בן־צבי בחיפה, שלמצרים היה עניין הרבה יותר רב בגבל הפניקית מאשר בכנען. עד סוף האלף השלישי מצרים לא יכלה לכבוש את כנען. שום תעודה מצרית מהתקופה אינה אומרת: אנו שולטים בכנען. גם אם תימצא תעודה כל שהיא המדברת על שליטה בכנען, האם זו האמת או שמא זו התרברבות של מצביא או שליט?

נכון שמצרים היתה מעוניינת בשמנים וביין, באספלט ובחומרי מרפא מכנען. את אלה יכלו להוביל בכלים על בהמות משא. מצרים היתה זקוקה לעצים, שלא ניתן להוביל על בהמות. את אלה הובילו בדרכי מים, בים. מאחר שבכנען לא היה נמל באלף השלישי לפני הספירה, אלא בגבל בלבד (מצפון לביירות), פנו המצרים לגבל. במצרית עתיקה קראו לאוניות על שם גבל, כי משם הביאו את העצים. אם כבר היתה הובלה ימית קלה יחסית לאורך החוף, למה שלא יביאו משם גם סחורות נוספות, שקודם לכן רכשו בכנען והובילו בדרכי המדבר?

רק באלף השני לפני הספירה חזקו המצרים את סיני לצורך דרך מקשרת לכנען. לא לגבל, כי לשם היתה תחבורה ימית. באתרים שונים בארץ נתגלו סימני־הזיהוי של השליט המצרי נארמר, שניתן להתוות עלפי תעודה על לוחית שחיקה שמיעה יודין לפני שנות דור. האם גילוי סימנו של נארמר באתרים מעדי הארץ העתיקות, מחייב שראשון השושלות של ארץ הנילוס היה בארץ, ולחם כאן? אולי היו אלה סוחרים ממלכותיים שהביאו עמם את סמל שליטם?

בתל ערד בדרום הארץ נמצאו למעלה מאלף כלים מצריים. החוקרים אומרים סחורים, שהדבר מצביע על כך שהמקום נשלט בידי המצרים. המרצה מתנגד לסברה זו באופן נמרץ, היות ובעוד נמצא סמלו של נארמר. האם פירוש הדבר שהוא גם כבש את העיר? בחפירות העיר נמצאו כלי בהט מתוך מקדש. האם המצרים הביאו למקדש מנחות לאל זה? בן־תור סבור, שכלי קישוט ומתנות הובאו על־ידי הסוחרים ואנשים אחרים ממצרים לכנען ושימשו לקישוט ולמזכרת וכו'. ממש כפי שאנו יודעים מהמקרא על הבאת תוכים, נוצות ופרחות יקרות על ידי מלכת שבא לשלמה המלך. אלה לא נשתמרו, כי אם נאכלו בשיני הזמן, בעוד כלי בהט וכלי קישוט השתמרו. בעין הבשור נתגלו כלים מצריים, רבים וגם כ־60 בולות עם טביעות מצריות. לא ברור ממתי ומשל איזה מלך בולות אלה. ועכשיו, כעת בפיענוח. האם זה מתחילת שושלתו של נארמר, או מלפני כן? האם זה מצביע על כיבוש מצרי? האפשר שהיו אלה תוויות על משלוחי סחורה?

בדרך השיירות לאורך הים ממצרים, דרך סיני לכנען, נמצאה קראמיקה מצרית וגם כנענית. יש תחנות בהן שולטים הכלים המצריים, ובאחרות שולטים הכנענים. לדעת בן־תור, היו למצרים ולכנען אינטרסים משותפים או זהים בדרך זו, שאיפשרה מעבר בטוח עם אספקת מים ומזון, לשיירות לשני הכיוונים. יתר על כן, כשם שמתגלים כלים מצריים באתרי הארץ, כך נתגלו כלים כנעניים במצרים. לא רק כלי־אריזה שהביאו סוחרים לשם, אלא גם כלי־בית.

והנה, בתקופה הכנענית הקדומה 2 ב', נעלמים לפתע הכלים המצריים מאתרי הארץ. האם הערים התמוטטו? האם המצרים סיימו את כיבושיהם, כפי שאיאלה חוקרים מניחים? באותו זמן ממש שבכנען אין עוד כלים מצריים, נרשמת בגבל עלייה ניכרת בכלים מצריים. לא רק שם, כי אם גם באבלה הרחוקה, בסוריה. איש אינו טוען שהמצרים כבשו את גבל, אבל נמצאו שם חרסים וכלים לרוב. כשאלה נמצאים בארץ כנען, מדובר בכיבוש מצרי, ואילו בגבל מדובר רק בסחר...

המרצה סבור, שמרגע שבו ניתן להוביל עצים מגבל, יכלו המצרים לרכוש שם גם שמקרויות ויתר המצרכים הדרושים שאינם מצויים במצרים. לכן בגבל עולה מימצא החרסים ממוצא מצרי, בעוד שבכנען נפסקו הביקורים ואין יותר כלים חרסים מצרים מאותה התקופה. נכון שבתקופה מאוחרת יותר, בשושלת השלישית ובמאה ה־23 לפני הספירה, יש מסעות מצריים לכנען, כמתואר בקברו של מצביא מצרי בשם ויני: צבא זה חזר אחרי שכרת עצים והרג חיילים, הרס בתים ולקח שבויים, וגם הרס ביצורים אצל יושבי החולות ובאקיר האיילה. תיאור זה, יתכן מאד שהוא מתייחס לכנען עלפי שמן ועצים שאין במצרים. אבל האם היה זה מסע צבאי לכיבוש, או סתם מסע־שוד להשגת מצרכים חולה? לא ברור עדיין היכן אף האיילה והיכן שכנו יושבי החולות. אולי יימצאו עוד עדויות ארכיאולוגיות לאתרים מוזכרים אלה, בקברו של המצביא המצרי.

מימצאי כנסיה בגליל

שתי כתובות הקדשה נוספות נמצאו בכנסיה המיוחדת בחורבות חשק שבגבול תפן בגליל, בחפירות העונה השניה של מרדכי אביעם מהמכון לארכיאולוגיה באוניברסיטה העברית, בעזרת חוג נוער והכנס טבע מבית־ספר שדה הר־מירון. ארבעת הכתובות מאפשרות קביעה יותר מדויקת של בניית הכנסיה בתחילת המאה השישית לספירה. בכתובת בפתח הראשי צוין, שהכנסיה הוקדשה לגיאורגיוס הקדוש, על־ידי הדיאקון דמטריוס ובנו גיאורגיוס.

הכנסיה בנויה מעל מאגרים תת־קרקעיים. כל שטח הרצפה מכוסה רצפת פסיפס צבעונית שלמה, מעוטרת בדגמים גיאומטריים וצמחים. במפולת של רצפה זו נמצאו שרידי הקומה העליונה ובהם קטעי פסיפס צבעוני, לוחות שיש מגולף בדגמים גיאומטריים ודמויות בעליהיים וכן חלקי הגג מרעפים. מתחת למפולת נמצאה תיבת שרידי קדושים (רליקואריום) עשויה אבן גיר. כשהדופן החיצונית חקוק צלב בתוך מעגל ... נעשה והרבנית בדונה, לשלבת, שמן לתוך בקבוקים. נתגלו שרידי נברשת בדונה בעלת שלוש זרועות, על שרשרותיה וקרסי ידיות לתלית נרות הכוכות, שחלק מהם נמצא בשפך. בפיענוח של כתובות וקביעת שנתות, עזר פרופ' יורם צפריר. מרדכי אביעם חושף כנסיה בחורבת חשק במסגרת מחקר מקיף של הישוב הנוצרי בגליל העליון בתקופה הביזנטית.

הקונגרס השני בירושלים

הקונגרס השני לארכיאולוגיה תנ"כית מטעם החברה לחקירת א"י ועתיקותיה והאקדמיה הישראלית למדעים, יערך ב־3–4 ביולי 1990 בירושלים. על כך הודיעו המארגנים בחוברת החדשה "איסראל אקספלוריישן ג'ורנאל", שהופיעה בסוף נובמבר. מועד זה נקבע לרגל 100 שנים לחפירה הארכיאולוגית המסודרת המדעית הראשונה בתל אל־חסי עלידי החוקר האנגלי פטרי, שקבע כאן בראשונה את הקשר בין הסטראטיגראפיה של תל לבין הקראמיקה ויתר המימצאים באתר. חוקרים בכל העולם הוזמנו להגיש הצעותיהם להרצאות וסיכומי עבודות מחקר בנושא הקונגרס.

*

ד"ר זאב משל

בכתבה במדור זה מ־22 נובמבר, בעניין מפעל אספקת מים לעיר העליונה בירושלים, נמסרו דברים בשם ד"ר זאב. צריך להיות ד"ר זאב משל.

הלאו הפולני

Le Monde

מיוחד ל"הארץ"

מאת ברנאר גואטה

תוצאות המשאל שנערך לאחרונה בפולין הבליטו בעיקר את העובדה שמספר המתנגדים לרפורמות פוליטיות נוסח המפלגה היה כמעט זהה למספר המתנגדים לרפורמות כלכליות. הקולות ששללו כוונו בבירור לגנרל ירוזלסקי, והביעו מעל לכל ספקנות כלפי אישיותו, ולא איבה לשינויים

בכל מדינה אחרת חוץ ממדינתנו היה הגנרל ירוזלסקי יוצא מנצח ממשאל העם שנערך ב־29 בנובמבר. 64 אחוז מן המצביעים השיבו בחיוב על השאלה בדבר הרפורמה הכלכלית. 69 אחוז השיבו בחיוב על השאלה השנייה בדבר תכנית הדמוקרטיזציה של החיים הפוליטיים. במדינה דמוקרטית רוב כזה היה נחשב לנצח. אולם פולין אינה מדינה דמוקרטית. כאשר החליט להשתמש במשאל עם — זו הפעם הראשונה מאז משאל העם עליו התבסס ב־1946 המשטר "הסוציאליסטי" — רצה השלטון שנוהג זה של הצבעה ישירה, המנוגדת לעצם רעיון תפקידה המוביל השליט של המפלגה, לא יוכל ליהפך לכלי ביטוי של רצון עממי אופוזיציוני. מישאל העם לא הציע אלא אפשרות של בחירה בין שתי צורות יישום מדיניות עליה החליטה המפלגה. מעל לכל אסור היה לו לאפשר את הופעתו של רוב המסוגל לאבסוף את החלטתו. על בסיס הנחות יסוד אלו נקבעו כללי המשחק שנועדו לגנרל ירוזלסקי למעוז. כדי שמצביעי ה"הן" יגברו היה עליהם להיות רוב בקרב האזרחים הרשומים, הבאים לבחור, ולא רק בין המצביעים עצמם, ואילו המצב בשטח רחוק מלהיות כזה.

אם להביא בחשבון את הנמנעים, הרי בסופו של דבר רק 42.2 אחוז מצביעים פולנים השיבו בחיוב על השאלה הראשונה ו־46.3 אחוז השיבו בחיוב על השאלה השנייה. מבחינה טכנית, תבוסתו של המשטר ברורה ובלתי מעורערת, ומה שחמור עוד יותר עבורו, זאת תבוסה ספקטקולרית מבחינה פוליטית. שכן, בעוד אי אפשר לשוב ולטעון טענה מתחייבת כאשר שיעור המצביעים לחיוב מגיע לשיעור של 95 אחוז, שמערכת בחירות במשטר בגוש המזרחי מנעה כל ביטוי של נקודת השקפה לא רשמית, יש לזכור שלא לסולידריות, לא לשום גוף אופוזיציוני ולא לכנסיה היתה האפשרות להתבטא בפומבי. העובדה שבמצב דברים זה לא זו בלבד ששליש מהפולנים נענו לקריאת סולידריות והתעלמו מהבחירות, אלא שרבע מאלו להם לא היה האומץ לא להשתתף, בכל זאת הצביעו פעמיים "לא" בהשאיות הקלפי, מצביעה על התנגדות העמוקה של האוכלוסיה למשטר זה. לעצם הסירוב להסכים לעליות מחירים ביותר מ־100 אחוז של מוצרי המזון, ודאי נודעת חשיבות רבה בהחלטה להצביע לשלילה. אולם בולטת בעיקר העובדה שמספר המתנגדים לרפורמות פוליטיות נוסח המפלגה היה כמעט זהה למספר המתנגדים לרפורמות כלכליות. הקולות ששללו כוונו בבירור לגנרל ירוזלסקי, והביעו מעל לכל ספקנות כלפי אישיותו ולא איבה כלשהי לשינויים עצמם.

שני מישגים מבריקים

בדרכו לתבוסה מעין זו, שהיא הראשונה מסוגה שנרשמה אי פעם במשטר בגוש המזרחי, ביצע המזכיר הראשון של המפלגה שני מישגים מבריקים. תחילה גילה שאפתנות מופרזת ואחר כך הססנות מופרזת. השגיאה הראשונה היתה כשוויתר על התכנית המקורית של מישאל העם. עלפי תכנית זו היו הפולנים צריכים לבחור רק בין קצב איטי, מהיר או בינוני של יישום הרפורמות הכלכליות, וכיצד כמובן עליות מחירים. או יכול היה המשטר לומר שהאוכלוסיה נשאלה לדעתה וזו תשובה — ולא חשוב מה היתה — לא היתה מהווה בעיה פוליטית. הנהגת המפלגה יכולה היתה להחליט על עליות מחירים כרצונה ובמועד הנוח לה. אולם הגנרל ירוזלסקי העדיף מישאל עם שלניצחון בו תהיה תהודה רבה יותר. לפיכך העמיד בפני הפולנים את הבחירה לומר בו בזמן אם הם תומכים ברפורמה כלכלית ובדמוקרטיזציה פוליטית. הנוסח שלו ששאל את אחד הנושאים המרכזיים של האופוזיציה, הזול להסביר כי רפורמה כלכלית ופוליטית אינן ניתנות להפרדה, שכן הראשונה אינה אפשרית ללא השנייה. בעקיפה זו הפכה התכנית להימור, אבל התנאי להצלחה היה שתדמית הפתיחות הפוליטית תיראה אמינה. אלא שקרה בדיוק ההיפך. מליאת הוועד המרכזי שצריך היה לתת בו בזמן את הסכמתו לשתי הרפורמות, נדחתה בחודש בסוף ספטמבר. אחר כך הוקדמה לאמצע אוקטובר, אך היא עסקה רק בנושאים כלכליים. עוד חודש אחר של המתנה ותכנית של הפוליטביורו על הדמוקרטיזציה בחיים הפוליטיים בדרג המקומי ועל ליברליזציה בחוק התאגדות החופשית החולפה בגירסה חדשה בעלת נימה אורתודוכסית והיורה בהרבה ובעיקר תוקפנית במיוחד כלפי סולידרויות. גרוע מכך, נוסח זה לא אומץ עלידי המליאה המרכזית שקודמה בארבעה ימים למישאל העם. היא רק דנה בו. ערב המישאל נוצר איפוא הרושם שההר לא הוליד אלא עכבר, והדבר המעשי היחיד שיניבו הקלפיות תהיה עלייה ברמת החיים.

עוד לפני שיצא לדיונו המאר מדי גבל, שכן אף פעם לא הובאה בחשבון אפשרות של דיאלוג עם סולידרויות — בסוג הגנרל ירוזלסקי. האם היה זה משום שחשב כי מבילא יוכל לנצח בכל החזיתות? האם החליט לגלות יהירות יתר לאחר הקשיים בהם ניתקל מהבצ"ק במוסקוה, באותה תקופת זמן בה קיים עימו יחסים הדוקים? האם המנגנון שנחרד מאותם פרפורי "פאראסטרויקה" הצליח להציג אותו למתן את תרמית החדשנות? כל אותם השערות אפשריות. אף אחת מהן אינה מבטלת את האחרות. אך ברגע מדוע בדוק ניתן לציין עובדה אחת — פולין נשארה בו בזמן די סטליטאריה, כדי שאיש לא יחשוב ברצינות שקלפות ה"לא" יוכלו לנצח, די מחולשת כדי שאי אפשר יהיה "לתקן" את התוצאות בקלפיות על פי מה שכונה בזמנו "כיוון ההסטוריה". בעבר היה הדבר אפשרי. אך כיום ניתן לעשות זאת רק בהיקף מוגבל, שכן המנגנון אינו עוד אחיד כל כך. יש בו אינטרסים מנוגדים, האנשים מפטפטים, בעלי הברית הנאמנים מהימנים פחות ופחות. בעקבות שיפור מעמד העתונות, מליאות הוועד המרכזי ואפילו הדיונים בפרלמנט, מתחילים גם פתקי הקלפי לקבל בפולין חשיבות, אך בצורה כה פתאומית עד כי באותו יום ראשון כוחו של המשטר, כאשר היו יודעים רק שיעור ההשתתפות, יכול היה דובר הממשלה, יירי אורבאן, לתת ביטוי לשביעות רצונו. יום לאחר מכן התברך דובר משרד החוץ הסובייטי, גראסימוב, ב"תרומה החשובה" ל"התרחבות הדמוקרטיה הסוציאליסטית" עלידי המישאל הפולני. באחר הצהרים של אותו יום, לאחר שנודעו התוצאות, לא הופיע הגנרל ירוזלסקי באירוע פוליטי רשמי חשוב בו אמור היה להשתתף.

רשמית, אמור היה הוועד המרכזי להתכנס בימים שלאחר מישאל העם, כדי לאשר את צעדי הדמוקרטיזציה שאושרו במשאל. האם המפלגה בעמדת חולשה תחליט לעשות כה שלא היתה מוכנה לעשות כאשר האמינה כי היא בעמדת כוח? האם מתנגדי רפורמות כלשהן ישתמשו בתוצאות המישאל כדי לקבור אותן? האם יוכל ירוזלסקי לקבור את תכניתו בלי לומר מילה, בלי שיאבד עוד יותר מיוקרתו? כאשר אמר אורבאן ש"תוצאה זו אינה מניעה אותנו בשום פנים לתקן את כיוון הרפורמות שלנו, שכן האלטרנטיווה תהיה קיפאון והידרדרות כלכליים". הבהיר ואלנסה כי "מישאל העם הראה שאף אחד מהכוחות בפולין (לא המשטר ולא סולידריות) אינם מסוגלים לפתור לבדם את המשבר". והוא הוסיף — "אני מקווה שהמשטר הבין זאת כעת". לפני שאמר כי "הכרחי" שסולידריות והשלטונות יפנו "בבטחון" לאוכלוסיה, כדי לקרוא לה "להציל את פולין", שכן "הזמן דוחק". פרופסור בוראבאק, יועצו הפוליטי העיקרי של ואלנסה, אמר בעצב ש"אין כאן ניצחון. זה הפסד לכולם. שכן השלטונות הבאישו את ריחו של רעיון מישאל העם כמו גם של רעיון הרפורמות".

מרגישים ספכה!
עמינח

תוכנית עסקית שהיא גם בסיס לביצוע?
יגאל אילן חברה לפיתוח תוכניות שיווק בע"מ - שרותים בישראל ארה"ב ואירופה.
דרך חיפה 13 תל־אביב - טלפון: 252967 / פקס: 268020
למי שמחפש תשובות מעשיות בתחום השיווק

هكذا من الاصل

בשר זה טוב

מדוע חל איסור על אכילת חזיר והאם קדושת הפרה בהודו היא בזבוז מזון? ספר חדש של האנתרופולוג מארווין האריס מציג הסבר הגיוני כלכלי לאיסורים ומגדיר מזונות טובים ככאלה שקיים מאזן חיובי של תועלת מעשית באכילתם

חוקרים רבים ניסו לעמוד על הסיבות לאיסור אכילת הבקר אצל ההודים, או לאיסור אכילת החזיר אצל היהודים והמוסלמים. הנימוקים, רובם מתחום הבריאות וההגיינה, לא היו משכנעים במיוחד — אם מביאים בחשבון שמול תרבויות אלה עמדו תמיד אוכלוסיות עצומות שאכלו בהנאה את כל אותם מאכלים מעוררי תיעוב. מדוע אם כן אסורים סוגי בשר אלה או אחרים באכילה לבני אדם שונים? האם הסיבה היא אכן האיסור הדתי או שמא נבע האיסור הדתי מצורך?

בספרו "פרות קדושות וחזירים משוקצים" שיצא לאור בקרוב בהוצאת מסדה, מנסה האנתרופולוג מרווין האריס לענות על שאלות אלה.

הפרקים הראשונים של הספר מוקדשים לביסוס הקביעה כי מוצרי מזון מן החי עדיפים ותואמים יותר את מערכת העיכול ואת צרכיה התזונתיים של האדם. צמחונים אמיתיים, כאלה שאינם אוכלים כלל מוצרים מן החי, הם רק כמה קבוצות קטנות של סגפנים "המתיימרים להתקיים מאורז חום, רוטב סויה ותה צמחים. מספרם קטן וחסר חשיבות". האריס מביא הוכחות רבות לצורך של הגוף בחלבונים ואף בשומנים מן החי — דבר שאינו סותר את הצורך גם במוצרים מן הצומח וכסיבי מזון. תוך התייחסות לצורך בבשר המביא להפגנות בעת מחסור במצרך זה בפולין, מסכם האריס: "אולי כדאי שמישהו ידמה לפולנים שמצבם יהיה טוב יותר אם יאכלו יותר בשר רזה, דגים ועופות, פחות ביצים, יותר חלב רזה ופחות חמאה ושומן חזיר. אולם אבוי לו למושיע הסוציאליזם אם יחליט לשכך את רעבונם של הפולנים בכך שיציע להם ללכת הביתה ולאכול יותר לחם ושעועית".

האריס מצטט מחקרים רבים המעידים על העדפה ברורה לבשר בחברות שבטיות — ועל חלקו הגדול של הבשר בתזונה של האדם הקדמון: כ־800 גרם בשר ליום, פי ארבעה מהצריכה הממוצעת לנפש בארה"ב היום. ומכאן מגיע האריס לשאלה העיקרית עליה מנסה לענות הספר: אם הבשר הוא כה מזין, מדוע חברות שונות מחרימות ביודעין סוגים שונים של בשר החי? מן ההודים האוסרים על שחיטה ואכילה של בקר, דרך היהודים האוסרים על בשר החזיר וכלה בתיעוב שמעוררים סוגים שונים של בשר — כגון סוסים כלבים לטאות ורמשים (הנאכלים בשקיקה במקומות אחרים בעולם) — אצל האדם המערבי.

המסקנה העיקרית, החוזרת על עצמה בליווי הוכחות בפרקים הדנים באיסורים השונים, היא שהנימוק העיקרי לאיסור ולהתיעה מאכילת בשר ממקור זה או אחר הוא נימוק של "אופטימיזציה כלכלית". קל יותר להאריס להסביר את העניין כאשר הוא בוחן מדוע מתעבים האמריקאים בשר סוס — וכיצד הצליחו ענקי המזון בארה"ב להפוך את ים העשב של הערבות האמריקאיות למכרה זהב. אך גם הסבריו באשר לאיסור על אכילת חזיר אצל היהודים והמוסלמים מבוססים על עקרון של כדאיות כלכלית — ולא על נימוקים בריאותיים כפי שהיה מקובל להסביר זאת. "גידול חזירים במזרח התיכון היה והינו יקר יותר מגידול מעלי גרה, מפני שהחזירים זקוקים לצל מלאכותי, למרבצי בוץ מיוחדים (כלומר למים) ולתפריט עשיר בדגנים ומזון מן הצומח שהוא טוב גם למאכל אדם". התועלת שמביאים החזירים באיזור זה (שאין בו יערות שהם מקום מחיה טבעי, ושחסרים בו מקורי מים הדרושים לחזיר לצינון גופו) קטנה מזו של מעלי הגרה אוכלי העשב ששימשו גם כבהמות עבודה והפיקו גם חלב ומוצריו.

הפקת חלב ומוצריו מן הפרות הקדושות של הודו הם — לצד השימוש בשוורים כבהמות עבודה — היא הסיבה העיקרית להאלהת הפרה. אך, כפי שהציג זאת גנדי: "מאז ומתמיד היתה הפרה בהודו הידידה הטובה ביותר. מתנותיה היו רבות. היא לא רק נתנה חלב, אלא גם עשתה את החקלאות לאפשרית". האריס בוחן את ההתפתחות ההיסטורית של הודו מארץ בה הוקרבו פרות רבות ובשרן נאכל, לארץ שבה מגדירים את הפרה כ"אימנו שנתנה לנו חלב וחמאה וצאצאיה הזכרים מעבדים את השדות ומספקים מזון". התשובה לשאלה מדוע אין ההינדים אוכלים בקר נעוצה בשיקולים כלכליים חברתיים ההופכים את שחיטת הבקר לבלתי כדאית. "חוסר ההגיון של הטאבו על שחיטת בקר אינו אלא פרי דמיונו של בני המערב," מסביר האריס. "בחשבון הסופי, הסלידה מבשר בקר מאפשרת לאוכלוסיה העצומה של הודו לצרוך יותר ולא פחות, מזון מן החי".

החלב והחמאה, אותם מזונות בסיסיים מן החי המקיימים את נפש ההודי הניזון על מעט בשר ועוף, הם נושא לדיון ממצה בכל הקשור לשיווק האגרסיבי של חלב בארצות המערב, ולאי ההתאמה של חלב כמזון לאוכלוסיות רבות בעולם. חלב, מסביר האריס, הוא מזון שאינו אמור להתעכל אחרי גיל הינקות והכושר לעכל סוכר חלב הוא בעצם מוטאציה המאפיינת בעיקר את העמים שמצפון לאלפים. שם חשובה תכונה זו — הנלווית לעור בהיר — לצורך קבלת סידן ובניית העצמות. אוכלוסיות החיות באיזורים שטופי שמש יכולות להסתפק בירקות ירוקים כמקור סידן ואצל רבים מתושביהם מתעוררות בעיות עיכול חריפות בשל שתיית חלב. קשיים הבולטים בעת שאוכלוסיות אלה חיות בקרב חברה מערבית שקידום המכירות של החלב בה מגיע למימדי ענק. הריס מספר גם על מנות אבקת החלב שמיהרו האמריקאים לשגר לאיזורי מצוקה — מנות שגרמו להתעלות קיבה אצל אינדיאנים שהואשמו שאינם מהלים את האבקה במים נקיים או שהם אוכלים את האבקה ללא מים כלל. האמת, טוען האריס, פשוטה יותר שכן מערכת העיכול שלהם אינה מסוגלת לעכל סוכר חלב.

בדיון על אודות איסורי הבשר מביא האריס את דוגמת הסוס כדוגמה שבה איסור מלמעלה — שהיה מוצדק כלכלית וחברתית בעיני מוציאו — לא צלח. המדובר בבעל החיים היחיד שאותו אסרה הכנסיה אי פעם למאכל. האפיפיור גריגוריוס ה־3 הוציא צו האוסר על המאמינים לאכול בשר סוסים (שהיו בעיקרו של דבר כלי מלחמה שהיה גיון באכילתם דומה להגיון של אכילת נשק), אך צו זה לא סוכר מעולם במלואו כיוון שעבור שכבות אוכלוסיה מסוימות היה בשר הסוסים המקור הטוב ביותר לבשר. היום, אגב, משווקת ארה"ב שתושביה מתחלחלים למחשבה על אכילת סוסים את מרבית בשר הסוס הקפוא הנצרך בעולם.

במחקרו דן האריס באכילת רמשים, כלבים ושאר בעלי חיים מעוררי גועל והוא סוקר קבוצות אוכלוסיה שונות ועומד על המשור אה החזרת שלפיה אוכלים את אותו בשר שיש אופטימיזציה כלכלית לגידולו (או לציד שלו). או שהוא מצר לוואי שעקב כך יש לו כדאיות כלכלית. האריס טוען גם שהקניבאליזם התפתח כמוצר לוואי של מלחמות ובוחן את המימדים המפלצתיים אליהם הגיע הקניבליזם אצל האצטקים.

באורח שיטתי מציב האריס את הטאבו כלפי מזון מסויים כתוצאה של שיקול כלכלי חברתי ומנסה להביא את הקורא למחשבה ברורה יותר על הנעשה בקרב האוכלוסיות שמחוץ לעולם המערבי, חברות שאצל רבות מהן הבעיה היא עדיין תת תזונה ולא עודפי חלבון וכולסטרול. הספר דן אמנם בפרות הקדושות ומסביר את הצידוק לקדושתן — אך אין ספק שהוא שוחט הרבה פרות קדושות תרבותיות בדרכו אל מסקנותיו — וכמה מן השחיטות האלו כבר העלו עליו את חמתם של עמיתים ואנשי ציבור לא מעטים.

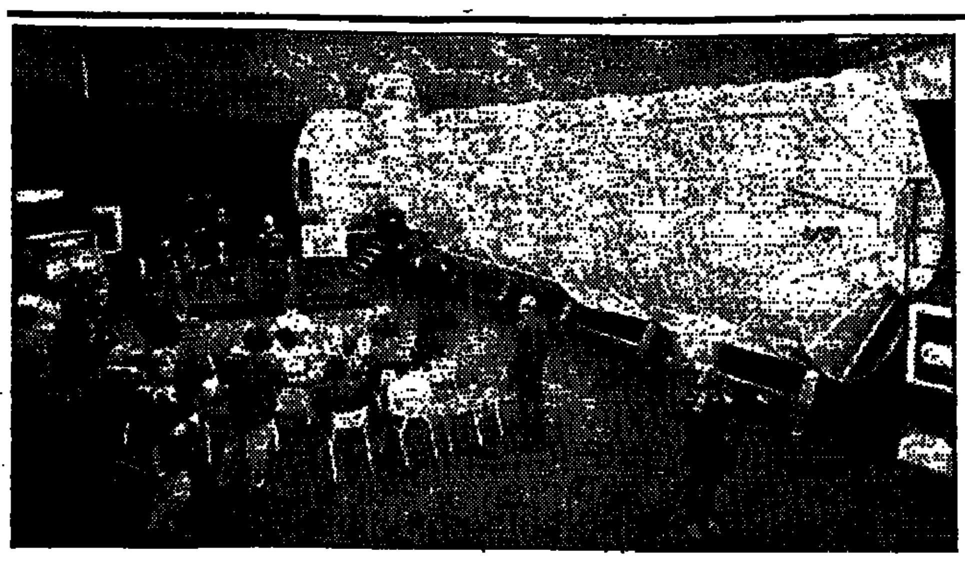

סוכנות החלל האמריקאית הציגה בסוף השבוע שעבר את התוכניות והדגם של תחנת החלל המתוכננת. התיכנון שנבחר לחלק מן התחנה הוא של חברת בואינג ודגם של חלקי התחנה הוצג במפעל בתבנים של התברה בהאנטסוויל באלבאמה. התחנה מיועדת ל־8 אסטרונאוטים בשלב הראשון, וייתכן שעם הגברת פעילות המחקר האמריקאית — בעיקר בתחום יוזמת ההגנה האסטרטגית — תורחב התחנה הבנויה מיחידות מודולאריות של מגורים ומעבדות. נאס"א מקווה לשגר את חלקיה הראשונים של תחנת החלל בטיסות המעבורת כבר בתחילת שנות ה־90.

בצילום למעלה: דגם של "קומת אחת" של התחנה. למטה: הדגם עבודה (משמאל) והדגם שינה (מימין) — חיסכון בשטח הדגמים מושג על־ידי שימוש במיטות הניצבות במאונך, שכן ממילא מדובר בסביבה של חוסר משקל.
(צילומים: אי פי)

הלב האפל של הגאלאקסיה

האמנם מצויים חורים שחורים ענקיים במרכזן של הגלאקסיות?

החורים השחורים, אותם גופים צפופים בעלי מסה כה גדולה עד שגם קרני האור נלכדות בכח המשיכה שלהם, נחשבו עד לפני עשרים שנה לקוריוז אסטרונומי שנבע מתוצאה של תורת היחסות של איינשטיין — דבר תיאורטי שספק אם יימצא באמת ביקום. ואז, בראשית שנות השבעים איבחנו האסטרונומים כוכבים שאת התנהגותם אפשר היה להסביר רק אם היו ממציאים להם כוכב שכן אפל בעל מסה עצומה. הבולט בין כוכבים אלה — סיגנוס x־1 היה הראשון שמלווהו הוגדר כחור שחור שנוצר לאחר שכוכב בעל מסה הגדולה מזו של השמש קרס לאחר שהפך לסופרנובה.

עבודות שנעשו בשנים האחרונות מעידות כי חורים שחורים הם אולי תופעה נפוצה יותר ממה שנחשב עד כה, ומה שחשוב יותר — חורים שחורים שמסתם כמה מיליוני מסות שמש, ממלאים, ככל הנראה, תפקיד מרכזי במערכות הגאלאקסיות המוכרות. המינוח — תפקיד מרכזי, הוא במקרה זה בעל כפל משמעות. זאת על־פי ממצאים של אסטרונומים בארה"ב, כפי שהובאו בירחון סיינטיפיק אמריקן. חורים שחורים אדירים אלה משמשים ציר הסיבוב של גלקסיות ענקיות והחור במרכזן של שתי הגלאקסיות הקרובות ביותר לשביל החלב שלנו.

הן הגלאקסיה הספירלית אנדרומדה והן שכנתה האליפטית הקטנה יותר M32 מכילות חורים שחורים ענקיים במרכזן, ועדויות נסיבתיות מוכיחות לטענת האסטרונום דאגלס ריצ'סטון מאוניברסיטת מישיגן, כי גם לשביל החלב עצמו חור שחור בנקודת הציר.

ריצ'סטון ועמיתו אלן דרסלר ממצפה הכוכבים פאלמר, אומרים כי מצאו עדויות להימצאות חור שחור

הגאלאקסיה אנדרומדה: חור שחור במרכזה?

שמסתו גדולה פי 70 מיליון ממסת השמש בגלקסיית אנדרומדה וחור שחור שמסתו 10 מיליון מסות שמש בגלקסיה M32. התוצאות תואמות מחקרים קודמים של שתי גלקסיות אלה על־ידי מדענים מ־MIT ומצפה הכוכבים של קולומביה הבריטית בקנדה. גופים אלה מגמדים את מלווהו האפל של סיגנוס x1. צפיפות החומר בחורים השחורים היא כה גדולה עד שהחור השחור שליד סיגנוס מכיל חומר בקוטר של מאות מטרים בלבד. החור השחור העצום שהתגלה במרכז אנדרומדה הוא כה גדול עד שקוטרו דומה לקוטר מסלול ההקפה של הארץ סביב השמש.

הממצאים מבוססים בעיקר על הסטת אורכי הגל של הקרינה (הסט דופלר) בקירבת מרכזי הגלקסיות שנבדקו. גלי האור של מרכזי הגלקסיות מתנהגים בצורה משונה ביותר: הם מעידים על תופעה מנוגדת של התרחקות מקור האור והתקרבותו בה בעת. תכונה זו יכולה להיות מוסברת בכך שהם נעים במסלול במהירות עצומה. חישוב של גודל המסה שיכולה להביא להקפה במהירות כל כך הביא למסקנה על הימצאות החור השחור הענק במרכז הגלקסיות. בחינה דומה של הנעשה במרכז שביל החלב האלקלתי אפשרית, אך עדויות אחרות, ובעיקר בחינת הקרינה האינפרא־אדומה והקרינה מרכז הגלקסיה שלנו מעידות על אפשרות כי מצוי שם חור שחור ענק.

"עדיין כי הממצאים החדשים עדיין לא אומתו, העדות על קיומם של חורים שחורים "ענקים" במרכזי כוכבים היא עדיין העדות העיקרית לקיומן של מסות מרוכזות המסוגלות לבלוע קרינה סביבן בכח הגראוויטציה שלהן.

אם יאומתו הממצאים בדבר חורים שחורים במרכזן של גלקסיות, עשוי הדבר להצמיח תיאוריות חדשות אודות התנהגות הגלקסיות עצמן ואודות התנהגותם של קוואזרים. אם הגלקסיה כולה הולכת ונבלעת על־ידי חור שחור, היא עוברת שלב שבו האנרגיה המשוחררת על־ידי הכוכבים הנבלעים בחור השחור מאפילה על שאר מקורות הקרינה של הגלקסיה. לדברי האסטרונום ראמש נייראן מאריזונה, עשויה תופעה כזו להיראות ממרחק רב לא כגלקסיה אלא כנקודת אור חזקה — קוואזר. רק לאחר שהחור השחור איכל את כל החומר שהיה בתחום שדה הכבידה שלו תיראה הגלאקסיה שסביבו כפי שהיא.

ללא שגיאות כתיב

כל מה שאתה צריך לדעת כדי לאיית מילים באנגלית, הוא כיצד היא נשמעת. מחשב ה"Spelling Ace" יציג לפניך מיד את הכתיב הנכון של כל מילה שתתקתק לתוכו את איותה כפי שהוא נשמע לאוזנך. תקתק פנימה "newmonia" והמחשב ישיב לך ב"pneumonia". המכשיר החדש, שמחירו לצרכן בארה"ב רק 70 דולר, מתוכנת לקלוט מילים באיות פונטי ולהציג על המסך הקטן שלו את האיות הנכון. מחירו הזול של אלוף הכתיב הזה נמוך ממחיר תוכנות למחשב הכוללות תיקוני שגיאות כתיב, ולטענת היצרן, חברת המחשבים פרנקלין מניו ג'רסי, הוא שימושי יותר לצרכן הפרטי המבקש לבדוק שאין במכתב בקשת העבודה שלו, למשל, שגיאות כתיב.

גירסה משוכללת יותר של המכשיר, הקרויה Master Language מכילה גם אוצר מילים נרדפות (למעשה, את תוכנו של ספר אוצר המילים של וובסטר) ותציע לך שורה של מילים אפשריות לאיות שהצעת, וכן את המילים החליפות. מחיר התענוג הזה — 150 דולר.

לצד מחשבי האיות הוצג בחודש האחרון גם מחשב מילון של חברת פרנקלין. המחשב, שמחירו 300 דולר, מכיל בתוכו את המילון של מאריאם — וובסטר על 80 אלף ערכיו. כל מה שדרוש הוא להקיש את המילה המבוקשת (באיות נכון) אל המכשיר ועל פני המסך המכיל 4 שורות, מופיע הערך מן המילון.

האצות האדומות מימת בארדוויל

תכשירים הצבע מאכל, המבוססים על ביתא־קארוטן, מופקים ומשווקים עתה ע"י חברת "כור מזון". המוצרים מופקים מאצה ארומה הדדתאית, בשם דונאליאלה בארדוויל, שנתגלתה לפני תשע שנים בימת בארדוויל, בחוף סיני, ע"י פרופ' מרדכי אברון מהמחלקה לביוכימיה במכון ויצמן למדע, ופרופ' עמי בן אמוץ מהחברה הישראלית לחקר הימים והאגמים.

החוקרים גילו כי החומר ביתא־קארוטן מוכר בעיקר בזכות העובדה שהוא מקנה לגזר את צבעו הכתום. משתמשים בו בצורה נרחבת בתעשיית המזון, התרופות והקוסמטיקה, ובנוסף לכך מרבים להשתמש בו כמוצר בריאות, שכן הגוף הופך אותו לויטמין A (הממלא, בין השאר, תפקיד חשוב בראייה הלילית). אולם בכך לא די. מחקר רפואי שנערך לאחרונה מרמז על האפשרות שביתא־קארוטן הוא הגורם האנטי־סרטני החשוב ביותר המצוי בחומרי מזון טבעיים.

האצה "דונאליאלה בארדוויל" גדלה מעצמה במקווי מים מלוחים במקומות שונים ברחבי העולם. אבל תהליכי הגידול, העיבוד והייצור המסחרי של הון העתיד בביתא־קארוטן פותחו רק בעקבות מחקר יסודי של הפרופסורים אברון ובן אמוץ, שהסתייעו בצוות של "כור מזון".

"ניצ'ור ביתא", חברת־בת של "כור מזון", משתמשת כיום בטכניקות חדשות אלו לשם גידולן של האצות האמורות בתוך בריכות מיוחדות בקרבת אילת. הבריכות וכן מתקן עיבוד הצמוד אליהן, הוקמו על סמך לקחים שהופקו מפרויקט הצירוטשי שהחל לפעול לפני יותר משבע שנים. רשימת המוצרים המופקים באילת כוללת את הביתא־קארוטן הטבעי, ביתא־קארוטן מנוקה וכן קמח אצות מזין המשמש למאכל אדם ובהמה. הביקוש למוצרים אלה רב מאוד, והחברה כבר מכרה את כל התוצרת הצפויה בששת החודשים הבאים.

לפחות עוד ארבע חברות — בדרום קליפורניה, בהוואי, במרכז אוסטרליה ובמערבה — משתמשות בתהליך שפותח על ידי אברון ובן אמוץ לייצור מסחרי של אצת הדונאליאלה, העשירה בביתא־קארוטן.

פוטו־סינתזה ללא צמחיה

צוות חוקרים מהאוניברסיטה העברית בירושלים, בראשות פרופ' איתמר וילנר, הצליחו לחקות במעבדה היבטים שונים של תהליך הפוטוסינתזה. באמצעות תהליכי פוטוסינתזה מלאכותיים הצליחו החוקרים להפיק מפחמן דו־חמצני חומרים כימיים כמו גז המתאן, שהוא החומר האורגני הפשוט ביותר. כמו כן הצליחו להפיק חומרים מורכבים יותר כחומצת הנמלים (חומצה פורמית), חומצה אספרטית וחומצה גלוטמית. סינתזות אלה הושגו ע"י בניית מערכות פוטוכימיות תוך שימוש בשילובים של אנזימים וזרזים (קטליזטורים) מלאכותיים. מערכות אלה, שנבנו ע"י צוות החוקרים, מחקות את מערכות הפוטוסינתזה הטבעיות, המצאות בצמחים. הישגים אלה פותחים פתח לייצור כלכלי בעתיד של סוגי דלק, ומצרכי מזון וחומרים לשימוש תעשייתי באמצעות אור השמש.

החומצה האספרטית, החומצה הגלוטמית הן חומצות אמיניות, שהן מ"אבני הבניין" של החלבונים ובעלות חשיבות רבה בתעשיית המזון. החומצה האספרטית משמשת לייצור ה"אספרטאם", שהינו הממתיק המלאכותי הפופולרי ביותר. החומצה הגלוטמית משמשת לייצור מונוסודיום גלוטמט, המשמש להדגשת טעמים בבישול. חומצת הנמלים היא חומר שממנו ניתן להפיק, בזול ובקלות, גז מימן, המבוקש מאד בתעשיה הן כחומר גלם והן כחומר בעירה. הישגיהם של פרופ' וילנר ועמיתיו מתבססים על הישגיהם במחקרים קודמים. במחקרים אלה הם גילו כיצד למחזר בעזרת אור השמש את הקופקטורים הטבעיים NADPH, NADH, שהינם גורם חשוב במערכת הפוטוכימית, שאותה בנו. באמצעות הקופקטור הממוחזר, וכל עוד המערכת חשופה לאור, מייצר התהליך הפוטוכימי את החומרים הרצויים.

כיום מתרכז צוות המחקר, המונה 12 חוקרים, בנסיונות להפיק חומרים אורגניים נוספים בעזרת אור השמש מחומרים טבעיים ופשוטים כגון: מים, פחמן דו חמצני ופחמימנים. במיוחד הם מעוניינים בשיפור הסינתזה של חומצת הנמלים, מכיוון שחומצה זו והמלחים המופקים ממנה, נחשבים כאמצעים הטובים ביותר לאיחסון ולאספקת מימן, שרבים רואים בו את דלק העתיד. כמו כן מנסים החוקרים למצוא ריאקציות פוטוסינתטיות, שבעזרתן ניתן יהיה לייצר, בהיקף מעבדתי, חומרי גלם תעשייתיים חשובים כמו הפקת אמוניה, מהתנקו שכאמור הפקתם מתאנול וחומרי דלק אחרים מפחמן דו חמצני ומים. בעתיד, מקווים החוקרים, תימצא הדרך ליישם את כל התהליכים הללו בתעשיה.

מביה"ח לתחנה המטאורולוגית

מד מהירות רוח וטמפרטורה, המבוסס על עיקרון מכשירי האולטראסאונד, עשוי להחליף את המיכשור המיכאני המסורבל בתחנות המדידה של חזאי מזג־האוויר.

מדידת הטמפרטורה של האוויר, כיוון הרוח ועוצמתה בכל רגע, היא אחד הרכיבים החיוניים באיסוף הנתונים שעל פיהם מכינים את המפות המטאורולוגיות, המשמשות בסיס לתחזיות מזג־האוויר. מכשירי המדידה המקובלים בתחנות המדידה של השירותים המטאורולוגיים בכל העולם הם מסורבלים יחסית, ופעולתם מבוססת על תנועה מיכאנית, כאשר דיוק המדידה מופרע בשל שחיקה, קורוזיה ותחזוקה לא־הולמת. חיכוך במיסבים וקורוזיה על כפות מד מהירות הרוח המיכאני יכולים לשנות בשיעור ניכר את קריאת מהירות הרוח, בעיקר במהירויות נמוכות. לצורך זה מופעל לעיתים במקביל מד־מהירות רגיש יותר, אלא שזה אינו מצביע על הכיוון. קריאת המכשירים משתנה גם במידה משמעותית עם שינויי הלחות באוויר.

עתה בוחנים במעבדות המרכז למיקרואלקטרוניקה המכון לפיסיקה שימושית בדלפט שבהולנד מיכשור חדש האמור לגבור על קשיים אלה. המדובר בתחנת מדידה מטאורולוגית הפועלת על עיקרון הדומה לזה שלפיו פועלים מכשירי האולטראסאונד לסריקת רקמות בבתי חולים. המכשיר מורכב מבסיס גלילי הכולל בתוכו את המערכת האלקטרונית והמיקרומעבד של היחידה. על הגליל מוצבים על 3 זרועות 3 חיישנים אקוסטיים. החיישנים פולטים אותות אקוסטיים אל הבסיס, ואותות אלה מוחזרים כלפי מעלה, לקולט המצוי במקום ממנו יוצאות ההוראות המשדרות אותם. גל הקול הנשלח עובר דרך המתארת שתי צלעות של משולש. זרימת האוויר בנתיב הגל האקוסטי משנה את מהירותו, והמחשב הזעיר שבבסיס בוחן את הפרש הזמן שבו הגיעו הפעימות מכל אחד מן החיישנים ומחשב הן את מהירות הרוח והן את כיוונה.

מדידת הזמן המהולט של מעבר הקול באוויר מספקת גם קריאה של הטמפרטורה של האוויר — חישוב שנמצא מדוייק להלוטין בתחום שבין מינוס 10 ל־40 מעלות צלסיוס.

מדידת חום זו נוגעת גם מיתרון נוסף, שכן אינה מושפעת מקרינת השמש והמכשיר אינו דורש "סוכה מטאורולוגית" מוצלת לצורך קריאת מידת החום של האוויר.

רגישות המדידה של מכשיר האולטראסאונד מאפשרת מדידת רוח החל ממהירות של קמ"ש אחד ועד ל־80 קמ"ש, בדיוק רב.

דגם מתקדם של מכשיר המדידה, המפותח עתה, יהיה בנוי מחומרים פלסטיים עמידים ומתכות שאינן סובלות מקורוזיה — והיעדר חלקים נעים יוכל לפעול ללא תחזוקה גם במקומות מרוחקים והסביבות "עויינות".

המחיר יהיה כ־1,700 דולר — דומה למחירה של תחנה רגילה עם מד מהירות רוח בעל כפות.

לצבוע ולהשמיד את הגידול הסרטני

תרופה חדשה להסרת גידולים סרטניים פותחה על־ידי ד"ר יגאל רוזנטל מהמחלקה למדעי המזון של מינהל המחקר החקלאי (מרכז וולקני), בשיתוף עם ד"ר אהוד ברזוור.

התרופה, שהיא צבע כחול בשם פטלוציאנין, מצטברת בגידולים סרטניים בריכוז גבוה בהשוואה לריכוזה ברקמה בריאה. חשיפת הגידול הצבוע צבע, לאור אדום של לייזר, גורמת להשמדתו.

טיפול זה, המוכר כ"ריפוי פוטודינמי" של סרטן, מבוצע באופן ניסיוני כבר שנים, בעזרת חומר הקרוי המטופורפירין, במרכזים רפואיים בצפון אמריקה ויפאן. היתרון הבולט של שיטת טיפול זו, בהשוואה לטיפולים אחרים, הוא בהשמדה מוחלטת של הגידול, ללא פגיעה ברקמה הבריאה. גם במקרים בהם הגידול, עקב מיקומו, אינו ניתן להסרה באמצעים כירורגיים.

החוקרים הישראלים פיתחו תרופה חדשה, שלה מעלות רבות על המטופורפירין. התרופה החדשה — פטלוציאנין — כבר הוכיחה עצמה כיעילה ביותר בהשמדת תאים בתרבית רקמה במעבדה, וכן בניסויים בחיות, המתבצעים בשיתוף עם חוקרים אמריקאיים. רק לאחר סיום הניסויים הנרחבים בחיות, העשויים להמשך מספר שנים, ניתן יהיה להעריך את תועלת התרופה בניסויים קליניים בחולים.

החוקרים הישראלים הגיעו לתרופה החדשה עקב התעניינותם בהיבטים הביולוגיים של צבעי־מאכל.

במלאת שלושים לפטירתה של יקירתנו

רבקה רייכל ז"ל

תתקיים אזכרה וגילוי מצבה ביום שני ט"ו כסלו תשמ"ח 7.12.87 בשעה 16.00 בבית העלמין בכפר סבא.

המשפחה

במלאת שנה לפטירת יקירתנו

רחל זילברשטייך פושטר ז"ל

נעלה לקברה ביום רביעי י"ח כסלו תשמ"ח 9.12.87 בשעה 2.30 אחה"צ בבית העלמין בחולון.

המשפחה

איגוד יהודי הארצות הבלטיות בבריטניה
קרן למלגות ע"ש קלוג
וחבר השופטים של הקרן בישראל
משתתפים באבלכם וביגונם של
השופט **בוריס רפופורט** ומשפ'
על פטירתה בטרם עת של הרעיה והאם
חיה ז"ל

קבלת מודעות אבל
24 שעות ביממה
מודפון
03-38 38 38

במלאת שנה לפטירתה של
יקירתנו הבלתי נשכחת

הלה טייך (ז"ל)

תתקיים אזכרה ביום שלישי י"ז כסלו תשמ"ח (8.12.87) בשעה 15.00 בבית העלמין בנחלת יצחק.
נפגשים ליד השער

משפחות:
טייך, חורין וגולדברג

על פטירתו של

יעקב ליאור ז"ל

מנכ"ל חטיבת "סולתם"
וממקימי תעשיית הנשק הישראלית

אבל
בית "כור"

לחוה רותי הילדים והמשפחה
ולבית עין גדי
יחד איתכם אנו מבכים את מותו של
יוסי ליאור
בית משקי הנגב

פרוקון בע"מ
משתתפים בצער
סולתם בע"מ
וסלגד בע"מ
במות
יעקב ליאור ז"ל

ליעקב גולדווסר ומשפחתו
יו"ר הנהלת כפר המכביה
אתך באבלך הכבד במות אביך
יצחק אשר גולדווסר
ההנהלה
צוות המנהלים והעובדים
כפר המכביה
מלון, מרכז קונגרסים וספורט.

זוהר דינה
הועדה המקומית לתכנון ולבניה קרית־גת

על־פי סעיף 149(1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965 מודיעה הועדה המקומית לתכנון ובניה, קרית־גת, כי הוגשה לה בקשה לאישור הקלה באחוזי כיסוי קרקע, לפי הפירוט כדלקמן:
ברח' חוקיה מסק 36, גוש מס' 1565 מגרש מס' 320 ברובע מלכי ישראל, קרית־גת. ההקלה המכסימלית המבוקשת היא 1.15% כסוי קרקע.
כל מי שיש לו התנגדות לאישור ההקלה במקום זה, רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ובניה, קרית־גת את התנגדותו המנומקת בכתב ד לציין את כתובתו המדוייקת. התנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.

זאב בוים
יו"ר הועדה המקומית
לתכנון ובניה קרית־גת

ועדה מקומית לתכנון ובניה גליל מרכזי
שווקים שוק עידוני

חוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965 — מרחב תכנון מקומי גליל מרכזי עכו.
נמסרת בזה הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965. כי במשרדי הועדה המקומית לתכנון ובניה גליל מרכזי בעכו. הוגשה בקשה לקבלת הקלה בבניה בתיק מספר 1413/87 ע"י מר כאמל+גמאל קעקוש במקום כפר יסיף — גוש 18764 חלקה 25 —.
מהות ההקלה: הקמת קומה שלישית במקום שמותר לבנות 2 קומות בלבד — שטח בניה בכל קומה 192 מ"ר במקום 180 מ"ר לפי המותר. כל המעונין רשאי להגיש התנגדות, למשרדי הועדה המקומית שווקים שוק עידוני עכו, תוך 14 יום מיום פרסום מודעה זו.

משה מלע
יו"ר הועדה המקומית
לתכנון ולבניה
גליל מרכזי — עכו

במלאת עשר שנים לפטירתו של

אולי (אהרן) מכנס

נעלה אל קברו מחר יום ב' 7.12.87 בשעה 15.00
בבית העלמין בקרית שאול

המשפחה

דחפון
שרות מודעות טלפוני של דחף
לבעלי כרטיס אשראי
03-611001

כלכלה ועסקים

שלטונות המס הגיעו להסכמה עקרונית על שיטה לגביית מס בענף היהלומים

יונהג תחשיב שבו ייקבע היקף הגבייה על פי מחזור עסקיו של היהלומן

מאת יהודה שרוני

שלטונות מס הכנסה ונציגי היהלומנים הגיעו בסוף השבוע שעבר להסכמה עקרונית, לגבי הנהגת שיטת גבייה חדשה בענף. המדובר בשיטת תחשיב, שעל פיה ישלם היהלומן את המס על פי מחזור עסקיו. תשלום המס על ידי היהלומן יילך ויירד, ככל שיגדל היקף העסקים של היהלומן.

את היהלומנים ייצג לצורך העניין רואה החשבון עוזי שטיינברג, ואת מס הכנסה ייצג משה גביש, סגן נציב המס.

ההסדר החדש קובע כי יהלומן שמחזור עסקיו עד 5 מיליון דולר לשנה ישלם 1.45 אחוזים ממחזורו למס הכנסה. יהלומן שמחזור עסקיו גבוה מ־30 מיליון דולר, לשנה, ישלם פחות מ־1 אחוז ממחזורו למס הכנסה. היהלומנים מנהלים את הספרים בשנים האחרונות בשיטה דולרית ותשלומיהם למס נקבעו עד כה בהתאם לשומות שנקבעו על ידי פקידי השומה בביקורת הספרים.

ההסדר בין היהלומנים למס הכנסה קובע כי למרות השיטה החדשה היהלומנים יהיו חייבים להמשיך ולנהל את הספרים כרגיל. נושאים מסויימים בהסדר, כמו נושא תשלום המס של יהלומנים שעבדו בהפסד, עדיין לא גובשו סופית. ביום ה' השבוע תתקיים פגישה נוספת בין שני הצדדים, ובה ינסו לפתור גם סוגיות אלה.

"לוז תעשיות" העבירה עבודות לברזיל בגלל אי הסכמה עם "כור"

מאת יונתן שרמן

"לוז תעשיות" העבירה חלק מעבודות המתכת להקמת תחנת הכוח הסולרית השישית שלה בקליפורניה לקבלני־משנה בברזיל, במקום לבצען בארץ באמצעות "כור מתכת".

ישראל קרייזר, מנכ"ל "לוז תעשיות", מסר ל"הארץ" כי "כור" סירבה ליטול על עצמה חלק מהסיכון בבניית תחנת כוח זו, כפי שנוטלים קבלני־משנה אחרים, ולכן כמחצית מעבודות המתכת בהקמת התחנה הועברו לברזיל. המדובר בעבודות בהיקף של קרוב לשני מיליוני דולר.

ב"לוז" מציינים, כי "כור מתכת" היתה פעילה בהקמת חמש תחנות הכוח הראשונות של החברה בקליפורניה, וסך העבודות שביצעה הגיע ל־30 מיליון דולר, בלא שנאלצה לשאת בהפסדים עקב אי הצלחת הפרויקטים הקודמים של "לוז".

קרייזר מסר עוד, כי בימים אלה מתנהל משא ומתן עם "כור מתכת" לשיתופה בהקמת תחנת הכוח השביעית בקליפורניה.

מ"כור" נמסר בתגובה, כי העסקים עם "לוז" הם כרגיל.

"כור" קיבלה רישיונות לייבוא ברזל בניין

מאת יונתן שרמן

חברה של קונצרן "כור", חברת "מעש", קיבלה רישיונות לייבוא 2,000 טונות ברזל לבניין בקוטר של 6 מילימטר, ממשרד התעשייה. רישיונות יבוא אלו ניתנו ל"מעש" יחד עם עוד שורה של רישיונות לסוחרי ברזל ובהם חברת "סולל בונה" וכן חברת "זום תעשיות", שבבעלותה מפעל לייצור ברזל לבניין. בסך הכל ניתנו 10 רישיונות בני 500 טונות כל אחד, שתוקפם יפקע במהלך חודש דצמבר.

יצויין, כי "כור" נאבקה בעבר בחירוק שיניים בכל ניסיון להתיר יבוא של ברזל לבניין, אשר עשוי לפגוע בפעילותה של קריית הפלדה.

"כור" החליטה לא להתנגד לייבוא פלדה של 6 מילימטר, אלא לייבא בעצמה פלדה כזאת, בשל המחסור הקיים כיום בברזל לבניין, היא העדיפה לרכז את הייצור בקטרים הגדולים יותר.

יצוין, כי צפוי שכל משלוחי הברזל המיובא יגיעו ארצה במהלך השבועות הקרובים ואז יירדו מחירי הברזל בקוטר 6 מילימטר, עקב הצפת השוק.

מכשיר חדש בשוק ההון

דירקטוריון הבורסה אישר בסוף השבוע בקשה של קונצרן כלל לגייס 15 מיליון דולר באמצעות הנפקה חדשנית. המדובר בהנפקת חבילת ניירות ערך המורכבת משני סוגי אגרות חוב. האחת, מקנה למשקיע הגנה מפני ירידת ערכו של הדולר כנגד המארק הגרמני. השנייה, מקנה למשקיע הגנה מפני ירידת ערכו של המארק כנגד הדולר.

חלק מחברי דירקטוריון הבורסה מתחו ביקורת על כך שהפרופ' אמיר ברנע המשמש כנציג הציבור לקח חלק בדיון. בבורסה סבורים כי ברנע שהוליד את מכשיר "תעתית" בבנק המזרחי, עלול להקלע למצב של ניגוד אינטרסים. הדירקטוריון גם דחה את הצעת ברנע לדון בגודל ההנפקה פעם נוספת בעוד שנה.

יהודה שרוני

"חפציבה" בונה בירושלים

חברת הבנייה הירושלמית "חפציבה" מכרה עד כה יותר ממחצית מכלל 700 הדירות שהיא בונה כעת באזור ירושלים. במהלך המחצית השנייה של השנה מכרה החברה בממוצע כ־24 דירות לחודש, כאשר בנובמבר הגיעה החברה למכירות שיא של 44 דירות.

החודש החלה החברה לבנות בשני אתרים חדשים במבשרת זאב וברמות. במבשרת זאב בונה החברה 48 יחידות וברמות 24 יחידות דיור ובכלל זה מספר קוטג'ים.

הפסקת מסחר בגין אי־פרסום דוחות

דירקטוריון הבורסה החליט בסוף השבוע להפסיק את המסחר בחברות אשר לא תפרסמנה את הדוחות הכספיים למחצית הראשונה של 1987 המסתיימת ביוני, עד ה־11 בדצמבר.

המסחר בניירות אלה ייערך בכל יום ג' אחת לשבוע, עד לפרסום הדוחות. עוד הוחלט כי המסחר במניות בזית ימשיך להתקיים אחת לשבוע.

יהודה שרוני

התעשיינים נגד היטל על הקמח

ההיטל הקיים על יצרני המזון, המחייבם בתשלום על מלאי הקמח שברשותם, הוא מיותר ומסרבל את המערכת — כך אמר קורט גבור, מנהל אגף המזון בהתאחדות התעשיינים, בפנייה למשרד התעשייה.

העורך: נחמיה שטרסלר

פמה — תרגילים חשבונאיים מתוחכמים

דו"ח על דו"ח/ יאיר שלהב, רואה חשבון

קרנות הנאמנות מוכרות

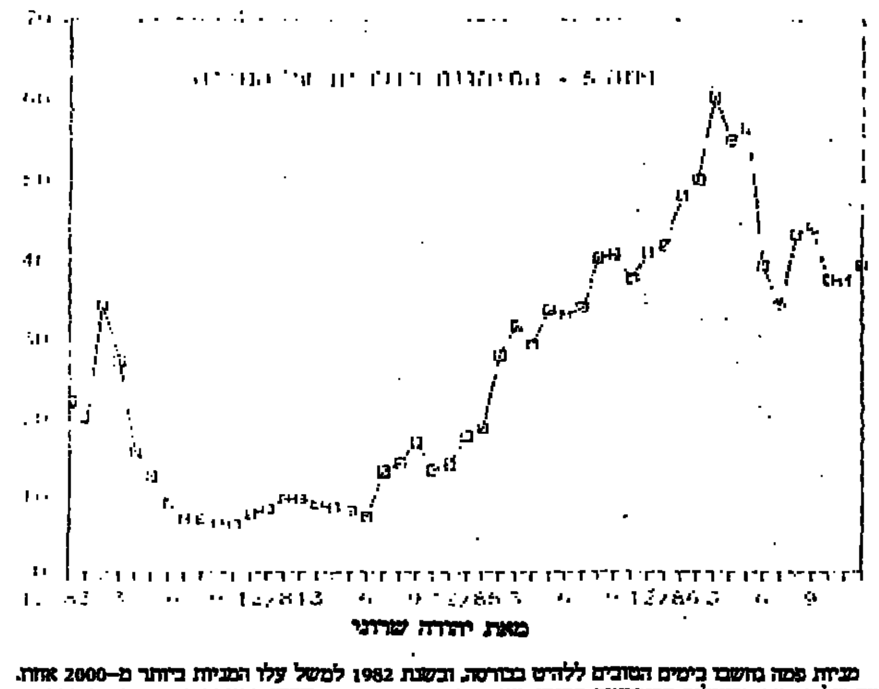

מאת יהודה שרוני

מניות פמה נחשבו בימים הטובים ללהיט בבורסה, ובשנת 1982 למשל עלו המניות ביותר מ־2000 אחוז. מה שליבה את הפעילות הבורסאית במניה באותה עת היתה העובדה שהיא החזיקה ב־10.5 אחוז מהחברה לישראל, ובאותה העת עלתה האפשרות שהחברה תמכור את אחזקתה זו לקבוצת אייזנברג (שיצאה בהצעת רכש למניות החברה), תמורת 40 מיליון דולר.

אולם, פמה נתקעה עם חבילת המניות, ומכרה אותה בשנת 1984 תמורת 10.5 מיליון דולר בלבד. מאז חלה הידרדרות בעסקיה של החברה, ושווי השוק של מניותיה ירד בהתאם לכך. ב־5 ביוני 1987 מכר בנק המזרחי, בעל השליטה בחברה, 38 אחוז מההון ו־52 אחוז בשליטה לחברת "ליבי אינווסטמנט" תמורת 3.9 מיליון דולר. אחד מבעליה של "ליבי" הוא איש העסקים וליג וינגרובסקי, המקיים קשרים ענפים עם בנק המזרחי.

הבורסה אילצה את הבעלים החדשים לצאת בהצעת רכש, אולם כמעט ולא היתה היענות להצעת הרכש, זאת מכיוון שההצעה בוצעה במחיר הנמוך ב־20 אחוז ממחיר הבורסה. המחיר הנמוך של ההצעה משך את המחירים כלפי מטה, ומאז ועד היום נמשכה השחיקה בשערים.

הפעילות הבורסאית במניות פמה זוהתה בשנים האחרונות עם קרנות בנק המזרחי, אולם בשנה האחרונה הוסטה הפעילות לעבר הגופים המוסדיים. חלק מהפעילות נעשה באמצעות חברת הברוקרים "נשואה". בתחילת 1987 הגדילו קרנות הנאמנות בנק הפועלים ו"בטוחה" את אחזקותיהם במניות בנות 0.5 שקל, מה שהביא לעליות תלולות במניה. אולם, בשבועות האחרונים הם שבו וצמצמו את אחזקותיהם.

הגרף של "מיטב" מראה כי במהלך 1987 ירדה המניה בת 0.5 שקל ממחיר של 40 דולר בתחילת השנה, למחיר של 36 דולר למניה כיום.

המחבר נמנה על סגל ההוראה בחוג לחשבונאות באוניברסיטה תל־אביב

פמה הינה חברת השקעות אשר היתה מוחזקת עם בנק המזרחי עד למכירתה ביוני השנה. ההון העצמי של החברה לדצמבר 86 מגיע לסך של כ־26.7 מיליון ש"ח, כ־73% ממנו מושקע בחברות מוחזקות, בעיקר חברות תעשייה ומסחר. במסגרת זו מחזיקה פמה בכ־9.5% בחברת ארית תעשיות אופטרוניות בע"מ וכ־37.5% בחברת אורדע פרינט תעשיות בע"מ. אך עיקר השקעת פמה מתרכזת בחברת תדיראן מעגלים מודפסים, חברה עתירת ידע הנמצאת בשליטתה ובניהולה של תדיראן.

כ־8% מההון העצמי של פמה מושקע במקרקעין, עסקות בניה והשקעה בחברה קבלנית. יתרת ההון העצמי של פמה בערך של כ־4.5 מיליון ש"ח מושקע בהון חוזר, כלומר ברשות החברה אמצעים נזילים לצורך ביצוע השקעות נוספות. כל פעילות החברה ממומנת בהון עצמי, כך שלמעשה בדו"ח ליום 31 ביוני 87 לחברה כמעט ואין התחייבויות.

מרבית האמצעים הנזילים של החברה הושקעו באיגרות חוב ממשלתיות בצורה ישירה או דרך קרנות נאמנות המתמחות באג"ח אלו. יש לציין בהקשר זה שמבחינת חוקי המס קיים הבדל בין השקעה ישירה באיגרות חוב ממשלתיות לבין השקעה עקיפה דרך קרנות נאמנות. חברה מקטינה ע"י השקעתה באיגרות חוב ממשלתיות אלו את הסיכון בהשקעת האמצעים הנזילים. אולם פוגעת למעשה גם בתשואה המתקבלת מהון זה.

העברת השליטה

במסגרת המדיניות של בנק המזרחי לממש השקעות שונות על מנת לשפר את מיבנה ההון של הבנק, ולהבטיח תשואה נאותה על ההון העצמי, מכר הבנק את אחזקותיו בחברת פמה. החבילה שהקנתה 38% בהון וברווחים ו־52.2% בזכויות ההצבעה נמכרה ב־5 ליולי 1987 לחברת ליבי אינווסטמנט קורפ' תמורת כ־3.9 מיליון דולר. כלומר, שווי החברה העודף לצורך המכירה בסך של 10.2 מיליון דולר, בעוד השווי המאזני של החברה לפי הדו"ח הכספי הבלתי מבוקר ליום 30 ביוני 87 היה כ־16.8 מיליון ש"ח. כלומר, המכירה בוצעה בכ־60% משוויה המאזני של החברה. שווי הבורסה של החברה עמד סמוך לפני הרכישה של 12.7 מיליון דולר ומשקף ירידה בשווי השוק שנבעה מעיסקת המכירה שבוצעה בתחילת יוני. שווי החברה בשוק למארס 87 היה כ־15 מיליון דולר, כלומר קרוב לשווי המאזני של החברה.

יתכן וההפרש נובע מאופי השקעותיה בחברות מו"פ או מרצונו של בנק המזרחי לממש את השקעתו בחברה ללא דיחוי.

פעילות החברה

למרות הגדרת פמה כחברה להשקעות, החברה לא ביצעה השקעה חדשה מאז ינואר 1985 (רכישת ההשקעה בארית) אלא העדיפה להגדיל את השקעותיה בחברות המוחזקות כבר על ידה, בעיקר בתדיראן מעגלים מודפסים.

חברת פמה איפשרה לחברת אורדע פרינט לצאת בהנפקה בבורסה בסך של 1.4 מיליון ש"ח. הנפקה זו הצליחה יחסית, למרות שבוצעה בזמן שפל בבורסה. כתוצאה מהנפקת המניות בבורסה ירד חלקה של החברה באורדע פרינט מ־50% ל־37.5%. ההנפקה בוצעה לאחר תאריך הדו"ח החצי שנתי ולפיכך רווח ההון בסך כ־390 אלף ש"ח לא קיבל בו ביטוי.

חברת פמה דיווחה על הפסד בשנת 1986 בסך של 900 אלף ש"ח לעומת הפסד בגובה 2,023 אלפי ש"ח שנה קודמת (בשקלים של יוני 87) החברה אף דיווחה על רווח בגובה 496 אלף ש"ח (בשקלים של יוני 87) בחצי השנה שנסתיימה ביום 30 ביוני 1987. אולם הפסד החברה בשנת 86 כולל סכום של 183 אלף ש"ח הנובע מהשפעת הפחתת שיעורי המס על המיסים הנדחים, כלומר הפחתת שיעורי המס הקטינה את חסכון המס העתידי כך שלמעשה בעקבות הפחתת שיעורי המס נוצר מצב פרדוכסלי בו הוצאות המס המדווחות גדלות.

בנוסף לכך מחקה פמה את השקעתה בחברת אס.טי.אי בסך 297 אלפי ש"ח (בשקלים של יוני 87). גם בדו"ח החצי שנתי לתקופה שנסתיימה ביום 30 ביוני מחקה פמה סכום של 160.7 אלפי ש"ח בגין מחיקת השקעות. החברה דיווחה על הוצאות מסים גבוהות ביותר ביחס לרווח — כ־561 אלפי ש"ח. בשנה הקודמת הוצאות המסים היו גבוהות אף יותר. הוצאות המסים לחצי השנה שנסתיימה ב־30 ביוני הסתכמו בפחות מ־10 אלפים ש"ח. תנודות חריפות אלו בהוצאות המסים תמוהות ומשפיעות בצורה קיצונית על הרווח.

תרגילים חשבונאיים

החברה נקטה בתרגיל פיננסי־חשבונאי, מתוחכם על מנת להקטין את ההפסד לשנת 1986: לפמה השקעה מהותית בתדיראן מעגלים מודפסים, חברה אשר החלה בפעילות ייצור באוקטובר 1986. בהסכם בין פמה לבין תדיראן נקבע כי פמה תשקיע 7.25 מיליון דולר ואילו תדיראן תשקיע ידע. כתוצאה מכך נוצר כביכול עודף עלות השקעה על שוויה המאזני בסכום ניכר, תופעה מוכרת בחברות השקעה. הפחתת עודף עלות זו תיפגע קשה ברווחיות חברת פמה. מצד שני, אין לצפות מתדיראן מעגלים מודפסים לרווחים כבר בשלב הראשוני לחייה העסקיים. כדי למנוע השפעות אלו הקטינה פמה את אחזקתה בתדיראן מעגלים מודפסים ל־24.8% על ידי הנפקת אופציות שלא מומשו על ידי חברת פמה. שליטה של 25% היתה מחייבת לרשום את ההשקעה בשיטת השווי המאזני כולל רישום חלקה של פמה בהפסדים, אם ישנם, והפחתת עודף העלות. אולם ירידה באחוז האחזקה מתחת לשיעור זה מנעה את הצורך בהפחתת עודף העלות דבר המשפיע בצורה מהותית ביותר על רווחי החברה. בהקשר זה יש לציין כי בעולם הולכת ומתגבשת הדעה שיישום שיטת השווי המאזני מותנה בהשפעה מהותית ולאו דווקא באחוז שליטה זה או אחר. לדעתי גישה זו תקפה גם בכללי הדעת הקיימים כיום, כך שיש לרשום את ההשקעה בשיטת השווי המאזני.

יש לציין כי ההשקעה העיקרית של פמה היא בתדיראן מעגלים מודפסים וכתוצאה מהטיפול החשבונאי — השקעה זו אינה מוצאת את ביטויה בדו"חות הרווח והפסד של חברת פמה.

פמה מחזיקה ב־33% ממניות "משהב דיור מעולה" הבונה שני בנייני מגורים בגבעת יצחק בת"א. הדו"ח הרווח והפסד של משהב דיור מעולה מצביע על רווח אפסי. אולם בהיקף מאגף מבנית הבניה, נראה שהאיזון הושג תודות למימון זול שנתקבל מבעלי החברה: ממשהב ומפמה, כלומר ההפסדים הנובעים מעיסקת הבניה נספגו בחברות המחזיקות באופן שוטף דרך סעיף הוצאות מימון.

לפי כללי חשבונאות מקובלים כאשר יש הפסד מפרויקט בנייה יש לרשום הפסד בגין כל הפרויקט, כולל החלק שטרם בוצע. כלומר, ליצור הפרשה להפסדים עתידיים מהפרויקט בנוסף להפסד שנוצר בשנת החשבון. בתוך זו פרויקט הבנייה אינו מפסיד והחברות נמנעו מהצורך לבצע הפרשה להפסדים נוספים בגין החלק בפרויקט הבניה אשר טרם בוצע, דבר המתבקש נוכח ההפסדים הריאליים מהפרויקט.

לחברה יש מחלוקת עם שלטונות מס הכנסה בגין שומות על שנות מס קודמות. הסכום השנוי במחלוקת מגיע לכ־23.7 מיליון ש"ח, סכום הקרוב לכל ההון העצמי של החברה. בדו"ח החברה לא מצויין האם ברשות החברה חוות דעת משפטיות התומכות בעמדה כנגד שלטונות מס הכנסה.

רווח בדו"ח החצי שנתי

החברה דיווחה כאמור על רווח חצי שנתי בסך 496 אלפי ש"ח. רווח זה הושג תודות לתיקון בגילוי הדעת העוסק בהצגת השקעה בניירות ערך סחירים. תיקון זה תרם כ־919 אלפי ש"ח לרווחיות החברה. הדבר נובע למעשה מדרך הצגת ההשקעה במניות חברת ארית תעשיות אופטרוניות, חברה אשר פמה מחזיקה ב־9.5% מהון המניות שלה, ואשר מניותיה נסחרות בבורסה בת"א ובניו יורק. בעבר, רשמה החברה את ההשקעה בארית לפי שווי הבורסה של המניות, אולם בהתאם להוראות ג"ד 44 של לשכת רואי חשבון בישראל סיווגה החברה את השקעתה בארית כ"השקעת קבע" והתעלמה משינויי שווי החברה בבורסה בתקופת הדו"ח החצי שנתי. כלומר הציגה את ההשקעה לפי ערך הבורסה ליום 31 בדצמבר 1986 כאשר הוא מתואם למדד עד יוני 87, בהתאם להנחיות ג"ד 44. במקרה זה כאשר מדובר בהשקעה גדולה והחזקת שליטה כזו השונה מהשקעה בתיק ניירות ערך לסחור, נראה לי כי טוב היה אם גילוי הדעת היה קובע כי יש להציג את ההשקעה על פי עלותה המקורית כאשר היא מתואמת לאינפלציה עד ליום 30 ביוני 1987, בהתעלם משוויה בבורסה ביום 31 בדצמבר 1986. טיפול זה משקף נכון יותר את סיווג ההשקעה כהשקעת קבע.

תחזית לעתיד

לחברה הכנסות קבועות מנכסי נדל"ן אשר ברשותה. על החברה לבחור לעצמה אפיק להשקעת עודפי הנזילות הגדולים אשר ברשותה. עודפי נזילות אלו מושקעים באיגרות חוב ממשלתיות. העובדה שלחברה אין כמעט התחייבויות, ממתנים אמנם במידה מסויימת את התשואה, אולם מקטינים במידה רבה את הסיכון הכרוך בחברה זו.

דו"חות רווח והפסד

מותאמים לשקל של חודש יוני 1987

	לתקופה ינואר־יוני 1987 (בלתי מבוקר) אלפי ש"ח	לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 1986 (בלתי מבוקר) אלפי ש"ח
רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מסים על ההכנסה	680	(43)
מסים על ההכנסה	(9)	(561)
רווח מפעולות רגילות לאחר מסים	671	(604)
הפסד ממחיקת השקעות	(161)	(298)
חלק המיעוט (ברווח) הפסד	(14)	3
רווח נקי לתקופה	496	(899)

אלדן — טק בע"מ

הודעה על אסיפה כללית שלא מן המניין

ניתנת בזה הודעה על קיום אסיפה כללית שלא מן המניין שתתקיים במשרדי החברה ברחוב אהליאב 16 בירושלים ביום 13.12.87 בשעה 8.30. לשם דיון, ואם יראה לחברים לקבל את ההחלטות הבאות כהחלטות רגילות:

1. שנוי שימוש בתמורת חלק מן ההנפקה.
להעביר סכום של 170,000 ש"ח שיועדו במשקיפי ההנפקה לרכישת ציוד קבוע למפעל של החברה, לשם רכישת 50.012% ממניות חברת ביוטכנולוגיות בינלאומיות בע"מ (IBT) והזרמת הון לחברת IBT.

2. לקבוע את מספר חברי הדירקטוריון לחמישה.

על פי תקנון החברה אם תוך חצי שעה מהמועד שנקבע לאסיפה לא ימצא המנין החוקי תתבטל האסיפה ותתקיים כעבור 48 שעות בדיוק באותו המקום. באסיפה שנית כזו יהוו שני חברים הנוכחים בעצמם או ע"י באי כוחם מנין חוקי.

חבר רשאי למנות בא כוח להצביע במקומו. מינויו של הבא־כוח יהא בכתב באופן הקבוע בתקנון ההתאגדות.

כתב מינוי של בא כח יש להפקיד במשרדי החברה בכתובת הנזכרת לעיל לפחות 48 שעות לפני המועד הקבוע לאסיפה, או לאסיפה השנית.

פנקס החברים יהיה סגור להעברות בתקופה שמיום 8.12.87 ועד לאחר קיום האסיפה.

מזכיר החברה
בפקודת הדירקטוריון

קנה עוד היום פקסימיליה מתוצרת NATIONAL PANASONIC ושלם עבורה בשנת הכספים הבאה

פקסי מי ליה

כדאי לך לקנות בבינת

- בינת היא החברה הגדולה בישראל לתקשורת מחשבים.
- בבינת יודעים איך להדריך אותך לניצול מירבי של כל תכונות המכשיר.
- בבינת יודעים לשלב את הפקסימיליה במערך המשרד הממוחשב.
- לבינת שלושה סניפי שרות בארץ, בת"א – חיפה וירושלים.
- בינת תמכור לך גם בתשלומים.

בבינת יודעים איך להעביר מסמכים גם על קווים בעייתיים.
בבינת יודעים להציע לך את הפיתרון הכלכלי ביותר לצרכיך בהעברת מסמכים.
בבינת יודעים להציע לך גם ציוד משלים לתקשורת ממוחשבת. לבינת מאות לקוחות מרוצים.

מכשיר הפקסימיליה הוא הפיתרון המעשי לדואר האלקטרוני. הפקסימיליה מחוברת לקו הטלפון ומאפשרת שליחה וקבלה של מסמכים, בצורתם המקורית, בארץ ובחו"ל.

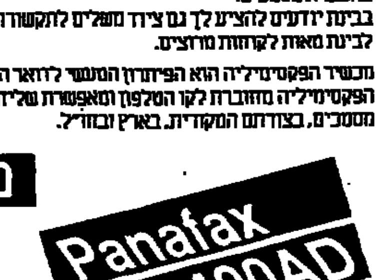

מבצע שנתיים אחריות
עד סוף 87 או גמר מלאי

ת"א 03-498811, י-ם 02-861990, חיפה 04-254088

Panafax UF-400AD
יבואן תדיראן

בינת

בינת החברה הגדולה בישראל לתקשורת מחשבים.

קטן אבל חזק!

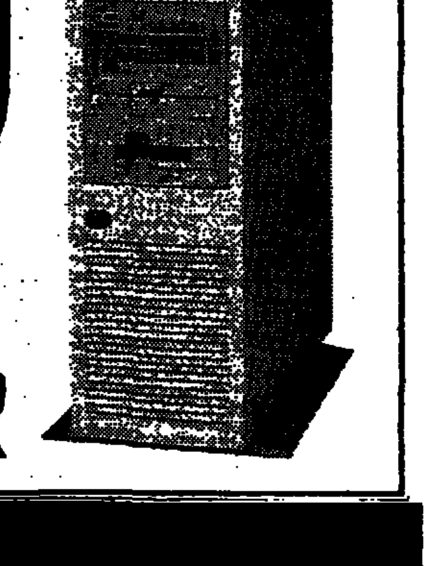

הבן החדש במשפחת המחשב העסקי יבמ/36 עכשיו ב־29,650 ש"ח

במחיר* זה תקבל:
- מערכת רבת משתמשים.
- מאגרי נתונים החל מ־65 מליון בתים.
- אפשרות חיבור 16 תחנות עבודה.
- תנאי מימון נוחים.

המחשב החדש במשפחת יבמ/36 יאפשר לך גם להנות מאפשרויות גידול נרחבות ויכולת לנצל את כל המגוון העשיר של התוכניות שפותחו עבור כל דגמי המחשב העסקי יבמ/36.

לפרטים טלפון: 618774, 03-618416.

* לתצורה הכוללת: מחשב, מערכת הפעלה, מצג ומדפסת כולל מיסים, ללא מע"מ.

יבמ IBM

רק איתורית כותבת עברית

חדש!

- **לראשונה בהיסטוריה** שנים אתם שואלים אותנו: "מתי סוף סוף תלמדו את האיתורית לכתוב עברית?" היום אנחנו עונים: "היום!" איתורית - יחידה וראשונה מסוגה בעולם הכותבת עברית.
- **סודיות מוחלטת** כל ההודעות הן אישיות - לעיניך בלבד! (מלבדך איש אינו שומע - איש אינו רואה).
- **קליטה אמינה** ההודעות מופיעות בעברית על הצג ונשמרות בזכרון: אין אבדן הודעות, אין שגיאות ברישום ויש יותר בטיחות בקבלת הודעות בזמן נהיגה או עבודה.
- **זכרון של פיל** הודעותיך נשמרות בזכרון (עד מאות סימנים שונים) ואתה יכול לדפדף בהן (בהרצה קדימה, או אחורה).
- **יודעת שפות** כתיבת הודעות דו לשוניות גם באנגלית.

פנקס אלקטרוני להודעות

היום זה היום
התקשר אלינו כבר היום והצמד אליך מרכז תקשורת חכם, קומפקטי ושקט.
איתורית - שרותי תקשורת בע"מ - החברה המובילה בישראל.
03-7549177, 02-224341, 04-380541, 08-561061, 057-79765, 053-344615

איתורית ITURIT

ליבנזון

אינות מחוברים

הודעה בדבר אסיפה כללית של בעלי מניות החברה

האסיפה תתקיים ביום 28.12.87 בשעה 10.00 במשרדי החברה ברחוב היצירה 19, רמת־גן על סדר היום: 1. מינוי דירקטוריון לחברה. 2. אישור הדוחו"ת הכספיים לשנת 1986. 3. מינוי רו"ח לחברה. 4. שונות.

אם תוך חצי שעה ממועד שנקבע לתחילת האסיפה הכל לא יהיה מנין חוקי, תדחה האסיפה לשבוע הבא באותו מועד ובאותו מקום.

בעלי מניות רשאים להיות מיוצגים על ידי מיופה כח, זאת אם יפקידו יפוי כח מתאים במשרדי החברה ברחוב היצירה 19 ברמת־גן, לפחות 48 שעות לפני מועד האסיפה.

בפקודת הדירקטוריון
בכר שמואל, מזכיר החברה

صكنا من الأصل

מכתבים למערכת הארץ

ישראל ויהודי ארה"ב: השקר המוסכם

פולס טוען (27.11) כי עלייה המונית מארה"ב נוגדת את האינטרסים האמיתיים של ישראל, ומסתמך בין היתר על דבריו של ראש הממשלה יצחק שמיר בפני מנהיגי יהדות אמריקה במיאמי. טענה זו משמשת זה שנים תירוץ נוח ליהודים אמריקאים: נוכחותם בארה"ב נחוצה לישראל, ולכן הם "עושים לישראל טובה" ונמנעים מלעלות. הטענה אינה נכונה מכמה סיבות.

הקהילה היהודית בארה"ב נמצאת בסכנה מספרית מתמדת, הן מבחינה יחסית (כאחוז מאוכלוסיית ארה"ב) והן מבחינה מוחלטת, עקב ריבוי נישואי תערובת והתבוללות כללית. כך שישראל לא יכולה ממילא לסמוך לאורך זמן על "ציבורה המספרית" של קהילה זו.

מאותה סיבה, יהודי אמריקאי שמחליט לעלות מבטיח למעשה את הישארות צאצאיו בחיק העם היהודי. לעומתו, יהודי אמריקאי שאינו עולה מזרז את התבוללותם. לכן, הישארותם של היהודים באמריקה אינה יכולה להיות אינטרס ישראלי.

השפעתה וכוחה של יהדות אמריקה לא הייתה מעולם פונקציה ישירה של גודלה המספרי. האם מישהו יכול לטעון ברצינות שהשפעתה של קהילה המונה שני אחוזים מאוכלוסיית ארה"ב תיפגע קשות כששיעור זה יירד ל־1.5%?! (וזה בהנחה האידיאלית שרבע מיהדות אמריקה, מעל למיליון איש, יעלו ארצה.)

הגיע הזמן לנפץ את מיתוס "כוח הבוחר היהודי" באמריקה, המטופח זה שנים על־ידי יהודי אמריקה וממשלת ישראל. שני הנשיאים הפרו־ישראליים ביותר מאז 1948, ג'ונסון וריגן, נבחרו על אפם ועל חמתם של יהודי אמריקה. סנאטורים פרו־ישראלים מובהקים, כמו ג'קסון המנוח מוואשינגטון או אינואי מהוואי, באו ממדינות שבהן אין כמעט מצביעים יהודים.

עליית יהודי אמריקה אינה נוגדת את האינטרסים של ישראל. היא נחוצה גם לנו וגם להם, אם ברצונם להישאר יהודים. הצהרותיו של שמיר אינן אלא המשך טיפוחו של השקר המוסכם בין מנהיגי ישראל לבין מנהיגי יהדות אמריקה מאז שנות ה־50: אנחנו נגיד ליהודי אמריקה שהם נחוצים לנו שם, ניתן לגיטימציה לאי־עלייתם, והם בתמורה יתרמו ביד נדיבה מכספם.

יהושע רז
גבעתיים

נוסחת פרץ לחיים בצוותא

"פגיעה בסטאטוס קוו" הגדיר השר פרץ בקול נשבר ורוטט בגלי צה"ל את פסק הדין של השופטת הירושלמית ד"ר פרוקצ'יה, "אפשר היה עד כה לחיות ביחד", ו"השופטת פרוקצ'יה יצרה מצב בלתי־נסבל", וגו'.

לו היה שומע זאת אורח מדינה זרה, הנקרה לראשונה לעולמנו הקטן כאן בארץ, אין ספק שהיה רואה בדברי מר פרץ גישה סובלנית, רווית התחשבות באורח החיים ובחופש מצפונו של כל אדם בישראל. ואולם מי שמורגל במתק השפתיים ההולך לק המסוגל להתייחס לתוכן ולא לעטיפה יודע, שה"סטאטוס קוו" נתפס זה מכבר בידי החרדים בירושלים ובארץ כולה אין כל בסיס להנחה ש"אפשר היה עד כה לחיות ביחד". ושככל־כול באה הגב' פרוקצ'יה והרסה במחי פסק־דין אחד אידיליה של חיים נפלאים, ששררו עד לאותו יום בין חרדים לחילוניים.

נוח לו למר פרץ לשכוח את האלימות הדתית המתרחשת בירושלים ובמקומות אחרים שנים כה רבות, את הפגיעות האישיות שפוגעים חרדים באחרים ש"אינם משלהם" בכל הזדמנות שבאה לידיהם, את השחתת הרכוש הנוראה שבערבה בגלל הבדלי אמונה, ואת מסעי ההטפה המיסיונרית שעורכים חרדים במגורים אחרים, דתיים כחילוניים, לאינוס רעיוני ולגניבת נפשות במסווה ה"יהדות".

פתאום נמוגו לחן כל הרעות־חולות הללו, וכל שנותר להם הם "החיים היפים והנעימים שהיו לנו ביחד"! מתי היו לנו חיים כאלה והרי יום טוב אחד לא היה לנו תחת עול הכפייה החרדית! גם כאשר ישבנו שבעה ובכינו על ילדים תמימים שנהרגו באסון רכבת, בא הרב פרץ וזרע מלח על פצעינו מתוך אטימות הלב. העוד נשמה יהודית והתחשבות אנושית.

את המצב ה"בלתי־נסבל" כהגדרתו של פרץ לא הגב' פרוקצ'יה יצרה אלא הוא, עמיתיו בממסד החרדי וכנועיו בממסד החילוני. השינוי בפסיקת השופטת נדרש על ידי פרץ אך ורק לשם מתן תוקף למנהיגיו של ציבור חרדי קטן להגביר שליטתם מהציבור הדתי והחילוני, ולהגדיל את כוחם ושליטתם בעם, בממסד ובחוקה.

"נוסחת פרץ" אינה מרשם לחיים בצוותא. אפשר ואפשר לחיות זה לצד זה, דתיים וחילוניים, רק כאשר יכבדו אלה את אמונותיהם של אלה, ורק אם יורשה ויוכל כל אדם בארץ לחיות את חייו בדרך שבחרה נפשו, ומבלי להפריע כהוראה לזולתו לחיות את חייו הוא על־פי אמונה הוכות.

אמנון חכמי
הוד השרון

סידור מיותר בבית הספר הכללי

שר החינוך הודיע בשבוע שעבר, כי "הוראת סידור התפילה הוא נושא מועדף על ידי משרד החינוך", וכי כל מורה בבית ספר כללי, שיביע רצונו ללמד סידור התפילה, יקבל תוספת שעה שבוע לכיתתו מסגרת של שעות להעמקת החינוך היהודי בבתי הספר הממלכתיים כלליים.

העמקת החינוך היהודי אין פירושו לימוד סידור תפילה; משמעותו של הסידור היום מותנית בהסכמה ובכוונות הבסיסית של בני העם היהודי להוסיף ולדבוק בפולחן מימי הביניים. הציבור היהודי החילוני, הקונסרבטיבי והרפורמי, רובו המכריע של העם היהודי בארץ ובתפוצות כיום, החליט על־פי אורחות חייו לדחותו כליל או לשנותו כתואם לרוח הזמן.

הורה המוסיף לדבוק במתכונת האורתודוכסית של הפולחן או שמעוניין להגביר את לימודי היהדות אצל בנו, שולח אותו מלכתחילה לבית ספר דתי או חרדי. בית הספר הממלכתי הכללי "מתנכר" בלימודי היהדות מעל ומעבר לכמות המקובלת על דעת מרבית הציבור החילוני. צא וחשב כמה שעות תנ"ך, תורה שבעל־פה, אגדה, היסטוריה יהודית וספרות יהודית נלמדות היום בבתי הספר הכלליים. כל הגברה נוספת מטבע הדברים תיעשה על חשבון ההשכלה הכללית.

הורים ששולחו ילדיהם לבית הספר הכללי, עשו זאת משום שלא ההשכלה התורנית אלא הכללית היא החשובה בעיניהם, ולהם אין כמו להורים הדתיים מסגרות חינוך חילופיים. הנמקותיו של יועץ השר כי "גם בעידן של קיצוצים אי אפשר שלא תהיה במערכת קצת נשמה, קצת גיהוץ" מתמוטטת על הנחה, שלימוד סידור התפילה הוא הדרך היחידה "להכנסת נשמה" ו"גיהוץ" לתכנית. הנני מציע בזאת להכניס "נשמה" באמצעות לימודי אמנות, ו"גיהוץ" — באמצעות מדע וטכנולוגיה.

עלי גת
חיפה

קולנוע / רחל גורדין

איב מונטאן ב"מאנון": דמות בודדה וטראגית בסיום הסאגה של "ז'אן דה פלורט" ו"מאנון"

נקמת הנימפה

"מאנון", קולנוע צפון, ת"א

האם יבואו אוגולין המכוער ודודו הרשע על עונשם, לאחר שגזלו את המעיין מז'אן דה פלורט הגיבן. האף גרמו למותו? מה קרה למאנון, בתו הקטנה של הגיבן, לאחר מות אביה? מהו הסוד האפל הטמון בעברו של הדוד הזקן והקמצן למשפחת סוברין? הקהל האמון על "שושלת" בסדרות ה"תנועה" בווידיאו לא ייאלץ להמשיך ולהתייסר בציפייה להמשכו של "ז'אן דה פלורט". "מאנון של המעיינות" ישיב על השאלות הגורליות שנותרו ללא מענה בסופו של החלק הראשון לסאגה. אישית, עלי להודות ש"מאנון" עיצבן אותי והשפיע השפעה שלילית גם על מה שזכור לי מ"ז'אן דה פלורט". זה סרט נרקיסיסטי, רווי התפעלות עצמית. משחקם המצויין של איב מונטן ודניאל אוטיי מאבד הרבה מכוחו בגין התסריט והבימוי הפשטני של קלוד ברי.

ברי הולך על תנופה מלודרמטית. דמויות גדולות מהחיים, מוסיקה רומנטית המתעצמת בריגעים גורליים, נופים פסטורליים, כרקע לאשמה קולקטיבית של אנשי הכפר, וגילויים חרשים לגבי העבר, הנחשפים באופן מבני ושרירותי. כל זה היה יכול להיות יפה אילו היה קלוד ברי רגיש למידה הנכונה של הדברים, אילו היה בו אפילו שמץ של עדינות. אך הבימאי מרבה לסמוך על יופיה התמים של השחקנית הראשית — עמנואל ביאר — ומתפלש שוב ושוב בצילומים אידיליים של דמותה על רקע הנוף של פרובנס, רוקדת בעירום כששערה הבלונדי מתנופף ברוח, או מחבקת טלה כמו נימפה — ילדת־טבע, במקום לסחוף את הצופה בתנופה. זה יוצר הרגשה נלעגת של אי־נעימות ומבוכה.

זהו סיפור נקמתה של מאנון באנשים שרצחו את אביה. רוגלין קהה החושים, הנוהה בנאשות דווקא אחר מאנון היפהפיה, מתייסר בייסורי תופת. דודו הצייקן, פפה, נענש בסבל נסתר, הידוע רק לו. משחקם של דניאל אוטיי ואיב מונטן, בתפקידים אלה, מעניק גוון טראגי להתרחשויות. איב מונטן צריך רק לצעוד לאיטו, בבליטה קלה, בעת חתונתה של מאנון, כדי להעביר תחושה של בדידות טראגית. הוא מנצל את כשרונו, ואת נסיונו התיאטרוני והקולנועי, כדי למלא את הסיטואציה במתח דרמאטי. אך "מאנון" אינו סרטו של פפה אלא של אלת הנקמה היפהפיה שנשלחה להעניש. במקום לפנות את הבימה לכשרונו של מונטן, מעמיס עליה קלוד ברי מעיינות שופעי מים, נופים אידיליים, ונימפות המגנות במפחותיהן. יש, בוודאי, מי שייהנה. אני איבדתי את הסבלנות כבר סמוך להתחלה.

התזמורת הפילהרמונית הישראלית

תל אביב, היכל התרבות, 8.30 בערב
קונצרט למנויים מס' 3
דוד פורסלין — מנצח
יוסף מלובני — טנור
ליווה פיסר — באס
מקהלת הגברים ההולנדית
מקהלת ילדי הקונסרבטוריון "אנקור"
התכנית:
בטהובן — הפתיחה ל"לאונורה" מס' 3
בטהובן — סימפוניה מס' 8
שריף — "שירה המתים"
סדרה ז': יום ב' 7.12.87
סדרה ח': יום ג' 8.12.87

תל אביב, היכל התרבות, 5 אחה"צ
קונצרט לנוער מס' 1
התזמורת הפילהרמונית הצעירה
שלום רונלי־ריקליס — מנצח
דלית גבירצר, נגינת קרן
רות רוזמן, נגינת קרן
רועי שילוח — כנר
דודו כרמל — אבובן
נוגה בר־אור, נגינת קלרינט
עוזי שלו, נגן בסון
רזי נאור, נגן קרן
התכנית:
בן חיים — תרועה לישראל
היידן — קונצ'רטו לשתי קרנות ותזמורת
ברוך — קונצ'רטו לכנור
מוצרט — קונצ'רטנטה לכלי נשיפה
צ'ייקובסקי — סימפוניה מס' 4
יום ב' 7.12.87

תל אביב, היכל התרבות, 8.30 בערב
קונצרט למנויים מס' 4
אסא־פקה סאלונן — מנצח
בלה דוידוביץ' — פסנתרנית
התכנית:
לוטוסלבסקי — "שניים שווים אך שונים"
בטהובן — קונצ'רטו מס' 1 לפסנתר
סיבליוס — סימפוניה מס' 5
סדרה א': יום ה' 10.12.87
סדרה ב': יום ג' 15.12.87
סדרה ג': יום ה' 17.12.87
סדרה ד': מוצ"ש 19.12.87
סדרה ה': יום א' 20.12.87

חיפה, אודיטוריום חיפה, 8.30 בערב
קונצרט למנויים מס' 3
דוד פורסלין — מנצח
יוסף מלובני — טנור
ליווה פיסר — באס
מקהלת הגברים ההולנדית
מקהלת ילדי הקונסרבטוריון "אנקור"
התכנית:
בטהובן — הפתיחה ל"לאונורה" מס' 3
בטהובן — סימפוניה מס' 8
שריף — "שירה המתים"
סדרה ד': הערב 6.12.87

חיפה, אודיטוריום חיפה, 8.30 בערב
קונצרט למנויים מס' 3
אסא־פקה סאלונן — מנצח
בלה דוידוביץ' — פסנתרנית
התכנית:
לוטוסלבסקי — "שניים שווים אך שונים"
בטהובן — קונצ'רטו לפסנתר מס' 1
סיבליוס — סימפוניה מס' 5
סדרה א': מוצ"ש 12.12.87
סדרה ב': יום א' 13.12.87
סדרה ג': יום ב' 14.12.87

ירושלים, בנייני האומה, 8.30 בערב
קונצרט למנויים מס' 2
אסא־פקה סאלונן — מנצח
בלה דוידוביץ' — פסנתרנית
התכנית:
לוטוסלבסקי — "שניים שווים אך שונים"
בטהובן — קונצ'רטו לפסנתר מס' 1
סיבליוס — סימפוניה מס' 5
יום ד' 16.12.87

תיאטרוני ישראל
הערב יום א' 6.12
תיאטרון הבימה:
בית ספר לנשים: 20.30
אנשים קשים: 20.30
מירלה אפרת: ברחובות 20.30
התיאטרון הקאמרי:
פולה — בצוותא: 20.30
אהבה מאוחרת — בת' חיפה
הבלי משיח —
בת' ירושלים: 16.30, 20.30

תזמורת סימפונית ירושלים
קלסיקל — קונצרט 1
מנצח: סקיף הנדרסון (ארה"ב)
סולן: ארנן ויול (פסנתר)
סופה: "הפרשים הקלים"
דביוסי: "הקתדרלה במצולות"
מנדלסון: קונצ'רטו 1 לפסנתר
צ'ייקובסקי: קפריצ'יו איטלקי
גרופה: "הקניון הגדול"
יום חמישי, 10.12.87, 8.30 בערב
אולם הקונצרטים ע"ש הנרי קראון
כרטיסים: בתאטרון ירושלים ובמשרדים בעיר

התזמורת הקאמרית הישראלית
"בית אסיה", רח' ויצמן 4, ת"א, טל. 03-210102

שלמה מינץ,
מנצח וכנר
בתכנית:
באך: קונצ'רטו ברנדנבורגי מס' 1
מוצרט: קונצ'רטו מס' 3 לכנור ולתזמורת
דבוז'אק: סרנאדה לכלי קשת
★ קונצרטים מיוחדים:
29.12.87, יום ג', היכל התרבות כרמיאל שעה 20.30
2.1.88, מוצ"ש, היכל התרבות עפולה שעה 20.30
★ קולות וגוונים מס. 2ב' — סדרות 1 ו־3:
3.1.88, יום א' היכל התרבות תל אביב שעה 20.30
כרטיסים: במשרדי התזמורת בית אסיה ויצמן 4, טל. 03-210102 שעות 09.00 — 15.00
"הדרך" אבן גבירול 90 טל. 03-248814
"קסטל" אבן גבירול 153 טל. 03-447678
"השחר" סוקולוב 86 רמה"ש טל. 5400552

הארץ ממליץ

טמטמפו (ת"א) — קומדיה יפאנית חביבה על אוכל איכותי ובישול איכותי, ועל אומנות בכלל.

תרז (ת"א) — חייה של תרז מרטן, נזירה כרמליטית שנפטרה בגיל 24 משחפת, בסוף המאה שעברה, בסרט סגפני ופשוט של אלאן קבליה.

מגדל הרבורים (ת"א, חיפה) — יותני בגיל העמידה נושא את משפחתו ויוצא עם הבחורות שלו למסע מצפון יוון לדרומה. סרט עצוב של אנגלופולוס ("מסע השחקנים", "מסע לסיתירה").

בוקר טוב בבילוניה (ת"א) — סרטם של האחים טאוויאני ("פדרה פדרונה", "כאוס") עוסק באמנות הקולנוע, דרך סיפורם של שני אמנים איטלקיים המגיעים להוליווד ב־1915.

לו הייתי כאן (ת"א) — סיפור קטן וחינני על נדיקנפרמיזם של נערה באנגליה של שנות החמישים.

המשפחה (ת"א, חיפה) — משפחה איטלקית במשך שמונים שנה, מאז ראשית המאה. אטורה סקולה ("יום מיוחד", פאסיונה ד'אמורה") מביים, עם ויטוריו גסמן, סטפניה סנדרלי, ופאני ארדאן.

ז'אן דה פלורט (ת"א, ירושלים) — הראשון בין שני סרטים על־פי ספרו של מרסל פאניול "מי הנבעות". מאבק על מקור מים בכפר בפרובאנס של 1920 עם ז'ראר דה פרדיה, איב מונטאן, ודניאל אוטיי.

הבלתי משוחדים (ת"א, ירושלים, חיפה) — סרטו של בריאן דה־פלמה על תפיסתו של אל קפונה ע"י צוות שוטרי חוק שאי אפשר היה לקנותם.

סרטי בידור

מי הנערה הזאת (חיפה) — קומדיה אוהלית וחמודה על בחור מבית טוב העומד להינשא לנערת חברה, על חתיכה מטורפת ופראית המשתלטת על חייו, ועל חתול טורף המארח להם לחברה. בכיכובה של מדונה.

מחולל הדוד המיטות (ת"א, חיפה) — סרט מתח על גבר המגן על פילגשו הנשואה מטעוררת בלכידת רוצח מטורף, ומסתבך בעצמו.

עיריית חיפה —
משרד מהנדס העיר
הועדה המקומית לתכנון ולבנייה העיר חיפה
רחוב ביאליק 3, חיפה
טלפון מספר — 04-640775 פר' 484

הודעה עלפי סעיף 149, לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965.
ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה על־ידי:
חיים פרידמן ושות' בע"מ — לאשר תוכנית שינויים בקומה מגורים ויצירת 2 מיני קוטג'ים ברחוב הגדוד העברי 42 חלקה 12 בגוש 11576, קרית־חיים מזרחית.
הבקשה כרוכה בקומה חלקית נוספת מעל למותר.
אפשר לעיין בבקשה באגף לפיקוח הרישוי על הבניה, בבניין העיריה, רחוב ביאליק 3, חיפה, בימים: א', ג', ה', בין השעות: 08.00־11.30.
המעוניין להגיש התנגדות לבקשה, ימציאה לפי הכתובת דלעיל, תוך שבועיים מיום פרסום הבקשה.
אהוד ינובייץ
מהנדס העיר

הועדה המקומית לתכנון ולבניה
הגליל המזרחי טבריה
הודעה לפי סעיף 149(1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965
ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לועדה בקשה להיתר בניה לתוספת מגורים בגוש 16642 חלקה 7 בסודעאן. שטח הבניה עולה על המותר. כל מי שיש לו התנגדות לבקשה הנ"ל יואיל להגישה לועדה תוך 15 יום מפרסום הודעה זו.
מעיד ע.חוק
יו"ר הועדה

יקוק דחוף למודיעה:
מודפון
לשירותך 24 שעות ביממה
03-38 38 38
לבעלי כרטיסי אשראי בלבד

מבצע מנויים מדהים!
גלובס

גלובס - העתון הכלכלי לאנשי עסקים.
מגיע לביתך ערב ערב ע"י רץ מיוחד.

אם אתה נוהג לקרוא "גלובס" אתה עשוי לנהוג בקרוב ב.מ.וו 316!

במבצע המנויים של גלובס תוגרל מכונית ב.מ.וו 316, 1600 סמ"ק. (כל המיסים שולמו). ההגרלה תערך ב־15.2.88.

תוקף המבצע - 15.11.87-31.1.88

מי משתתף בהגרלה?
כל מנוי שיצטרף כמנוי שנתי לגלובס, וישלם את המשלוח גלובס - העתון ... ראשון.

מנוי מביא מנוי
כל מנוי שימליץ על מנויים נוספים ישתתף בהגרלה.

גלובס העתון שיודע ראשון

מדריך הארץ

תורנויות

תורנות רופאים

הזמנת רופאים במקרים דחופים: מ־8 בערב עד לשעה 7 בבקר בטלפון מד"א טל' 101.
מגן דוד אדום:
ירושלים 523133
תל־אביב 5460111
חיפה 512233
גוש דן 781111
הרצליה 052-541333
נהריה 823333
רחובות 08-451333
בת־ים 5511111
חולון 803133
לוד־רמלה 08-221022
באר שבע 057-74767
מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית:
בימים א'־ה' — 8.00—20.00
בימי ו' — 8.00—15.00
טלפונים: 03-453300
שח"ך - שירות רפואי חירום
(24 שעות ביממה, כולל רופאת שיניים)
ירושלים, מוקד יום 660585, 669531
מוקד לילה, שבת וחג 226191 מנוי סל' 1788 ולהשאיר הודעה לרופא תורן
תל־אביב, מוקד יום 218820, 218898
מוקד לילה 631011 מנוי 3752 ולהשאיר הודעה לרופא תורן מכון ב"ד
שלם — שירות רפואי לבית (ת"א)
שירות ביקורי בית של רופאים מומחים לילדים תינוקות בשעות 19—24:
טל' 03-7549111 "מקס" קוד מנוי 222
שלה — שירות רפואי לבית (חיפה)
בימי חול בשעות 24-19, בימי שישי 24-14, בשבת 24-08 טל' 04-380541 קוד מנוי 1665
פרטאות שיניים לעזרה ראשונה תל־אביב:
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) טלפון: 294869, 03-285822
הפרשאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים 24 שעות ביממה. בר־כוכבא 49 טל' 03-284649 פתוחה בימים א'־ה מ־21.00 עד 24.00 ימי ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00
שבתות וחגים מ־15.00 עד 21.00
קשב לבית —
שרות פיזיים לרפואה, שיקום וסיעוד בבית.
מרכז רפואי הרצליה פיתוח 052-548575
7549111 איתורית 1500
ער"ן — עזרה ראשונה נפשית:
(24 שעות ביממה)
ירושלים 227171
תל־אביב 5461111
ילדים ונוער 261113
חיפה 672222/3
נתניה 053-35316
באר־שבע 057-418111
מרכז רפואי באר־יעקב 08-223958
מרכז מידע לקורבנות אונס
(24 שעות ביממה)
תל־אביב טל' 234819
ירושלים טל' 02-245554
חיפה טל' 04-660111
יד ביד — אוזן קשבת לילד ולהורים
תל אביב — לילד 226027 24 ש' ביממה להורים, בימים ב', ה' מ־20.00־17.00, 222732
ירושלים — 243358
חיפה והגליל — 229488
הגליל המערבי — 04-922222
מרכז מידע למטבי הרוין
מסמם "מעבדות"
א' דה 11.00־13.00
ב' דה 16.00־18.00
טל' 220031
רחוב מאנה 13 תל־אביב
קו אל"י — האגודה למען הילד
עזרה במצבי אלימות כלפי ילדים
א'־ה' 16.00־20.00, 261070
אגם לשירות אנוש — חברה סיעודית לשירות הציבור בגוש דן 24 שעות ביממה 03-5461727/8
קו חם — שירות ניידת מטפל למצוקה לחולי לב בגוש דן 330048
ויצו — 24 שעות קו אחים לנשים מוכות, טל' 5461133, 08-550506
חוזר למחשבה בחורים — חברה וסיוע לחולים, מידע מוקלט 24 שעות בטלפון: 290101, 03-205121. קו פתוח בכל יום ב' 19.30—23.00, ה.ד. 33602 תל־אביב.
תורנות ברזנות במלונן — רופאן ת"א 611011, 246563, 239952
רופאן ירושלים 226335
רופאן חיפה 645334

תורנות בתי־חולים

תל אביב: רוקח — (ילדים)
איכילוב — (פנימית, כירורגית)
ירושלים: ביקור חולים — (כירורגית)
חיפה: רמב"ם — (ילדים, עיניים, א.א.ג.)
שערי צדק — (פנימית)
הדסה הר"צ — (נשים, אורתופדיה)
אסותא: שלמה המלך שלמה המלך 78, 246461
בכלל עזיאל 1, שכ' בכלל 440552
ירושלים מרפאת רוממה הנכ"ב 28, 525191
חיפה יבנה אבן סינא 7, 672288
נתניה קופ"ח כללית ברודצקי 31, 611123
ראשון הנוער שד' יים 23, 742046
חולון אחד העם 52, 889153
קופ"ח עין יהב, עין יהב 884854
בת ים מוזר הבריאה רייך 20, 583360
פתח תקוה קופ"ח כללית חיים עוזר
הקריה הרמן מכבת מה־ריין 715136
ראשונה הנשיא הנשיא הראשון 461342
חדרה קופ"ח כללית והסשילד 333884

דלת פתוחה

מרכז מידע ייעוץ לצעירים ע"י צוות מקצועי — ייעוץ ומידע בנושא חברות, משפחה, מיניות — אבטע' סביבה. ימים ב' ג' ד' — 16.00־19.00, רמב"ם 9, 5101511/2
חיפה: ימים א' ו־ד' 16.00־19.00 רח' הסמדר 14 טל' 381520

מרכזי מידע — אגד

02-304304, 03-432777, 04-549121

הסנה מוגש בשירות הציבור על ידי
חברה ישראלית לביטוח בע"מ

טלוויזיה

לימודית

08.00 עד כאן, רצף דפי טלטקסט
08.05 שעת כושר
08.15 תלמוד, שנים אוחזין מסכת מארמית (כ)
08.40 ספרות יסודי. מסך לספרות: גשם יהיה (כ)
09.00 אנגלית ו'
09.20 השעה שלנו
10.00 שעת כושר
10.10 אנגלית ד'
10.30 הגליל הדף — פרפר נחמד
11.00 השכבן ה. השבר מהו? ציר המספרים
11.15 צרפתית על־יסודי
11.30 גאוגרפיה כללית ה'־ו'. סין — ארץ מרושת פניה
12.00 ספרות ז'־ט'. סיפור קצר מהו?
12.25 אנגלית ט'
13.00 אנגלית י'
13.30 היסטוריה כללית
14.00 עד כאן, רצף דפי טלטקסט
14.05 האנציקלופדיה הפתוחה
15.00 רכבת ההפתעות
15.20 גבורת פלפלת
15.40 שעת כושר
15.55 רחוב סומסום
16.30 מכשפתנה מכה שנית
17.00 ערב חדש

כללית

17.30 תהילה
18.20 (ע) סרט הנפצה
18.30 (ע) קיצור חדשות
18.32 (ע) רוצה פתרון. מקומות־יום לילדים
18.45 (ע) חידושים המצאות, תחזית מגזינאמיה. חלק א'
19.00 (ע) יומן השבוע
20.00 כותרות מבט
20.02 עד פה, התפתחות הרוק בבריטניה, משנות ה־50
21.00 מבט לחדשות
21.30 תקליטור שירים
21.35 לקראת שידור
21.50 שושלת, סדרה
22.40 זקלין: ההפרדה הצלולית ויצירתו של אלגר
23.50 אלפרד הצ'קוק מגיש, סדרת סרטי מתח, "העירה אותי, כשאמות"
00.15 פסוקו של יום חדשות

ערוץ 2

18.30 הרפתקאות הדבורה מיה
19.00 סיפורי האגלים
19.45 איזה קטע
20.00 הבלט הישראלי
20.30 הנפש השבויה
21.30 פופ 2

ירדן ערוץ 6

16.00 סרטים מצוירים
16.20 פנקי בדסטר. סדרה לילדים
16.45 מדע הדעת
17.10 עולמו של וולט דיסני
17.30 מספר ואות (חידון צרפתי)
18.00 רחוב קרנט (סדרה)
18.30 כשרונות צעירים
19.00 חדשות בצרפתית
19.15 לקט שירים
19.30 חדשות בעברית
19.45 סרט תיעודי
20.00 חדשות בערבית
20.30 צ'ארלס האנגלי (קומי)
21.10 סדרה תיעודית
22.00 חדשות באנגלית
22.20 ספינת האהבה
23.10 המשוה (כתה)

רדיו

קול המוסיקה

06.02 צלילי בקר
07.09 בהאזנה ניצחה
09.00 קונצרט בוקר
11.57 פינת השיר
12.00 אמנים באולפן
13.05 בהאזנה ניצחה
15.00 מוסיקה כאן ועכשיו
16.00 מוסיקה ליום ראשון
18.00 הידרין המוסיקאלי (ש"ח)
19.00 מוסיקה קלאסית קלה
20.05 איגנולה, רצף מוסיקאלי
20.30 הקונצרט הקאמרי השבועי
22.30 מן המקורות. המוסיקה המסורתית של ארמניה
23.00 מתווי יצירות

רשת א'

06.01 שחורים לעולים
07.30 רדיו קל. הבבית יומית בעברית קלה
08.05 הגגה עם בני הגנל
09.05 סלרדיו. שירות מידע לנאמנים
10.05 שידוקי. מסולת ושירים ישראליים ולימוד שיר
11.05 פניני בוקר. עם גרשון הוד
12.05 מעורב ים תיכוני
14.06 בראש צעיר. מגאזין יומי לילדים ולבני נוער
15.30 האנציקלופדיה הפתוחה
16.05 רדיו עשרה. מגאזין נוער. כתבי נוער מרוחים
17.10 צבעי הקשת. שירים לאוהדי הבועים
18.06 מינות ערב. מישור יומי להוזי דתי ומסורת
19.05 סיום המסכת היומית
19.10 דף גמרא יומי
19.20 פרקי היום בתנ"ך
19.30 שחורים לעולים
22.05 תפוח ועץ. תכנית על הקשר בין הורים לילדים

רשת ב'

06.01 חדשות
06.10 התעמלות בוקר
06.52 אור ירוק, פינה יומית לנהג ולנוסע
07.00 הבוקר הזה
08.05 עושים עניין
09.05 ביקור בית. עם רבקה מיכאלי
10.05 כל צבעי הרשת. מגזין יומי
12.10 אלף־אלף בבית. עם אהוד מנור
13.05 בוקר היום, חדשות ופזמונים
14.06 לראות או לא לראות. יומן הרשות לתרבות האמנות
14.30 בת צחוק. הדי הגופר
15.05 שירים ושעורים
16.05 יומן כלכלה
16.30 על מספרים ואנשים. מבזק המשק והכלכלה
17.05 רגעי קסם
18.06 שירים עבריים
18.45 היום בספורט
19.00 היום הזה
19.35 עם ישראל. מוסף לעניינים יהודיים בעולם
20.05 שלום לבן דודי. פיוט ובריבה בשירות חי
22.05 ביניים לבין עצמנו. שיחות עם מאזינים בשידור חי. מנחה: אלכס סלומוך
00.05 יומן חצות
00.15 להיאזן בחלום. שירים

רשת ג'

06.04 בחזרה לאושר. להיטים ותיקים
07.07 שיר בבוקר בבוקר. שירים עבריים
09.05 מה, כבר תשעה. עם אבי אתגר
10.05 דברים טובים. עם שמרדה אבנר
11.05 שבעים מי יודע. שירי שבות השבעים
12.05 אהבה יומיומית. עם יוסי סיאם
13.05 רק בימי חול. עם מנחם פרי
14.06 לי ולך. שיר וברכה
15.05 חדש חדש ומחודש. עם שרון
16.05 הצגה יומית. עם יקיר אביב
18.06 מצעד הפזמונים הלועזיים. עם יואל רביד
21.05 ארוס עתיק. שירים שלא גם לחם עם מיכל שמואלי
23.05 הלילה הוא שירים

גלי־צה"ל

05.55 באופן מילולי. אבשלום קור
06.05 אוניברסיטה משודרת
06.30 פקוחים עין. חדשות
07.07 שבע אפס שבע. עם אלכס אנסקי
08.00 בוקר טוב ישראל. אקשר אליה יומית
09.05 ארלה בוקר. עם אלי ישראלי
10.05 עשר. שירים עבריים
11.05 נבון לעכשיו. עם רפי רשף
13.05 דרורה יומי. עם דני קרמל ודובי לנץ
13.55 40 לאחור
14.05 פרימה יומית
15.05 שירים לנג. עם ארז טל
16.05 קו פתוח
16.55 באופן מילולי. אבשלום קור
17.00 ערב טוב ישראל
18.05 שעה קלה על כלכלה
18.45 המש עשרה קטנות
19.05 רדיו ספורט. מגאזין בפורום
20.05 עושים בריכה (ס.ה)
21.00 מבט לחדשות
21.30 אוניברסיטה משודרת
22.05 על הרגע ועל הביפאפ
23.05 עשרים וארבע, היום שהיה
23.55 שידות חצות
00.05 ציפורי לילה
02.05 לא רוצים לישון
05.05 צלילי בוקר. שירים עבריים

צה"ל 2

19.05 רדיו רדיו. עם יואב קוטנר
20.05 צד 8. עם אבירי גלעד
22.05 הפסקת עשר. עם מיכל גיב
23.05 קול הג'אז הזה

קולנוע

תל־אביב

אורלי — ריקוד משותף 4.30, 7.15, 9.30
אסטור — בוקר טוב בבילוניה 5.00, 7.30, 9.45
בן יהודה — ללא מוצא 4.30, 7.00, 9.30
גורדון — לאבד הבתולים בטיוואנה 4.30, 7.15, 9.30
בית ציוני אמריקה — תרז 4.30, 7.30, 9.30
גת — בוקר טוב בבילוניה 5.00, 7.25, 9.40
דיזנגוף 1 — ז'אן דה פלורט 11.00, 13.30, 4.30, 7.15, 9.45
דיזנגוף 2 — לו הייתי כאן 11.00, 13.00, 3.00, 5.00, 7.30, 9.45
דיזנגוף 3 — גבר מאוהב 11.00, 13.00, 3.00, 5.00, 7.15, 9.45
דקל — סילבראדו 7.00, 9.30
דרייב אין — המקטעין 2 7.30, 9.30, ספס 12.00
הוד — ריקוד משותף 2 4.30, 7.15, 9.30
חן 1 — מחולות חוד הגיבות 5.00, 7.25, 9.50
חן 2 — מסאל לאקס 5.00, 7.25, 9.50
חן 3 — הכבכשות מאיסטוויק 5.00, 7.25, 9.50
חן 4 — הפורצת מנן פרנסיסקו 2.00, 11.00, 5.00, 7.30, 9.50
חן 5 — הגבת מעבר לפינה 2.00, 11.00, 5.00, 7.30, 9.50
לימור — ללא מוצא 4.30, 7.15, 9.30
לב 1 — מגדל הרבורים 2.00, 5.00, 7.30, 9.50
לב 2 — המשפחה 2.00, 4.40, 7.10, 9.40
לב 3 — זקוף ת'אוזן 2.00, 5.00, 7.50, נודפי הזוק 10.00
לב 4 — טמטמפו 2.00, 5.00, 7.30, 9.50
מוזיאון ת"א — בנפל/הרקולאאור 7.15, אישה השייש/ידה 9.30
המדיה הישראלית — יוסף מכב עליון 9.50
סינמטק ישראלי — הבה הרביעי 7.00, מונה ליזה 9.30
סינמה 1 — סכנה לדגל שמצים
סינמה 2 — משפחת המלכלכים 5.00, 7.15, 9.30
פאר — התיכון 5.00, 7.15, 9.40
פאר — יופיו של הזוגה 5.00, 7.15, 9.30
פריס — לא יוכלה בלי זה 12.00, 2.00, 4.00, 9.30, 7.15, 11.30 בלילה
צפון — מנוי פיתון הגביע הקדוש
צפון הבידורים — מאנון 4.30, 7.00, 9.30
שחף — הבלתי משוחדים 4.30, 7.00, 9.30
תמר — מלך ליום אחד 7.30, 9.40
תכלת — גבר 5.00, 7.45, 9.45
תל־אביב — הקשר הקובני 5.00, 7.15, 9.30

בת־ים

אורנים — מסאל לאקס 4.30, 7.15, 9.30
עצמאות — בלא נשים 2 4.30, 7.15, 9.30

נתניה

מטודיד — שירות מלוכלכות 5, 7.15, 9.15
שרון — המשפחה 6.45, 9.15
הוד — האלמנה השחורה 7.15, 9.30

ירושלים

אדיסון — ריקוד משותף 4.30, 7.00, 9.00
אוריגיל — הגבת מעבר לפינה 4.30, 7.00, 9.15
אורנע — הפורצת מנן פרנסיסקו 4.00, 7.00, 9.00
בית אגרון — האחים בלוז 4.15, בנבות 6.15, צדות בגן עדן 8.00, העודל 9.45
בסיר — ללא מוצא 4.30, 7.00, 9.15
מיטשל — הבלתי משוחדים 7.00, 9.15
סינמטק 2 — לוציה 9.30
רון — החזרה של הרי 4.30, 7.00, 9.00
תיאטרון ירושלים — מאנון 7.15, 9.30, ז'אן דה פלורט 7.15, 9.30
עדן — השוטר מבוורלי הילס מס' 2 4.30, 7.00, 9.00
סמדר — רמו 7.00, 9.15

רמת גן

ארמון — מי הנערה הזו 5.00, 7.30, 9.50
אורדע — אישה מכורה 7.15, 9.30
ארמון — מגדל הקוברה 7.30, 9.45
הוד — הבלתי משוחדים 4.30, 7.00, 9.30
ליל — יופיו של הזהב 7.15, 9.30
רב גן 1 — מחולן חוד הגיבות 5.00, 7.30, 9.50
רב גן 2 — מסאל לאקס 5.00, 7.30, 9.50
רב גן 3 — את אני המהפכה 5.00, 7.30, 9.50
רב גן 4 — האלמנה השחורה 5.00, 7.30, 9.50
שבים — המכשפות מאיסטוויק 7.15, 9.30

עפולה

היכל התרבות — אני התבנה 9.00
מוסגרון — החזרה לסיפורים הכחולים 9.00

חדרה

חדרה — השוטר מבוורלי הילס מס' 2 7.00, 9.15
חוף — המכשפות מאיסטוויק 4.30, 7.00, 9.15

חולון

כוכבים קיית שרות — בנות 4.00 ומות קטנה 7.15, 9.30
מגדל — גבר מאוהב 4.30, 7.15, 9.30
מיכה — ללא מוצא 5.00, 7.15, 9.30
מגדל — אני הסוף ואשת הגבבל 7.30, 9.30
ארמון — מחור של הוגן 7.00, 9.30

פתח־תקוה

היכל 1 — ללא מוצא 5.00, 7.15, 9.30
היכל 2 — מסאל לאקס 5.00, 7.15, 9.30
היכל 3 — ריקוד משותף 5.00, 7.15, 9.30

רמת־השרון

כוכב — קרוקודיל דנדי 7.00, זכרונות אהבה מברידסה 9.30

חיפה והסביבה

אורלי — מגדל הרבורים 4.30, 6.30, 9.00
אורה — ריקוד משותף 4.30, 7.00, 9.15
אמפיתיאטרון — שלום לך אוהבתי 4.30, 7.00, 9.15
בית העם — הבלתי משוחדים 9.15
חן — ז'אן דה פלורט 6.30, 9.15
ממטמן 1 — ללא מוצא 4.30, 6.45, 9.15
ממטמן 2 — הבלתי משוחדים 4.30, 6.45, 9.10
ממטמן 3 — השוטר מבוורלי הילס מס' 2 4.30, 7.00, 9.15
קרן אור הכרמל — בשיקה ארוכה 4.30, 7.00, 9.15
פאר — הקשר הקובני 4.30, 7.00, 9.15
רון — המקטעין 2 4.10, 7.15, 9.30
רב חן 1 — מחולן חוד הגיבות 4.30, 7.00, 9.15
רב חן 2 — מי הנערה הזו 4.30, 7.00, 9.15
אירית — לו הייתי כאן 7.00, 9.15
כוכב — הקשר הקובני 7.00, 9.15
סביון — כי הנערה הזו 7.00, 9.15
גלבוע — המרוקודיל הדנדי 7.00, 9.15
סינמטק — הוכל 9.30
היכל — קרוקודיל דנדי 7.00, 9.15

הרצליה

דוד — שירות מלוכלכות 7.15, 9.30
היכל — הבידר 4.30, 7.15, 9.30
תפארת — האלמנה השחורה 7.15, 9.15

באר שבע

קן — משפחת פלוזר 4.30, 7.00, 9.30
היכל התרבות — ריגה, פז וטב גם זה 7.00, 9.15

טבריה

יד שמרית — מי הנערה הזו? 7.00, 9.15

בית שאן

מתנ"ס — משפחת פלוזר 9.15

רחובות

בית העם — מי הנערה הזו 8.30
הוד — מסאל לאקס 7.15, 9.30
חן — המכשפות מאיסטוויק 7.15, 9.30

ראשל"צ

ג.בנימין 1 — ריקוד משותף 4.30, 7.15, 9.30
ג.בנימין 2 — הבלתי משוחדים 7.30, 9.30

כפר סבא

חן — הבלתי משוחדים 7.00, 9.15
שביל — השוטר מבוורלי הילס מס' 2 7.00, 9.15

צפת

בית אלון — עם הוזר 7.30

עכו

אודיטוריום — חבוקים 6.00